MLADI BOND™

Enigma u Etonu.

Sveilismrt

CHARLIE HIGSON

ALGORITAM

CHARLIE HIGSON

Preveo i uredio Vladimir Cvetković Sever

Naslov izvornika: Double or Die

Za moga tatu

Zahvale

Hvala Sandy Balfour i Johnu Halpernu na provođenju kroz svijet kriptogramki i pomaganju pri postavljanju djelića zagonetke. Također, Simonu Chaplinu iz Kraljevskog kirurškog koledža.

Gladni stroj

Ljudski je mozak izuzetan objekt. Sadrži stotinu milijardi neurona, a svi među njima razgovaraju sićušnim električnim iskrama i bljeskaju vam unutar lubanje poput beskonačnog vatrometa.

Vaš mozak teži tisuću četiristo grama. Tvori tek pedesetinku vašeg tijela, no iskorištava više od jedne petine krvi i kisika kojima tijelo raspolaže.

Mozak je gladni stroj. Nikad se ne gasi. Čak i dok spavate, *on* radi, kako bi vam pluća i dalje disala, srce kucalo i krv tekla žilama. Ništa ne možete učiniti bez svoga mozga. On vam omogućuje da vozite bicikl, čitate knjigu, nasmijete se nekoj šali. U sebi može pohraniti uspomene iz cijelog života.

Samo, vrlo je krhak.

Alexis Fairburn bio je toga bolno svjestan, jer u glavu mu je bio uperen pištolj, i znao je da ako taj pištolj opali, prasak će odnijeti u zaborav sve te dragocjene uspomene koje već trideset dvije godine pohranjuje u njega. Zatim će mu se pluća ukočiti. Njegovo će srce prestati kucati. Krv će mu stati u žilama i Alexis Fairburn prestat će postojati.

Pištolj je bio revolver sa šest zrna, kratke, zatupaste cijevi. Ne pretjerano precizan u dugom dometu, ali posve smrtonosan izbliza. Još je smrtonosniji bio zbog drška, koji je ujedno služio kao bokser. Prsti čovjeka koji ga je držao bili su provučeni kroz krupne prstenove od mjedi. Jednim bi udarcem mogao smrskati čeljust.

Fairburn je znao da ta vrsta pištolja nosi naziv Apache, prema okrutnim uličnim razbojnicima koji su ih nosili u Parizu potkraj prošlog stoljeća. Njihovo je oružje bilo opremljeno i rasklopivirn oštricama koje su

se rabile kao bajuneti.

Katkad je smatrao da previše zna.

A još dok je zurio u groznu crnu rupu u nosu pištolja, začuo je škljocaj, popraćen zvukom metalnog struganja, i četiri palca duga slileto oštrica opružno je iskočila ispod cijevi i zakočila se u ispruženom položaju.

Fairburnu je katkad bilo krivo što nije sretan i glup, blaženo nesvjestan svega što se zbiva u svijetu oko njega. Katkad mu je bilo krivo što je polovicu života utrošio na proširivanje i ispunjavanje svog mozga činjenicama i brojkama, umjesto da posveti barem dio tog vremena svome tijelu. U ovakvim trenucima bilo mu je krivo što nema pozamašne mišiće i brze reflekse. Samo da je naučio kako razoružati čovjeka, sada bi možda mogao ščepati napadača za zapešće i silom mu iščupati pištolj iz šake, možda ga čak i okrenuti prema njemu. Čitao je o takvim stvarima. Znao je da je teoretski to moguće, ali znao je i da ne bi imalo smisla pokušavati. Slab je, plah i nespretan.

Doduše, sad kad je pomislio na to, shvatio je da se ne boji.

Što je zanimljivo.

Spremno bi očekivao da ga ovo prestravi. Ali ne, sada osjeća samo razočaranje. Žaljenje zbog toga što će se njegov izuzetni mozak uskoro ugasiti.

“Ne pokušavaj pobjeći, niti se na bilo kakav način odupirati”, rekao mu je naoružani, i Fairburn je prvi put pogledao u njega, umjesto u njegov pištolj. Bio je visok, mršav i zgrbljen, s koščatom glavetinom koja mu se činila prekrupnom za ramena. Velike crne oči počivale su mu duboko u šupljim dupljama, a koža mu se tako tijesno rastegnula preko glave da joj je dala oblik lubanje.

Naoružani nije bio sam. Imao je suučesnika, mlađeg čovjeka ugodna, neupadljiva lica. Ne bi djelovao neprimjereno za šalterom u banci, ili dok ispisuje fakture u nekom uredu. Fairburn je otkrio da mu

pomaže ako ga smatra pisarom, umjesto mogućim atentatorom. Tako ga doživljava kao manju prijetnju.

"Znaš li što će se dogoditi ako on povuče taj okidač?" rekao je pisar s tračkom prijetnje u glasu.

Za prijetnju nije bilo potrebe. Fairburn je točno znao što će se dogoditi. Oroz pištolja naglo će se odapeti i udariti kapislu na stražnjem dijelu čahure metka. To će izazvati malu eksploziju koja će potjerat i zrno iz čahure brzinom od sedam i pol metara u sekundi kroz cijev, gdje će mu dugi spiralni žlijeb dati zakretni moment, da ravnije leti. Naposljetku će grunuti iz pištolja, koji nije niti šest palaca udaljen od Fairburnova čela.

Metak će imati meki vršak, namijenjen zaustavljanju čovjeka. Kad udari u kost, sploštit će se i raširili poput šake koja rasteže prste, i zatim probušiti tunel kroz njegovu glavu, putem isisavajući iz nje sve meko tkivo.

Jedna je ptica zapjevala u obližnjoj krošnji. Fairburn ju je prema pjevu prepoznao kao zebu. Načas je pogledao uvis i opazio je gdje sjedi na grani tise. Britanci imaju običaj saditi tise i čemprese na groblju. Taj su običaj prisvojili od Rimljana. Stavljanje cvijeća na grob također je rimski običaj.

Fairburn je uzdahnuo. Mozak mu je istinski krcat gomilom beskorisnih informacija.

"U što to gledaš?" upitao gaje pisar.

"Ne gledam ni u što", rekao je Fairburn. "Žao mi je. Nešto me omelo."

"Savjetovao bih ti da pripaziš."

"Da. Doista, ispričavam se", rekao je Fairburn. "Ipak, smijem li pitati što vi to točno želite od mene?"

"Htjeli bismo da pođeš s nama, gospodine Fairburn", rekao je naoružani.

Dakle, znaju kako se zove. Ovo nije tek nasumičan napad. Zacijelo su ga pratili dovde. Samo, što to oni

žele?

Fairburn je dobro mućnuo glavom, prisjećajući se današnjega dana. Što se dogodilo? S kim se sastao? Što je to rekao da bi ova dvojica došla ovamo, usred groblja Highgate, i da mu jedan od njih uperi Apache u glavu?

Sve do sada ova je subota bila posve prosječna. Slijedio je istu onu rutinu koje se držao već nekoliko tjedana. Rano izjutra dovezao se u London iz Windsora, posjetio je Čitaonicu u British Museumu, zatim ručao u najdražemu restoranu u Fitzroviji, te napokon došao ovamo, na grobije, i počeo risati skice i zapisivati bilješke za knjigu koju namjerava napisati, posvećenu istaknutim viktorijanskim znanstvenicima, od kojih je nekolicina ovdje pokopana.

Na samom je koncu trljanjem izradio presliku jednog nadgrobnog kamena sa zanimljivim natpisom. Zaboravio je sa sobom ponijeti papir za trljanje, pa se morao poslužiti poleđinom pisma svog prijatelja Ivara Petersona. I dalje ga je djetinje oduševljavalo natrljati papir voskom i gledati kako tekst poprima oblik. Netom što je završio i krenuo spremiti uredno presavijeno pismo u džep kaputa kad su se pojavila ova dvojica. Hitrim su koracima prišli stazom, kimnuli mu glavom u znak prijateljskog pozdrava, i nije se ni snašao, a ružna njuška pištolja našla mu se pred nosom.

Peterson. Pa jasno. Ovo jamačno ima veze s njim. Ili, točnije, s onim što mu je Peterson napisao u pismu.

Ovo ima veze s projektom Nemesis.

Shvatio je da i dalje drži pismo u ruci, skrivenoj u džepu. Možda bi ga mogao negdje krišom ispustiti. Ostavio bi time malen trag svoga dolaska ovamo, pa ako ga netko pročita, možda bi mu mogao pomoći.

Idiote.

Pismo ne bi nikome drugom imalo smisla. Osim ako mu nekako ne pođe za rukom uputiti ovamo pravu osobu, nekoga tko može shvatiti što ono znači.

Dobro je. Um mu je proradio. Čvršće je stisnuo

papir u dlanu šake.

“Ispratit ćemo te do tvog motornog vozila”, rekao mu je pisar. “Smireno i opušteno, kao da smo stari prijatelji. Zatim ćeš odvesti moga brata i mene do našeg odredišta. Putem ćemo ti pokazivati trasu. Pištolj će cijelo vrijeme biti uperen u tebe, a ne budeš li slijedio naše precizne naputke, ustrijelit ćemo te bez oklijevanja. Za nama će se voziti još jedan naš kolega, u našem vlastitom motornom vozilu. Je li to jasno?”

“Posve”, kazao je Fairburn, nagazivši na rub jedne vezice i osjetivši kako se raspleće. “Ali još uvijek ne znam što želite od mene.”

“Zasad i ne moraš znati”, rekao je naoružani. “Samo kreni.”

Fairburn je zakoraknuo, pa zastao. “Vezica”, rekao je, pogledavši u svoju cipelu.

“Veži je”, rekao je mlađi.

“Hvala”, rekao je Fairburn. Čučnuo je i oprezno umetnuo list presavijenog papira u unutrašnjost nogavice. Ispusti li ga sada, lako će ga se primijetiti, ali ovako to može odgoditi do prilike u kojoj će nešto opet odvratiti pozornost ovoj dvojici.

Uspravio se.

“Spreman”, rekao je najvedrije što je mogao.

Obazreo se po groblju, pogledavši ga još jednom za kraj i usadivši si taj prizor u svijest. Promotrio je kipove i križeve, i nadgrobne spomenike pod krošnjama, mnoge zarasle i zapuštene. Zatim je prešao prvi korak, očešavši se o nisko zimsko raslinje, i pritom protresao nogom i osjetio kako list papira ispada. Nije spustio pogled da provjeri, ali pomolio se da ostane skriven uz rub staze.

Nije to neka naročita nada, ali jedino nju ima. Sva nada na svijetu.

Srce mu je poskočilo i osjetio je žmarce u tjemenu.

Sve dotad živio je dosadnim i samotnim životom, s vrlo malo opasnosti, u komu ništa nije remetilo

ravnomjerni protok njegovih dana. Sada doživljava posve nov osjećaj: uzbuđenje. Na neki način čak uživa u njemu.

Još uvijek ima svoj mozak. Mora ga nekako iskoristiti za bijeg iz nevolje u kojoj se našao. Nema tog problema na svijetu koji se ne bi dao riješiti uz pomoć mozga.

Samo se najprije valja pobrinuti za to da čovjeku mozak ostane unutar glave.

Prvi dio: PETAK

Razmišljanja u kupeu Bamford & Martin

James Bond je sjedio na suvozačkom sjedalu svoga kupea Bamford & Martin, umotan u teški zimski mantil, lica zakrabuljena vozačkim naočalama i šalom.

Njegov prijatelj Perry Mandeville, slično odjeven, bio je za upravljačem. Da su podigli krov za kišu, bilo bi im pretijesno i odviše nespretno voziti, pa su se radije posve izložili groznom prosinačkom vremenu. Doduše, za to ih nije bilo briga, jer bili su na otvorenoj cesti i osjećali se razuzdano i slobodno usprkos udarima ledenog vjetra.

Auto je nekoć pripadao Jamesovu stricu, koji ga je ostavio Jamesu nakon smrti. James ga je potajice čuvao u školi. Perry je uvijek snatrio o tome da ga izvede na cestu, ali James mu sve do danas to nije dopustio.

Sada se radilo o hitnom slučaju.

Perryje vozio dobro, ali brzo, i James ga je neprestano morao opominjati da ne vozi prebrzo. Promet na cesti bio je vrlo rijedak, ali svejedno su morali bili na oprezu. Ne bi bilo uputno izložiti se riziku da ih zaustavi policijska ophodnja ili da, što bi bilo još gore, odlete u jarak.

Perry je bio stariji od Jamesa, ali još nije napunio sedamnaestu, Što je donja dobna granica za dobivanje vozačke dozvole. Kad bi itko otkrio što su nakanili, u najboljem bi slučaju dobili poštene batine i izgon iz Etona, a u najgorem završili u zatvoru.

Ali Jamesu te misli nisu bile ni nakraj pameti. Sav

je izgarao od uzbuđenja. Trebao mu je ushit opasnosti. Samo bi se u ovakvoj pustolovini osjetio živo. Školska mu je svakodnevica bila siva i dosadna, ali sada se učmalost prekinula, i sva su mu osjetila živnula.

Doduše, to nije značilo da smije biti ishitren. Dva su dječaka na sebe stavila naočale, šešire i šalove kako bi prikrili tko su, u istoj mjeri kao i da bi se zaštitili od britka vjetra.

Odjurili su iz Etona prema Cambridgeu, ostavivši za sobom pravu gomilu laži. A ta bi se gomila uskoro mogla svaliti na njih poput lavine, ne budu li oprezni.

James se prisjetio trenutka u kom je sve to počelo.

Bio je kraj ljetnog raspusta, i James se morao vratiti u Eton za nekoliko dana. Ispomagao je u gostionici Duck u Pett Bottomu, selu gdje je živio sa svojom tetom Charmian. Tu je zarađivao nešto džeparca pranjem bačvi i slaganjem sanduka praznih boca iza pivnice. Upravo je kotrljao praznu bačvu dvorištem kad je podigao pogled s posla i primijetio jedan crni automobil kako vozi kroz polja.

Uspravio se i stao promatrati kako se približava.

Zrak je postao prohladan, i zadrhtao je. Ljeto je bilo na samom izmaku.

Auto je usporio pred pivnicom i zaustavio se. Prozor se spustio. James je prepoznao poznato lice svog mentora iz klasičnih predmeta, g. Merriota, čovjeka odgovornog za njegovo obrazovanje u Etonu. S njim je bio Claude Elliot, novi ravnatelj. Obojica su djelovali prilično ozbiljno.

“Ukrcaj se”, rekao mu je Merriot i pokušao razvući usta u usiljeno prijazan osmijeh dok mu se ugašena lula klatila u zubima.

James se ukrcao.

“Znaš li zašto smo došli, James?” ljubazno ga je upitao Merriot.

James je kimnuo.

“Očekujem posjet još od našeg razgovora u Doveru, gospodine.”

Početkom tog ljetnog raspusta James je otišao na školsku ekskurziju na Sardiniju s dva nastavnika, od kojih se jedan pokazao kao zločinac. Oba su nastavnika poginula, a i sam je James umalo izgubio život. Pri povratku kući Jamesa je odmah po izlasku s broda dočekao g. Merriot, pa mu je ispripovijedao sve što se dogodilo. Tada je Merriot zamolio Jamesa da nikome drugom ne kaže ni riječi o tome. Izgleda da je sada ravnatelj došao kako bi se uvjerio da će tajne ostati zauvijek skrivene.

Jamesu je bilo vruće i sparno dok je sjedio otraga u automobilu između dvojice muškaraca.

“Razgovarali smo o onome što se zbilo na Sardiniji”, rekao mu je ravnatelj, visok čovjek s okruglim naočalama žičanih okvira, kose prorijeđene na zaliscima do te mjere da mu je preostala još samo tanka pruga po sredini visokog čela. “I smatramo da bi bilo najbolje da nikada ne spominješ te stvari,” nastavio je, “ni kod kuće, ni u školi, ni igdje drugdje. Bilo bi nam draže da se ne sazna kako je jedan naš nastavnik bio kvaran.”

James je šutke sjedio. Samo je htio zaboraviti cijelu tu epizodu i opet postati normalan učenik.

“Držat ćemo se priče koju su tamo objavili”, rekao je g. Merriot.

“Kako glasi ta priča, gospodine?” rekao je James.

Merriot je srknuo iz lule.

“Službena verzija glasi da je došlo do nesreće”, rekao je. “Brana je popustila, te izazvala poplavu u kojoj su smrtno stradali i gospodin Cooper-ffrench i gospodin Haight.” Zastao je, pa dodao: “Obojica su poginula junačkom smrću.”

James se kratko, gorko osmjehnuo, pa kimnuo glavom.

“Istina ne smije nikada izaći na vidjelo”, rekao je ravnatelj.

“Shvaćam”, rekao je James, iako je smatrao strahovito nepoštenim pamtiti zla čovjeka kao junaka. Ipak, bude li ga to poštedjelo beskrajnih pitanja radoznalih učenika, i novinskih izvjestitelja, i upiranja prstom na ulici, pristat će na laž.

“Neću nikome reći”, kazao je.

“Onda je stvar riješena”, rekao je ravnatelj, pomalo se ozarivši. “Nitko od nas više to neće spomenuti. I, James?”

“Da, gospodine?”

“Ubuduće moraš voditi miran život. Hoćeš li mi obećati da ćeš se kloniti opasnosti? Čuvati se uzbuđenja i pustolovina?”

“Hoću, gospodine.”

“Dobro.” Ravnatelj ga je srdačno pljesnuo po koljenu. “Hvala ti, James. Nadam se da nam se putovi još dugo neće sresti.”

“Da, gospodine, također, gospodine”, rekao je James.

“Dakle. Možda bismo te mogli počastiti sladoledom, ili nečim takvim?”

“Nema potrebe, gospodine, hvala lijepa”, rekao je James. “Morao bih se vratiti.”

“Naravno, naravno…”

James se nasmijao kad se prisjetio toga dana. Klonio se opasnosti, nego što. Izbjegavao je sva uzbuđenja dok su protjecali dugi tjedni miholjdanskog semestra. Dani su se vukli, bivajući sve kraći i mračniji, a kad se došuljala zima, sa sobom je donijela maglu, kišu i studeni zrak. James se patio po beskrajnim, sumornim satovima latinskog, i prirodoslovnim demonstracijama, i ispitima iz matematike. Jedino se još mogao radovati Božiću i radostima koje donosi, poput pečene guske, blagdanskih pjesama i poklona pod borom.

Cijelo je to vrijeme uspijevao biti uzoran, premda ne i usrdan učenik, i taj ga je napor ubijao u pojam jer

je znao da se, usprkos onome što je kazao ravnatelju, nikada neće moći kloniti nevolja.

A sad je, napokon, dobio slobodne ruke. Sada radi ono što najviše voli. Suočava se s opasnošću. Izlaže se riziku.

Opet je živ.

Prije samo četiri dana sve se promijenilo, i njegov se život u Etonu još jedanput okrenuo naglavce.

Bio je u svojoj sobi u Etonu i kartao se s dvojicom prijatelja, Teddyjem Mackerethom i Stevenom Costock-Ellisom, te Tommyjem Chongom, Kinezom s kojim menza.

Kao i obično, Tommy je premoćno vodio. Strastveno je volio kartanje i tvrdio da su Kinezi najbolji kartaši na svijetu.

"Na kraju krajeva," volio je reći, "Kinezi su izmislili igraće karte."

U sobi je bilo vrlo hladno. Svaki je učenik smio dobiti tek jedan veliki grumen ugljena svaki drugi dan, a danas je na Jamesu bio red da loži. Sićušna peć nije naročito dobro grijala, pa su dječaci nosili rukavice bez prstiju.

U hodniku ispred sobe skupina se učenika vrlo bučno napucavala, i čulo se njihovo lupanje i podvikivanje dok su jurcali tamo-amo, služeći se nečijim šeširom kao "loptom"

U Etonu je trajala nova godina, i James i njegovi prijatelji nisu više pripadali najmlađim učenicima u internatu. Osjećali su se prilično odraslo i nisu mogli sasvim vjerovati da su svojedobno i sami bili onoliko ustrašeni i bespomoćni kao plahi četvrtaši koje su sada viđali kako se izgubljeno smucaju školom.

U Kući je došlo do promjena. Prošlogodišnji maturanti otišli su dalje, a namjesto njih došli su novi. Ti su se novi klipani postavili vrlo nadmeno prema mlađim učenicima, žarko im želeći pokazati tko je tu

glavni. Mlatili su ih u rekordnom broju, čime nisu postali baš nimalo omiljeni.

Ali James i njegovi prijatelji ovdje su se osjećali sigurno, sklonjeni u sobicu gdje se mogu kartati i čavrljati.

"Sredit ću ja tebe jednog dana, Tommy", rekao je James, bacivši karte na stol i pogledavši u Tommyja, koji je na drugoj strani stola zdušno prikupljao gomilicu kovanica.

"Sigurno varaš", skiseljeno je rekao Teddy Mackereth.

"Ne", rekao je Tommy. "Samo sam bolji od vas dvojice, papci."

"Može još jedno dijeljenje?" rekao je Costock-Ellis. "Moraš nam dati priliku da vratimo barem dio novca."

"Može, što se mene tiče", rekao je Tommy.

"Radije odustani, James", rekao je peti učenik, koji je zavaljen na Jamesovu krevetu rješavao križaljku iz jutrošnjeg izdanja lista *The Times*. Bio je to drugi kolega s kojim James menza, Pritpal Nandra, sin indijskog maharadže.

"Nisam od onih koji odustaju", rekao je James. "Samo ću ga kljucati i kljucati dok nešto ne popusti."

"Bojim se da ćeš postati starac duge sijede brade prije nego što to dočekaš", rekao je Pritpal.

"Hoćeš nam se pridružiti, Prit?" upitao ga je Tommy, stručno miješajući karte.

"Ne, hvala. Ostajem pri svojoj križaljci", rekao je Pritpal.

"Ne znam što vidiš u njima", rekao mu je James.

"One su izazov", rekao je Pritpal. "Ogled u dovitljivosti protiv sastavljača križaljke. Samo, bojim se da sam na ovoj zapeo."

"Hajde. Daj da vidim." Costock-Ellis je istrgnuo novine Pritpalu iz ruke i zaškiljio u njih, zadigavši nos.

"Ovo nema baš nikakva smisla", rekao je.

"Nikakve koristi od svih vas", rekao je James, pa

ispružio ruku i oteo novine kolegi. “Dajte da vam ja pokažem kako se to radi.” Pogledao je križaljku. Pritpal je uredno upisao polovicu odgovora u pravokutnu mrežu i prekrižio riješene opise.

“Pod tri okomito”, rekao je James. “‘Vrhunski tajni vremenski uvjeti’ - sedam slova, prvo slovo ‘K’.” Zastao je i namrštio se. “Ni sam opis mi nije jasan”, rekao je. “Kako da onda dokučim odgovor? Je li itko ovdje čuo za nekakve vrhunski tajne vremenske uvjete?”

“Otok Lubanja”, rekao je Tommy. “Imao je vrhunski tajne vremenske uvjete iza kojih se skrivao King Kong.”

“To je kriptogramka”, rekao je Pritpal i uzeo novine od njega. “Kao svojevrsna šifra koju treba provaliti. Kao tajna poruka.”

“Vrhunski tajna poruka”, rekao je Teddy Mackereth.

“Pa, meni je preteška”, rekao je James. “Ne mogu riješiti ništa složenije od ‘Mala crna ptica, tri slova’. Drugo slovo ‘O’, treće slovo ‘S’.”

“Nos”, rekao je Tommy, dijeleći karte za novi krug.

“Nos nije ptica”, rekao je James.

“Je, ako dobije krila”, rekao je Tommy i nasmijao se.

“Ha, ha, jako smiješno”, rekao je James.

“Ili ako je bos”, rekao je Teddy. “Pa se posklizne i odleti.”

“Odletjet ćete vi meni svi skupa odavde ako ne prestanete zbijati kilave šale”, rekao je James i podigao svoje karte. Kartanje mu je oduvijek išlo od ruke, ali vještina mu se na Etonu izuzetno unaprijedila, uglavnom zbog iskustva koje je stekao igranjem protiv Tommyja, kao i redovitim gubljenjem od njega.

Večeras su dosad igrali ponton, poker, crnu Mariju, kinesku igru po imenu “dva glavna” i još jednu kinesku igru kojoj je Tommy nadjenuo nepristojno englesko ime.

Upravo su igrali remi, u pola šilinga po dijeljenju.

“Remi je ukraden iz kineske igre *mah-jong*, znate?”

rekao je Tommy, zavalivši se u stolici.

"Ne, nije", podrugnuo se Costock-Ellis. "Kakav dokaz za to imaš?"

"Ne trudi se raspravljati", rekao mu je James. "Ako se Tommyja pita, Kinezi su izmislili sve."

"To je istina", rekao je Tomrny. "Oduvijek smo bili stotinu godina ispred vas zapadnjaka. Papirnati novac, barut, igraće karte, zmajevi za puštanje. Sve što ti padne na pamet. Mi smo to izmislili."

"Kriket", rekao je Teddy Mackereth.

"Nitko osim Engleza ne bi mogao izmisliti tako čudnu i besmislenu igru kao što je kriket", rekao je Tommy.

"Pa, ako je ova igra kineska, nije ni čudo što stalno pobjeđuješ u njoj" rekao je Teddy Mackereth, bacivši karte na četvrtasti stolić. "Dajte da igramo nešto drugo."

"Okej", rekao je Tommy, prikupljajući špil. "Pokazat ću vam jednu koja se igra u kazinima. Slična je pontonu. Zove se bakara, odnosno *chemin de fer*."

"To na francuskom znači željeznica", rekao je Pritpal, ne podigavši pogled s novina.

"Samo ti rješavaj svoju križaljku", rekao mu je Costock-Ellis. "Ti nećeš igrati, Steven?" upitao ga je Tommy.

"Nažalost, ne", rekao mu je Costock-Ellis. "Oplindrao si me. Znate što, a da samo vratimo sav novac i počnemo ispočetka?"

"To su komunističke riječi", rekao je Tommy.

"Kladim se da ti pojma nemaš što je to komunist", rekao je Costock-Ellis.

"Čitao sam ja o ruskoj revoluciji", rekao je Tommy. "Dobro ja znam kako su seljaci bili siromašni i kako je car bio nepravedan prema njima, pa su podigli bunu i svrgnuli ga. Dolje hazjajini! Jednakost za sve! Razdijelite sav novac, pa da više ne bude ni siromaha ni bogataša." Tommy se nasmijao. "To se u Kini nikad ne

bi moglo dogoditi."

Čim je Tommy prestao govoriti, prestala je i buka napucavanja na hodniku, i vani je zavladao zloslutan tajac, št oje moglo značiti samo jedno.

"Codrose!" rekao je James, i dečki su se bacili u akciju.

Codrose je bio upravitelj njihove kuće, i premda nije mogao spriječiti kartanje među učenicima, nije dopuštao kockanje.

Teddy je u Stolarskoj školi izradio lažnu gornju plohu stola. Točno je nalijegala preko prave gornje plohe i ispod sebe ostavljala taman dovoljno mjesta za sve karte i novac.

Ploha se za tili čas našla gdje treba i dečki su namjestili izraze slatkih nevinašaca.

Uskoro se začulo kucanje i na vratima se pojavilo poznato lice.

Cecil Codrose bio je jedan od najomraženijih upravitelja kuća u Etonu. Bio je sitan i žilav, blijeda lica i oštre brade. Imao je modru kožu oko sumnjičavih, tvrdih očiju, a teške su mu vjeđe neprestano bile smrknute.

Promotrio je svakog učenika ponaosob, a onda polagano ušetao u sobu.

James je shvatio da je s njim još netko. Bio je to ravnatelj škole Claude Elliot.

Pritpal je spuznuo s kreveta kad su ostali dečki poskakali na noge, i svi su ostali nespretno stajati u tijesnoj sobici.

Codrose je polako prešao pogledom na Teddyja Mackeretha, pa na Costock-Ellisa, pa na Tommyja.

"Smijete nas ostaviti", kazao je, i njih su trojica zahvalno izjurila iz sobe, mrmljajući pozdrave i kimajući dvojici odraslih.

James nije znao bi li ostao ili otišao. Našao se u nezgodnom položaju, budući da je ovo bila njegova soba, a premda ga je zanimalo o čemu se tu radi,

također je htio uhvatiti maglu. Počeo se odmicati prema vratima.

"Ostani, Bond, molim te", rekao je ravnatelj. "Ovo te se tiče."

"Oh", rekao je James i ostao tako stajati, pun nelagode.

"Stiglo je pismo za tebe, Nandra", rekao je Codrose suhim i hrapavim glasom.

"Je li, gospodine", rekao je Pritpal, vidljivo smeten.

Codrose je pružio Pritpalu tanku bijelu omotnicu.

"Uzeli smo si slobodu da ga otvorimo," rekao je, "iz razloga koji će uskoro postati jasni."

Pritpal je pregledao omotnicu. Na njoj je bilo njegovo ime, ali bez žiga ili adrese.

"Stiglo je danas popodne, unutar pisma naslovljenog na mene", pojasnio mu je ravnatelj. "Šalje ga Alexis Fairburn."

"Oh", rekao je Pritpal, pomalo zgranut.

"Možda si primijetio", kazao mu je ravnatelj, "da gospodina Fairburna nema u školi već nekoliko tjedana."

"Znam da ga nije bilo na moja prethodna dva sata matematike", rekao je Pritpal. "Umjesto njega predavao nam je Bloody Bili." Pritpal je naglo zastao i vidno se uspanićio. "Hoću reći, gospodin Marsden. Ispričavam se, gospodine."

Codrose se nakašljao, ali ništa nije rekao.

"K tome, gospodine," rekao je Pritpal, nastojeći ispuniti sve dulju tišinu, "nije ga bilo ni na našem posljednjem sastanku Enigmatskog društva. Kako čujem, nije najboljeg zdravlja."

Ravnatelj je šmrknuo i zagledao se u kraljevu sliku na Jamesovu zidu. "Takvo smo tumačenje zbivanja proširili," rekao je, "ali prava istina glasi da je gospodin Fairburn napustio školu."

"Oh", rekao je Pritpal sa zbunjenim izrazom na okruglu licu.

“Ti vodiš Enigmatsko društvo, nije li tako?” upitao gaje ravnatelj.

“Da, gospodine, vodim ga, gospodine”, rekao je Pritpal. “Premda je gospodin Fairburn zapravo glavni, bez njega nikad ne bismo uspjeli…”

“Fairburn ti je pisao upravo kao vođi Enigmatskog društva”, upao mu je ravnatelj u riječ.

“Zaista, gospodine?” rekao je Pritpal.

“Da. U pismu mi je dao uputu da uručim ovu poruku tebi.”

“Nije mi sasvim jasno, gospodine”, rekao je Pritpal.

“Nije ni *nama* sasvim jasno”, rekao je ravnatelj i osmjehnuo se, ne bi li se Pritpal opustio. “Pismo koje smo danas primili prva nam je vijest od gospodina Fairburna otkako je otišao”, rekao je. “U pismu daje ostavku. Što je vrlo protupropisno i krajnje nezgrapno. Nije nas uopće upozorio unaprijed, tako da nam sada manjka nastavnički kadar. Tvrdi da ne može nastaviti s radom u našoj školi i da mu je ponuđeno bolje namještenje u Londonu, ali poslao mi je tek šturo i prilično nejasno objašnjenje. Nadali smo se da bi njegovo pismo upućeno tebi moglo donekle razjasniti stvar, te smo ga zato otvorili, ali stubokom nas je smelo.”

“Htjeli bismo da ga pročitaš naglas”, rekao je Codrose. “I zatim nam kažeš znači li ono tebi štogod.”

Potter i Vaggio

Pritpal je izvadio pismo iz omotnice i rasklopio ga. “Nema adrese pošiljatelja, ni ičega sličnog”, rekao je. “Na početku samo piše: *Alexis Fairburn, London,* te datum… *sedmi prosinca 1934….* O, to je netočno napisao. Još nije *1934.”*

“Čovjek je oduvijek smušen”, odmahnuo je Codrose na to. “Glava mu je neprekidno u oblacima. Stalno zaboravlja koji je danas dan.” Codrose je to kazao tonom kojim se podrazumijevalo da se njemu takvo što ne bi omaklo ni za milijun godina.

“Nastavi”, rekao mu je ravnatelj.

Pritpal je progutao slinu i počeo čitati. “*Dragi Pritpal,”* rekao je drhtavim, ukočenim glasom, “*ne susreće se svaki utorak jedan takav Imetak, sedam učenika koji gaje ljubav prema enigmatici. Ostanite mi uspravno! Ne postoji križaljka koju neće samostalno riješiti dično Enigmatsko društvo, sad kad mene više nema. Siguran sam da vam je svemoćni Elliot već objasnio…*” Pitpal je zastao i s nelagodom zatreptao prema ravnatelju.

“Samo čitaj”, rekao je ravnatelj.

“Siguran sam da vam je gospodin Elliot već objasnio”, rekao je Pritpal, *"da sam morao napustiti Eton. Zapravo, napuštam zemlju. Moja sljedeća križaljka bit će mi posljednja, jer me prije isteka idućeg roka više neće biti.”*

“Što mu to znači?” rekao je Codrose.

“Gospodin Fairburn sastavlja križaljke za *The Times*, gospodine.” “Je li?” rekao je Codrose. “Pojma nisam imao. Osobno ih ne rješavam. Ne stignem.”

“Da nastavim?” rekao je Pritpal.

“Izvoli”, kazao muje ravnatelj.

“Molim te, pobrini se da moje isprike prime i ostala šestorica članova Enigmatskog društva: Felix Dunkesivell, Percy Odcombe, Mark-Denis Potter, Stephen Devere, mali Donato Vaggio i, naravno, Ian Cummings.” Pritpal je zastao i namrštio se, pa nastavio čitati. *“Za sobom ostavljam mnogo sretnih uspomena. Kao što znaš, i sam sam bio etonski učenik. Dobro se sjećam pobjede u poljskoj igri protiv Duffera, kada nisam zbrkao niti* try, *i kormilarenja* Callista *u paradi čamaca za Četvrti lipnja. Da, štošta će mi nedostajati iz tog starog doma. Izuzev vas momaka iz Enigmatskog društva (naravno), više od svega nedostajat će mi nastava iz latinskog. Obožavam sve te davnašnje priče o starome Rimu, poput one o Neronovoj velikoj ljubavi prema Kleopatri. Nastoj jednoga dana posjetiti veliku nekropolu u Porta Alti, da vidiš kako njegov čudesni kip gleda u njezine obeliske.”*

“Obeliske!” frknuo je Codrose. “Čovjek bulazni. Oduvijek je osobenjak.”

“Čitaj dalje”, rekao je ravnatelj, zanemarivši Codroseov ispad.

“*Nema mjesta do Etona,”* rekao je Pritpal, “*puna vlastitih čudesnih tradicija. Istinski će mi nedostajati gledanje zidne igre, ali možda mi se, pri svakom čitanju slavne pjesme ‘Zidna igra’ Davida Balfoura, sve to vrati Živopisno kao da još uvijek ondje stojim…*

Hajde, vičemo, na bol ne misli!
Kako smo u žaru borbe pokisli,
Guramo se, tišćemo, dašćemo na jade jedvite,
Zar vrstu našu vi to zaobilazite?
Blatna nam se obrana izvija k'o kifla,
Ma, na cigli ulovit će tog đavla!
Pobježe nam tamo odrpanac prljav,

Raga jedna! Al naš će njega stići,
Svi u zrak tad bacit ćemo kape,
Lako će naš junak zgoditak poslići.

Za kraj, dakle, što god bilo, ne diži ruke od križaljki. Znam da ne vole svi križaljke poput tebe. Na primjer, učenik s kojim menzaš, onaj koji bude sav rumen dok trči…" Pritpal je zastao i pogledao Jamesa. "Tu valjda misli na tebe", rekao je.

"Znači li to da si razgovarao s gospodinom Fairburnom o Bondu?" upitao ga je ravnatelj.

"Svakako se čini da sam ga spomenuo," rekao je Pritpal, "ali ne sjećam se da sam ikada rekao da James ne voli križaljke."

"Zapravo, nismo uopće razgovarali o njima sve do danas navečer", rekao je James.

"Pročitaj do kraja, molim", rekao mu je ravnatelj.

"Ovaj… *Na primjer, učenik s kojim menzaš, onaj koji bude sav rumen dok trči,"* rekao je Pritpal, "*mora ukratko prihvatiti da se ubraja među vas. Srdačno, AF."*

Pritpal je podigao pogled s pisma i nekoje vrijeme u tijesnoj sobici vladala tišina.

"Baš neobično pismo", rekao je Pritpal nakon nekog vremena.

"Izuzetno", rekao je ravnatelj.

"Bojim se da čovjeku nije sasvim dobro", šmrknuo je Codrose.

"To bi objasnilo njegove postupke", rekao je ravnatelj. "Moramo pretpostaviti da mu je nešto naglo sinulo."

"On je *baš* takav", mračno je rekao Codrose, uzimajući pismo Pritpalu iz ruke. "A imajući to na umu, mislim da bi bilo najbolje da ja ovo zadržim." Pogledao je u rukopis, usnama oblikujući riječi i upitno podižući obrvu. "Krajnje osebujno", rekao je nakon stanke i spremio pismo u džep.

"Momci, zamolio bih vas da ovo nikome ne

spominjete", rekao je ravnatelj, kratko pogledavši Jamesa.

"Naravno", rekao je Pritpal.

"Ima li u pismu ičega što bi za vas bilo naročito značajno?" upitao ih je Codrose.

"Ničega što mi trenutačno pada na pamet, gospodine", rekao je Pritpal. "Piše štošta o sportu. Osobno nikad nisam bio naročit poklonik sporta."

"Ni je ni Fairburn", rekao je Codrose.

"Padne li vam išta na pamet", rekao je ravnatelj, "morate me smjesta obavijestiti. Dotad - želim ugodnu večer obojici."

"I što ti onda kažeš na to?" upitao je Pritpal kad su dvojica odraslih otišla.

"Svakako se slažem", rekao je James, "da je pismo vrlo neobično. Misliš da mu više nisu sve daske na broju, kao što Codrose kaže?"

"Ne znam", rekao je Pritpal i sjeo na Jamesov krevet. "Što više razmišljam o tome, to sam manje siguran."

"Joj, ma daj", rekao je James. "Sam si rekao da je neobično, kad si ga pročitao. Reći ću ti na što je mene podsjetilo."

"Na što?" rekao je Pritpal.

"Na onu križaljku koju si rješavao."

"Baš tako", rekao je Pritpal, poskočivši i počevši koračati po sobi. "Znao sam da tu ima nečega. Apsolutno si u pravu."

"Kad sam maloprije pogledao tvoju križaljku," rekao je James, "sve su mi rečenice djelovale normalno, ali bile su čudne, pomalo besmislene. Imale su smisla, ali u isti mah i nisu imale smisla. Upravo mi je takvo bilo i pismo. Baš ništa u njemu nije kako treba. Čak ni datum."

"Slažem se", rekao je Pritpal. "A to je tek najmanja greška."

"Koja je bila najveća?" rekao je James.

“Imena učenika iz Enigmatskog društva”, rekao je Pritpal. “Codrose i ravnatelj ne bi to mogli znati. Zapravo, ja sam po svoj prilici jedini koji bi to *mogao* znati. Napokon, ne vodimo popis članstva.”

“Znati što?” rekao je James.

“Znati za Marka-Denisa Pottera i Donata Vaggia.”

“Što to o njima?” rekao je James, koji je postajao sve nestrpljiviji. “Nijedan od njih *nije* član Enigmatskog društva”, rekao je Pritpal. “Zapravo, bio bih se voljan okladiti u pozamašnu svotu da oni uopće ne postoje.”

James se zagledao u Pritpala.

“Nastavi”, rekao mu je. “Ovo postaje zanimljivo.”

“Držim da je pismo zakrivka”, rekao je Pritpal.

“Što je to zakrivka?”

“Šifrirana poruka”, rekao je Pritpal. “Zagonetka. Neupućenome može djelovati posve neuvijeno, ali svatko tko je odavde, iz Etona, prilično bi brzo opazio da vrvi od grešaka. Samo što bih ja rekao da to uopće nisu greške. Mislim da su tragovi.”

“Prilično složena zagonetka”, rekao je James, “čitavo pismo.”

“Upravo bi takvo što bilo tipično za Fairburna”, rekao je Pritpal. "Smisao za humor oduvijek mu je bio pomalo osebujan.”

“Bi li on bio voljan otići dotle da se pretvara da je dao otkaz?” priupitao ga je James. “Jer ako se *doista* radi o šali, onda to nije povjerio ni ravnatelju ni Codroseu.”

“Ne igra on po istim pravilima kao ostali”, rekao je Pritpal. “Ne bi me začudilo da je napisao to pismo kao svojevrstan ispit. Da ga je možda čak namijenio kao zadatak nama, učenicima. ‘Zagonetka nestalog nastavnika’.”

James se osmjehnuo. “Zaista misliš da bi on mogao učiniti takvo što?“

“Mislim.” Pritpal je kirnnuo. “Kao što kažem, Fairburn je vrlo ekscentričan čovjek. Obožava šifre,

glavolomke i matematičke probleme."

"U redu", rekao je James, pa prekrižio noge i privukao jedan gležanj na bedro. "Pod uvjetom da je to doista nekakva zagonetka, odakle da počnemo?"

"Od Marka-Denisa Pottera i Donata Vaggia, jasno", rekao je Pritpal. "Oni su najupadljivije netočnosti, prvo što bi se očekivalo da meni upadne u oči. Zato najprije moramo razriješiti kakvo bi značenje oni mogli imati."

James se tupo zagledao u njega.

"Kako?" rekao je.

Pritpal se široko osmjehnuo Jamesu, dok su mu se oči krijesile od uzbuđenja.

"Sjedni", rekao muje. "Da ti pokažem…"

Pritpal se smjestio za stol i zapisao ta dva imena na list papira.

"Strše iz pisma kao dvije jasne šake u oko", rekao je. "Fairburn je jamačno znao da ću najprije njih primijetiti. To su najupadljivije greške, pa možda tvore i najočitiju vrstu traga."

"A kakva bi to bila?" rekao je James. "Imaj na umu daje meni sve ovo novo."

"Najlakši i najočitiji tragovi su anagrami", rekao je Pritpal. "Znaš ni je anagram, nadam se."

"Pa nisam baš potpuni blesan", rekao je James. "Anagram je ono kad se slova pobrkaju i preslože u novi redoslijed, što im daje novo značenje. Recimo, kao što je 'kist na van' anagram od riječi 'nastavnik'."

"Ili 'kivan stan'", rekao je Pritpal, pa su se obojica nasmijali.

James se zagledao u slova pred sobom.

Mark Denis Potter Donato Vaggio

Pokušavao ih je pobrkati i presložiti u glavi, ali stalno je ostajao praznih ruku. Mogućnosti su mu se činile beskrajnima.

“Je li vrijeme u kojem živimo dob smjena?” rekao je Pritpal nakon nekog vremena.

“Što ti sad to znači?” rekao je James.

“To je anagram od James Bond.”

“Jako pametno,” rekao je James, “ali ne pomaže baš u rješavanju ove zagonetke. Ništa mi ne djeluje kao trag od kog bi trebalo početi.”

“Aha!” rekao je Pritpal. “Upravo si ga pronašao.”

“Jesam?”

“Jesi. Kod svake šifre, ili zagonetke, najprije valja uspostaviti kontekst”, rekao muje Pritpal.

“Morat ćeš mi pojasniti”, rekao je James. “Možda ipak *jesam* potpuna budala.”

“Pa, recimo da li, za primjer, dadem slova P-R-O-U-E-A”, rekao je Pritpal. “I kažem ti da je to anagram. Počneš se baviti njima, nastojiš ih presložiti, i naposljetku ćeš, nakon što se sav polomiš od razmišljanja, vjerojatno nabasati na odgovor.”

“Ne računaj s tim”, rekao je James, nastojeći sastavili riječ od tih slova.

“Ali što bi bilo da ti kažem kako je riječ o anagramu imena jednog kontinenta?” nastavioje Pritpal. “Rješenje bi li u tom slučaju smjesta palo na pamet.”

“Europa”, rekao je James.

“Upravo tako”, rekao je Pritpal. “Imaš kontekst, shvaćaš? Za drugi primjer, zamislimo da traje rat, pa naša vojska presretne neprijateljevu tajnu, šifriranu poruku. Znaju da potječe s uzletišta, pa pretpostave da se poruka bavi zrakoplovima i takvim stvarima. U njoj će zato biti stručnih pojmova - vrsta i broja aviona, vremenskih uvjeta i riječi poput *magla* ili *oblak.* Dešifranti će sastaviti popis vjerojatnih riječi i zatim u poruci potražiti šifrirane riječi koje bi se mogle poklapati s traženim riječima. I tražit će obrasce i riječi Koje se ponavljaju, sve dok ne pronađu jednu riječ koja odgovara. I nakon što se odgonetne jedna riječ, ostale

lako slijede za njom. Shvaćaš, kad saznaš koji je smisao pojedine poruke, dobivaš znak od kog ti valja poći u potragu za tragovima. Dakle, koji je smisao ove Fairburnove poruke?"

"To još ne znamo", rekao je James.

"Znamo, nego što", rekao je Pritpal. "To je šifra, zagonetka. Dakle, što u njoj tražimo?"

"Tražimo tragove", rekao je James, s dojmom da je upravo kazao glupost.

"Upravo tako." Pritpal mu se široko osmjehnuo. "Dakle, pogledaj opet slova i reci mi opažaš li u njima ikakav trag."

James ih je opet pogledao, ali i dalje ništa nije uspijevao opaziti.

Mark Denis Potter Donato Vaggio

"Uzmi ime 'Mark'", rekao je Pritpal. "Zar ti ne djeluje osebujno? Zušto se Fairburn odlučio baš za to ime? Baš za ta slova?"

"Ne znam", srdito je rekaojames. "Zašto bi mi trebalo biti osebujno?"

"Zato što je to znak." Pritpal je upro prstom u papir. "Vidi!"

"Gdje…?" rekao je James, a onda je shvatio i prasnuo u smijeh. '"Mark', naravno, znači 'znak'. A od slova dvaju prezimena može se sastaviti riječ 'trag'. Sasvim je očito, kad to jedanput opaziš", rekao je.

"A što se s tragom radi?" rekao je Pritpal.

"Nastoji ga se odgonetnuti", rekao je James, raspoznavši još dok je izgovarao riječ "odgonetni", sastavljenu od slova talijanskog Imena i prezimena, uz "E" i "T" iz prezimena "Potter", te "N" iz imena "Denis".

Pokazao je to Pritpalu, koji je zdušno kimnuo glavom.

"Već imamo dvije moguće riječi", rekao je, križajući

iskorištena slova. "'Odgonetni trag', a možda i 'tragove' ili 'tragova'."

James je pogledao što im je preostalo.

MARKDEISPOATVO

"Imamo manje slova", rekao je Pritpal, kuckajući se olovkom po zubima. "Ali sada je teže; nema upadljivih riječi koje bi pristajale uz onu koju već imamo."

"Možda 'sedam'?" rekao je James. "'Sedam tragova'?"

"Brzo učiš", rekao je Pritpal. "To mi djeluje ispravno. Ali što bi nam tada preostalo?"

"R-K-I-P-O-T", rekao je James i uzdahnuo. "Moramo opet razmisliti. Nema te riječi koja bi se mogla sastaviti od tih slova."

"Misliš da nema?" rekao je Pritpal i zapisao nešto na papir. Okrenuo je list da ga James može pročitati.

ODGONETNI SEDAM KRIPTOTRAGOVA

James je ispustio zvižduk i zavalio se u stolici.

"To nipošto nije slučajnost", rekao je. "Pismo je *doista* zagonetka." Široko se osmjehnuo Pritpalu. "Odgonetnuli smo jedan trag, preostaje nam ih šest. Misliš da nas čeka nekakva nagrada?"

"Ne znam", rekao je Pritpal. "Kod Fairburna se sav užitak sastoji u rješavanju zagonetke. Rješenje je samo po sebi nagrada."

"Ali ovdje se sigurno radi o nečemu krupnijem", rekao je James. "Zašto bi si on išao davati truda da doista samome sebi zametne trag?"

"Ne znam", rekao je Pritpal, pa poskočio na noge i počeo trljati dlanove. "Moramo se prihvatiti posla i odgonetnuti ostale tragove."

"Tu postoji samo jedan problemčić", rekao mu je

James.

“Koji to?”

“Pismo je kod Codrosea.”

“Ah. To je nezgodno”, rekao je Pritpal i svalio se natrag najamesov krevet, sav potišten. “Sve mi se čini da mi ga ne bi bio voljan vratiti.”

“Možeš mislili”, rekao je James. “Fairburn ih brine. Misle da je pošandrcao. Ne. Codrose je sigurno zaključao to pismo na sigurno negdje u svom kabinetu.”

“Onda ćemo jednostavno morati opet doći do njega”, rekao je Pritpal.

“Nisi obično tako odvažan”, rekao je James.

“Ah, ali ovo je zagonetka”, rekao je Pritpal. “A zagonetke obožavam. Možeš li mi dobaviti to pismo?”

James je pogledao u svog prijatelja. Nije mogao suspregnuti smiješak koji mu se raširio licem. Poznati osjećaj uzbuđenja već mu je zahvatio srce, tako da je jače počelo tući. Osjetio se kao netko tko se budi iz duga sna.

Zavalio se u svoju stolicu i natenane protegnuo, tako da su mu zglobovi zakrckali.

"Prepusti to meni”, rekao je.

Okradanje Codrosea

Sutradan popodne u tri sata James se skrivao u tamnom, tijesnom prostoru ispod ormara za posuđe u blagovaonici Kuće. Čekao je ondje od ručka, okružen zapahom prašine i laštila za podove. Pogledao je na džepni sat. Došlo je vrijeme. Ako je sve proteklo prema planu, ostali članovi Vratolomne družine trebali bi biti na svojim mjestima.

Vratolomnu je družinu osnovao Perry Mandeville kao klub za dječake poput njega, željne pokojeg dodatnog uzbuđenja u životu. Družina u posljednje vrijeme nije bila naročito aktivna. Vlažno, hladno vrijeme nije dječacima pružalo nadahnuće ni za što pustolovnije od stiskanja oko vatrice, ne bi li se ugrijali.

Ali ne danas.

Jamesov prijatelj Andrevv Carlton nalazio se na krovu. Netom prije ručka Carlton je svratio iz svoje Kuće i James mu je pokazao tajni put za stizanje na krov zgrade puzanjem kroz prostor ispod poda kupaonice što vođi do spremišta s krovnim prozorom koje se ne koristi. Tim se putem James služio kad god je trebao izaći iz Kuće nakon zaključavanja. Carlton je bio par godina stariji od Jamesa, i premda je bio zdušan član Vratolomne družine, moglo se računati s tim da se njegova hladna glava neće ni uspaničiti ni zanijeti.

Čučao je uz veliku staklenu kupolu s pogledom odozgo u Codroseov kabinet, pripijen uz kosinu krova i potpuno nepomičan. Imao je jasan pogled na Codrosea dok sjedi za pisaćim stolom i čita neko pismo. Carlton mu je gledao ravno u tjeme, gdje se nalazila savršeno

okrugla ćela velika otprilike kao kovanica od penija.

Deset minuta prije toga Pritpal je prema dogovoru upitao Codrosea je li primio ikakvu novu vijest od gospodina Fairburna, te porazgovarao s njim o nekoliko ulomaka iz pisma. Codrose se nakon toga, kao što su se i nadali, popeo ravno u svoj kabinet, uzeo ključ iz drvenog globusa su šarkama koji se rastvara na dvije polutke, otključao jednu ladicu u svom stolu i iz nje izvadio ovo pismo.

Carlton ga je promatrao cijelo to vrijeme. Bio je posve uvjeren kako se radi o Fairburnovu pismu.

Začuo je zvižduk koji je značio da su Perry i Gordon Latimer dolje zauzeli položaj, i u odgovor bacio kamičak preko sljemena krova. Skotrljao se po suprotnoj strehi u oluk.

Sve je bilo na mjestu i spremno za akciju.

Perry i Latimer čuli su kotrljanje kamička. Pogledali su u oba smjera duž Judyna prolaza da još jedanput provjere kako nitko ne nailazi, a onda je Perry podigao šešir i otkrio pola cigle, pažljivo uravnotežene navrh tjemena.

“Idem-mo”, rekao je, odvagnuo je u ruci, te zavitlao ciglu iz sve snage ujedan prozor u prizemlju.

Začuo se glasan, pošten krš, i dva su učenika nadigla strahovitu dreku, viku i kriku.

“Eno ga tamo!”

“Jesi li ga vidio?”

“Otišao je onamo.”

“Drž’te ga, ulovite ga!”

U zgradi se začulo komešanje, učenici su počeli prilaziti prozorima i provirivati kroz njih da vide što se to zbiva.

Uskoro se pojavila i Dama.

“Za ime svega, što je bilo?” rekla je, a Perry i Latimer počeli su je salijetati blebetanjem, obojica u isti mah.

“Bio je to jedan dečko.”

“Vidjeli smo ga.”

“Ovdašnji dečko.”

“Iz m-mjesta.”

“Dotrčao je i bacio ciglu kroz prozor.”

“Pokušali smo ga uloviti.”

“Izgledao je kao strahovita bitanga.”

Dama se odgegala natrag u kuću, frkćući i cokćući.

Sljedeći ju je opazio Carlton, odozgo s krova. Vidio ju je kad je ušla u Codroseov kabinet i kazala mu što se dogodilo.

Codrose je za tren oka ustao. Na brzinu je pospremio pismo u ladicu, zaključao je i vratio ključ u globus, te ga zaklopio.

Čim je izašao iz kabineta, Carlton je bacio još jedan kamičak preko krova i počeo na brzinu žvrljati po velikom listu papira koji je ponio sa sobom.

U skrovištu ispod ormara James je začuo korake i časak potom ugledao Codroseova stopala kako marširaju po parketu, a odmah za njima i Damina. Čim se posve uvjerio da su izašli, iskrao se i pritrčao vratima Codroseovih privatnih odaja.

Da ga ovdje ulove, James bi sigurno dobio batina, ali nije o tome sada razmišljao. Mora samo nastaviti i obaviti zadatak što brže i djelotvornije može.

Codrose ga je već u nekoliko prilika znao pozvati u svoj kabinet, tako da je posve dobro poznavao put, pa je otrčao uz tepihom presvučeno stubište sve do zadnjeg kala, gdje je gurnuo vrata kabineta i otvorio ih.

Bacio je pogled uvis, prema kupoli u stropu, gdje mu je Carlton držao list papira uz staklo, da ga dobro vidi.

Na papiru su debelim slovima pisale riječi:

KLJUČ U GLOBUSU – PISMO U STOLU –
GORNJA DESNA LADICA

James je ubrzo otvorio ladicu i izvadio pismo.

Sa sobom je ponio fotoaparat, najnoviju Leicu, model III. Bila je najdraža svojina Gordona Latimera, člana Etonskog fotokluba, koji ju je vrlo nevoljko posudio Jamesu.

Kroz prozore i kupolu dopirala je dnevna svjetlost, ali James je upalio i luster i stolnu svjetiljku da što jače obasja pismo.

Nadao se da će to biti dovoljno.

Oslonio je laktove na naslon stolice da ih smiri, primio aparat što je mirnije mogao i izoštrio ga na pismo. Latimer muje to jutro dao brzinsku poduku iz fotografije, pokazavši Jamesu sve mogućnosti podešavanja na aparatu i objasnivši mu što se njima postiže. Na svu sreću, James je brzo učio i imao dara za mehaniku.

Leica je mogla praviti duge ekspozicije, što je bilo presudno važno pri ovako slabom svjetlu u interijeru, i James je okinuo pet fotografija s malčice različitim vremenima eksponiranja.

Okrenuo je pismo na suprotnu stranu i snimio još pet fotografija poleđine.

Završio je.

Vratio je pismo u ladicu. Vratio je ključ u globus.

Zatim je pogasio svjetla i dao znak palcem gore Carltonu, koji je otrčao po krovu da se skloni odatle.

James je izašao iz kabineta i zatvorio vrata za sobom.

Sve zajedno potrajalo je manje od dvije minute.

Strčao je s kata preskačući tri po tri stube i uskoro se opet zatekao u blagovaonici, odakle je oprezno provirio u hodnik.

Tamo ga je čekao Pritpal, sav napet i usplahiren. Kimnuo mu je, dajući mu do znanja da je sve čisto. James je prošao kroz hodnik i predao fotoaparat Pritpalu.

Trudeći se držati što nehajnije, Pritpal je išetao

van. Codrose i Dama još su bili tamo, zajedno s većinom maturanata iz Kuće.

Kad su vidjeli kako Pritpal izlazi na prilaz, Perry i Latimer znali su da se James uspio izvući i da mogu pustiti Codrosea.

Dotad su ga zadržavali kako su god znali i umjeli. Perry je otišao čak dotle da mu kaže kako ga je zagonetni mjesni huligan fizički lupao. Izveo je cijelu cirkusku točku dok je Codroseu pokazivao modricu, podižući košulju i potkošulju da mu ukaže na nekakve ozljede na boku.

Codrose nije mogao znati da je Perry zaradio te ozljede na jučerašnjoj poljskoj igri.

Kad se gužva napokon počela prorjeđivati, Codrose se vratio u zgradu, poslavši prethodno jednoga mlađeg učenika po domara da popravi razbijeni prozor. Pritpal je krišom dodao fotoaparat Latimeru, i pomalo mu je laknulo kad je Gordon krenuo za Perryjem niz Judyn prolaz.

Sve je prošlo. Pritpal je odahnuo i obrisao oznojene dlanove o nogavice.

Proteklih pola sata nije mu baš nimalo godilo. Nije on stvoren za ovakav život. Rješavanje zagonetki je jedna stvar, ali provale, laganje i vandalizam nešto su posve drugo. Ubuduće će takve nestašluke prepuštati Jamesu i njegovoj dužini mangupa.

Te večeri, netom prije šest sati, Latimer je isporučio dvije pristojne fotografije, po jednu svake strane pisma, na kojima se Fairburnov rukopis dao jasno čitati.

James je sakrio 35-milimetarski film iza jedne nepričvršćene lajsne i sjeo da s kolegama s kojima menza sve prepiše krupnijim slovima na veliki list hamera. Kad su to obavili, James je sakrio dvije fotografije u isto skrovište kao i film.

Hamer su zalijepili na poleđinu karte svijeta koja je Jamesu visjela na zidu. Sada su svi zajedno mogli

proučavati tragove, a nakon što završe, jednostavno opet okrenuti kartu na pravu stranu i tako sasvim skloniti šifru s vidika.

"Onda, odakle da počnemo?" rekao je James, gledajući u riječi na hameru.

"Znamo da je tu skriveno sedam tragova", rekao je Pritpal, te uzeo olovku i prišao zidu. "A jedan smo već odgonetnuli."

Pažljivo je zaokružio popis imena članova Enigmatskog društva, te podcrtao dva lažna - Mark-Denis Potter i Donato Vaggio.

"Sljedeći logični korak", nastavio je, "bio bi pretpostaviti da se pismo sastoji od sedam zasebnih odjeljaka, od kojih nam svaki pruža različiti trag."

James je počeo naglas čitati pismo.

"Alexis Fairburn, London, sedmi prosinca 1934. Dragi Pritpal, ne susreće se svaki utorak jedan takav početak, sedam učenika koji gaje ljubav prema enigmatici. Ostanite mi uspravno! Ne postoji križaljka koju neće samostalno riješiti dično Enigmatsko društvo, sad kad mene više nema.

Siguran sam da vam je svemoćni Elliot već objasnio da sam morao napustiti Eton. Zapravo, napuštam zemlju. Moja sljedeća križaljka bit će mi posljednja, jer me prije isteka idućeg roka više neće biti."

"Sljedeći je dio riješen" rekao je James i preskočio ga. *"Za sobom ostavljam mnogo sretnih uspomena. Kao što znaš, i sam sam bio etonski učenik. Dobro se sjećam pobjede u poljskoj igri protiv Duffera, kada nisam zbrkao niti* try, *i kormilarenja* Callista *u paradi čamaca za Četvrti lipnja.*

Da, štošta će mi nedostajati iz tog starog doma. Izuzev vas momaka iz Enigmatskog društva (naravno), više od svega nedostajat će mi nastava iz latinskog. Obožavam sve te davnašnje priče o starome Rimu, poput one o Neronovoj velikoj ljubavi prema Kleopatri. Nastoj jednoga dana posjetiti veliku nekropolu u Porta Alti, da

vidiš kako njegov čudesni kip gleda u njezine obeliske.

Nema mjesta do Etona, punog vlastitih čudesnih tradicija. Istinski će mi nedostajati gledanje zidne igre, ali možda mi se, pri svakom čitanju slavne pjesme 'Zidna igra' Davida Balfoura, sve to vrati živopisno kao da još uvijek ondje stojim... Hajde, vičemo, na bol ne misli! Kako smo u žaru borbe pokisli..."

"Pjesmu možeš preskočiti", rekao je Tommy. "Prijeđi na završni dio."

"Za kraj, dakle," nastavio je James, *"što god bilo, ne diži ruke od križaljki. Znam da ne vole svi križaljke poput tebe. Na primjer, učenik s kojim menzaš, onaj koji bude sav rumen dok trči, mora ukratko prihvatiti da se ubraja među vas. Srdačno, AF."*

"Dobro", rekao je Tommy. "Tražimo sedam odjeljaka. Pa, imaš taj prvi dio o Enigmatskom društvu i odlasku iz škole. Onda ide dio koji ste već riješili, s lažnim imenima. Zatim ide dio o poljskoj igri i paradi čamaca. To su tri."

"I onda ide to čudno spominjanje Nerona i Kleopatre", rekao je James. "S tim ih je četiri."

"Neron nikada nije volio Kleopatru, zar ne?" rekao je Tommy.

"Nije", rekao je Pritpal. "To su bili Marko Antonije i Julije Cezar. Neron stiže mnogo kasnije."

"Zatim ide ta grozna pjesma o poljskoj igri", rekao je James. "S njom ih je pet. I na kraju je taj dio gdje se spominje da ja ne volim križaljke."

"To ih je samo šest", rekao je Tommy. "Što smo propustili?"

"Datum!" uzbuđeno je rekao Pritpal i zaokružio lažni datum na vrhu pisma.

"Samo, što bi to moglo značiti?" rekao je James. "Sedmi prosinca tisuću devetsto trideset četvrte."

"To bi mogla biti brojčana šifra", rekao je Pritpal. "Gospodin Fairburn je briljantan matematičar. Obožava brojke."

“Sedam, dvanaest, devetnaest, trideset četiri”, rekao je Tommy. “Jesu li te brojke značajne?”

“Nisu, ni na kakav očigledan način”, rekao je Pritpal, podvukavši prst pod turban i počešavši se po glavi. “Ne bih rekao da tvore neki slijed. Ne uviđam nikakav odnos između njih.”

“Možda stvar nije tako složena”, rekao je James. “Možda samo odgovaraju slovima abecede, ili tako nekako. Znaš, u smislu da jedan znači A, dva znači B, i tako dalje.”

“To je moguće”, rekao je Pritpal.

“Sedam?” rekao je Tommy, razmišljajući naglas i nabrajajući prstima. “Sedmo slovo engleske abecede je G.”

“Onda bi nam dvanaesto bilo L”, rekao je Pritpal, pretekavši ga. “A zatim…”

“Tisuću devetsto trideset četvrto”, skiseljeno je rekao James. “ Tako neće ići.”

“Možda jedan, devet, tri, četiri?” rekao je Tommy. “A, I, C, D?”

“‘Glaicd’?” rekao je James. “Kakva bi to bila riječ?”

“Ne”, rekao je Pritpal. “Zabasali smo na stranputicu.”

“Dobro, a što ako nam svaki broj nekako daje riječ?” rekao je James. “Umjesto slova.”

“Nisam siguran da te baš shvaćam”, rekao je Pritpal.

James je ustao i prišao hameru.

“Sto ako treba izbrojiti riječi?” rekao je. “Od vrha pisma, ne računajući datum? Imamo sedam, dvanaest i tisuću devetsto trideset četiri. Znači, nabrojimo ih sedam, pa jednu, pa dvije, pa opet jednu, pa devet, tri, četiri…”

James je prošao kroz pismo, podcrtavajući pojedine riječi kako bi koju nabrojio.

“Dragi Pritpal, ne susreće se svaki utorak jedan takav početak, sedam učenika koji gaje ljubav prema

enigmatici. Ostanite mi uspravno! Ne postoji križaljka koju neće samostalno riješiti dično Enigrnatsko društvo, sad kad mene više nema."

"Utorak, jedan početak, sedam uspravno, križaljka, riješiti", rekao je Tormny. "Jasno kao masno!"

" To su opisi iz križaljke", podciknuo je Pritpal. "On nam govori da riješimo dva opisa iz križaljke od utorka - pod brojem jedan na početku, što znači vodoravno, i pod sedam uspravno, odnosno okomito."

"Danas je utorak", rekao je James. "Samo, iz koje križaljke?"

"Iz *The Timesa",* rekao je Pritpal i pljesnuo se po čelu. "Fairburnova križaljka svaki utorak izlazi u *The Timesu."*

"Imaš li je?" rekao je James.

"Jasna stvar", rekao je Pritpal i trknuo van iz sobe. "Ali danas je, od svili ovih uzbuđenja, nisam stigao ni pogledati."

Klima X

“Kako apsurdno”, rekao je Tommy. “Zašto si je taj ludi kljun dao toliko truda?”

“Očito ne želi da ijedan nastavnik sazna što se zbiva”, rekao je James. “To je kao igra. Naši protiv njihovih. Moramo se pobrinuti da Codrose ne sazna za nju. To je samo za naše oči.”

“Nadam sc da će vrijediti sve ove mozgobolje”, rekao je Tommy.

“Sve čime se uspije zafrknuti kljunove vrijedi truda, ako se mene pita”, rekao je James s osmijehom.

Uto je Pritpal banuo natrag u sobu, mašući novinama.

“Imam je”, rekao je, pa stavio novine na stol i otvorio ih na stranici s križaljkom.

“Morat ćeš nam pokazati kako se rješavaju te kriptogramke”, rekao je James. “Koji je ono sinoć bio trag? Nešto o vrhunski tajnim vremenskim uvjetima.”

“Odgovor je bio ‘klimaks’”, rekao je Pritpal.

“I dalje ne shvaćam”, rekao je James.

“Što je to ‘klimaks’?” rekao je Pritpal.

“Klimaks je vrhunac nečega”, rekao je Tommy.

“Da.” Pritpal se široko osmjehnuo. “To je prvi dio traga, riječ ‘vrhunski’. Ako želi zaista biti fer, sastavljač će uvrstiti normalan opis iz križaljke. U ovom slučaju, vrhunac, što znači klimaks. Zatim će ostatak traga biti svojevrstan kod, skup kriptičnih naznaka kojima se dolazi do slova.”

“Kako to misliš?” rekao je James. “Kako bi nam

riječi ‘tajni vremenski uvjeti’ mogle dati slova K-L-I-M-A-K-S?”

“Vremenski uvjeti su klima”, rekao je Pritpal.

“Da”, rekao je James. “Ali zašto ‘klima X’?”

“Kakvo bi kodno ime li dao jednom tajnom agentu?” upitao ga je Pritpal.

“Ne znam”, rekao je James. “Možda neki broj?”

“Što kažeš na Agent X? Ili, ako je riječ o vremenu, Klima X?” Dječaci su se nasmijali.

“Meni je to preteško”, rekao je James.

“Ne gubi nadu”, rekao je Pritpal. “Treba samo malo prakse. Shvati to kao tajni kod koji valja razbiti. A sad pogledajmo današnje tragove, jedan vodoravno i sedam okomilo. Evo ga, jedan vodoravno 'obrnut ogrjev i vrč do problema Aleksandra’. A sedam okomito je 'Trodijelno sportsko postignuće, niti zbijeno'.”

“Trodijelno sportsko postignuće?” rekao je James. “Možda to ima neke veze s Trostrukim kupom prošlog Uskrsa tu, u Etonu?”

“Ne daj se navesti na krivi put”, rekao je Pritpal. “Ne treba tražiti izavno značenje u riječima; imaj na umu da je to šifra. Prvi trag neće imati nikakve veze s obrnutim ogrjevom i vrčem, dok se drugi trag vjerojatno ne bavi trodijelnim sportskim postignućem. Jednako kao što se ‘vrhunski tajni vremenski uvjeti’ nisu bavili vremenom.” "Pa o *čemu* su onda?” priupitao je Tommy.

"Dajte da razložimo tragove”, rekao je Pritpal. “Pogledajmo prvi. Odgovor su dvije riječi, od osam odnosno četiri slova.”

„“Obrnut ogrjev i vrč do problema Aleksandra’...” polako je rekao James, u nadi da će mu čitanje riječi na neki način otkriti njihovo značenje.

“Riječ ‘obrnut’”, rekao je Pritpal, “možda znači da trebamo obrnuti dio slova.”

"Hoćeš reći da se možda opet radi o anagramu?” rekao je James.

“Vrlo moguće.”

"U riječima ‘ogrjev i vrč do’ nalazi se točan broj slova da dobijemo osam i četiri”, rekao je Tommy.

"Dobro”, rekao je Pritpal. “Znači, treba nam anagram od ‘ogrjev, vrč i do’ koji će nekako značiti problem Aleksandra.”

“Kojeg Aleksandra?” rekao je Tommy.

“Koji Aleksandar je najznamenitiji u povijesti?” rekao je Pritpal. “Aleksandar Veliki?” rekao je James.

“Da”, rekao je Pritpal. “A što znaš o njemu?”

“Da je zavladao polovicom svijeta”, rekao je James, “i da mu se konj zvao Bukefal.”

“I koji je problem on imao?” upitao je Pritpal.

“Sve mi se čini da ih je imao svu silu”, rekao je James.

“Ne. Ma daj. Zar ne znaš priču o Gordijevu čvoru?”

“Otprilike”, rekao je James, mozgajući da se sjeti potrebne informacije. “Nije li neki perzijski kralj zavezao čvor koji je navodno bilo nemoguće odvezati?”

“Upravo tako,” rekao je Pritpal, “i rekao je da će onaj tko ga uspije odvezati zavladati njegovim kraljevstvom.”

“A Aleksandar nije gubio vrijeme, zar ne?” rekao je James. “Samo ga je mačem presjekao napola.” Osmjehnuo se. “Upravo bih tako i ja postupio.”

“Znam”, rekao je Pritpal. “Ti si čovjek od akcije, James. Tupi predmet.”

“Nisam baš pravi čovjek za rješavanje kriptogramki”, rekao je James. “Kad bih bar imao mač koji može presjeći čvorove u Fairburnovoj zakrivci.”

“Meni i dalje nije jasno”, rekao je Tommy.

“‘Gordijev čvor’je anagram od ‘ogrjev i vrč do’”, rekao je Pritpal. “To je, znači, odgovor?” rekao je Tommy. “Gordijev čvor?”

“Upravo tako”, rekao je Pritpal. “Problem Aleksandra.”

“Samo, kako nam to pomaže?” rekao je James.

“Riješili smo trag iz križaljke, ali što nam Fairburn pokušava njime reći?”

“Morat ćemo razriješiti i drugi trag da to otkrijemo, bojim se”, rekao je Pritpal. “‘Trodijelno sportsko postignuće, niti zbijeno’. Jedna riječ, sedam slova.”

Ali koliko god da su se trudili, dječaci nisu mogli doći do odgonetke. Pritpal je smatrao da bi odgovor mogao imati nekakve veze s brojem tri, pa su se počeli poigravali svim varijacijama riječi s prefiksom “tri” koje su im pale na pamet - trio i trijada i tricikl i trijatlon…

Na koncu im je čak pomalo laknulo kad su začuli otegnut povik: "De-e-e-e-e-e-e-čko!” iz gornjeg učeničkog hodnika.

Sva su trojica skočila na noge. Neki od starijih učenika, član Knjižnice, poželio je da mu se obavi određena usluga - da mu se ulašte čizme, da mu se skuha čaj, da mu se trkne po nešto — a jedan od mlađih učenika sada mu ju je dužan obaviti.

Tommy i Pritpal istrčali su iz sobe. James je brže-bolje okrenuo kartu na pravu stranu i otišao za njima. Onaj učenik koji posljednji stigne u Knjižnicu morat će obaviti uslugu.

Dok je James trčao hodnikom, s lakoćom usput prelazeći sporije učenike, uzaludno je razbijao glavu zadanim tragovima.

James te noći nije uspijevao zaspati. Tragovi su mu se i dalje motali mozgom, izazivali ga, dražili. Dijelovi Fairburnove zakrivke nasumce su mu izlazili pred oči i gubili *se... Mark-Denis Potter... Donato Vaggio... Dobro se sjećam pobjede u poljskoj igri protiv Duffera, kada nisam zbrkao niti ... Obožavam sve te davnašnje priče o starome Rimu, poput one o Neronovoj velikoj ljubavi prema Kleopatri... Nema mjesta do Etona... ‘Zidna igra’ Davida Balfoura... Hajde, vičemo, na bol ne misli! Kako smo u žaru borbe pokisli... Trodijelno sportsko postignuće, niti zbijeno...*

Riječi i izrazi ostali su mu u glavi cijelim trajanjem nastave u srijedu ujutro, a kad se popodne odvukao na Nizozemčevo igralište za nastup na utakmici poljske igre, isprva je bio sav dekoncentriran i teško se uspijevao usredotočiti na igranje.

Udarac blatnjave lopte u lice brzo ga je pribrao, doduše, a nakon i toga se uživio u igru srcem i sapom, kao i obično.

James je bio visok za svoje godine, brzo je trčao i bio potpuno neustrašiv, tako da su ga izabrali da igra za svoju Kuću u momčadi mlađih učenika. Utakmica se igrala protiv druge Kuće, a suci su bili Codrose i g. Merriot.

Poljska je igra osebujnost Etona, i igra se samo u miholjdanskom semestru. Nije baš ragbi, a nije baš ni nogomet. Jamesu su rekli da je slična američkom *footballu,* ali djelovala mu je kao čudna mješavina sportova i nikako nije uspijevao naučiti pravila. To mu je padalo dvostruko teže zbog činjenice da se pravila po svoj prilici mijenjaju iz godine u godinu i da obje momčadi neprekidno vode žučljive rasprave o njima.

Nakon pola sata bio je sav pun blata i modrica. Neprekidno je trčao. Padala je kiša i vrlo je malo trave ostalo na Nizozemčevoj. Zemlja mu se tako zalijepila po kopačkama da su mu bile kao olovne.

Suparnička momčad počela je vikati.

"Pribijanje! Prikradanje! To nije dopušteno, gospodine!"

"Prihvaćam. Bilo je prikradanje."

G. Merriot je puhnuo u zviždaljku i igra se prekinula. Dvije momčadi načas su odahnule i prestrojile se.

James se prignuo, stavio ruke na koljena i punim plućima udahnuo zrak. Nije to primijetio dok je igrao, ali sad kad je nastala stanka, shvatio je do koje je mjere zapravo iscrpljen.

Prekid trčanja pokazao se pogubnim, jer u mozak

su mu uskoro nahrupile riječi — tribina, triangl, trijada. Protresao je glavu.

Prekini!

Igra se nastavila i James se uskoro našao u koštacu. Uhvatio se pod ruke sa šestoricom igrača iz svoje vrste; spustili su glave i zatim se potkvačili sa suprotnom momčadi. Iza njega se raširio ostatak Codroseovih igrača, četvorica stražnjih, te leteći, kratki, dugi i vratar.

Lopta se dodala u koštac i momci su je počeli pokušavati ščepati nogama. Codroseov koštac je nasrnuo i James je shvatio da drži loptu kopačkama. Počeo ju je driblati po terenu. Bila je nešto manja od nogometne lopte i prilično teška. Koštac se odjednom raspao i James je otkrio da je i dalje u posjedu lopte. Navalio je u napad, stopalima vodeći loptu. Bilo mu je apsolutno zabranjeno podići je: čak je ni dva učenika na položaju vratara ne smiju dotaknuti rukama.

Odjednom je primijetio da pred sobom ima prazan prostor i čistac sve do crte Timbrallsa. Sada je još samo mora prijeći i položiti loptu na tlo, te time postići *try.*

Ne. Ne zove se to try, spomenuo se, *to je pojam iz ragbija, u poljskoj se igri to zove* rouge.

Jamesu su misli opet odlutale. Što je ono Fairburn napisao u svome pismu? *Dobro se sjećam pobjede u poljskoj igri protiv Duffera, kada nisam zbrkao niti* try… To je sigurno značajno. Zašto je napisao *try,* a ne *rouge…?*

Kanonada vriskova Codroseovih navijača prenula ga je i vratila u utakmicu. Svega nekoliko pedalja još ga dijeli od crte Timbrallsa. Zašto oni viču?

A, da. Ne smije udarcem noge prebaciti loptu izravno preko crte.

K vragu. Koja zamršena pravila. Ravna rješavanju kriptograrnke. Ne može se krenuti najočitijim putem. Ne može se samo otrčati terenom i ispucati loptu ravno preko crte. Mora se otići oko kuće pa na mala vrata. Bez

pravila nema ni igre, valjda. Tada svatko radi što mu se prohtije. Jamesu nije bilo naročito stalo do pravila. Znao je kako je bilo Aleksandru kad je mačem presjekao onaj čvor.

Zgoditak se može poslići jedino ako loptu prije prijelaza crte posljednji dotakne neki branič.

Pa, to se dade izvesti.

Oštro se okrenuo tik pred crtom, pa potrčao ravno na jednog braniča koji je velikom brzinom jurio prema njemu. James je u posljednjem trenutku iz sve snage ispucao loptu u njega. Pogodila ga je u trbuh, tako da je ostao bez sape. Učenikovo je tijelo upilo glavninu udarca i lopta je pala nekoliko stopa preko crte polaganja. James se bacio preko nje i klicanje navijača dalo mu je do znanja da je uspio postići dragocjeni *rouge.*

Vlastita mu je momčad pritrčala i počela čestitati.

Sada, da postignu dodatne bodove, pokušat će progurati loptu.

Branič Timbrallsa zauzeo je položaj stražara, postavivši se na metar od gola s loptom između nogu. Ostatak braniča ukopao se ne bi li pokušao zaštititi i njega i loptu. Stražar je bio zbijen momak koji će morati iskoristiti svu svoju snagu, jer će ga napadači pokušati silom odgurati preko crte.

James i trojica najkrupnijih članova Codroseove momčadi primili su jedni druge za struk i nasrnuli. Odjeknuo je tup udarac kad je predvodnikova glava odalamila o suparničke braniče.

Smjesta je nastao kaos kad su se obje momčadi počele natiskivati i naguravati.

Netko je Jamesu u uho zabio zglobove šake, a zamah kopačke potkvačio ga je u cjevanice. Stisnuli su ga s obje strane tako da ne može disati. Zbili su ga — okružili su ga drugi učenici - ali jedva da je to primijetio. Mozak mu je ponovno proradio. Oni prokleti tragovi počeli su se poput muha rojiti oko njega.

Rouge… Try… *Trodijelno sportsko postignuće… Trio… Trijada…* Try…

Try je pojam sportskog postignuća.

Trodijelno sportsko postignuće, niti zbijeno.

Što ako riječ *try* mora zbiti riječ *niti?*

Odjednom je nešto popustilo, braniči su se srušili, guranje se razvalilo i svi su popadali na zemlju.

A dok su tijela ustajala jedno po jedno i prostor se raščišćavao, otkrili su da je lopta jedva jedvice prešla crtu.

Nadigao se još jedan poklič i g. Merriot je puhnuo u zviždaljku da označi poluvrijeme.

Dok su ga članovi momčadi tapšali po leđima, James se šepavo udaljio s terena. U uhu mu je zvonilo, a lice mu se pretvorilo u blatnu krabulju, ali na umu mu je bila samo jedna pomisao.

Pritpal je gledao utakmicu s ostalim navijačima Codroseove momčadi s crte polaganja. James je otišao ravno prema njemu i zgrabio ga za ramena prije nego što je Pritpal stigao zucnuti.

“Trinity”, rekao mu je.

“Što?” rekao je Pritpal.

“To je rješenje traga”, rekao je James. “‘Trodijelno sportsko postignuće, niti zbijeno’ — Irinity.”

Gordius

Sutrađan ujutro, nakon rane nastave i doručka, James je s bučnom gomilom učenika upravo išao Keateovim prilazom prema kapeli kad je opazio Pritpala kako se probija kroz gužvu prema njemu.

„James”, pozvao ga je, mašući listom papira. “Cijelo jutro te tražim.”

"Šio je bilo?” rekao je James.

"Mislim da sam razotkrio značenje Gordijeva čvora”, objasnio mu je Pritpal.

"Znao sam da ćeš ga na koncu dokučiti”, rekao je James. “Daleko si bistriji u tome od mene.”

"Nipošto”, rekao je Pritpal. “Jedino mi je bistro bilo to što sam otvorio ovo pismo.”

"Tko ga šalje?” upitao ga je James. “Ne valjda tvoj gospodin Fairburn?”

"Ne, ne,” rekao je Pritpal, “nego jedan njegov prijatelj, da me podsjeti kako večeras dolazi u Eton kako bi se obratio Enigmatskom društvu.”

Došli su do kapele i počeli jedan za drugim ulaziti. U Etonu su postojale dvije kapele. Prvotna kapela Henrika VI., zvana kapela Collage, i novija, Niža kapela, podignuta potkraj devetnaestog stoljeća kad se internat tako proširio da svi učenici nisu više mogli stati u kapelu College.

Kao mlađi učenici, James i Pritpal išli su u Nižu kapelu, jednostavnu kamenu građevinu ukrašenu tapiserijama u spomen na Veliki rat od 1914. do 1918. Pronašli su praznu klupu pri dnu i sjeli.

“Gospodin Fairburn jedanput mi je kazao da je studirao matematiku na Cambridgeu,” rekao je Pritpal, “te da jedan njegov veliki prijatelj iz tih dana sada tamo radi kao profesor i također sastavlja križaljke.”

“I to je taj koji je poslao pismo?” rekao je James.

“Da”, rekao je Pritpal. “Sve mi se posložilo jutros kad sam vidio današnju križaljku u *The Timesu*.”

“Nastavi”, rekao je James.

U kapeli je zavladao tajac kad je zamjenik ravnatelja krenuo prema propovjedaonici, a Pritpal je iz džepa izvadio komad papira istrgnutog iz *The Timesa.*

“Pogledaj ime iznad kriptogramke”, prišapnuo je.

James ga je pogledao. Križaljku je sastavio netko po imenu *Gordius*.

Njih dvojica nisu više smjeli ni zucnuti, pa je James morao nestrpljivo pričekati završetak službe da nastave razgovor.

Nakon dvadeset minuta, dok su svi polako izlazili, Pritpal mu je napokon mogao objasniti to ime.

“Sastavljači križaljki tradicionalno uzimaju aliase”, rekao je.

“Nešto kao tajna imena?” rekao je James.

“Upravo tako”, rekao je Pritpal. “Baš kao da su špijuni. Da si pogledao jučerašnju, vidio bi da se gospodin Fairburn potpisuje kao *Deadlock*.”

“A današnju je križaljku sastavio netko tko sebe naziva *Gordius*?” rekao je James i vratio novinsku stranicu Pritpalu.

“Gordius, Gordias ili Gordi je bio je frigijski kralj koji je zavezao taj slavni čvor”, rekao je Pritpal. *“Gordijski* čvor. Vrlo primjereno ime za čovjeka koji pravi križaljke, zar ne?”

“Nemoj mi reći”, kazao je James. *‘'Gordius* je taj Fairburnov prijatelj.”

“Da. Ne znam mu pravo ime”, rekao je Pritpal. “Pismo je potpisao samo s *Gordius*.”

“I on večeras dolazi ovamo u Eton?”

“Da”, rekao je Pritpal. “Premda se apsolutno ne sjećam da nam je Fairburn ikada to spomenuo. To ništa ne znači, doduše, jer je oduvijek bio izuzetno smušen.”

“Nije moguće da je to slučajnost”, rekao je James.

"Znam”, rekao je Pritpal. “Sigurno je i to dio igre.”

„*Ako* je to uopće igra”, rekao je James.

"Kako to misliš?”

“Ne znam, Prit”, rekao je James. “Nekako mi sve ovo ne sluti na dobro. Sve zajedno je tako čudno i složeno. Možda je riječ o nečemu ozbiljnijem ”

Pitpal se nasmijao. “Ma to je samo glavolomka”, rekao je. “Ništa više.“

“Možda”, rekao je James. “Ali večeras i ja dolazim na vaš sastanak da svojim očima vidim toga Gordiusa, za svaki slučaj.”

Enigmatsko se društvo sastajalo svaki četvrtak navečer u pomoćnoj sobici knjižare Spottiswoode’s na High Streetu. Učenici su sjedili na kojekakvim nesparivim stolicama između polica svijenih pod težinom prašnih, zaboravljenih knjiga. Gola je žarulja visjela sa stropa, a kroz prljav je prozorčić dopiralo vrlo malo svjetla. Jamesu je sobica bila hladna, tijesna, trošna i neudobna, ali ostali su se učenici očito toliko uživjeli u svijet enigmatike da to nisu ni zapažali.

James je onamo došao nešto ranije kako bi se stigao snaći prije dolaska njihova posebnog gosta, ali nije si trebao dati truda, jer je Gordius zakasnio.

Kad se napokon pojavio, napadno se krenuo ispričavati i čavrljati s učenicima.

“Dobro ja poznajem učenike”, rekao je i svalio se na najveći naslonjač u sobici. “Napokon, i sam sam to nekoć bio.”

Prešao je pogledom oko sebe, a učenici su mu uzvratili ljubaznim smiješkanjem.

"Oprostite”, rekao je. “Vjerojatno ste već stoput čuli

tu šalu. A šala ionako nikad nije bila naročita."

Nasmijao se i protrljao oči prstima umrljanim nikotinom. James je iskoristio priliku da ga promotri. Imao je uske brčiće i nešto dužu kosu, začešljanu unatrag. Nosio je skupo tamno odijelo dobra kroja, ili zgužvano. Izgledao je kao čovjek koji već par dana nije legao na počinak, i u tom se razdoblju nije presvukao.

Promrsio si je nešto u bradu.

James mu je osjetio miris alkohola u dahu. Vjeđe su mu se pospano spuštale, a oči djelovale mutnjikavo i vodenasto, okružene podbuhlom kožom. Očito je nekada bio markantan muškarac, ali izgled ga je sad polako iznevjeravao. Koža mu je bila blijeda i sivkasta, kao da rijetko izlazi na sunce. Jedna strana lica - lijeva — nekako mu se objesila, a James je opazio i da mu lijeva ruka blago dršće, tako da se neprestano tresao. Sa sobom je ponio štap za poštapanje s glavom od bjelokosti, i blago je šepao kad je došao.

"Dakle?" rekao je, pogledavši u učenike. "Svi znate da sam ja Gordius. Saznajmo sada tko ste svi vi." Obratio se Pritpalu. "Ti si sigurno Pritpal Nandra, o kome mi je Alex toliko govorio."

"Tako je", rekao je Pritpal.

"A vi ostali?" rekao je Gordius, gledajući oko sebe. "Ne, nemojte mi reći. Pustite da pogodim." Pogled mu je pao na visoka, nemoguće mršava učenika vrlo duga vrata i obješena nosa, zbog čega je pomalo podsjećao na plamenca. Nosio je dvanaest stopa dug šal, kakav je dio učenika smatrao mondenim. Jedanput ga je ovio oko vrata, a krajeve zavezao na leđima.

"Ti mi izgledaš baš kao Felix Dunkeswell", rekao je Gordius.

"Precizan pogodak", rekao je učenik. "Iz prve u metu."

Pokušao je pogoditi još pokoje ime, jedanput uspješno a jedanput neuspješno, pa se obratio Jamesu, koji je sjedio nešto podalje u tamnom zakutku.

“A ti…?” rekao je, bunovno zaškiljivši u tminu. “Ti što vrebaš iz sjene tamo otraga. Usudio bih se pretpostaviti da si ti Mark-Denis Potter. Jesam li pogodio?”

“Stvarno vam ide”, rekao je James. “Volio bih saznati vašu tajnu.” Pritpal je krenuo nešto kazati, ali James ga je brzo ošinuo pogledom, dajući mu do znanja da ostane tiho. Ostali su učenici prihvatili igru, uživajući u prilici da ovoga odraslog povuku za nos.

“Riječ je o jednostavnom detektivskom poslu”, rekao je Gordius. “Temelji se na opažanju. Ja shvaćam ljude. Čitam ih kao otvorenu knjigu. Mogu prozreti sve o čovjeku već na prvi pogled.” Pucnuo je prstima. “Ovako!”

"Vrlo koristan trik”, rekao je James. “Što je mene odalo?” “Izgledaš drugačije”, rekao mu je Gordius. “Razlikuješ se od drugih učenika, a s imenom kakvo je Mark-Denis Potter, slutim da u sebi nosiš nešto inozemne krvi.”

“Otac Škot, majka Švicarka”, rekao je James, nemajući potrebe da laže.

„Pa, eto”, rekao je Gordius i naizgled izgubio zanimanje. Prešao je pogledom po okupljenima i pogladio se po brčićima, zadubljen u misli. Zatim se prenuo, trepnuo i odjednom pljesnuo po naslonima za rukie naslonjača. “Pa eto,” graknuo je, “Alexis me pozvao da večeras dođem ovamo i upoznam sve vas. Moram reći da me iznenađuje što ovdje ne vidim i njega.”

"Zar ne znate, gospodine?” rekao je Pritpal.

"Što to?”

"On je napustio školu”, rekao je Pritpal. “Mislio sam da vas je možda pismeno obavijestio o tome.”

"Nije”, rekao je Gordius. “Već nekoliko tjedana nisam primio nikakvu vijest od njega. Nekoć mi je redovito pisao i javljao sve o vama učenicima i stvarima kojima se bavite na ovim svojim sastancima.”

“Onda jamačno znate da volimo smišljati zagonetke i međusobno se iskušavati”, rekao je Pritpal. “Pitam se imate li vi neku omiljenu zagonetku, gospodine, ili pravu glavolomku koju biste iskušali na nama?”

Gordius je blenuo u Pritpala kao da ga prvi put vidi. Samo ga je nastavio šutke i netremice gledati u oči. “Što si rekao?” napokon ga je upitao.

"Neku zagonetku, gospodine? Imate li omiljenu zagonetku?” Gordius je smeteno odmahnuo rukom. “Siguran sam da ste vi Štreberi svakako prebistri za mene”, promrmljao je.

“Dajte, Gordius”, rekao je Felix Dunkeswell. “Koja vam je najdraža zagonetka?”

“Nisam siguran da takva postoji”, rekao je Gordius nestrpljivo.

Ali, recite mi. Zar stvarno niste primili nikakvu vijest od Alexa otkako je otišao?”

“Sigurno imate neku omiljenu?” rekao je Pritpal.

“Nemam je!” brecnuo se Gordius. “Zato vas *lijepo* molim da se pustite toga. Jako me iritirate. *Ti* me jako iritiraš.”

“Ispričavam se”, rekao je Pritpal i usplahireno se promeškoljio na stolici.

James je shvatio da Gordius pripada onima odraslima koji zapravo nimalo ne vole djecu. Ako je tako, upitao se zašto je pristao doći na razgovor s društvom učenika. Možda se pojavio samo zbog svog prijateljevanja s Fairburnom.

A možda ima i neki drugi razlog.

U sobici je zavladala nelagodna tišina, koju je napokon prekinuo Pritpal.

“Ja sam primio pismo od gospodina Fairburna”, rekao je.

“Ali nije ga uspio pročitati”, James mu je brzo upao u riječ, ošinuvši opet Pritpala pogledom. “Zaplijenio ga je upravitelj naše Kuće, gospodin Codrose. Drži ga pod ključem u svome kabinetu.”

“Kojim povodom?” rekao je Gordius.

“Nije htio da Pritpal vidi pismo”, rekao je James. “Navodno je pomalo čudno.”

“Alex je čudan svat”, rekao je Gordius.

“Gospodin Fairburn znao nam je zadavati mozgalice”, rekao jc Percy Odcombe, sitan, ozbiljan dječak s naočalama. “Na ovim sastancima, hoću reći.”

“Pa, ja nisam gospodin Fairburn, zar ne?” rekao je Gordius.

“Dobro, *što* ćemo onda raditi?” upitao ga je Dunkeswell pomalo podsmješljivim tonom.

Gordius je slegnuo ramenima.

James nije imao povjerenja u njega. Čovjek nešto smjera. Došao je ovamo s nekim ciljem, a to nije razgovor o enigmatici. James se upitao je li on uopće taj za kog se izdaje i, ako i jest, zašto se jače ne trudi održati tu iluziju.

A onda mu je sinulo. Čovjek je podcijenio učenike.

“Možda bismo mogli razgovarati o vašoj kriptogramci iz jutrošnjeg „*The Tmesa*”, rekao je James.

“Zar baš moramo?” rekao je Gordius bez pretjeranog oduševljenja.

"Ne djelujete mi kao naročit ljubitelj enigmatike”, rekao je James.

„Ljubitelj?” rekao je Gordius sarkastično. “Kako ne bih bio njezin ljubitelj? Opsjednut sam njome. Sanjam o njoj. Ona mi je jelo i piće. Ah, enigmatika! Najveće dostignuće čovječanstva. Što bismo uopće radili da nje nema?”

Prekinuo je i prošao rukom kroz kosu. Učenici su razmijenili poglede pune nelagode, ne znajući kako da prihvate ovaj izljev. Ali James nije bio spreman ostaviti stvar na miru. Uzeo je primjerak *The Timesa* sa stola. Dio učenika prethodno ga je proučavao i raspravljao o opisima u kriptogramci. Nasumce je izabrao jedan od njih.

“Pomalo sam zapeo najednom rješenju”, rekao je.

“Možda biste mi ga mogli objasniti.”

"Zašto da ne?” umorno je rekao Gordius. “To bi trebalo biti izuzetno zabavno.”

"Šest okomito”, rekao je James, prelazeći preko čovjekova sarkazma. “Opis se sastoji od samo četiri slova. Sjetit ćete se —'AJJA’, a traži se riječ od sedam slova.”

James je pogledao u Gordiusa, a Gordius je pogledao u njega. Ni jedan od njih nije htio prvi odvratiti pogled. James je pomno promatrao čovjekovo lice ne bi li opazio neku reakciju na njemu. Nije.

"Iznenađuje me što taj nisi riješio”, rekao je Gordius, pa uzeo novine i promotrio križaljku. “Lagan je.”

“Možete li nam dati kakav naputak?” rekao je James.

“Eto”, rekao je Gordius. “Očito se radi o nekakvim inicijalima, zar ne? A da išta više kažem, dao bih ti cijeli odgovor na pladnju.”

“U redu”, rekao je James. “A što je s osam vodoravno…”

“Pusti sada sve to”, upao mu je Gordius u riječ i bacio novine ni drugu stranu sobe. “Alex mi je rekao da vi tu na ovim svojim sastancima ne rješavate svaki put samo križaljke, nego igrate svakojake igre.“

"Pa, jedanput smo igrali šah”, rekao je Percy Odcombe, ali Gordius nije slušao.

“Hajde da se malo zakartamo dok pričamo, može?” rekao je. „Siguran sam da se pokoji od vas voli kartati, momci.”

Učenici su počeli mrmoriti i slijegati ramenima.

“Ja sc kartam tu i tamo”, rekao je James.

“Prekrasno! Evo jednoga, dakle”, rekao je Gordius. “Potter se slaže. Ima li još kandidata?”

“Ja ću igrati”, rekao je Dunkeswell, a Percy Odcombe pristao je biti četvrti.

Gordius je iz džepa izvadio špil dobrano rabljenih

karata i stručno ih promiješao. James je opazio da čovjeku oči sada blistaju novim žarom. Djelovao je žustro i uzbuđeno, kakav nije bio dok su razgovarali o enigmatici.

"Znate li svi kako se igra herc?" rekao je. "To je zgodna, jednostavna igra."

James i Felix Dunkeswell kimnuli su glavom, ali Odcombe nije bio baš siguran.

"Posve je laka", rekao je Gordius. "Sve se karte razdijele, pa se štihovi kupe kao u svakoj standardnoj partiji vista."

Odcombe ga je bljedunjavo pogledao.

Gordius je prevrnuo očima.

"Najviša karta kupi", rekao je.

"Netko baci kartu," susretljivo je rekao Felix Dunkeswell, "pa ako imaš kartu iste boje, moraš je pratiti. Recimo, na primjer, ako ja bacim peticu tref, i ti moraš baciti trefa ako ga imaš. Najviši bačeni tref kupi štih."

"A što ako nemam trefa?" rekao je Odcombe.

"Onda možeš bacit i koju god kartu hoćeš", rekao je James. "Ali ne možeš dobiti štih."

"Zatim dobitnik počinje sljedeći štih stavljanjem bilo koje svoje karte na stol", pojasnio je Felix.

"A meni je cilj skupiti štoviše štihova, dakle?" rekao je Odcombe.

"U normalnoj partiji vista bi ti bio", rekao je Felix. "Ali herc je malčice drugačiji. U hercu moraš izbjegavati kupljenje svakog štiha u kom su herčevi ili, Bože sačuvaj, pikova dama. Herčevima zarađuješ jedan kazneni bod, a damom nesretnih trinaest. Postoji još nekoliko pravila, ali njih ćeš usput naučiti."

"Ali kako se onda pobjeđuje?" rekao je Odcombe.

"Partija je gotova kad netko dosegne sto pedeset bodova", rekao je Gordius. "Tada je pobjednik onaj s najnižim rezultatom." Obratio se Pritpalu. "Imaš nešto šio bi nam moglo poslužiti za zapisivanje bodova, stari

moj?" upitao ga je. Pritpal mu je pružio svoju bilježnicu. Nije djelovao naročito sretao zbog toga. Nadao se da će je ispuniti napomenama i napucima velikoga Gordiusa, ali sad će poslužiti samo za bodovanje partije karata.

Gordius je odložio teku sa strane i počeo dijeliti špil četvorici igrača.

"Još jedno pravilo", rekao je dok je vješto odbacivao karte na strane stola. "Prije nego što počnemo, svaki od nas preda tri svoje neželjene karte igraču sebi slijeva. Pri drugom dijeljenju preda ih onome zdesna, pri trećem onome nasuprot, a pri četvrtome nema predavanja."

James je promotrio svoje karte. Dobio je samo dvije kare, kralja desetku. Izvadio ih je. U ruci mu se našao i pikov as, tako da je izvadio i njega, da se ne izlaže riziku dobivanja dame u slučaju da netko zaigra pika.

Jamesu je Felix sjedio slijeva, Odcombe zdesna, a Gordius nasuprot. Gurnuo je izvađene karte Felixu i uzeo tri od Odcombea.

Odcombe je možda bio neiskusan, ali imao je dovoljno pameti da shvati kako vjerojatno nije pametno zadržati pikovu damu, tako da ju je predao Jamesu, zajedno s herčevim asom. Uz njih mu je predao i dečka karo. James je dao sve od sebe da ni na koji način ne reagira. U kartanju je jednako bitno znati što drugi igrači misle kao i imati najbolje karte.

Morat će se prvom prilikom riješiti te dame.

„Prvi igra onaj koji je dobio dvojku tref", rekao je Gordius, držeći se posve bezizražajno. Prikrivao je svako uzbuđenje u sebi i očito ozbiljno shvaćao kartanje. Sjedio je posve nepomično, ako se izuzme sitno podrhtavanje ruke.

Felix je imao dvojku tref, pa ju je stavio na stol. Gordius je na nju oprezno bacio šesticu, a Odcombe je odigrao desetku. Na stolu nije bilo herčeva, pa je James slobodno mogao uzeti štih. Odigrao je kralja tref.

Sada je na n jega došao red da povede igru.

Od Odcombea je dobio dečka karo. To mu je bila

jedina kara u ruci i htio se riješiti te karte, pa se odvažio odigrati nju. Radilo se o visokoj karti koja bi lako mogla odnijeti štih, ali u ovako ranoj fazi postojala je velika vjerojatnost da svi ostali igrači još imaju karu, a, uostalom, nitko mu ne može uvaliti pikovu damu, jer sam drži tu kartu.

Odigrao je dečka i svi su popratili boju. Štih je ponovno pripao njemu. Ovaj put je zaigrao nisku kartu, trojku tref, i Odcombe je osvojio štih devetkom. Jamesu je laknulo kad je vidio da je poveo igru karom. Osmicom.

Budući da se James riješio svih svojih kara, bio je slobodan baciti koju god kartu želi. Nije mu bilo drago učiniti to neiskusnome učeniku, ali nije se mogao izložiti riziku zadržavanja pikove dame. Spustio ju je na stol i čuo kako Odcombe tiho kaže: “Oh.”

Felix i Gordius odigrali su šesticu i dvojku, pa je dama ostala Odcombcu. Prošla su samo četiri štiha, a već je zaostao za trinaest bodova. U ostatku kruga nije prošao ništa bolje, pa mu je pripala i većina herčeva. Jamesa su dopala dva, a Felix je zadobio četiri. Gordius je uspio izbjeći primanje ijednog kaznenog boda.

Partija se još nekoliko krugova nastavila na takav način. James je opazio da je Gordius ispočetka bio oprezan, jer je iskušavao vještinu učenika i upoznavao način na koji igraju. Ali kako je partija odmicala, postajao je sve odvažniji i sve se češće izlagao riziku, sve dok nije počeo igrati posve agresivno. Ujedno je i taktizirao, nastojeći naškoditi svakom igraču koji bi mu zaprijetio i često puštajući Odcombea, kao naslabijeg igrača, da se izvuče. Umjesto prema njemu, počeo je napade usmjeravati prema Jamesu, kao najiskusnijem igraču među učenicima. Iz štiha u štih Gordius ga je nastojao opteretiti kaznenim kartama, pa se James morao dobro čuvati.

S kartama u ruci Gordius je postao potpuno drugi čovjek, uživljen i raspoložen, nakon što se cijelo

prethodno vrijeme bezvoljno dosađivao. Otkako su zaigrali nijednom nije spomenuo enigmatiku. Međutim, otvoreno je pričao o kartanju i kockanju, i ispripovijedao im je dugu i zamršenu priču o tome kako je jednom prilikom osvojio nekoliko tisuća funti u jednoj noći igranja u kazinu u francuskome gradu Royale-les-Eaux.

Nastavio je čvrsto obuzdavati svoje emocije i truditi se da ih ne iskazuje. James je znao da kockari tu sposobnost zadržavanja bezizražajnosti koja ništa ne odaje zovu pokeraškim licem, a Gordius se u tome pokazivao kao dobar, ali ne dovoljno dobar. Treba iščitavati više od samoga lica da se nekoga prozre. Valja proučavati cjelokupno tijelo i zapažati sitnice koje odaju čovjeka. James je uspio primijetiti da Gordius trlja dlanove, i to ne kad je sretan, već kad je uzbuđen. Ima drugu gestu kojom iskazuje sreću. Kada god uspije nekome uvaliti pikovu damu, primjerice, ili izbjeći neugodan štih, izvede sitan pokret prstima. Noktom ostruže rubove karata. Vjerojatno nije ni svjestan da to radi.

Ali James je to opazio. Jamesu ništa nije promicalo.

Primijetio je da Gordius kad se srdi - primjerice, kad ne uspije usvojiti štih, ili kada mu netko preda tri loše karte — šmrca.

Takve su sitne naznake davale Jamesu do znanja što čovjek zaista misli.

A to nije bilo nimalo lijepo.

Gordius je uživao u poražavanju ovih učenika.

Kako je partija odmicala, ostali su se učenici polako razišli prema svojim Kućama pojedinačno i u paru, sve dok nisu preostala još samo četvorica igrača, uz Pritpala.

Rezultat je sada stajao ovako: Odcombe 142 boda, Felix 105, James 71, a Gordius 46.

Na Jamesu je bio red da dijeli, pa je rasporedio karte oko stola sve dok nije istrošio cijeli špil.

“Sva je prilika da naš prijatelj Percy Otklon neće izdržati još jedan krug”, rekao je Gordius, pogledavši svoje karte i pobjedonosno di strugnuvši noktom. “Čini se da će odluka pasti između tebe i mene, Mark-Denis.”

“Možda imate pravo”, rekao je James. “Ali još vas stignem sustići.” Bilo mu je drago što Gordius ne zna njegovo pravo ime. Kao da se prerušio, kao da je pod špijunskom krinkom. Gordius misli da ga može čitati kao otvorenu knjigu, ali James uspijeva najveći dio sebe prikriti od ovog čovjeka.

“Znam da donekle zaostaješ”, rekao mu je Gordius. “Samo, što kažeš na mogućnost da ovo postane malo zanimljivije? Hmm?”

“Da zaigramo u novac, hoćete reći?” rekao je James.

“Moglo bi biti zabavno”, rekao je Gordius.

“Vama, možda”, promrsio je Dunkeswell. “Kad samo što niste pobijedili.”

“Pa, mislim da nikome u Londonu ne bih na oči mogao izaći da izgubim od jednog učenika.”

“Ako je tako, svakako prihvaćam okladu”, rekao je James. “I ja moram očuvati glas koji me prati.”

“U pet funti da ću dobiti ovu partiju”, rekao je Gordius.

“To je velik novac”, rekao je James. “Ja sam, napokon, samo učenik.”

“Ma daj. Ideš na Eton. Svi ste vi bogataši.”

“Ja, nažalost, nisam”, rekao je James.

“Znači, ne prihvaćaš okladu?”

“Nisam to rekao”, kazao mu je James. “Samo sam rekao da je to velik novac.”

“Strah te je?” rekao je Gordius, smješkajući se Jamesu.

James je odmahnuo glavom i uzvratio mu smiješkom. “Prihvaćam pet funti”, rekao je.

Sve ili ništa

Jamesa su dobivene karte isprva razočarale; u njima je bilo mnogo visokih herčeva i pikova, ali onda se prisjetio još jednog pravila igre i izračunao svoje izglede za uspjeh. Prilika je bila tijesna, ali bio je prilično siguran da će je uspjeti provesti u djelo, pod uvjetom da Gordius ne shvati koji mu je naum sve dok ne bude prekasno.

Plan je išao na sve ili ništa. Pođe li ukrivo, pa makar i u jednom jedinom štihu, ispast će pravi glupan. Ali, uz malo sreće, poći će mu za rukom. Opet je pregledao svoje karte. Dobio je sve visoke karte koje mu trebaju, izuzev dečka herc i pikove dame.

Doduše, bio je podosta siguran da zna kod koga je ona.

Primijetio je Gordiusov mali tik kad je promotrio svoje karte, što znači da je po svoj prilici dobio pikovu damu i da ju jedva čeka predati Jamesu preko stola. Samo, ako je Gordius odluči zadržati, bit će vrlo teško pobijediti u partiji.

James je predao svoje jedine dvije kare Gordiusu, zajedno s pikovim asom. Predavanjem asa izuzetno je hazardirao, ali odvažio se na to kako bi podigao dimnu zavjesu. Imao je dovoljno vremena za promatranje načina na koji Gordius igra da bi znao kako će on najvjerojatnije reagirati, pa se nadao da će ostati dosljedan sebi.

Gordius mu je bezizražajna lica predao damu. James je suspregnuo potrebu da se luđački isceri, te ipak samo pogledao kartu i otkrio razočaranje na licu,

znajući da ga Gordius sigurno promatra. Sada se sve našlo na mjestu; mora se samo držati svog plana i nadati se da Gordius neće prebrzo prozreti njegovu taktiku.

Igra je počela, i u prvih nekoliko štihova nije bilo kaznenih bodova. James se uspio riješiti nekih niskih karata i zatim osvojiti pokoji štih s hercom u sebi. Silno se obradovao kad mu je Percy Odcombe uvalio dečka. Upravo se tome nadao. Radilo se o jedinome hercu koga se bojao. Sad će, ako je dobro izračunao, uspjeti ostvariti svoju nakanu, pod uvjetom da natjera Gordiusa da se riješi pikova asa.

Uzeo je još jedan štih u kom je bila herčeva karta i sastavio skiseljeno lice. Dosad je osvojio tri herca i ostao jedini igrač koji je zaradio ijedan kazneni bod.

"Imaš li tih pet funti kod sebe, ili ćeš ih morati posuditi?" s nasladom je rekao Gordius.

James je uzdahnuo, napadno promotrio svoje karte i počešao se po glavi. Mora natjerati Gordiusa da odigra tog pikova asa.

Više nije morao izigravati nervozu. Postao je napet kao puška. Ali ne iz razloga na koje je Gordius mislio.

James je zaigrao trojku pik. Felix je odigrao sedmicu. Gordius je znao da James ima damu. Napokon, sam mu ju je predao. Sad kad je otkrio da više nema opasnosti da mu dama ponovno pripadne, Gordius bi slobodno mogao odigrati asa. Ostala je još sitna prijetnja da bi Percy mogao odigrati herca, ali Gordiusu bi to trebao biti prihvatljiv rizik. Jedan bi mu herc donio samo jedan kazneni bod. Dama bi mu pak donijela trinaest.

Rizik kome se james izložio bio je daleko veći. Ako Percy *zaista* odigra herca, James propada.

Ali James je pozorno pratio karte i brojio ih, pa je bio gotovo siguran da Percy u ruci više nema nijednog herca.

Gotovo, ali ne i *apsolutno* siguran.

Gordius je grozničavo mozgao. Hoće li se usuditi na uzimanje štiha?

Mora.

James je osjetio kako ga likovanje toplo oblijeva kad je Gordius bacio asa.

Nije primijetio što James namjerava.

Ali opasnost još nije prošla. Što ako James nije dovoljno dobro pazio? Što ako Percy sad odigra herca?

Nije.

Odigrao je bezopasnu karu i Gordius je uzeo štih.

James je ostao jedini igrač koji je dosad uzeo herčeve.

Sad se našao na konju. Ostatak puta pred njim je čist.

Gordius je odigrao na sigurno i poveo dvojkom herc.

James je osvojio štih, gradeći se da ga to boli, a uzeo je i sljedeći, usvojivši nove herčeve od Felixa i Gordiusa.

Kad je uzeo karte, Gordius je odjednom shvatio što to James smjera. Smrcnuo je, a na licu mu se prvi put od početka igre otkrila emocija; drhtanje ruke postalo mu je primjetnije, obrve su mu se mrgodno stisnule i strogo je pogledao svoje karte.

Napokon je shvatio što ga čeka.

Ali prekasno.

Oči su mu počele zvjerati tamo-amo, ne bi li opazile nešto što mu je promaklo. Zatim je proračunao koje su karte izašle, koje je štihove James već osvojio i koji su mu preostali. Debeli grašci znoja izbili su mu na čelu. Izvadio je rupčić i obrisao si lice.

“Podmukla svinjo”, naposljetku je rekao. “Pa ti to pokušavaš igrati na sve!”

“Što to znači?” rekao je Odcombe.

Gordius je zgrabio teku za bodovanje i brzo u glavi obavio računicu.

I'elix se glasno nasmijao. Silno je uživao u cijeloj situaciji, makar je ovo značilo da će ga James hametice poraziti.

"Tko osvoji sve kaznene karte do zadnje u jednom dijeljenju," pojasnio je Odcombeu, "uključujući pikovu damu, ne zaradi kaznu već , naprotiv, pridoda dvadeset šest bodova rezultatu svih ostalih."

"Ali..." rekao je Percy, odvagujući informaciju. Promotrio je hodove, pa se obratio Jamesu. "Znači, onda bi ti dobio partiju?"

"Ipak, uvijek postoji opasnost da", rekao je Felix, "ako se to ne uspije izvesti do kraja, pa netko drugi osvoji makar i jednog jedinog herca, na kraju kruga igraču ostane samo grozna količina kaznenih hodova."

James je pogledao preko stola u Gordiusa, nastojeći zadržati smiren izraz lica. "Imate li tih pet funti kod sebe?" rekao je. "Ili ćete ili morati posuditi?"

"Nema potrebe za drskošću", rekao je ljutilo Gordius, a James više nije mogao suspregnuti osmijeh.

Nastavili su igru, ali više nije bilo iznenađenja. James je osvojio sve herčeve, pa su mu preostali još samo kralj i dama pik. Čisto da utrlja sol u ranu, nije odigrao damu sve do posljednjeg štiha.

Nitko je nije mogao uzeti.

Pokupio je štih.

Prošao je na sve.

"Svaki od vas trojice ovime dobiva dvadeset šest bodova", rekao je.

Pritpal je na brzinu zbrojio bodove i pročitao im rezultat.

"Partija je završila", rekao je. "Percy je na sto šezdeset osam. Felix je na sto trideset jedan. Gordius je na sedamdeset dva, a James je pobijedio sa sedamdeset jednim bodom."

Gordius se stigao pribrati i sada je održavao smiren i staložen izraz lica. Uspio se čak i osmjehnuti.

Izvadio je novčanicu od pet funti iz lisnice i predao

je Jamesu preko stola.

“Imao si sreće s dijeljenjem”, rekao je. “Možda nisam trebao biti tako blag prema tebi. Nisam zaista igrao na pobjedu. Ali hvala na partiji. Bila je krajnje zanimljiva.”

“Nema na čemu”, rekao je James. “I hvala vama što ste došli razgovarati s nama. Zaista smo mnogo naučili o enigmatici.”

James je nastavio gledati Gordiusa ravno u oči, a čovjek je pokušao pročitati dječaka. Ruga li se to njemu James? Je li ovo otvoren izazov? Napokon, Gordius praktički ništa nije rekao o enigmatici otkako je došao ovamo.

Smrcnuo je i ustao da krene.

“Doviđenja”, rekao im je. “Moramo ovo neki put ponoviti.”

Dohvatio je štap, a kad je pošao prema vratima James mu je dobacio pitanje.

“Samo malo — Gordius?”

“Da?”

“Niste nam rekli svoje pravo ime, gospodine. Svi umiremo od znatiželje.”

“Moje pravo ime glasi, je li, ah, ha...” Gordius je zastao i protrljao si ruke. Činilo se da razmišlja što bi rekao. Naposljetku je ponovno Kmrcnuo i progovorio. “Moje pravo ime je Peterson. Profesor Ivar Peterson.”

Kad su četvorica učenika napokon napustila Spottiswoode’s već se spustio mrak, a zrak je bio vlažan i prohladan. James je oprezno zadigao ovratnik kaputa. Jedno od opskurnijih etonskih pravila branilo je učenicima nižih razreda da nose spušteni ovratnik. K tome im je bilo zabranjeno i hodati zapadnom stranom High Streeta. Zato su prešli glavnu ulicu i krenuli po istočnoj strani sve dok nisu stigli do školskih zgrada na Dugom šetalištu, gdje su James i Pritpal zastali da se

oproste s Felixom i Percyjem, koji su nastavili prema svojoj Kući.

James i Pritpal morali su još jednom prijeći ulicu da stignu do Codroseove. Činilo se da je sve čisto, ali kad su stigli do sredine iznenada se stvorio veliki crni Daimler Double 6 i zamalo ih pregazio. Skočili su mu s puta i automobil je odjurio dalje, prohujavši posve neugodno blizu njih i poprskavši ih gustim kapljicama vode.

James je uspio dobro vidjeti vozača, koji je sjedio sprijeda, na otvorenome, odvojen od zatvorene putničke kabine otraga. Bio je to visok čovjek velike, lubanji slične glave i usana rastegnutih u grimasi koja mu je otkrivala trule smeđe zube.

“ Taj idiot stvarno prebrzo vozi”, rekao je Pritpal.

"Gotovo kao da nas je namjerno htio oboriti”, rekao je James.

“Da je to stvarno htio, mogao je”, rekao je Pritpal.

“Možda.”

Krenuli su dalje. Još otkako su otišli iz Spottiswoode’sa Pritpal je premirao od želje da nešto upita Jamesa, ali Felix nikako nije prestajao blebetati, prepričavajući dramatičnu partiju karata, tako da mu se nije pružila prilika. Sada, dok su hodali Judynim prolazom pnma Codroseovoj, više to nije mogao držati u sebi.

“Za ime svega, zašto si se pretvarao da si Mark-Denis Potter?” upitao je. “U čemu je bila stvar?”

“Na svu sreću, pravi Mark-Denis Potter nije bio prisutan da me oda", rekao je James.

“Ne pravi se blesav”, rekao je Pritpal. “Znaš jednako dobro kao i ja da Mark-Denis Potter ne postoji. Izmislio ga je gospodin Fairburn kako bi stvorio anagram za svoju zagonetku.”

“Kako to da je onda Gordius znao to ime?” rekao je James.

“Pa, tako što...” Pritpalu je napokon sinulo, i stao

je kao ukopan. “Zašto ja to nisam zapazio?” rekao je i pljesnuo se smeđom rukom po čelu. “Imaš pravo. Gordius je mogao znati za ime Mark-Denis Potter samo ako je pročitao Fairburnovo pismo.”

“Pismo o kom se pretvarao da nema pojma”, rekao je James. “Samo, ako je Fairburnov prijatelj”, rekao je Pritpal, “možda i on sudjeluje u igri.”

“Nisam više naročito siguran da je riječ o igri”, rekao je James. “Gordius nije djelovao kao da ga pretjerano zanimaju križaljke i enigmatika, zar ne?”

“Ne”, rekao je Pritpal. “Nažalost, nije.”

“A kad sam ga pitao za onaj opis, očito nije znao odgovor”, rekao je James. “‘AJJA’. Ne tvrdim da se temeljito razumijem u kriptogramke, ali u njih neće samo staviti četiri slova kao inicijale nečega, zar ne?”

“Ne”, rekao je Pritpal. “Ne znam kako glasi odgovor, ali siguran sam da nema veze s inicijalima.”

“Njega je zanimalo samo kartanje”, rekao je James.

“Nipošto”, rekao je Pritpal. “Postavio je i svu silu pitanja o gospodinu Fairburnu.”

“Od samog početka nisam imao povjerenja u njega”, rekao je James. “Zato sam mu slagao da ti nisi pročitao pismo. Tko god taj čovjek bio, prilično sam siguran da to nije profesor Ivar Peterson sa Sveučilišta u Cambridgeu.”

“Što se tu zbiva, James?” rekao je Pritpal. “Zašto bi netko lažno izjavio da je Gordius?”

“Ne znam”, rekao je James. “Možda bi se to najlakše dalo ustanoviti tako da odemo na Cambridge i razgovaramo s pravim profesorom Petersonom.”

“Samo, kako da ga pronađemo?” rekao je Pritpal.

“Otiđimo na njegov koledž.”

“Na koji? Ima ili jako mnogo.”

“Enigmatski trag”, rekao je James. “Nije li to očito? Fairburn nam je već dao sve odgovore.”

“Ne pratim te, James.”

“Trinity”, rekao je James. “‘Trodijelno sportsko postignuće, niti zbijeno’. *Trinity.* To je koledž na Cambridgeu. A ja bih se više nego drage volje kladio s tobom u pet funti koje sam osvojio od nazovi- Gordiusa da ćemo tamo pronaći profesora Petersona.”

Te noći James nije mogao zaspati. Ležao je u krevetu i zurio u strop, vrha nosa hladnog kao led. Obećao je ravnatelju da će se kloniti nevolja, ali nanjušio je opasnost u Enigmatskom društvu i krv mu je počela ključati u žilama.

Morao se nekako maknuti iz Etona i domoći Cambridgea, samo što nije mogao smisliti način na koji bi to izveo. Zaključio je da će mu trebati pomoć. Od Pritpala ne bi bilo vajde. Odviše je plah i, uostalom, nije baš siguran da bi trebao odvući prijatelja preduboko u pogibeljne vode. Sutra će prvom prilikom potražiti Perryja Mandelevillea i upitati ga za savjet.

Sutradan ujutro primijetio je Perryja u kapeli i dao mu znak da želi razgovarati. Kad su izašli na Keateov prilaz, Perry se doklatio do njega. Bio je to krupan, krakat momak, neprestano uzvrpoljen od uzbuđenja. Govorio je vrlo brzo i jezik mu je srljao pred mozak, lako da su mu se riječi spoticale jedna o drugu i stvarale mucanje.

“Gadan dan”, rekao je. “Kad će više Božić, u to vrijem-me godišta m-mir se svijetu naviješta i sve to, dosta m-mi je škole za ovu godinu, boli m-me m-mozak od sveg ovog učenja. O čemu si htio popričati?”

"O pismu”, rekao je James. “Onom koje smo fotografirali u Codroseovu kabinetu.”

“Što je s njim?”

Dok su išli prilazom, James je počeo upoznavati Perryja sa svime što se dogodilo od utorka.

"Samo, sad sam zapeo”, rekao je James kad je Perryju prenio sve novosti. “Ne pada mi na pamet nikakav način odlaska u Cambridge prije božičnog

raspusta."

"M-možda bih ti ja to m-mogao izvidjeti", rekao je Perry.

"Kako?" upitao ga je James.

"Pošlo m-mi je za rukom iskem-mijati si produljeni dopust ovaj vikend", objasnio muje Perry. "M-moj otac priređuje veliku proslavu povodom svog rođendana, pa ja idem u naš stan u Londonu."

"Bit će ti veselo", rekao je James.

"Trebalo bi biti", rekao je Perry. "Pogotovo zato što m-mog oca tamo neće biti."

"Što?" rekao je James. "Pa zar nisi upravo rekao da priređuje proslavu?"

"I priređuje", rekao je Perry i prasnuo u smijeh. "U našoj ladanjskoj kući u Buckingamshireu! Nije sm-matrao shodnim pozvati m-me, ali škola to ne m-mora znati, pa m-mi se to učinilo kao dobra isprika da trknem do Londona na uživanciju dok m-mi staraca nem-ma, a ako m-mi pristaneš posuditi auto, zapalio bih za Cambridge odmah poslije ručka i bio tam-mo do čajne ure, a onda bih uspio stići dolje u London na vrijem-me za kasnu večeru."

James je uzdahnuo.

"Ne znam, Perry", rekao je. "Da te ulove, našao bi se u ozbiljnoj nevolji, kao i ja zbog toga što sam ti ga posudio. Bilo bi mi grozno krivo."

"Pa, pođi onda sa m-mnom", rekao je Perry, kao da na svijetu nema ničeg lakšeg. "Ti vozi. Ti preuzm-mi svu krivnju. Ja ću krivotvoriti očevo pismo kojim on i tebe poziva."

"Codrose nikad ne bi na to nasjeo", rekao je James. "Pozivi se ne upućuju tako kasno. Zar ne bi mogao samo u subotu otići u Cambridge vlakom iz Londona?"

"Žalim slučaj", rekao je Perry. "Isplanirao sam si cijeli vikend, pa ako m-mi ne daš da uzm-mem auto, izgleda da ćeš se m-morati strpjeti sve do blagdana. Razm-misli još, James. Ako se predom-misliš, odlazim u

Upton na ručak prije puta u London. Pronaći ćeš m-me u King's Headu blizu Svetog Lovre."

James je prokleo dok je gledao kako Perry odlazi. Znao je da se Perry samo nastoji domoći automobila preko vikenda, ali James se nije mogao izložiti riziku. Jednostavno će morati smisliti nešto drugo.

* * *

James je to jutro slabo pazio na nastavi. Na satu kemije izveo je posve pogrešno mjerenje za pokus i jedva jedvice izbjegao dizanje cijelog labosa u zrak. Na satu povijesti netočno je odgovorio na lako pitanje u Napoleonovim ratovima i zaradio porugu cijelog razreda. Kao vrhunac trulog jutra, g. Merriot ga je na privatnim konzultacijama opalio ravnalom i optužio da sanjari.

Samo, nije sanjario, već je razmišljao, i to usrdno — ne bi li razradio način koji će ga maknuti iz Etona. Frustriralo ga je što je zapeo tu, gdje umire od zime u tamnim učionicama bez grijanja, dok samo želi poći u rješavanje Fairburnove zagonetke.

Doduše, koliko god da se trudio, nije uspijevao iznaći rješenje tvog problema.

Kako je dan odmicao, planovi su mu bivali sve ishitreniji i neizvediviji. Čak mu je palo na pamet da kod Codrosea podmetne požar ali, kako se ispostavilo, netko ga je preduhitrio, i način bijega ukazao mu se iz neočekivana smjera.

Kad se vratio u Kuću na ručak zatekao je potpunu pomutnju.

Osjećao se smrad paljevine, a zrak je bio pun dima.

Mlađi su učenici uzbuđeno jurcali unaokolo. Stariji učenici iz Knjižnice stajali su u Judynu prolazu i trudili se držati važno i korisno. Uz njih su bila i dva redarstvenika.

James je pokušao ući, ali jedan mu je redarstvenik to zabranio dok je pokraj njih trkom prolazila skupina

vatrogasaca u kacigama i teškim čizmama.

James je pronašao Pritpala i upitao ga što se dogodilo.

"Imali smo provalu", objasnio mu je Pritpal. "Došlo je do premetačine u Codroseovu kabinetu. Uljezi su navodno stvorili strahovit nered i podmetnuli požar. Općenito se smatra da to ima nekakve veze s incidentom od prije neki dan."

"S kojim incidentom?" upitao ga je James.

"Sjećaš se", rekao je Pritpal i značajno mu namignuo. "Kad je onaj mjesni klinac bacio ciglu kroz prozor i pobjegao."

"A da, naravno", rekao je James glasno. "S *tim* incidentom." A onda je spustio glas i dodao: "Nadajmo se da policija neće to prepodrobno i pitati, pa saznati da smo za sve zajedno bili odgovorni ja i Perry."

"Klonio bih im se s puta, na tvome mjestu", tiho mu je rekao Pritpal.

"Jesu li štogod ukrali?" rekao je James kad je i treći redarstvenik došao porazgovarati s kolegama.

"Još ne znaju, unutra je kaos. Codrose je zle volje. Kabinet mu je upropašten, a ne daju mu da otiđe gore i sam ga pregleda. Vatrogasci još provjeravaju sigurnost zgrade. Požar nije bio naročito ozbiljan, čini se; lopovi su ga vjerojatno podmetnuli da si zametu trag i odvuku pozornost, ali došlo je do strukturnih oštećenja i u svim sobama ima dima. Odlučili su sve nas večeras poslati kućama, da radnici mogu doći i obaviti potrebne popravke."

"Izgleda da su mi se molitve uslišile", rekao je James sa širokim osmijehom na licu.

Uto im je pritrčao Tommy Chong.

"Razgovarao sam s Damom", uzbuđeno je rekao. "Svi učenici koji ne budu mogli na vrijeme organizirati svoj odlazak šalju se u Etonsku misiju u Londonu."

"Što je to Etonska misija?" upitao ga je James.

“Dobrotvorna organizacija koju je internat uspostavio u Hackneyju”, rekao je Pritpal, “kako bi Eton imao način za pružanje pomoći siromašnima. A londonski East End doista je pun siromašnih.”

“Budući da se Božić bliži, odlučeno je da bismo mogli otići onamo i pripomoći”, rekao je Tommy.

“Jesi li otkrio išta više o požaru?” upitao ga je James.

“Nešto je uspjela vidjeti jedino služavka Katey”, rekao je Tommy. “Napola je skrenula s uma od straha, navodno. To se zbilo za vrijeme službe u kapeli, tako da ovdje nije bilo nikoga drugog. Jedan ju je čovjek oborio tu u nekom hodniku. Nije vidjela naročito dobro, jer je sve bilo puno dima.”

“Sigurno je nešto opazila”, rekao je James, pogledavši u prozore Codroseova kabineta iz kojih se dim još uzdizao u hladni zrak.

“Kaže da ju je sam Nečastivi napao”, rekao je Tommy i prasnuo u smijeh. “Iskočio je kao vrag iz vreće. Samo svašta bulazni.”

“Kako je taj vrag izgledao, dakle?”

"Kaže da joj je izgledao kao sama smrt”, rekao je Tommy i teatralno se iscerio.

“Smrt?” rekao je James. “Kao kostur, hoćeš reći?”

"Valjda”, rekao je Tommy. “Premda nemam baš dojam da ju je *stvarno* napao neki kostur.”

James se namrštio. Spomenuo se izgleda onog čovjeka za upravljačem Daimlera. Kosturna čovjeka s licem sličnim lubanji.

"Onda, kako misliš da će biti?” priupitao ga je Pritpal. “Može li te teta primiti za vikend, James, ili ideš s ostalima u misiju?”

„Perry je rekao da mi može krivotvoriti pismo”, rekao je James. „Od svog oca. U cijeloj ovoj zbrci možda nam to još i uspije. Ako požurim, stignem ga uloviti u zadnji čas. Poželi mi sreću. Vidimo se poslije.”

Rekavši to, James se okrenuo i odjurio niz Judyn

prolaz, dok su mu prizori čovjeka s licem lubanje utvarno promicali pred očima.

Ljupka olupina

Crkva svetog Lovre u Uptonu stajala je na suprotnoj strani terena za igru, na rubu Slougha. Uspije li održati postojeći tempo, James bi uspio stići onamo za deset minuta. Dok je trčao preko Agarova pluga, hladni mu je zrak zasijecao pluća. Memljiva, žućkasta magla nalijegala je na školski krug tako gusto da je vidio jedva dvadeset stopa pred sobom.

Sasvim je dobro poznavao put preko polja, ali kad je zašao u mjesto na suprotnoj strani, izgubio je točan pojam o tome kamo bi trebao ići. Ipak, uskoro je opazio zvonik crkve, a dok je tabanao cestom za Datchett opazio je jedinstvenu priliku Perryja Mandevillea kako se šetka pločnikom i pripomaže si komadom odlomljene grane kao priručnim štapom.

James gaje pozvao, a Perryje zastao i okrenuo se.

“James!” viknuo je. “Predom-mislio si se! Znao sam da hoćeš.”

James ga je sustigao i na trenutak ostao tako zadihan da nije mogao progovoriti.

“Drago m-mi je što si došao”, rekao je Perry i primio ga za mišicu. “Hoću ti nešto pokazati.”

Prije nego što se James stigao pobuniti, Perry ga je odvukao preko ceste u malo, zapušteno dvorište iza pivnice King’s Head.

Na troščanim blokovima nasred dvorišta počivao je nekoć veličanstveni Bentley “Blower” od 4½ litre, moćni sportski dvosjed duga nosa, omiljen među britanskim

vozačima motoutrka.

Ali ovaj konkretni automobil očigledno je znao i za bolje dane.

Nije imao kotače, kožne presvlake sjedala bile su mu pohabane, a trkaći zeleni lak bio je sav izgreben i izlizan.

“Što kažeš?” rekao jc Perry. “Zar to nije baš ljupka olupina?”

“To je brutalan stroj”, rekao je James i prešao rukom po velikom, impozantnom poklopcu motora. “Moja teta ima baš ovakav. Makar je njezin u malčice boljem stanju. Što se ovome dogodilo?”

“Utrkivao se na Brookfieldu”, grmnuo je nečiji duboki glas, i James se okrenuo i ugledao čovjeka u kaputu od tvida kako izlazi kroz stražnja vrata pivnice. “Bilo mu je to prvi put na pisti”, dodao je. “I otpao mu je kotač.”

Čovjek je prišao automobilu i s ljubavlju ga potapšao po hladnjaku.

„Izletio je sa staze”, rekao je. “Pretrpio baš grozan sudar. To je bilo u siječnju. Do svibnja su ga stigli ponovno sastaviti i bio je opet spreman za utrke. Na pola puta niz pistu, u prvom krugu, zapalio mu se motor. Vozač je zamalo poginuo. Zatim su ga napustili, sirotana, i nitko ga nije htio uzeti pod svoje jer su smatrali da nosi nesreću. Ljetos sam ga kupio za bagatelu. Otada prčkam po njemu ne bih li ga vratio na cestu, ali nisam ja mehaničar. Sad mi moja Beverley kaže da se moram odlučiti između nje i Bentleyja.” Uzdahnuo je. "Nažalost, mora otići.”

"Tko?” rekao je Perry. “Vaša supruga?”

“Izbor je bio težak”, rekao je čovjek sa smiješkom. “Ali suprugu ne mislim dati na prodaju.”

“Što kažeš?” rekao je Perry i pljesnuo Jamesa po ramenu. “Gospodin Hanson nudi ga na prodaju za dvjesto pedeset funti.”

"Samo malo”, rekao je James. “Ne predlažeš valjda

da ga mi kupimo?"

"Nego što da predlažem", rekao je Perry. "Nikad nećemmo naći drugi ovakav autom-mobil za tako povoljan iznos."

"Ali mi nemamo taj povoljan iznos", rekao je James. "Barem ga *ja* nemam. A ti?"

Perry je odvukao Jamesa u stranu, da ih gospodin Hanson ne čuje. "Nem-moj tako glasno", rekao je. "Natuknuo sam m-mu da im-mamo toliko novca."

„Pa, imaš li ga *ti?"*

"Naravno da nem-mam", oštro je prošaptao Perry. "Ali m-možemo poraditi na tome. Sigurno odnekud m-možemo nam-maknuti taj iznos, m-mukotrpnim radom i kulučenjem, oružanom pljačkom ako se baš m-mora. Daj ga pogledaj, James. Zajedno ga m-možemo opet srediti da bude stvarno poseban. Ponos i dika Vratolom-mne družine."

"Već imamo auto", rekao je James.

"Taj je tvoj", rekao muje Perry. "A ti nikad nikome ne daš da se provoza u njemu. M-moj plan je da ga svi m-mi u družini kupim-mo zajedno, tako da pripada svima. To bi bilo baš izuzetno, zar ne? Zar ne da bi bilo, baš?"

"Ne znam, Perry", rekao je James. "To je ludost."

"Život bi bio isprazan bez ludosti", rekao je Perry.

"Ne mogu sad razmišljati o tome", rekao jc James. "Moram razgovarati s tobom."

"Zar ti se ne slam-ma srce, James?" rekao je Perry. "Kada vidiš u kakvom stanju tu leži?"

"Perry", brccnuo sejames. "Ozbiljno ti kažem."

"Pa dobro", rekao je Perry, i dogovorio se s gospodinom Hansonom da mu naknadno opet dođe u posjet.

Nakon što su se odrnaknuli dovoljno da ih se više ne može čuti i pošli natrag prema Etonu, James je ispričao Perryju za požar. Perry je smatrao da je to

nešto najbolje što se od pamtivijeka dogodilo u školi.

"Onda, da se zajedno odvezem-mo do Londona kako se doliči?" upitao je.

"Tebi je samo jedna stvar na pameti", rekao mu jc James. "Posljednji put ti kažem, ne idemo autom."

"Zar ti ne osjećaš koliko je stvar hitna?" rekao je Perry. "Tko zna što se dogodilo vašem gospodinu Fairburnu."

"Kad bismo samo nekako uspjeli riješiti ostale tragove", rekao je James, "znao bih ti odgovoriti na to pitanje. Ispočetka nam je dobro krenulo, ali zakrivka nam je zatim postala preteška. Dosad nam je pošlo za rukom odgonetnuti samo dva traga od njih ukupno sedam. Onaj anagram s učeničkim imenima i one opise u križaljci koji su nas uputili na profesora Petersona u Cambridgeu."

"Podsjeti m-me na te ostale", rekao je Perry.

"Ima onaj o pobjedi u poljskoj igri, i onaj o kormilarenju čamca za Četvrti lipnja."

"Točno."

"Ima onaj o Neronu i Kleopatri. Ima onaj o tome kako ja ne volim križaljke. E da, i ima ona grozna pjesma o zidnoj igri."

"Ne pada vam na pam-met zašto je uvrstio tu pjesmu u pismo?"

"Baš ništa", rekao je James. "Pritpal ju je tražio u svakoj zbirci poezije do koje se može doći, ali nije uspio pronaći nijednu koja bi makar spomenula bilo nju, bilo njezina autora Davida Balfoura."

"Zove se kao onaj u priči?" rekao je Perry.

"Kojoj priči?" rekao je James.

"Ma daj, hajde,James," rekao je Perry, "sigurno si je čitao. Pročitali su je svi koje poznajem."

"Što su pročitali?"

"Knjigu Roberta Louisa Stevensona!" uskliknuo je Perry i digao i uke. "David Balfour je jam-mačno jedan

od najznam-menitijih likova u povijesti književnosti."

James je zastao u hodu i primio se za glavu.

"Nemoj mi reći", kazao je. "Znam da sam to čitao. Sad kad to kažeš, ime mi zvuči jako poznato..."

A onda mu je sinulo, i sve se promijenilo.

"Bože moj, Perry" rekao je. "Odgonetnuo si sljedeći trag."

"Je li?"

"Da", rekao je James. "Znam sada o kojoj se knjizi radi, o *Otmici*, zar ne?"

"Tako je", rekao je Perry.

James ga je zgrabio za ramena s divljačkim izrazom očiju.

"Perry," rekao mu je, "idemo za Cambridge."

"Autom-mobilom?" rekao je Perry sa širokim osmijehom.

"Tako ćemo najbrže stići", rekao je James. *"Znao* sam da je ovo više od igre. Fairburn je otet, a mi ga moramo pronaći dok još nije prekasno."

Bilo im je gotovo odviše lako dobiti Codroseov pristanak. Kuća je bila u kaosu, a roditelji, redarstvenici, učenici i radnici neprestano su dolazili i odlazili. Codrose je jedva bacio pogled na krivotvoreno pismo, a zatim mu je bilo vidno drago što će se riješiti Jamesa. Ovako mu ostaje jedna briga manje.

A otada je prošlo sat vremena, i James i Perry sada su zaobilazili London u Bamford & Martinu, zakukuljeni u vozačkim naočalama, kapama i dugim kaputima.

"Nadajm-mo se da si u pravu oko svega ovoga", proderao se Perry u vjetar.

"Ne znam bih li radije bio u pravu ili u krivu", viknuo je James. "Ako sam u krivu, pa sve ovo samo znači nekakvu prokleto blesavu igru, onda se izlažemo vraški velikom riziku nizašto, ali ako sam u pravu, stvar bi mogla postati dosta ozbiljna."

Perry je usporio kad su zašli u neko selo, pa se tutnjava vjetra stišala.

“Jesi li siguran da ne bi bilo bolje da sam-mo to kažem-mo nekom-me i prepustim-mo cijelu stvar policiji?” rekao je, nastavljajući pozorno gledati cestu pred sobom.

“Ne, naravno da nisam siguran”, rekao je James. “Zato i želim sve zajedno osobno provjeriti prije nego što se odem izlajati nekom odraslom. Što ako se dozna da smo provalili u Codroseov kabinet i ukrali ono pismo? Pogotovo s obzirom na to da sam obećao ravnatelju da ću se kloniti nevolja. A gledaj nas sada. Povrh svega ostalog, vozimo automobil.”

“Najbolje je ne m-misliti na to”, rekao je Perry i dodao gas na izlasku iz sela.

“Razgovarat ćemo s profesorom Petersonom”, viknuo je James. “On će znati kako dalje.”

“Samo, dosta je to uzbudljivo, zar ne?” zaurlao je Perry iz petnih žila dok je vješto zaobilazio tromi farmerski kamion krcat ovcama. “Kad pom-misliš da m-možda rješavamo krupan zločin.”

“Ništa mi nećemo riješiti”, doviknuo mu je James. “Ako se uvjerimo u to da je Fairburn otet, onda će Peterson po svoj prilici smjesta otići na policiju, a mi ćemo se jednostavno morati pomiriti s posljedicama.”

Dva sata nakon odlaska iz Windsora zašli su u predgrađa Carnbridgea. Nisu se htjeli izlagati riziku da ih netko opazi u vrevi centra, pa su parkirali auto u praznoj pokrajnjoj uličici na južnom rubu mjesta, iza ugla od kavane s rasvijetljenim prozorima zamagljenim od kondenzirane vlage.

Izašli su iz auta i smjesta osjetili koliko su im se udovi ukočili od studeni.

James je skinuo naočale.

“Moramo se požuriti”, rekao je.

“Slušaj, James”, rekao je Perry, zadržavši se. “M-

mislim da ne bism-mo trebali otići obojica."

"Što?" rekao je James. "Zašto?"

"Čisto za svaki slučaj", rekao je Perry. "Što ako je taj profesor Peterson nekako um-miješan u ovo? Što ako je čovjek koji je došao na sastanak Enigm-matskog društva ipak bio on? Ne znam-mo što je značilo Fairburnovo pism-mo, m-moglo bi biti i svojevrsno upozorenje. Ja ostajem tu da pazim na auto, a ako se nešto dogodi, m-moći ću ti pom-moći."

"Vjerojatno si u pravu", rekao je James. "Možda bi bilo bolje da obojica ne zabasamo onamo."

"Nađem-mo se u onoj kavani kraj koje smo prošli", rekao je Perry. "Sretno."

James mu je zahvalio i produžio pješice prema centru Cambridgea.

Posljednji je odbljesak svjetlosti utrnuo na nebu. Ulice su obasjavale treperave jantarne svjetiljke, kao i primamljiv sjaj izloga i ulaza u trgovine. Ponegdje su već bili postavljeni božični ukrasi, a James je primijetio prodavaonicu maketa u koju bi inače rado svratio da malorazgleda.

Putokaza je bilo dovoljno, pa je James brzo pronašao pravi put do Trinityja. U gradu je vladalo živahno, užurbano ozračje. Studenti na biciklima s dugim šalovima oko vrata stvarali su gužvu na ulicama, zvrndali zvoncima i dovikivali prijateljima. Majke i dadilje s malom djecom šetale su pločnicima i razgledavale izloge. Skupina studenata muzike stajala je na uglu prekoputa King's Collegea i pjevala blagdanske pjesme u pratnji četveročlanog sastava limene glazbe.

Onako kako je cijelim mjestom Etonom dominirao internat, tako je cijelim mjestom Gambridgeom dominiralo sveučilište. Golema pravokutna kapela King'sa, s ušiljenim tornjem na svakom uglu, podsjetila je Jamesa na onu u Itonu, a nejasno se sjećao da su i bile podignute u isto vrijeme. Ovo je sveučilište osnovao isti onaj kralj koji je osnovao i Eton, Henrik VI., s

nakanom da etonski štićenici nakon mature dođu ovamo na studij.

James je produžio još malo dalje i pronašao ulazne dveri Trinityja; ponovno ga se dojmila njihova sličnost s jednom građevinom u Etonu, ovaj put s visokom Luptonovom kulom u Školskom dvorištu. Ove su dveri, doduše, bile zbijenije i pomalo su podsjećale na minijaturni tudorski dvorac. Prastar i prilično turoban kip Henrika VIII. stajao je iznad ulaza i namjesto predviđenog žezla držao nogu stolice kojom ga je po svoj prilici obdario neki pijani student.

S unutarnje strane dveri zatekao je portirnicu u kojoj je sjedio portir u tamnoplavom odijelu s polucilindrom i pio čaj. James mu je rekao da je poslan ovamo da dostavi poruku profesoru Petersonn.

"Večeras je popularan", vedro je rekao portir. "Vi ste mu treći posjetitelj. Samo tren."

Portir je išetao u dvorište, gdje je prodorno zviždukнuo, pa mahnuo i doviknuo nešto nekome. Uskoro se vratio s visokim, pomalo zapuštenim mladićem.

"Ovaj gospodin vam može pokazat i put", objasnio je. "Stalan je posjetitelj — zar ne, gospođine Turing? I sam je upravo krenuo prema profesorovu kabinetu."

James se upisao u knjigu posjetitelja, odlučivši se u zadnji čas za lažno ime. Izabrao je "John Bryce", zaključivši da će ga lakše upamtiti ako zadrži inicijale koji odgovaraju njegovu pravom imenu. Zatim je s mladićem zašao u koledž.

"Jeste li vi ovdje profesor?" upitao je James.

"Ja? Bože mili, nisam." Mladić se nasmijao. "Nisam, barem zasad. Nisam čak ni na ovom koledžu. Zovem se Alan, usput, Alan Turing. Radim na istraživačkom projektu s profesorom. On je istinski izuzetan matematičar."

"Vjerovat ću vam na riječ", rekao je James. "Nažalost, matematika mi nije jača strana. Makar nije

da znam *što* bi mi točno bila jača strana", dodao je.

Dvorište kojim su prolazili bilo je golemo, s još tudorskih građevina sa strane i kićenom kamenom fontanom na sredini. Sličilo je Školskom dvorištu, samo umnogome većih i raskošnijih razmjera. Dok su hodali, sa zvonika koledža počeo je odbijati sat.

"Znaš li da je jedan student, lord Burghley," rekao je Turing, tisuću devetsto dvadeset sedme godine optrčao cijeli trg za vrijeme u kum zvono odbije dvanaest sati? To je manje od trideset sekundi. Nikome drugom ni prije ni poslije to nije uspjelo."

Ispostavilo se da je Turing gorljiv trkač, pa su zapodjenuli opušten razgovor o atletici. Dok su pričali, prošli su kroz dugu zgradu u gotičkom stilu i izbili u drugo dvorište, pa u treće, upadljivo manje.

"Evo nas", rekao je Turing i uveo Jamesa u zgradu, pa ga poveo škriputavim drvenim stubištem. Na vrhu su se nalazila vrata od crne hrastovine načičkana željeznim zakovicama.

Alan se osmjehnuo Jamesu i pokucao, čuli su šumove nečijeg kretanja sa suprotne strane vrata, ali nitko im nije otvorio. Turing je ponovno pokucao, ali ostao je bez odgovora.

"Siguran sam da sam nekoga čuo", rekao je James i spustio pogled, te opazio da se tračak svjetla probija ispod vratnice.

"Sigurno ti se učinilo", rekaoje Turing. "Ili se čulo iz neke druge prostorije. Jako ti je teško to odrediti u ovim starim zgradama.

„Čudno je to, doduše", dodao je i počešao se po razbarušenoj kosi. "Zna da dolazim."

"Često kasni?" priupitao je James.

"Nikad", rekao je Turing. "Jedan je od najorganiziranijih ljudi klije poznajem."

James se osjetio razočarano i ojađeno. Očekivao je da će mu Peterson dati odgovore na sva pitanja, a sad se suočava s mogućnošću da se i ne nađe s njim. S

mogućnošću koju čak nije ni imao u vidu. Ipak, možda bi mu Turing mogao pomoći. Postoji svakako jedna točka koju bi mu mogao razjasniti.

"Kako profesor izgleda?" upitao ga je James.

"Kako izgleda?" Turing je protrljao bradu rukom i dobro razmislio. "Nisam siguran da bih mogao dati točan opis. Ne izgleda naročito, pravo da ti kažem. Posve obično, rekao bih. Da — baš potpuno obično."

"Ne nosi brkove?"

"Ne bi ih se zapazilo."

"Dobro, ili ih nosi, ili ne!" rekao je James, susprežući smijeh.

"Ne nosi", rekaoje Turing.

"Je li visok? Nizak?"

Turing se kratko nasmijao.

"Nisam ti od prevelike pomoći, zar ne?" rekao je. "Kao što kažem, nisam baš primijetio. Tu je negdje moje visine, valjda. Hoću reći, ne misli da sam glup, jasno da bih ga prepoznao da ga ugledam na ulici. 'Eno profesora Petersona!' rekao bih. Ali vizualne stvari nisu baš *meni* jača strana, znaš. Da me zamoliš da ti ga nacrtam, naskroz bih se pogubio. Ima uobičajeni komplet ruku i nogu, jedan nos, dva oka, sve u tom stilu." Zastao je i pogledao na sat, ne znajući točno što da radi.

James je opet pokucao. Najjače i najglasnije što je mogao, ali s druge strane vrata nastavila se neprekinuta tišina. Turing je uzdahnuo.

"Mislim da ću se vratiti kasnije", rekao je. "Možda sam pobrkao dane. Nisam tako dobro organiziran kao profesor. Hoćeš li ti pričekati? Ili da te ispratim do izlaza?"

"Zadržao bih se još malo, čini mi se", rekao je James. "Hvala vam na pomoći."

"Pomoći?" rekaoje Turing. "Mislim da ti nisam bio od naročite pomoći. Sretno."

James je odslušao štropot koraka po stubama, a kad se sve stišalo, oprezno je primio kvaku da vidi jesu

li vrata zaključana. Ako Petersona nema, možda bi James mogao barem pronaći kakav trag u njegovoj sobi.

Široko se osmjehnuo kad se kvaka okrenula i vrata su se otvorila sa škljocajem. Vodila su ravno u udoban, dobro osvijetljen dnevni boravak. U kaminu je gorjela vatrica. Uza zidove su stajali regali s knjigama, kao i nešto pohabanog starog namješaja, a na niskom stoliću uz kamin počivala je šalica kave. U zraku se osjećao miris cigaretnog dima.

"Profesore Peterson?" tiho je pozvao James. "Gordius?"

Izuzev pucketanja vatre nije se čulo baš ništa.

James je znao da bi se brzo trebao pokupiti odavde. Ako ga ulove, dovitljivost će mu se naći na krajnjoj kušnji dok bude smišljao neku izliku, ali znatiželja ga je nadjačala, pa je otišao do kamina.

Iznad police visjela je plutena ploča puna bilježaka, pisama, računa i fotografija, uredno pričvršćenih pribadačama. James je pregledao litografije. Gotovo sve su prikazivale istu osobu iz različitih stadija života. Jamačno je to bio profesor Peterson, ali u isti mah svakako *nije* bio čovjek koji se tim imenom predstavio Enigmatskom društvu.

Turing je imao pravo. Peterson izgleda potpuno obično. Ove fotografije prikazuju običan život. Evo dječačića u mornarskom odijelcu sa zastavicom u ruci. Evo starijeg momka s vrlo ozbiljnim izrazom lica, uz majku i oca. Tu je i jedna skorija fotografija na kojoj izgleda kao da mu je pomalo nelagodno u akademskim haljama s nezgrapnom kapom na glavi. A tu je i nekoliko očito snimljenih u studentskim danima. Prikazuju sretnog mladića otvorena lica. Jedna je slika zapala Jamesu za oko. Peterson na njoj pozira s dvojicom piijatelja u kostimima. Peterson nosi kostim iz osamnaestog stoljeća s dugom kovrčavom perikom, čovjek do njega srednjovjekovni oklop sa zaklopljenom kacigom, dok je treći obučen u kauboja.

Kauboju iz usta izlazi oblačić za govor, kao u stripu, a u njega je netko oštrom penkalom upisao:

Sretní daní, Sretne uspomene,

Sretno tí bílo u svemu, Alex

Alex?

James je zgranuto shvatio da je kauboj na fotografiji Alexis Fairburn. Sigurno je bila snimljena dok je studirao s Petersonom. Fairburn ima upečatljivije crte lica od svog prijatelja, krupan nos i uši te gustu, kovrčavu kosu prebačenu u stranu, tako da izgleda kao val što se lomi.

James je nastavio pretraživati boravak i otkrio vratašca iza zastora očito obješenog da štiti od propuha. Pažljivo ih je otvorio i prošao kroz njih.

Zatekao se u kabinetu. Tu je bilo još više knjiga, police i police pune njih, uz uredno naslagane hrpice papira odložene na svaku raspoloživu površinu, ali James se nije obazreo ni na što od toga.

Jedan je čovjek sjedio za pisaćim stolom pokraj prozora, sjedio vrlo mirno i zurio u Jamesa, ruku položenih na radnu plohu s penkalom zastalom usred pisanja rečenice. U pepeljari je tinjala cigareta i ispunjavala prostoriju dimom.

Bio je to Peterson.

"Oprostite", promrmljao je James. "Nije bilo odgovora… Pokucao sam… Nisam vas htio…"

Jamesu je ponestalo riječi pod ledenim pogledom čovjekovih očiju.

Električna pećica s tri grijaća elementa stajala je u jednom kutu i žarila toplinom, ali u kabinetu je odjednom postalo vrlo hladno, a zidovi su se sabili.

James je prišao korak-dva bliže. Nešto tu nije u redu. Čovjek je *odviše* miran, *odviše* leden, a kad se

James pomaknuo, oči ga nisu ispratile; umjesto toga, ostale su ukočeno, slijepo uperene u ulaz.

Vidi Cambridge i umri

Peterson je sjedio nepomično poput kipa, i James je s krajnjom sigurnošću shvatio da je mrtav.

Ovaj obični čovjek, čije je odrastanje James vidio na fotografijama u susjednoj sobi, sada je mrtav.

A smrt je od njega stvorila nešto izuzetno.

Tijelo više ne ispušta dah. Prsa se više ne nadimaju i opuštaju. Nema blagog nabijanja kucavica u sljepoočnicama. Oči su mutne, suše se. Iskre je nestalo, svjetlo se ugasilo.

Postoji razlika između žive i mrtve osobe, ali ne da se opisati. Živa osoba nekako više uopće nije osoba. Puki je komad mesa. Jedini dio Petersona koji je ostao na životu bakterije su u njegovu želucu. One će bujati i rasti, a plinovi će se nadimati sve dok želudac ne prsne, pa se bakterije razmile kroz ostatak tijela.

Koje već počinje trunuti i raspadati se.

James je oprezno ispružio ruku. Na koži se i dalje osjeća tračak topline, što znači da nije dugo mrtav, ali kako je umro?James nije razabirao nikakav znak nasilja, kao ni bilo kakvu ozljedu na njemu. Možda je imao srčani udar?

Ne. Nema nikakvih tragova bolova. Nema grimase. Lice mu izgleda opušteno, gotovo smireno. Što god da mu se dogodilo, dogodilo se brzo.

James je bio posve zbunjen, ali dok je promatrao Petersona, sićušna je kapljica krvi navrla iz kuta čovjekova desnog oka, te mu polako spznula niz lice poput grimizne suze.

Začulo se tiho, kratko *tap* kad je kapljica pala s Petersonove brade na pisaći stol.

James jc spustio pogled. Peterson je umro i isred pisanja pisma.

Koje počinje s *Dragi John.*

James je opet pogledao u Petersonovo lice i ugledao rupicu izbočenih krajeva probušenu kroz suzni kanal njegova oka, veliku otprilike kao jedno od slova *o* u pismu.

Progutao je slinu. Shvatio je da mu se grlo posve sasušilo. Prešao je crtu; iz običnog svijeta blagdanskih pjesama, bicikala i prodavaonica maketa ušao je u ovaj bizarni svijet, gdje mrtvac smireno sjedi za pisaćim stolom, zauvijek zamrznut usred čina pisanja pisma.

Grozničavo je mozgao ne bi li svemu tome dao nekakav smisao. Ovo je praktički poput još jedne čudne zagonetke u onoj Fairburnovoj glavolomci.

Stresao se, premda se preznojavao u teškom kaputu. Osjetio je da se oduzeo. Da je ukopan u mjestu kao i Peterson.

Zatim se začulo još jedno *tap* kad je krv ponovno kapnula na pismo, a James je osjetio kretanje zraka. Promjenu u zraku popratio je i miris. Miris lavande i začepljenih odvoda. A zatim su mu misli nahrupile u svijest, jedne preko drugih.

Peterson je još topao.

Peterson je netom ubijen.

Netko ga je ubio.

Netko mu je probio tu sićušnu rupicu u oku, i to je izveo tako hitro i tako uredno da je Peterson preminuo na licu mjesta i zgrčio se za pisaćim stolom.

James i Turing proveli su nekoliko minuta pred vratima. Nisu vidjeli nikoga ni kako ulazi ni kako izlazi, makar su se čuli oni šumovi kad su tek bili stigli, kao da se netko kreće po Petersonovu kabinetu.

Portir je rekao da mu je James večeras treći posjetitelj.

Turing je bio drugi.

Ubojica je zacijelo bio prvi. I sigurno su ga iznenadili tek trenutak-dva nakon što je ubio profesora.

Što znači da je ubojica još bio tu kad je James ušao.

I da je i dalje tu.

James je odjednom postao posve pozoran. Sva su mu se osjetila nakostriješila. Vidno polje, dosad u cijelosti suženo na tijelo za pisaćim stolom, sad mu se naglo proširilo i u hipu obuhvatilo cijelu prostoriju. Opazio je još jedna vrata. I sićušan mu je šum dopro do uha. Sušanj rukava, možda.

Netko je iza njih.

James je bio siguran u to. Siguran koliko i u činjenicu daje Piterson mrtav, te da ga je ubio taj netko tko se sada skriva iza vrata.

Siguran koliko i u činjenicu da će ubiti i njega, ako smjesta ne utekne odavde.

Gotovo bez razmišljanja James je dohvatio jednu stolicu i zaglavio je pod kvaku tih vrata, a onda izvukao pismo ispod Petersonove šake. Dok ga je povlačio, penkala u ukočenim prstima povukla je ravnu crtu niz papir.

Peterson je ostao sjediti u nepromijenjenom položaju, a penkala mu se sad spustila na list koji je ležao ispod pisma. Na njemu je pisalo nešto što mu je izgledalo kao šifra. Redovi za redovima sićušnih jedinica i ništica.

James je uzeo i taj papir, te za tren oka napustio kabinet i nadao se u trk. Prošao je kroz boravak i izbio na stubište. Tu je zastao, donio brzu odluku i šmugnuo natrag. Skinuo je fotografiju Petersona i Fairburna s plutene ploče, strpao je u džep i opet istrčao kroz vrata. Odjurio je stubama sve do hladnog noćnog zraka vani.

Iza reda parkiranih automobila spazio je još jedan izlaz iz koledža. Protrčao je kroz njega i izbio u prilaz omeđen visokim zidovima od cigle. Odveo ga je na

Trinity Street, gdje je zastao da se orijentira. King's College mu je bio s desne strane. Odatle je došao. Udario je trkom onamo.

Ulica je bila puna studenata na biciklima i obitelji ubundanih da se zaštite od hladnoće. James je uspio pobjeći iz čudnog svijeta iza zidina koledža i od beživotnog čovjeka koji dovijeka sjedi i piše za svojim stolom u onom zagušljivom kabinetu. Mogao bi umaknuti odavde, mogao bi se vratiti u običan svijet, zamesti trag i izbjeći upletanje u sve ovo.

Tijelo će, napokon, netko uskoro otkriti…

Ne. Mora reći nekome.

Zastao je i upravo odlučio krenuti natrag kad je primijetio poznatu priliku.

Bio je to Alan Turing, zagledan u izlog jedne knjižare.

James mu je pritrčao i povukao ga za rukav.

"Bryce!" rekao je Turing, iznenađen što vidi Jamesa. "Jesi li ga uspio pronaći?"

"Ne… dobro, da… ma…" James nije znao što da kaže, pa je izlanuo prvo što mu je palo na pamet. Pitanje koje mu cijelo ovo vrijeme nije davalo mira.

"Na čemu ste vi i profesor radili?" upitao je, nastojeći održati smirenu vanjštinu.

"Ah…" rekaoje Turing, pa izvadio šal iz džepa i omotao ga oko vrata. "Nastojali smo unaprijediti Babbageov rad i izraditi novu vrstu Diferencijalnog stroja. Kažem *izraditi*, ali sve je to čista teorija, zapravo…" Turing je zastao i prvi put zaista promotrio Jamesa. "Nego, jesi li dobro?" rekaoje. "Izgledaš pomalo uzrujano."

Turing to nije znao, ali upravo je izgovorio najneprimjerenije blagu izjavu godine.

James nije baš dobro slušao Turinga, jer je upravo primijetio nekoga preko studentova ramena.

Jedan je čovjek laganim korakom išao ulicom u

njihovu smjeru, visok i zgrbljen, u dugom crnom kaputu, s cilindrom na velikoj, lubanji sličnoj glavi.

James je znao da nije slučajnost što se on sada tu nalazi i ide ravno prema njemu.

Smrt - tako ga je opisala Katey, služavka u Etonu - kao utjelovljenje smrti. I nije daje pogriješila pri opisu.

“Ne vraćajte se onamo”, izlanuo je James. “U profesorov kabinet. Ne vraćajte se sami. Idite na policiju. Odvedite ih onamo. I to iz ovih stopa.”

“Je li”, rekao je Turing. “Kako to misliš? Što to pričaš o policiji?“

Čovjek s licem lubanje pogledao je Jamesa ravno u oči i iscerio se. Tad mu se usjekao u pamćenje. James je znao da nikad neće zaboraviti ta dva neravna reda trulih smeđih zuba.

A čak i s udaljenosti od najmanje deset koraka James je osjetio njegov smrad. Zaudarao je po zadahu iz usta neuspješno prikrivenom vodicom od lavande.

“Molim vas”, reka oje i odmaknuo se od Turinga. “Samo me poslušajte.”

“Nije mi jasno, Bryce”, rekaoje Turing. “O čemu se tu radi?”

“Ne bih smio biti tu”, rekao je James i ustuknuo za korak-dva. "Ali nisam ja to skrivio. Morate mi vjerovati.”

Napokon se okrenuo i nadao u bijeg, doviknuvši preko ramena zbunjenome Turingu: “Recite im da je krivac prvi Petersonov posjetitelj. Dobro? A ne ja!”

James nije pogledao prati li ga onaj čovjek s licem lubanje. Molio se u sebi da mu uspije umaknuti u gužvi koja je i dalje vladala ulicama mjesta.

Probio se kroz natisnutu grupicu ljudi, pa popraćen psovkama i prigovorima pretrčao ulicu. Naglo skrenuvši ne bi li ga izbjegao, jedan se biciklist zanio i udario u drugog studenta na biciklu. Odjeknuo je metalni tresak uz drečave uvrede, ali James nije zastao niti se osvrnuo. Bezglavo je nastavio juriti pločnikom

sve dok nije naišao na jarko rasvijetljenu pivnicu, te ušao na glavni ulaz. Čak i u ovo doba noći unutra je sve bilo puno studenata i mještana. Bio je petak navečer uoči Božića, pa je vladalo svečarsko raspoloženje.

Promigoljio se između vlagom natopljenih tijela muškaraca i pronašao stražnja vrata koja su ga izvela u pustu prilaznu uličicu.

Udario je u trk njome i, stigavši do kraja, usudio se načas osvrnuti.

Nije bilo nikoga. Na trenutak je uspio pobjeći progonitelju, ali kad se okrenuo da nastavi trčati, zaletio se ravno u mladića koji se šetkao onuda i zviždukao neku Mozartovu melodiju. Zajedno su se bočno strovalili na zid i pridržali se jedan za drugoga da se ne strovale na kolnik.

"Pazi kamo ideš", rekao mu je mladić sa smiješkom. "Zamalo si nas obojicu oborio." Izgledao je kao trijezni student prava ili službenik. James je promrsio ispriku i produžio oštrim korakom.

Možda je zasad još bio siguran, ali znao je da se ne smije opustiti. Mora pronaći Perryja i dobrano se udaljiti od Cambridgea prije nego što odluči kako dalje.

Kroz prilaze i pokrajnje uličice uspio se domoći kavane u kojoj su se dogovorili naći. Počela je sipiti kišica koja se uskoro pretvorila u susnježicu. Ulice su se počele prazniti, što mu nije bilo od koristi, jer je bivao sve uočljiviji. Pločnici su k tome postali skliski, pa je morao usporiti korak.

Nastavio je nesigurnim hodom, dok mu je voda prodirala do kože, sve dok napokon nije ugledao kavanu pred sobom. Ubrzao je posljednjih nekoliko koraka i banuo na vrata.

Kavanu je ispunjavao zapah dima i pare. Pred ulazom se stvorila lokvica bljuzge, a u zraku se osjećao miris kuhanog krumpira i karameliziranog šećera. Veliki samovar za čaj klokotao je i siktao iza šanka.

James je promotrio rumena, svjetlucava lica gostiju, očajnički nastojeći opaziti Perryja. Unutra je bilo krcato. Ljudi su ovamo očilo svratili koliko da se okrijepe, toliko i da se sklone.

"Izvoli, dušice", obratila mu se krupna žena i dogegala se do njega, brišući ruke o pregaču.

"Samo tražim nekoga", rekao je James. "Jednog učenika. Veći je od mene, malo stariji. Bio je sam."

"Znam na koga misliš", rekla muje konobarica. "Na onog sirotana koji muca."

"Upravo na njega."

"Otišao je prije desetak minuta, mislim."

"Hvala vam", rekao je James. "Možda bih ga pričekao. Možete li mi donijeti šalicu crne kave?"

"Naravno da mogu, srdašce", rekla je žena i otklatila se prema šanku.

James je pronašao prazan stol i sjeo za njega. Zavukao je ruku u džep kaputa da provjeri koliko novca još ima i napipao pismo koje je uzeo iz Petersonova kabineta.

Odjednom ga je ponovno obuzeo strah. Učinilo mu se da ga svi gledaju. Zašto je uzeo to pismo? Baš mu je to bio glup i nesmotren potez.

Zatim je shvatio razlog. Da on nije uzeo to pismo, uzeo bi ga ubojica. Moglo bi mu pojasniti sva ova zbivanja. Kao i onaj list sa šifrom.

Fotografija Petersona s prijateljima sa studija bila mu je u drugom džepu kaputa. Izvadio ju je i počeo proučavati u krilu, skrivenu ispod ruba stola.

Oblila ga je beznadna tuga kad je ugledao Petersonovo osmjehnuto lice. Mladić na slici bio je tako pun života, bez ijedne brige na svijetu, u sad je mrtav.

James je obrnuo fotografiju. Na poleđini je gizdavim rukopisom nešto pisalo.

Ivar. Mislim da bi ti se mogla svidjeti ova slika nas trojice sa Svibanjskog bala, Traumatični trojac! Teterson, Chamage i Fairburn, Ili, bolje rečeno, Sir Isaac Newton, Sir Lancelot i Hopalong Cassidy! Izradio sam primjerak i za sebe.

Bit će mi to lijep podsjetnik na tebe i Johna, Nadam se, doduše, da ćemo uvijek biti prijatelji.

Alexis

Johna?

James je spremio fotografiju i izvadio pismo iz džepa. Naslovljeno je na Johna. Da nije to isti taj John s fotografije?

Podigao je pogled i opazio da ga gleda neka starija žena. Osmjehnuo joj se, pa na brzinu pročitao riječi koje je Peterson zapisao neposredno prije nego što je preminuo.

Dragi John,

Nemam nikakvih vijesti ni od tebe ni od Alexisa otkako sam se nekidan našao s vama na Berkeley Squareu,

Znam da si mi rekao da ne paničarim, Znam da si me uvjeravao da će s Alexisom biti sve u redu i da nema potrebe da umiješamo policiju, ali jako sam zabrinut za njega, mislim da je došlo vrijeme da...

Sljedećih nekoliko riječi potpuno je prekrila krv, a nakon njih nije vide bilo ničega.

James je vratio pismo u džep i izvadio list papira sa

šifrom. Bio je ispisan rukom, ali najsitnijim, najurednijim rukopisom koji je James li životu vidio. Red za redom blokova jedinica i ništica, razdvojenih crnim točkicama.

Stopalom je izuo drugu cipelu. U peti je imao tajni pretinac koji mu je znao dobro doći kad je trebao štogod sakriti, a u njemu je uvijek čuvao mali perorez. Prikriven stolom, pažljivo je presavinuo papir sa šifrom i ugurao ga u prazninu u peti, a zatim ponovno nazuo cipelu.

Znao je da mu u nju više ništa ne stane, pa je još jedanput za kraj pogledao pismo da ga nauči napamet, te ga spremio natrag u džep, pokraj fotografije.

Sada se osjećao sigurnije, a kad mu je konobarica donijela kavu, zahvalno ju je srknuo. Gorki ga je okus naglo razbudio, a toplina mu se proširila utrobom. Pio ju je polako, nadajući se da će se Perry vratiti, ali kad je priveo šalicu kraju od njegova prijatelja i dalje nije bilo ni traga ni glasa. Stoga je podmirio račun i izašao natrag u mrak.

Kratkotrajna toplina kavane uspjela mu je samo naglasiti hladnoću i vlagu koje su ga vani dočekale. Moleći se da se Perry vratio u auto, James je krenuo prema mjestu gdje su ga parkirali, pridigavši ovratnik da se zaštiti od susnježice. Samo, kad je stigao onamo, nije uspio pronaći nikakav trag od prijatelja, a auto je sav pokisao stajao u velikoj lokvi, promočenih sjedala.

Pogledao je oko sebe u svim smjerovima i pozvao Perryjevo ime, ali visoke zgrade i gusta susnježica u zraku progutale su zvuk njegova glasa.

Što sad?

Možda je Perry otišao na Trinity da ga potraži?

Jamesu je nasušno trebao netko s kim bi mogao porazgovarati. Nije znao kako dalje. Našao se potpuno sam. Susnježica sad pada po njemu. Cijeli dršće. Smrznut je, smočen, ojađen i ustrašen.

Nogom je opalio po prednjem kotaču Bamlord &

Martina i prokleo.

Otro je ojađene suze i, kad mu se vid razbistrio, spazio onog mladića u kog se maloprije zaletio kako mu oprezno prilazi, blago pognut, držeći raširene ruke pred sobom.

Zatim je James začuo tiho brundanje motora, i ulicu je oblila bijela svjetlost automobilskih farova. Mladić si je zaštitio oči od bljeska. James se okrenuo na peti. Bio je to onaj Daimler.

Kakva je budala ispao.

Čovjek s licem lubanje ne radi samostalno.

Kadi u paru.

James nije dvaput razmislio. Preskočio je bočna vrata svog auta, pritisnuo električnu tipku za paljenje i ubacio mjenjač u rikverc. Kad je motor gromko proradio, mladić je na trenutak zastao, pa jurnuo prema njemu.

James je otpustio ručnu kočnicu i automobil je sijevnuo unatrag, praktički zaprtivši po kolniku od silovite želje za pokretom. Čvrsto držeći nogu na papučici gasa, James je usmjerio auto prema mladiću, koji je odskočio u stranu, poskliznuo se i stropoštao u slivnik.

James je nagazio kočnicu i automobil se zaustavio, proklizavši malo. Najbrže Što je mogao, nagazio je kvačilo i prebacio mjenjač u prvu brzinu. Mladić se ipak uspio brzo osoviti na noge, pa se bacio prema autu i nekako uspio vršcima prstiju uloviti za gornji rub vratnica.

James je dodao gas, a kad je auto krenuo prema naprijed, mladić je ciknuo i pustio ga.

James se nije zadržao da vidi što je bilo. Odjurio je ulicom i skrenuo nalijevo na glavnu prometnicu, proklizavši repom automobila. Korigirao je smjer upravljačem i dodao taman toliko gasa da povrati kontrolu nad vozilom. Nakon što se izravnao, promijenio je brzinu i otutnjao dalje. Povorka zaprepaštenih

biciklista zastala je uz rubni kamen kako bi ga pustila da prođe dok je promukli urlik njegova motora odjekivao od izloga.

Krenuo je prema jugu, ne bi li se sklonio iz Cambridgea i sakrio negdje na sigurnom sve dok opasnost ne prođe, a tad će se vratiti da potraži Perryja.

Uskoro je stigao do periferije mjesta i počeo se osjećati sav ponosan, kad je primijetio tamnu siluetu automobila koji mu prilazi uz bok. Brzo se osvrnuo.

Bio je to onaj Daimler, s čovjekom s licem lubanje za upravljačem, i mladićem na suvozačkome mjestu.

Kvragu.Jos nije gotovo...

Braća Smith

James je prebacio mjenjač u nižu brzinu i nagazio papučicu sve do poda. Motor se potužio, ali Bamforđ & Martin je ubrzao. Sekundu potom, kad je kazaljka broja okretaja zamalo izletjela s brojčanika, prebacio je u višu, pa u još višu. Auto je sad jurio punom brzinom od preko šezdeset milja na sat. Pretekao je dva vozila, pa se vratio na lijevu stranu ceste, poprskavši blatnom vodom ljude koji su u redu čekali autobus na stajalištu.

Zadržao je brzinu, ali zaslijepila ga je susnježica koja je tukla u njega. Otro si je lice i opazio da su kuće u okolici nestale, te da se nalazi među praznim poljima. Tu izvan mjesta nije bilo ulične rasvjete, pa je jasno vidio jedino mali rasvijetljeni prostor koji farovi probijaju pred njim.

Jamesa je obuzimala mješavina panike, straha i uzbuđenja. Nikada još nije vozio ovako brzo. Osjećao je kako se karoserija trese i drnda. Osjećao je i najsitniju izbočinu na kolniku kao udarac u kakvu gromadu. Lice mu se smrzlo, a usne zadigle s bolnih zuba. Upinjao se da zadrži kontrolu nad automobilom dok se drmusao po cesti, ali ruke su mu posve utrnule na skliskom upravljaču.

Nije znao može li umaknuti Daimleru. Veći je i teži od Bamforđ & Martina, ali ujedno je i snažniji, s iskusnijim vozačem. K tome, čovjek s licem lubanje ima prednost u tome što može slijediti Jamesova stražnja svjetla. James nema nikakvu.

Upravo se odlučio osvrnuti da vidi koliko Daimler

zaostaje za njim kad je osjetio silovit trzaj i začuo tresak.

Zabili su se straga u njega. Naglo je skrenuo na suprotnu stranu ceste i jedva izbjegao automobil iz suprotnog smjera, začahuren oblakom kapljica. Krajnjim je naporom vratio kontrolu nad Bamford & Martinom, pa iz njega izvukao još malo brzine. Otkrio je da auto i dalje pristojno reagira na upravljanje, što znači da sudar nije izazvao ozbiljniju štetu, ali ako se opet zabiju u njega, sreća ga možda prestane pratiti.

Pred njima su se ukazala svjetla i s gromkim su bučanjem zašli u neko selo. James je opazio tek časovito promicanje kuća i zgrada propraćeno prodornom bukom prije nego što ih je ponovno okružila tišina.

Zašao je u močvaran kraj, ravan i bezobličan miljama unaokolo. Tu se ne bi imao gdje sakriti. Ostao je potpuno izložen. Vjetar je oštro i silovito brijao uz tlo. James nije bio siguran dokle će moći ovako nastaviti. Vozio je nagonski, i sva su mu razložna razmišljanja utrnula u mozgu. Oči su ga pekle, a ma koliko daje žmirkao, jedva da je išta vidio. Zatim se sjetio da ima vozačke naočale u pretincu za rukavice. Sagnuo se i počeo premetati po njemu, upravljajući jednom rukom. Prsti su mu napipali elastiku, pa ih je izvukao za nju. Pokušao ih je navući. Načas je posve obnevidio, ali zatim su se našle na mjestu. Susnježica ih je gotovo smjesta zastrla, tako da ih je morao stalno brisati, ali svejedno su mu donekle pomogle.

Daimler se ponovno zabio straga u njega, tako da mu je glava bolno trznula unatrag. Nastave li ovu suludu potjeru, na kraju će im ponestati ceste, ili će se sudariti. U bilo kom od tih slučajeva Jamesu neće biti spasa.

U sljedećem selu na koje su naišli James je iznenada skrenuo na desni odvojak i sišao s ceste za London. Zatim je započeo niz naglih skretanja i

vraćanja u suprotnom smjeru ne bi li se nekako riješio Daimlera, u jednom trenutku čak razvalivši živicu i prošavši kroz nečiji vrt ne bi li stigao do ceste na suprotnoj strani. Ali Daimler ga je slijedio u stopu. Dvaput mu se uspio primaknuti uz bok i pokušao ga odgurnuti s ceste, pa se James uspio zadržati na kolniku samo zato što je naglo zakrenuo upravljač i izveo nesmiljen manevar automobilom.

Kad su stigli do mjestašca Fulforda, ugledao je priliku.

Na cesti se ispriječio pokvareni kamion.

Ostavio je taman toliko prostora da se Bamforđ & Martin provuče, ali Daimler nikako neće moći proći za njim.

Jedva usporivši, James jc ubacio auto u procjep. Začulo se strahovito grebanje i škripanje dok se ljuštio o kamion. Iskre su frcnule i zrak. Zatim je izletio na suprotnoj strani kao čep iz boce. Osvrnuo se. Vozač kamiona potrčao je za njim mašući šakom, ali od Daimlera nije bilo ni traga. Kliknuo je pobjednički i usporio na razumnu brzinu.

Izvukao se.

Jedva.

Bio je iscrpljen, promočen do kože i promrzao do kosti. Sada je vozio ošamućeno, ne znajući točno ni kamo ide ni što da radi. Šok od pronalaska usmrćenog čovjeka, popraćen ovoliko dugom vožnjom u punoj brzini, posve ga je izmoždio. Mučio se zadržati otvorene oči i pozorno gledati. Kad se sjetio onoga što je upravo učinio nije znao bi li se smijao ili plakao. Našao se preblizu smrti. Da je išta pošlo po zlu, bio bi raskomadan u sudaru...

Po stoti je put obrisao naočale, i krv mu se sledila u žilama.

Bilo gdje bi prepoznao oblik snopa tih dvaju farova. Usjekli su mu se u mozak. To je Daimler. Stoji nasred ceste da mu zapriječi put. Nekako su ga zaobišli i

pretekli. Možda bržom cestom. Vjerojatno se potpomažu autokartom.

Sad je Jamesu bespogovorno došlo da zaplače. Ovo nije fer, nakon svega što je pregrmio.

Ma, nek se gone. Nek se gone kvragu. Nije još gotov.

Nagazio je papučicu gasa do kraja i usmjerio se ravno na njih.

Nije imao nikakav naum, samo je zurio u sve veće i veće farove. Projurit će ravno između njih bude li morao. Provest će se ravno na suprotnu stranu i nastaviti dalje.

Zacerekao se.

Napokon se i to dogodilo. Sišao je s uma.

Samo da *oni* to pomisle.

Razmak se smanjivao, Daimler se približavao, svjetlost mu se ljeskala s velikog poklopca motora.

Ugledao je uspaničena lica one dvojice.

"Hajde", rekao je James kroz stisnute zube. "Hoćete li mi se maknuti s puta, ili ste odlučili poginuti?"

Čovjek s licem lubanje u zadnji je čas odlučio da bi se ipak radije maknuo s puta.

Mahnito reagiravši, ubacio je mjenjač u prvu, otpustio kvačilo, i navrnuo upravljač do kraja i trzajem spuznuo s ceste u jarak. James je projurio pokraj njega, cikćući od likovanja, ali onda su mu se oči užasnuto razrogačile. Daimler mu je sve dosad zaklanjao pogled na ostatak ceste. Spuštala se u uleknuće puno napola zamrznute vode. Bamford & Martin zabrazdio je u nju i kotači su izgubili doticaj s kolnikom. Veliki val vode prsnuo je oko automobila kad je zaplovio njome poput čamca. Na suprotnoj strani lokve cesta je blago skretala i uzdizala se prema uskome mostu s debelim kamenim zidićima. Prednji dio auta zdrobio se pri udaru u uzbrdicu i James je poletio puma naprijed, udarivši licem u upravljač. Automobil je pojurio dalje. Okrznuo je jedan zidić mosta, odbio se na suprotnu stranu i

probio kamenu ogradu.

Držeći se i dalje za upravljač, James je propao u prazno. Prednji dio auta spustio se i lijeno obrnuo. Osjetio je da mu se tlo naglo približava i da se prevrće, a onda je izletio sa sjedala, ne znajući što je gore, a što dolje. Doduše, ubrzo je to otkrio, kad se strmoglavio u izboj korova na obali rijeke.

Bio je uzdrman i ostao je bez daha, te mu se načas zacrnjelo pred očima. Ali onda je osjetio silovit tresak kad se automobil svalio na zemlju desetak koraka dalje od njega.

Ošamućeno se osovio na noge i odvukao uz obalu dok su mu noge upadale u gustu, vlažnu bljuzgu. Auto je proprtio dugu, blatnu brazdu i zaustavio se naopačke. Sav smeten i zbunjen, James je zateturao prema njemu u nejasnoj želji da ga nekako preokrene i odveze se dalje. Samo, nije prešao ni tri koraka kad je odletio nauznak od eksplozije benzina u spremniku automobila.

Izgubio je svijest prije nego što je pljusnuo u ledenu vodu rijeke.

Zvali su se Wolfgang i Ludwig Smith, i bili su braća. Ludwig je bio stariji i cijeli je život izgledao kao kostur. Kad se rodio, bio je tako blijed i mršav, a koža muje tako tijesno prianjala uz kosti, da je primalja zgroženo podvrisnula, pobojavši se da je njegova majka rodila mrtvo dijete.

“Bez brige,” kazao je tada njegov otac, “brzo će se on popuniti.” Ali nije, nikada. Koliko god da je jeo, ostajao je ispijen i sličan kosturu. Divovskom je glavom umalo usmrtio majku pri porodu, a leđa su mu se iskrivila od njezine silne težine. Patio je od glavobolja zbog kojih je stalno bio razdražljiv i zlovoljan. Nasuprot njemu, Wolfgang je oduvijek izgledao posve normalno. Dosadno normalno, dapače, do te mjere da su se ljudi često pitali jesu li njih dvojica uopće braća.

Roditelji su im bili glazbenici koji su pretežno nastupali u vodvilju. Otac violinist, majka klaviristica. Sinovima, su nadjenuli imena svojih najdražih skladatelja, Ludwiga van Beethovena i Wolfganga Amadeusa Mozarta, u nadi da će krenuti njihovim stopama.

Nisu. Krenuli su umnogome drugačijim putem nego njihovi roditelji.

Možda su za to bila kriva njihova imena. Odrastanje u Hackneyju, na londonskome East Endu, svakom je djetetu teško. Stotinu je puta teže djetetu koje su roditelji obdarili čudnim imenom. Naročito kada to ime zvuči kao da je njemačko, a domovina je upravo odlučila zaratiti s Njemačkom.

Drugim je klincima uvijek bilo smiješno što dečko s egzotičnim imenom kakvo je Wolfgang izgleda tako obično, a Wolfgang je izrana u životu naučio da su šake najbolji način za suzbijanje ismijavanja.

Ludwiga s licem lubanje zadirkivali su *i* zbog imena *i* zbog izgleda, ali šakama se služio vješto kao i brat.

Postupno su izašli na glas kao najzaguljeniji klinci u kvartu, a imena Ludwig i Wolfgang Smith umjesto smijeha počela su izazivati strah. Otkrili su da im je uz takav glas lako iskamčiti novac i usluge od slabijih dječaka.

Roditelji su pokušavali s odgojnim mjerama, ali rijetko su kad bili kod kuće. Uglavnom su radili noću, a često su danima izbivali iz doma zbog odlazaka na nastupe u dalekim vodviljima i kabareima.

Nijedan brat nije imao nimalo sluha, a čak i da su ga imali, obojica nisu imali nikakve želje poći za roditeljima u život naporna rada na rubu siromaštva. Zato su se radije okrenuli zločinu i njegovu obećanju brze i lake zarade.

Priključili su se Sabinima, najzloglasnijoj i najmoćnijoj londonskoj bandi, pod vodstvom gazde Darbyja Sabinija, gdje su se vrlo brzo pročuli kao

nemilosrdni i bešćutni razbijači. Međutim, nakon što su usmrtili dva čovjeka u uličnoj tuči, morali su pobjeći u Pariz da se prikriju. U Francuskoj su ostali dvije godine, živeći jednako kao i u Londonu. I dok su bili ondje, Ludwig je čuo za zloglasne razbojničke bande s prijelaza stoljeća zvane Apache. Oduševljen opakim i domišljatim oružjem kojim su se najradije služili, dao je izraditi dva komada posebno za sebe.

Kad je zrak bio čist, braća su se vratila u Englesku i otkrila da su izuzetno traženi. Svatko tko je htio likvidirati konkurenta pozvao bi braću Smith. Kad se trebalo riješiti mrtvaca, ili zaprijetiti kakvom imućnom vlasniku trgovine, ili spaliti neku zgradu, ili zavezati pokoji lajavi jezik, braća Smith bila su pravo rješenje.

Sve do noćas izuzetno su uživali u svom novom poslu, ali više im nije išlo kako su planirali. Jedan je za to krivio drugoga, pa su se prepirali oko toga cijelim putem od Cambridgea.

Kao i sva braća, neprestano su se svađali.

Svađali su se i sada, stojeći na kiši uz rub razvaljene ograde mosta I gledajući kako Bamforđ & Martin bukti na zaravni sa suprotne strane rijeke.

“Mrtav je, Wolfgang”, rekao je Ludwig dok si je dugim, prljavim noktom čačkao truli zub.

“Treba provjeriti”, rekaoje Wolfgang. “Ne možeš biti siguran da je mrtav.”

“Kako ne bi bio mrtav?” rekao je Ludwig prezrivo. “Gledaj tu buktinju.”

“Treba provjeriti”, ponovio je Wolfgang.

“Zaprljat ćemo se blatom”, rekaoje Ludwig.

“Ne da mi se ići u blato. Već sam sav mokar. Bila bi mi dvostruka muka da se još k tome i zablatim.”

"Ali kad moramo provjeriti”, rekaoje Wolfgang.

“Pa onda idi i pogledaj”, rekao je Ludwig. “Idi se *ti* zablatiti, Wolfgang. Ja sam u svojim najboljim cipelama.”

“Bolje da obojica odemo”, rekao je Wolfgang. “Što

ako je pobjegao? Što ako se krije? Što ako ga budemo morali loviti?"

Ludwig je ogorčenim pogledom obuhvatio ravan, prazan krajolik. "Gdje bi se skrio?" rekao je.

"Idem pogledati", rekao je Wolfgang. "A ti ideš sa mnom, Ludwig. Inače ću reći gazdi da ti se nije dalo ići jer te bilo strah da si ne zablatiš najbolje cipele."

"*Stvarno* bi me tužio, je li, cinkarošu jedan mali?" rekao je Ludwig. "Oduvijek si totalni cinkaroš. Zašto me sad tjeraš da idem s tobom?"

"Zato što ako se ja idem zaprljati blatom, onda ćeš se i ti", rekao je Wolfgang. "Uvijek me tjeraš da odrađujem sve najprljavije poslove."

"Pa kad si mlađi", rekao je Ludwig, a licem mu se raširio gadan cerek.

"Nije fer."

"Nije fer ni da se ja zablatim", rekaoje Ludwig. "Nije fer ni da kisnem. Nije fer ni da sam vani po ovakvom pasjem vremenu i tražim nekakvo derište. Život nije fer, braco moj. Bolje se navikni na to."

"Ozbiljno ti kažem", rekao je Wolfgang. "Ako ne odeš sa mnom, tužit ću te gazdi."

"U redu, u redu, idem", uzdahnuo je Ludwig, pa su krenuli preko mosta. "Samo te strah, zar ne?" rekao je i zabio ruke duboko u džepove. "Hoćeš da te držim za ručicu."

"Daj začepi", rekao je Wolfgang kad su zaprtili na zaravan. "Da znaš da mi ideš na jetra."

Krenuli su uz dugu brazdu koju je proprtio automobil, ali od žestoke jare nisu mogli prići zapaljenome vozilu.

"Moramo se požuriti", rekao je Ludwig. "Ova vatra privući će ljude iz cijele okolice."

"Ne možemo otići dok se ne uvjerimo."

"Nitko ne bi mogao to preživjeti", rekaoje Ludwig, mahnuvši rukom prema požaru. "Ako nije poginuo pri

padu, onda ga je eksplozija sigurno dokrajčila."

"Potraži otiske stopala", rekao je Wolfgang. "Ako je otišao od auta, primijetit ćemo nekakav trag."

Obišli su zapaljenu olupinu, pregledavajući mokro tlo ne bi li opazili bilo kakav trag prolaska. Pretražili su prostor sve do obale rijeke, ali nisu našli bilo kakvu naznaku da je itko preživio.

"Mislim da smo odradili dužnost", rekaoje Ludwig. "Idemo sad odavde dok još netko nije došao."

"Daj da još jednom pogledamo auto", rekaoje Wolfgang. "Da vidimo je li tijelo u njemu."

"Slobodno pogledaj", rekaoje Ludwig. "Ja se vraćam u Daimler." Wolfgang je opsovao sebi u bradu i otišao natrag do vatre, rukom si štiteći lice od vreline. Pokušao je razabrati bilo kakav prepoznatljiv oblik, ali ono što se nije iskrivilo, rastrgalo i izobličilo pri padu u međuvremenu je dokrajčio požar.

Pljunuo je i začuo kako mu pljuvačka cvrči dok se isparava, i gotovo u istom trenutku od jare u unutrašnjosti motora prsnuo je jedan cilindar, eksplodiravši zbog širenja plinova u sebi. Popraćena zvukom sličnim pucnju, svjećica na vrhu izletjela je poput metka, fijuknuvši zrakom uskomešanim od vreline.

Wolfgang je opazio da dolijeće i nagonski trznuo glavom u stranu, ali začuo je šum drobljenja uz desno uho i osjetio udarac, gotovo kao da je dobio šamar.

Osjetio je kako ga nešto pecka na glavi sa strane, ali kad je podigao ruku da opipa je li mu s uhom sve u redu, otkrio je da ga više nema.

Isparilo je od udara svjećice.

Ispod mosta, James je začuo otegnuto tuljenje u agoniji, a onda je Wolfgang počeo zazivati brata. Uskoro su se na cesti iznad njega začuli užurbani koraci, a zatim i stenjanje motora pri paljenju, i Daimler je

odjezdio u daljinu, tako da su preostali još samo šum kiše i klokotanje rijeke.

Šok od udara u hladnu vodu probudio ga je, pa je otkrio da se zapleo u okvir odbačenog bicikla ispod mosta, kamo ga je donijela rijeka.

Nakon toga se izvukao na obalu i sjeo u mraku, sklupčavši se da suzbije drhtavicu dok je slušao kako se ona dvojica prepiru iznad njega, i potom gledao kako pretražuju polje.

Sad mu se razmišljanja nisu naročito razlikovala od njihovih.

I sam je htio otići odavde. Ljudi će se uskoro skupiti i početi postavljati pitanja. Čiji je to automobil? Tko ga je vozio? Možda mu povjeruju kad im ispriča da su ga progonila dvojica plaćenih ubojica, premda to baš nije vjerojatno. Odvest će ga u policijsku postaju i mogli bi proći dani prije nego što se cijela zavrzlama otpetlja, a dotad bi Fairburna mogla zateći tko zna kakva sudbina.

Što li je ono Fairburn napisao u pismu?

Da napušta zemlju, da će mu ovotjedna križaljka biti posljednja, te da ga neće biti prije isteka roka za predaju iduće.

Njegovu križaljku *The Times* objavljuje svaki utorak. Koji mu je onda dan za predaju? Ponedjeljak? Nedjelja? Subota?

Ima tako malo vremena. Mora se požuriti.

Požuriti…

Ne misli sada o križaljkama. Samo se makni odavde.

Ispuzao je iz mjesta gdje se skrivao i udario u trk preko polja najbrže što je mogao. Što zapravo nije bilo nimalo brzo. Bio je ošamućen i zbunjen. Krv mu je liptala niz lice iz posjekotine na čelu koju je zadobio kad se udario u upravljač. Činilo mu se da se cijeli svijet vrti oko njega i nije imao jasan pojam o tome kamo ide. Na oblacima prekrivenom nebu nije bilo ni mjeseca ni

zvijezda, pa se nekoliko puta spotaknuo i pao u mraku. U rijeci je izgubio kaput i ručni sat, tako da nije znao koliko je sati, ali prisilio se da nastavi prtiti dalje.

Svako toliko sklopio bi oči i nastavio teturati prije u snu negoli na javi, glave teške poput kamene gromade. Bio je sav promrzao, smočen i iscrpljen. Kroz ruke i noge prolazili su mu žmarci, kao da mu trnu, a kako je hodao dalje, tako je sve više gubio osjećaj u šakama i stopalima.

Imao je dojam da vrijeme preskakuje, da jurca unatrag i unaprijed, tako da se u jednom trenutku zatekao na pašnjaku, okružen crno-bijelim kravama, a u idućem je hodao po sredini ceste. Zatim se koprcao da izađe iz živice. Zatim se našao među drvećem. Sad je padala susnježica, a časak potom je prestala. Zatim se zatekao kako leži potrbuške u blatu dok ga odozgo znatiželjno promatra nekakva krava.

Sklopio je oči i osjetio kako ga cijelog prekriva utješni pokrivač sna. Usnio je da opet hoda. Usnio je cestu. I neki su glasovi doprli do njega, ali nije ih uspio razumjeti.

Sada mu je cijelo tijelo otupjelo. Potpuno je izgubio svaki osjećaj. Osjetio je spokoj i smirenost. Upitao se bude li tako kad se umire. A onda mu se otupjelost proširila na mozak, i osjetio je kako mu se gasi, malo-pomalo, kao kad se vrata pozatvaraju u kući i u svim prostorijama zavlada muk.

Drugi dio: SUBOTA

Veliki Smog

James je otvorio oči. Shvatio je da je na toplom. Da je na suhom. I da, kako se čini, leži na krevetu. Pridigao se i pogledao oko sebe, dok mu je u glavi nabijalo.

Blijedozeleni zidovi. Red željeznih kreveta. Otkucavanje sata. Riječ mu je naišla u glavu, ali nije se dala uobličiti. Riječ koja bi objasnila sve ovo. Pomučio se prisjetiti kako ona glasi, ali mozak mu nije radio kako treba.

Glava mu je bila omotana zavojem, a na sebi je imao tuđu pidžamu. Osjećao se prodoran miris klora.

Kako glasi ta riječ?

Legao je natrag na jastuk i sklopio oči.

Bolnica.

Tako glasi.

Osjetio je toplinu zadovoljstva i likovanja. Mozak mu radi kako treba.

Bolnica. Nalazi se u bolnici.

Uskoro je opet zaspao.

Nakon nekog vremena do njega su doprli glasovi. Ostao je nepomičan i osluhnuo ih. Nije otvorio oči.

“U koliko je sati doveden?” Glas je bio muški. Navikao na naređivanje, nabusit i hladan.

“Malo prije ponoći.” Ovaj je glas bio ženski. Irski. Žena je bila mlada. Srdačnija od muškarca. “Jedan trgovački putnik pronašao ga je kako tumara cestom, pa ga dovezao ovamo.”

“Znamo li išta o njemu?”

“Baš ništa. Nije kod sebe imao nikakvih isprava. Sigurno je doživio nekakvu nesreću. Saznat ćemo više nakon što se probudi.”

“Je li ovako onesviješten još otkako je stigao?”

“Bio je jedva priseban prilikom dolaska, ali buncao je. Nismo uspjeli razumjeti ništa što je rekao. Očistili smo ga, previ li mu ranu i dali mu analgetik, i sve otada spava.”

“Jeste li obavijestili policiju?”

“Da. Dolaze razgovarati s njim čim svane.”

“Nemate baš nikakvih naznaka?”

“Nikakvih. Pretražili smo mu svu odjeću. Kod sebe je imao samo nešto sitniša.”

“Gdje mu je sada odjeća?”

“Na sušenju.”

“Zadržite je. Policija će tražiti da je pregleda.”

“Da, doktore, naravno.”

Koraci su se udaljili. Glasovi su tiho mrmorili. Sušanj i stenjanje s nekog susjednog kreveta. Zatim muk.

James je malčice otvorio jedno oko. Na suprotnom kraju odjela vidio je bolničarku i doktora kako stoje uz nečiji krevet. Zadržali su se tamo neko vrijeme u razgovoru, pa se udaljili iz vidokruga.

James je malčice pomaknuo glavu da mu zidni sat dođe u vidno polje. Samo što nije pet.

Doveli su ga nešto prije dvanaest. Znači da je tu proveo pet sati. Pet sati sna. To je dovoljno. Sada se svakako osjeća posve budno. Spomen policije bio je dovoljan da mu vrhunski izoštri misli. Nema namjeru čekati ovdje do zore, u to je bio siguran. Najmanje bi htio sljedećih nekoliko dana provesti u policijskoj postaji.

Pažljivo je, škiljeći kroz trepavice, pregledao okolinu. Nakon što se uvjerio da nikoga drugog nema u blizini — ili barem nikoga budnog — izvukao se iz kreveta.

Trebat će mu odjeća.

Kad se uspravio, oblio ga je val mučnine i vrtoglavice, ali potrudio ga se podnositi sve dok mu se u glavi nije razbistrilo, a onda je pregledao ormarić uz uzglavlje. Tu je pronašao samo svoje mokre cipele. Netko je u njih stavio novine da se brže osuše.

Bosonog je otišao duž kreveta u nizu i pogledao u sve ostale ormariće. Dosta je njih bilo prazno poput njegova, ali u pokojem je otkrio uredno složenu odjeću. Kad je naišao do čovjeka otprilike svojeg rasta - sitnog starčića od svojih pedesetak godina koji je sipljivo disao - u njegovu je ormariću pronašao tamne hlače od odijela uredno odložene preko presavijenog sakoa.

Obukao je odijelo preko pidžame. Nije imao vremena za čarape, a gornji dio pidžame morat će mu poslužiti kao košulja.

Vratio se do svog kreveta, izvadio novine iz cipela i nazuo ih. Upravo se spremao otići kad je začuo glasove, pa je skočio natrag pod pokrivač i navukao si ga do brade.

Ispod spuštenih je kapaka gledao kako se bolničarka vraća u odjel s medicinskom sestrom. Zastale su uz neki drugi krevet, razmijenile nekoliko riječi, pa produžile dalje.

Odahnuo je polako i natenane, pa pričekao nekoliko minuta prije nego što je opet izašao iz kreveta. Ovaj put se zaista morao pomučiti. Krevet mu je bio tako topao, udoban i siguran. Glasić iz dna svijesti govorio mu je da ostane tu, da se vrati na počinak, da pusti da netko drugi razriješi njegove probleme.

Ne.

Zavukao je jastuke pod posteljinu otprilike u obliku usnulog tijela, odšuljao se do kraja odjela i virnuo iza ugla. Opazio je osvijetljeni pult za dežurnu bolničarku za kojim sjedi ona mlada Irkinja, pije čaj i čita časopis. Iza se nalazio drugi odjel.

Sestra se ponovno pojavila i James se priljubio leđima za zid. Shvatio je da pokraj njega stoji vješalica na kojoj visi nekoliko kaputa i šešira, pa se pokušao prikriti između nabora teških tkanina.

Nije se trebao truditi, jer ni bolničarka ni sestra nisu pogledale prema njemu, a sestra se ubrzo udaljila hitrim koracima.

James je pažljivo uzeo jedan kaput i obukao ga. Zatim je skinuo jedan šešir i navukao ga preko zavoja na glavi.

Uzmaknuo je natrag u odjel i pogledom potražio drugi izlaz. Ne hi nikako uspio proći pokraj irske bolničarke.

Na jednom je zidu bio veliki dvokrilni prozor, blago odškrinut da pacijenti imaju svježeg zraka. Otišao je na prstima do njega, otvorio ga do kraja i pogledao van. Nalazio se tri kata iznad ulice, ali uzak je nadboj vodio oko zgrade prema željeznom požarnom stubištu. Provukao se kroz prozor i ispuzao na nadboj. Bio je taman dovoljno širok da cijeli stane na njega, pa se oprezno uspravio, pridržavajući se za prozor, i oslonio leđima na zid sklizak od kiše.

Magloviti zrak bio je pun sitne rosulje i još je vladao mrak, ali odavde odozgo vidio je dovoljno da razabere kako se nalazi u gradu. Sa svih su ga strana okruživale velike zgrade, a ulice pod njim bile su dobro rasvijetljene i prometne čak i u ovo doba noći. Najizgledniji zaključak glasio bi da je u Londonu - u Velikom Smogu. Premda pojma nije imao gdje to točno u Londonu.

A ako je zaista u Londonu, onda se može domoći Perryjeve kuće. James nije u ovom trenutku htio razmišljati o tome hoće li tamo pronaći Perryja ili ne.

Zakoraknuo je i cipela mu se poskliznula. Jedva jedvice uspio je uloviti ravnotežu, ali opomenuo se da nastavi oprezno. Pedesetak stopa ispod njega nalazi se zid koji je odozgo načičkan vidno smrtonosnim

željeznim šiljcima. Pad nikako ne dolazi u obzir.

Nastavio je miljeti nadbojem, stopalima napipavajući put sve do sigurnosti požarnog stubišta na koje se zahvalno popeo.

Lako je sišao požarnim stubištem, pa se uskoro zatekao na dnu, u zapuštenom prilazu punom smrdljivih kanti za smeće.

Velik je miš izjurio iza jedne kante, i smjesta ga je zaskočio šugavi stari crni mačor s jednim uhom. Mačor je šapom prikliještio miša uz tlo i blijedo pogledao prema Jamesu.

"Ne bih htio smetati", rekao je James i krenuo dalje kad je shvatio da još netko gleda u njega razrogačenim, svjetlucavim očima.

Bio je to nekakav beskućnik, šćućuren između kanti u odrpanom kaputu. Imao je upale obraze i samo jedan zub, a na prsima mu je visio red ratnog ordenja.

James je ustuknuo kad se beskućnik počeo s mukom pridizati, pružajući drhtavu ruku prema njemu. James nije imao ništa što bi mu mogao dati, pa je odmahnuo glavom. Beskućnik je iskočio iz sjene i James je opazio da nema jednu nogu.

"Ne bih htio smetati", ponovio je James i hitrim korakom otišao do kraja prilaza.

Skrenuo je nadesno kad je stigao do glavne ceste, da se udalji od bolnice, i nastavio hodati s podignutim ovratnikom i obodom šešira nabijenim nad oči.

Ponovno se uspio izvući na sigurno. U proteklih mu se nekoliko sati u više navrata posrećilo da pobjegne, pa se ponadao da će ga sreća pratiti i dalje.

Glasno se nasmijao.

Što mu pada na pamet?

Evo ga tu, Bog zna gdje, sa zavojem na glavi, bez prebijenog penija u džepu, kako klipše kroz kišu bez čarapa na nogama i u ukradenom odijelu.

Kakve sreće ima u tome?

Kakve sreće ima u pronalasku mrtvaca, u bježanju

od dvojice ubojica, u razbijanju auta i promatranju kako izgara?

Stvar je u načinu na koji se to gleda, pretpostavio je.

Barem mu je bolje nego onom ratnom veteranu s jednom nogom koji živi u prilazu sa šugavim mačorom.

Ako se sagleda na drugi način, djeluje bolje.

Uspio je pobjeći ubojicama i preživjeti automobilsku nesreću. Ma, od toga čovjeku zamalo dođe da počne veselo zviždukati. Prošao je pokraj nekakvog otmjenog pijanca u fraku s leptir-kravatom, koji je zaglavinjao da mu se makne s puta i iz čista ga mira opsovao.

"A i ja vama želim vrlo dobro jutro", rekao je James i počeo se blago histerično cerekati.

Nešto dalje je naišao na četvoricu vidno izgladnjelih muškaraca koji su se sklonili od kiše u ulaz jedne trgovine i pušili cigarete. Bili su neobrijani i beživotnih lica, u odrpanim odijelima i iznošenim cipelama. Svi su se zagledali u Jamesa s izrazom kakav je imao onaj mačor — hladnim i pomalo neprijateljskim.

James se osjetio pomalo poput onog miša i brzo prošao pokraj njih.

Nije pojma imao da će toliko ljudi zateći na gradskim ta licanu u ovo doba noći. Zaključio je da se u Londonu očito drugači je živi. Ako se, naravno, zaista nalazi u Londonu.

Pogledom je potražio nekakvu naznaku, ali nije primijetio nikakvu gradsku vedutu, a imena ulica nisu mu ništa značila. Bio je siguran samo u to da se nalazi u siromašnom i trošnom dijelu grada. A onda je ugledao radionicu s velikim zlatnim slovima iznad izloga: LONDONSKA TVORNICA KUTIJA.

Znači, imao je pravo. Pretpostavio je da se, ako je taj trgovački putnik koji ga je spasio pristigao cestom iz Cambridgea i svratio prvu bolnicu na koju je naišao, sada jamačno nalazi negdje na sjeveroistoku Londona.

Perry stanuje na Regent's Parku. James je znao ime ulice i kućni broj, ali pojma nije imao kako da onamo dođe.

Mokre su mu se cipele usijecale u bose noge pa je, kad su mu osjetila ponovno proradila, shvatio da je cijeli izubijan i da ga sve boli. Upitao se ne bi li mu bilo pametnije da se skloni negdje poput one četvorice i samo pričeka do svitanja, kad će možda moći sjesti na autobus. A onda se sjetio da nema novca. Pretražio je džepove ukradenog odijela, ali bili su prazni.

Našao se u jednakom položaju kao i onaj beskućnik. Sasvim je švorc na ulicama Londona. Možda će biti primoran da počne prositi.

Zaustavio se i naslonio na stup ulične rasvjete, gledajući kako kapljice kiše upadaju u rasvijetljeni prostor.

Kako će ga sreća služiti dalje?

Osvrnuo se u smjeru iz kog je došao i opazio onu četvoricu iz ulaza kako mu sada polagano prilaze ulicom s rukama u džepovima i promatraju ga ispod oboda kačketa.

James je prokleo, tiho, ali žestoko.

Noć još nije prošla.

Četvorica su polako hodala prema njemu. Nije bilo načina da odredi što žele. Izrazi lica, kad god bi ih ulična rasvjeta obasjala, bili su im prazni. James je sa sigurnošću znao jedino to da je u ovo doba noći svaka civilizirana osoba mirno ušuškana u krevetu. Inače bi se u ovakvoj prilici samo okrenuo i udaljio odsječnim korakom, ali bio je umoran. Umoran kao pas. Umoran od bježanja. Umoran od opasnosti. Umoran od prestrašenosti. A, uostalom, kamo da ode?

Čovjek na čelu izvadio je opušak iz usta, bacio ga na tlo i natenane izgazio, cijelo vrijeme netremice gledajući Jamesa.

James je začuo zvuk motora i pogledao niz ulicu. Onuda se lagano kioz kišu drndao jedan taksi. Bez

razmišljanja je iskočio na kolnik, digao obje ruke u zrak i prođerao se: “Taksi!”

Taksi nije imao druge negoli stati. U suprotnom bi pregazio Jamesa. Vozač je bio debeljuškast čovjek rumena lica s velikim nosom.

“Do sitnih si mi ti sati vani”, rekao mu je, spustivši prozor. “Ili si rano izašao, kao ja? Ti si mi prvi današnji putnik. Uskači.” Ispružio je ruku da otvori stražnja vrata, pa se James zahvalno ukrcao.

“Kamo ćemo, druškane?” upitao ga je taksist kad je pokrenuo vozilo i nastavio vožnju.

“Na Regent’s Park”, rekao je James i izvrnuo se na sjedalu da pogleda kroz stražnji prozor. Ona četvorica su zastala na pločniku i natmureno promatrala kako se taksi udaljava.

“Malo si mi mlađahan da izlaziš u ovo doba noći, zar ne?” rekao je taksist, bacivši pogled u retrovizor.

James nije imao energije za suočavanje s bilo kakvim nezgodnim pitanjima, pa je pomislio da bi mu možda ipak bilo najpametnije samo izaći iz taksija kad se idući put zaustavi na nekom križanju. Ali tu unutra mu je bilo toplo, a ulice su mu dozlogrdile. Zato nije odgovorio, već je samo bolje umotao mršavo tijelo u ukradeni kaput, prignuvši glavu da si pri krije lice.

“Ne tiče se to mene”, nastavio je taksist. “Ali ako si umiješan u nekakve probleme—”

“Imate pravo”, upao mu je James u riječ. “Ne tiče vas se to.”

“Nema potrebe za tim”, rekao mu je čovjek. “Htio sam samo reći da bih ti možda mogao pomoći. Znam da su vremena trenutačno teška. Svakojakih se ljudi nađe na ulici. Imaš li gdje biti?”

“Došao sam u London posjetiti prijatelja”, rekao je James. “Na Regent’s Parku.”

“Malo si izvan ruke, zar ne?”

“Izgubio sam se. Bit će sve u redu nakon što stignem onamo.”

Samo, hoće li biti? Što ako Perryja ne bude kod kuće? James nije imao novca, a nije imao ni kamo drugdje otići.

"Dobro znam ovaj grad", rekao mu je taksist. "Dobra, stara Londra. Zapanjio bi se da čuješ što sam sve tu vidio. Koje bih sve priče mogao ispričati. Kakve sam sve putnike vozio. Ti imaš svoju priču. Toliko mi je jasno. Možda si mi je voljan ispričati, možda i nisi. A sve mi se čini da si u pravu. *Stvarno* me se to ne tiče. Odbacit ću te na Regent's Park i vjerojatno te više nikad neću vidjeti. Bit ćeš samo još jedna izgubljena duša u gradu izgubljenih duša."

James se svakako osjećao kao izgubljena duša. Zurio je kroz prozor u beskrajne londonske ulice kojima su prolazili. Nije si mogao ni predočiti količinu ljudi koji žive u ovom velegradu. Kuće tu slijede jedna drugu u dugim, sivim nizovima. Na pokojoj je primijetio božični vijenac na ulaznim vratima i blagdanske ukrase u prozorima. Progutala ga je crna sjena tuge. Božić mu nikad više nije bio isti nakon što je izgubio roditelje. Uvijek mu je bilo lijepo slaviti Božić u seoskoj kućici svoje tete Charmian u Kentu, ali to nije isto. Na neki je način sad znao da će uvijek biti sam na svijetu.

Možda se upleo u ovu suludu pustolovinu samo zato da ne bi morao misliti na prazninu koju uvijek osjeća u ovo doba godine, kad mu mračni dani produbljuju osjećaj gubitka.

Prenuo se i obrisao si lice.

Da nisi nikad zaslajao da razmisliš, James, samo idi dalje.

"Samo što nismo stigli, sinko", rekao muje taksist, pa je James opet pogledao kroz prozor.

Prošli su pokraj niza sumornih, bezličnih zgrada s imenima poput TRANSCO TRADING, ALLIANCE HOLDINGS, POŽARNA OPREMA MINIMAX i universal export, a zatim su skrenuli s gužve na glavnoj prometnici i poslovna je zdanja zamijenilo drveće.

Stigli su na Regent's Park.

Kiša je prestala padati i nebom se razlijegao jedva razaznatljiv tračak svjetlosti, ali dan je još bio tmuran, siv i beživotan. Park je okruživao slijed elegantnih stambenih zgrada krem boje u klasičnom grčkom stilu. Mnoge su nad ulazom imale grandiozne trijemove sa stupovima.

James je oduvijek znao da je Perryjeva obitelj bogata, ali nikada do sad nije zaista razmislio o razlici između njih dvojice. James je bio savršeno sretan dok je živio u onoj kućici u Kentu i nije si mogao predočiti kako bi bilo živjeti u ovako velikoj, impozantnoj građevini. Nije bio siguran da bi mu se to svidjelo.

Pronašli su Perryjevu adresu - kuću na Cumberland Terraceu s pogledom na zelene krošnje parka.

Taksist ih je dovezao do ulaznog stubišta.

"Morat ću posuditi novac od prijatelja", objasnio je James. "Put mi je trajao dulje nego što sam očekivao."

"Samo da mi nisi pokušao pobjeći, jer ću ti stati na rep", rekao mu je taksist, premda praktički srdačnim tonom. "Možda ne izgledam naročito okretno, ali vjeruj ti meni da imam itekakvog iskustva u ganjanju neplatiša."

"Neću pobjeći", rekao je James, premda je imao namjeru učiniti upravo to u slučaju da Perry nije kod kuće.

Popeo se stubama do golemih crnih ulaznih vrata i povukao lanac zvona.

Ništa se nije dogodilo. James nije začuo zvonjavu iz unutrašnjosti kuće, niti je opazio bilo kakav znak života. Naprotiv, bilo je mirno kao u grobu. Ponovno je pozvonio i pričekao, dok mu je srce tuklo. I opet ništa.

Okrenuo se. Taksist ga je promatrao sa sve slabijim smiješkom na licu.

James mu je mahnuo da ga primiri i upitao se koliko brzo taj čovjek zaista može trčati.

Kajgana

James se upravo spremio šmugnuti niz ulicu kad su se vrata otvorila prema unutra, a na njima se ukazao bunovan sluga koji je očito na brzinu navukao livreju. Zaškiljio je u Jamesa koji je i predobro bio svjestan kako sad izgleda: kao dječak u prevelikom kaputu bez čarapa na nogama i sa šeširom nabijenim preko svježe previjenog čela.

"Dobro jutro, izvolite?" rekao mu je čovjek, prisiljavajući se na pristojno držanje.

"Dobro jutro", rekao je James što je pristojnije mogao. "Ja sam Perryjev prijatelj."

Čovjek je uzdahnuo i protrljao si lice. "Da znate da sam upravo to i pomislio."

"Je li kod kuće?" upitao ga je James.

"Spava", rekao je sluga, sad potpuno odustavši od nastojanja da se drži pristojno.

"Sam-mo što više ne spava!" začuo se povik iz kuće i Perry se pojavio u haljetku i papučama. "Sunce ti m-micikino", rekao je kad je ugledao Jamesa. "Koji se to vrag tebi dogodio?"

"Odmah ću ti objasniti", rekao je James. "Ali moram platiti taksi, a nemam novca."

"Braeburn," rekao je Perry, pljesnuvši slugu po ramenu, "budi dobar pa plati čovjeku, m-može?"

Braeburn je s gunđanjem i prigovaranjem sišao stubama, vadeći lisnicu iz sakoa. Perry je uveo Jamesa u kuću.

“Dođi sa m-mnom”, rekao mu je. “Izgledaš kao da ti nasušno treba doručak.”

Perry je proveo Jamesa kroz golemo predvorje s mramornim podom i zavojitim stubištem prema katu. Na zidovima su visjeli portreti porodičnih predaka, ali malobrojno su pokućstvo prekrivale plahte za zaštitu od prašine, a cijela je unutrašnjost odisala prohladnošću i nedostatkom životnosti. James se prisjetio da je Perryjeva obitelj otputovala, pa je kuća očito zatvorena preko zime.

“Naložit ćemo m-mi tebe”, rekao je Perry dok je vodio Jamesa niz stubište za poslugu. “A onda m-mi možeš ispričati zašto si m-me točno ostavio na cjedilu u gradu snenih tornjeva.”

“Zapravo,” umorno je rekao James, “mislim da ćeš otkriti da je to nadimak Oxforda.”

“Sto to?”

“Grad snenih tornjeva.”

“Pa, vidio sam povelik broj tornjeva u Cambridgeu,” rekaoje Perry, “i oni su m-mi djelovali prilično sneno, ali nije sad stvar u tome. Stvar je — m-ma što je bilo, kvragu? Čekao sam te, a kad se nisi pojavio, otklipsao sam do Trinityja. Kad sam stigao onamo, u portirnici je vladala nekakva zbrka, vidio sam jednog m-ndadića s policajcem.”

“Očito smo se mimoišli”, rekao mu je James. “Nisam se baš vratio izravnim putem.”

Stigli su do velike kuhinje u prednjem dijelu kuće ispod razine ulice. Tu je stajao štednjak dovoljno velik da spravi objed za cijelu nogometnu momčad, a iz njega je kroz cijelu prostoriju zračila slasna toplina.

“Kad sam se vratio, autom-m-mobila više nije bilo”, uvrijeđeno je rekao Perry. “A žena u kavani rekla m-mi je da si se raspitivao za mene, baš lijepo od tebe što si m-me tako otpilio, m-moram ti reći, bio sam se prisiljen vlakom vratiti kući.” Perry je zastao i promotrio Jamesa. Namrštio se i uzdahnuo. “Pa gdje si ti, James?” rekao

mu je uviđavno. “Sav sam prem-mro od brige.”

“Duga je to priča”, rekao je James i sjeo uz štednjak. Izuo se i pritisnuo tabane uz jedna topla metalna vratašca. “A prvo mi treba malo hrane u želucu i šalica jake crne kave da bih ti je mogao ispričati.”

“Predlažem kajganu”, rekaoje Perry. “Dobrim dijelom i zato što ništa drugo ne znam spraviti.”

Perry je stavio vrč kave na vatru da ga ugrije i položio dvije kriške kruha na rešo, pa pronašao nekoliko jaja i počeo ih bučno mućkati u zdjeli.

James je gladno promatrao kako Perry muti jaja u tavi s rastopljenim maslacem i miješa ih sve dok se kajgana nije ispekla. Odjednom mu je nešto palo na pamet, pa je prasnuo u smijeh.

“Što je sad sm-miješno?” priupitao ga je Perry.

“Kajgana”, rekao jc James.

“Što s njom?”

“To je rješenje jednog opisa iz kriptogramke.”

“Kako to m-misliš?” rekaoje Perry. “Kog opisa?”

“Onoga za čije sam rješenje pitao lažnoga Gordiusa na sastanku Enigmatskog društva”, rekao je James. “Radilo se samo o slovima ‘AJJA’. Riječ je o svojevrsnoj zagonetki, čije sam rješenje upravo dokučio. Glasi ‘kajgana’.”

“Ne shvaćam”, rekaoje Perry.

“Radi se o smućkanim slovima iz riječi ‘jaja’”, objasnio mu je James. “Ništa ti ja to ne shvaćam”, rekao je Perry kad je stavio prepečenac na tanjur, pa drvenom žlicom sastrugao jaja s tave na kruh.

James je sjeo za stol i uzeo polagano i ravnomjerno jesti sve dok s tanjura nije smazao i posljednju trunčicu hrane. Napokon se zavalio i s dubokim si uzdahom obrisao usne.

“U životu nisam pojeo bolji obrok”, rekao je.

Perry se osmjehnuo i dodao Jamesu veliku šalicu kave.

“A sad, tvoj dio pogodbe”, rekao je. “Više ne mogu

čekati."

I tako je James ispričao svoju priču, od pronalaska usmrćenog Petersona u kabinetu, preko automobilske potjere kroz Cambridge-shire, do buđenja u bolnici. Perry je cijelo to vrijeme, za promjenu, samo šutio i pozorno slušao. Oglasio se tek kad je James priveo priču kraju svojim dolaskom na Perryjev prag.

"Da te ne znam, James," rekao je, "posum-mnjao bih da si sve to izm-mislio. Imaš groznu naviku privlačenja nevolja. Pravi si m-magnet za opasnost. Što ćemo sada?"

"Bog zna", rekao je James. "U glavi nemam ni jednu jedinu jasnu misao. Možda mi kava i jaja pomognu, ali strahovito sam zbunjen, Perry. Ne mogu ti reći kako mi je drago što te vidim."

"Kao i meni što vidim tebe", rekao je Perry, pa sjeo nasuprot Jamesu i osmjehnuo mu se.

"Koja teška zavrzlama", rekao je James.

"Ako m-mene pitaš," rekaoje Perry, "im-mamo dvije m-mogućnosti. S jedne strane, otići ravno u m-mjesnu policijsku postaju i sve im ispričati, pa se suočiti s posljedicam-ma, ili, s druge, koja m-mi je m-moram ti reći draža, zabiti glavu u pijesak kao da sm-mo paunovi i pustiti da policija sve to razriješi bez naše pom-moći."

"Nojevi", rekao je James. "Ne paunovi."

"Slobodno ti budi noj ako te volja", rekaoje Perry. "Ja bih m-mnogo radije bio paun. S onakvim perjem."

James se nasmijao. I dalje je bio ošamućen i blago histeričan.

"Zar ti nikad ništa nisi u stanju ozbiljno shvatiti?" rekao je.

"Trudim se izbjegavati tu naviku", rekao je Perry, a onda se uozbiljio i zamislio. "Oprosti", rekao mu je. "Da bar znam što da ti kažem. Ne ide m-mi sve ovo u glavu, James. Stvarno bi m-mi najdraže bilo da odem nekam-mo daleko i sakrijem se dok sve to ne prođe."

"Samo, bi li to bilo u redu?" rekao je James. "Da

nikome ne kažemo?"

"Trebam-mo prije svega m-misliti na spašavanje svoje kože", rekao je Perry. "Dosad su već sigurno pronašli Petersonovo tijelo, pa m-možda m-mogu polako i sam-mi početi sastavljati punu sliku."

"Osim što sam ja odande odnio trag koji bi lako mogao biti jedini", rekao je James.

"Pism-mo", rekaoje Perry. "Im-maš li ga i dalje?"

"Ne", rekao je James i jauknuo. "Bilo mi je u džepu s fotografijom Petersona i Fairburna. Izgubio sam ga zajedno s kaputom u rijeci."

"Sam-mo, sjećaš se što je u njem-mu pisalo?"

James je zažmirio i dobro promozgao. Zamislio je da se ponovno nalazi u kavani i čita pismo pod stolom. Predočio si je riječi na papiru i polako su mu se uobličile u svijesti. "*Dragi John*", rekaoje. "*Nemam nikakvih vijesti ni od tebe ni od Alexisa otkako sam se nekidan našao s vama na Berkeley Squareu. Znam da si mi rekao da ne paničarim. Znam da si me uvjeravao da će s Alexisom biti sve u redu i da nema potrebe da umiješamo policiju, ali jako sam zabrinut za njega..."* Ušutio je i otvorio oči. „To bi otprilike bilo sve."

"Još da znam-mo tko je dotični John," rekao je Perry, "m-mogli bism-mo ga posjetiti na Berlekey Squareu."

"John Charnage", rekao je James.

"Odakle znaš?" upitao gaje Perry.

"S fotografije", rekao je James. "Na slici su bila tri prijatelja: Fairburn, Peterson i treći čovjek, po imenu John Charnage. Siguran sam da je on taj John kome je pismo bilo upućeno."

"Onaj u srednjovjekovnom oklopu, Sir Lancelot?" rekaoje Perry.

"Da", rekao je James.

"Sad smo se već m-makli s m-mrtve točke", rekao je Perry. "Daj da te napojim-mo s još m-malo kave, pa da vidim-mo hoće li ti još štogod pasti na pam-met."

Dopunio je Jamesu šalicu, pa sjeo natrag za stol.

“Jesi li izgubio još štogod u rijeci?” upitao gaje.

“Mislim da nisam”, rekao je James.

“A onaj drugi kom-mad papira?” rekaoje Perry. “Onaj sa šifrom? Imaš li bar njega kod sebe?”

“Nadam se.” James je uzeo cipelu i otvorio petu. U njoj se, tijesno ugurana, i dalje nalazila ta bilješka. Izvanjski joj se sloj malčice namočio, ali voda nije prodrla dublje odatle.

I dalje se dalo pročitati što piše.

James je rasklopio papir i izravnao ga na izribanoj plohi kuhinjskog stola.

“Što ti misliš da je to?” upitao je.

Perry je pregledao redove jedinica i ništica.

“Ne znam”, rekao je. “M-matem-matika mi nikad nije bila jača strana.”

“Ni meni”, rekao je James. “Pravi čovjek za ovo je Pritpal. On je genij za brojeve.”

“Trebalo bi otići do njega u Etonsku m-misiju”, rekao je Perry. “Onam-mo m-možemo stići za pola sata.”

“Najprije idemo na Berkeley Square”, rekao je James, “potražiti Johna Charnagea. On očito ima izvjesnog pojma o svemu što se tu zbiva. On će nam moći pomoći.”

“Vidiš” rekao je Perry. “Sad kad sm-mo skovali nekakav plan više nije sve tako crno. Ali nećeš m-mi izaći takav, izgledaš kao strašilo.”

James je pogledao svoju otrcanu, nezgrapnu odjeću i gornji dio pidžame koji je obukao umjesto košulje.

“Imaš pravo”, rekaoje. “Nisam baš siguran da mogu ovakav pokucati na vrata u Mayfairu.”

“Iskopat ću ti ja neku svoju staru robu”, rekao mu je Perry. “A m-mislim da ti ne bi škodilo ni da se okupaš.”

Stražnjim su se stubištem popeli na drugi kat, gdje se nalazila prostrana, nezagrijana kupaonica s kadom od lijevanog željeza, puna mrljica hrđe.

Deset minuta potom James je ležao na leđima i zurio u strop pun pukotina i mrlja od plijesni. Napola je plutao u blatnjavoj vodi i nastojao istjerati sve misli iz svijesti. Načas je sklopio oči i osjetio kako ga privlači san. Pokušao mu se oduprijeti, ali očito je zakunjao, jer prenuo se tek kad je skliznuo pod vodu.

Probudio se s trzajem, kašljucajući i grcajući, pa se brzo oprao i izašao iz kade.

Perry mu je dao Aertexovu košulju s ovratnikom na kopčanje, tamnoplavo odijelo od *worsteda* i čisto donje rublje. Otkrio je da mu odjeća dosta dobro stoji. Kad se obukao, pažljivo je skinuo zavoj s čela i pregledao dosad zadobivenu štetu u zrcalu postavljenom iznad umivaonika.

Ima nešto modrica, ali posjekotina nije tako strašna kako je strahovao. Prstima si je navukao kosu naprijed i namjestio je preko rane. Efekt ga je zadovoljio. Zavoj je bio odviše upadljiv. Sad se jedva išta dade nazreti.

Sad je spreman.

Bilo je devet sati kad su James i Perry taksijem st igli na Berkeley Square. Dječaci su izašli, pa je Perry platio vožnju.

Trg je bio veći nego što je James pamtio. Sa svih su ga strana okruživale visoke kuće, a na sredini je stajao vrt okružen željeznom ogradom. Tu je raslo nekoliko visokih platana koje su se bez krošanja oštro, ispijeno ocrtavale spram okoliša.

Rijetka, vodenasta svjetlost probijala se kroz niske oblake na nebu boje čelika. Kiša se još suzdržavala, ali Perryje za svaki slučaj ponio sa sobom kišobran, pa je gizdavo sad mahao njime, kuckajući metalnim vrškom po pločniku.

“Odakle da počnemo?” rekao je James, koji nije imao načina da odredi u kojoj bi od ovih mnogih kuća

mogao živjeti John Charnage. “Trebao bi nam cijeli dan da pokucamo na svaka vrata.”

“Izgleda da ćem-mo m-morati pitati nekoga”, rekaoje Perry, kome takve stvari nisu bile nimalo neugodne.

Trg je u ovo doba subotnjeg jutra bio prazan, ali primijetili su kola za dostavu živežnih namirnica s konjima privezanim uz neku ogradu. Trgovački pomoćnik prilazio je teretnom prostoru s praznom košarom u ruci. Perry je prošetao do njega i upitao ga obavlja li možda dostave izvjesnome gospodinu Johnu Charnageu. Momak je šmrknuo i tupo ga pogledao.

Perry je prokopao po džepovima i izvadio šačicu kovanica, pa ih s migom uručio momku.

“John Charnage?” ponovio je Perry. “Znaš za njega?”

Momak se osvrnuo po trgu. Nije bilo nikoga drugog osim njih.

“Mi obavljamo sve dostave u ovom kvartu”, kazao je ponosno, pa kimnuo prema kraju ulice. “Charnageova gajba ti je ona tamo na uglu. Pristojan čovjek, makar ne podmiri uvijek račun na vrijeme.”

Perryje zahvalio momku i olišao s Jamesom prema ružnoj kući od sive cigle. Ni na jednom se prozoru nije vidjelo svjetlo, a neki su još uvijek bili zastrti zavjesama.

Perry je prišao ulaznim vratima i pokušao virnuti kroz okna od mutnog stakla.

“Unutra mi izgleda mrtvo”, rekao je, a onda zamalo pao nauznak kad su se vrata naglo otvorila.

Na njih je izašao batler čija je besprijekorna livreja jedva uspijevala u sebi zadržati njegovo plećato, mišićavo tijelo. Imao je obrijanu glavu i splošteni nos boksača.

“Odlazite”, rekao im je neuvijeno.

“Ah. Dobro jutro”, rekaoje Perry samouvjereno. “Je li ovo kuća gospodina Johna Charnagea?”

"*Sir* Johna Charnagea", rekao je batler s posebnim naglaskom na vitešku titulu.

"Baš na njega m-mislim", rekaoje Perry. "Na Sir Johna. Da znate da bismo ga trebali."

"Sve mi se čini da sam vam rekao da odlazite", kazao mu je batler. "Trebamo ga zbog izuzetno važne stvari", rekao je James. "Radi se o njegovu prijatelju Alexisu Fairburnu."

Batler je promotrio Jamesa i obrisao si nos mesnatom nadlanicom. "A ko biste vi točno bili?" upitao ih je.

"Neće nas znati po imenu", rekao mu je James.

"M-možda prepozna m-moje prezime", kazao je Perry. "Recite mu da—"

James je upao Perryju u riječ da ne bi štogod više izlanuo. "Mi smo Mark-Denis Potter i Donato Vaggio", rekao je James. "Ali ta imena njemu neće ništa značiti. Samo mu recite da nosimo važne informacije vezane uz Alexisa Fairburna i profesora Ivara Petersona."

"Pričekajte tu", rekao je batler i zatvorio im vrata pred nosom.

"Oprosti zbog onoga", rekaoje Perry. "M-morao bih biti oprezniji. Koji od nas je koji?"

"Ti si Vaggio, ja sam Potter", rekao je James.

Batler se ubrzo vratio. Nije se držao nimalo ljubaznije, ali pustio ih je da uđu u kuću.

"Sir John će vas primiti", rekao je i nevoljko stao u stranu.

Polumračno je predvorje odisalo ustajalim, neprozračenim mirisom koji je podsjetio Jamesa na neispražnjene pepeljare i uvelo cvijeće, te još nečim, nečim što nije uspio smjesta prepoznati. Ukrašavale su ga sportske grafike povješane po zelenim prugastim tapetama. Pokraj vrata se nalazila vješalica za odjeću puna kaputa i šešira, a do nje stalak za kišobrane od slonovske noge. Perry je odložio svoj kišobran uz ostale.

"Pođite za mnom, molim", rekaoje batler i odveo

dječake u biblioteku. Unutra je bilo mračno i hladno. Bila je opremljena neurednim pisaćim stolom i policama punim prastarih, u kožu uvezanih knjiga. James je stekao dojam da već podosta godina nijednu od njih nitko nije pročitao. Zidovi su, tamo gdje su bili vidljivi, bili boje ponoćnog neba, a kroz male je prozore dopiralo vrlo malo svjetlosti. U kut gurnuti salonski glasovir izgledao je zanemareno poput knjiga.

Jedino što je u prostoriji djelovalo iole zanimljivo bila je vitrina sa staklenkama. Izgledale su posve bezopasno, ali na svakoj je stajala uredna etiketa s nazivom pojedinog otrova-*Arsen, Cijanid, Strihnin, Kukuta, Kurare, Zmijski otrov, Otrov gila-guštera, Otrov crne udovice, Otrov škorpije, Pupavka/Muhara (Ciklopeptidne gljive), Modrozelena alga, Aconitum/ Zubnjače, Belladonna/ Velebilje...* Bilo ih je toliko da ih se gotovo nije dalo prebrojiti.

James je stajao u studenoj tišini prostorije, osluškivao otkucaje prastarog sata na nadboju nenaloženog kamina i pregledavao staklenke.

“Sigurno je bolje od zbirke porculanskih figurica ili kositrenih vojnika, zar ne?” rekao je Perry.

“Kakav bi čovjek skupljao otrove?” upitao je James.

Prije nego što je Perry stigao išta reći, James je dobio odgovor na postavljeno pitanje.

Vrata su se škriputavo otvorila i kroz njih je ušao Sir John Charnage. Uključio je svjetlo zidnim prekidačem. Malen luster na sredini stropa zasvijetlio je i podario malo više vedrine prostoriji.

James je smjesta prepoznao Charnagea. Bio je to isti onaj čovjek koji je došao na sastanak Enigmatskog društva izdajući se za Gordiusa.

Poj klarineta na Berkeley Squareu

"Vidi, vidi, vidi", rekao je Charnage sa smiješkom na licu. "Opet smo se susreli. Zar ne biste vi trebali biti u školi?"

"Preselili smo se u Etonsku misiju u Hackneyju", rekao je James. "Obavljam-mo dobra djela za sirom-m-mašne", rekao je Perry. "Bravo" rekao je Charnage s podignutom obrvom.

Nosio je smoking s maramom labavo zavezanom unutar ovratnika. Zubima je stiskao cigaretu, a u jednoj je ruci držao čašu brendija. U drugoj mu je bio štap s glavom od bjelokosti. Prešao je prstom po tankim brčićima i promotrio dječake pospanim smeđim očima. Polako je, natenane povukao dim cigarete, pa ga šumno ispustio kroz nos. Svalio se s uzdahom u uspravan klupski naslonjač presvučen kožom, kao da mu napor pušenja preteško pada. Prekrižio je noge, ne odmičući pogled s dvojice dječaka.

"Onda, o čemu je ovdje riječ, a?" otegnuto je kazao glasom pospanim i lijenim poput njegovih očiju. "Zašto ste mi došli pokucati na vrata i poremetiti vikend?"

"Zašto ste se izdavali za profesora Petersona?" rekao je James. Charnage ga je dosta dugo samo šutke promatrao, a onda je otpio gutljaj brendija.

"Sve mi se čini da sam ja vas prvi pitao", rekao je Charnage.

"Htjeli smo razgovarati s vama o gospodinu Fairburnu", rekao je James. "Ali više nisam baš siguran."

Charnageu su se usta polagano izvila u smiješak.

“Nisam htio zvučati nepristojno”, rekao je. “Mogu li vamdati kakvu okrepu? Ne znam. Što učenici vole piti u današnje vrijeme? Gaziranu limunadu? Soda-vodu? Mlijeko? Đački mi se dani sada čine tako grozno daleki.”

“Ne treba ništa, hvala”, rekao je James.

Charnage se kratko, tiho nasmijao.

“U redu”, rekao je. “Valjda bih trebao ponešto objasniti. Alexis mi je prijatelj. Išli smo zajedno na Trinity.” Opet se nasmijao, kucnuvši se po sljepoočnici rukom s cigaretom. Pepeo mu je pao na rukav, pa ga je nehajno otro. “Manjka mu pokoja daska, znate. Malo je reći da je ekscentričan. Glava mu uvijek ode u oblake kad god si zavrti neki problem u tom svom vrhunskom mozgu, a znao je i odlutati i danima se ne vratiti, ali nedavno je, kao što znate, odlutao i više se nije vratio. Premirao sam od brige za njega i nisam znao kome zaista mogu vjerovati.”

“Samo, kad vam se Ivar Peterson obratio, rekli ste mu da se ne brine”, rekao je James.

“Znaš za to, je li?” rekao je Charnage.

“Da”, rekao je James.

“Kako?”

“Ne mogu vam sada reći”, rekao je James. “Kao i vi, ne znam kome mogu vjerovati.”

“Vrlo mudro”, rekaoje Charnage i otpio još jedan gutljaj. “Ipak, imaš pravo, zaista sam rekao sirotom starom Ivaru da ne paničari. Ako se *zaista* zbiva nešto opasno, nisam htio da se umiješa u to. Ali od njega sam čuo za sastanak Enigmatskog društva, pa sam pomislio da bi mi to mogao biti dobar povod za posjet Etonu da pokušam saznati više. I tako sam otišao umjesto njega.” Charnage je zastao i zagledao se u Jamesa preko oboda čaše. Oči su mu možda bile umorne i podlivene, ali odisale su žestokom inteligencijom. “Nas dvojica smo isti, Mark-Denis”, rekao je i lagano mu kimnuo glavom. “Ni ti ni ja ne znamo kome možemo vjerovati. Oprezni smo. Nismo voljni ni u što srljati.”

“Pokušavam otkriti što je bilo s Fairburnom”, rekao je James.

“I sve mi se čini da znaš mnogo više nego što si zasad voljan otkriti”, rekaoje Charnage. “Očito dobro skrivaš karte koje držiš u ruci. Ali evo te sada tu. Onda, hoćeš li mi napokon reći što se zbiva? Jesi li razgovarao s Petersonom?”

“Ne baš”, rekao je James.

“Samo, dječak čijem opisu odgovaraš viđen je na Trinityju nedugo prije pronalaska usmrćenog Ivara”, tiho je rekao Charnage, gledajući u čašu. “Traže ga zbog umiješanosti u umorstvo profesora.”

“Nism-mo im-mali nikakve veze s tim!” izlanuo je Perry, a James je prokleo u sebi.

“Jao, jao”, rekao je Charnage i coknuo jezikom. “Zaista ste izveli pravu glupost, zar ne?”

James ništa nije rekao.

“Stvarno ste trebali otići ravno na policiju čim ste saznali da nešto nije kako treba”, rekao je Charnage i prošao rukom kroz kosu.

“Bojali smo se da se ne uvalimo u nevolju”, rekao je James.

“Pa ste se time uvalili u mnogo veću nevolju.” Charnage je to kazao tonom od kog se James odjednom osjetio vrlo nezrelo i glupo.

Netko je provirio kroz vrata, čovjek mesnata lica u odijelu od Tvida. “Hajde više, Johnnie,” graknuo je, “idemo brže s tim. Karte nam se hlade.”

“Evo me začas, Baxter”, rekao je Charnage ne osvrnuvši se. “Samo da riješim nešto.”

Baxter je podlivenim očicama odmjerio dvojicu dječaka i otpio gutljaj viskija iz čaše.

“Klinci”, prezirno je rekao.

“Vrati se gore, stari moj”, rekao je Charnage. “Dolazim do vas čim ovo obavim.”

Baxter je nešto promrsio i povukao se iz sobe.

“Hoćete li mi ispričati što se dogodilo?” rekao je

Charnage. “Ili da samo pozovem policiju?”

“Ako vam ispričam-mo sve što sm-mo dosad saznali,” rekao je Perry, “hoćete li nas poštedjeti svega toga?”

“Možda”, rekao je Charnage. “Ako mi ispričate istinu i prekinete sve ovo laganje.”

“Ne”, rekao je James. “Nećemo vam ništa više reći.”

Charnage je zabio nos u čašu brendija, udahnuo isparenja, pa iskapio tekućinu nadušak. Kratko je usrknuo zube i ustao.

“Pa, onda vam slobodno mogu reći da vas nisam ni imao namjeru poštedjeti svega toga”, rekaoje. “Ja sam ugledan poslovni čovjek. Zar mi ozbiljno predlažete da lažem policiji? Da lažem oko tako važne stvari kao što je umorstvo? Ne znam kakvi ste vi to učenici, ali u moje su doba učenici imali jasniji pojam o pravdi i krivdi. Poštovali smo starije, poštovali policiju. Katkad očajavam zbog svega što se zbiva s ovom zemljom. A još i pohađate dobru školu. Etonci ste.”

“Što ćete onda učiniti?” upitao ga je Perry.

“Reći ću vam što ću učiniti”, rekao je Charnage. “Telefonski ću nazvati policiju i objasniti im sve. Usto ću ih obavijestiti da kod kuće držim dvije prepredene male zmije koje su svjedoci umorstva. Svjedoci? Ili štogod još gore? Baš me zanima.” Ugasio je cigaretu i otišao prema vratima.

“Ostajte ovdje”, rekao je, okrenuvši se na izlasku. “Budite tihi i nastojte ne upasti u još dublje nevolje od ovih u kojima već jeste.”

Charnage je izašao iz sobe i zalupio vrata za sobom, a Jamesa je obuzeo očaj kad je začuo okretanje ključa u bravi.

Perry se obratio Jamesu.

“Pa, m-moglo je proći i bolje”, rekaoje.

“Moramo odavde”, rekao je James.

“Joj, daj”, rekao je Perry. “Čuo si što je rekao. Već

smo u nebranom grožđu. Postane li im-malo nebranije, zagušit će nas."

"Nešto ovdje nikako nije kako treba", rekao je James.

"Pa, daj da onda pričekamo policiju", rekao je Perry.

"Ti je čekaj, ako hoćeš", rekao je James, već prilazeći prozoru da provjeri pruža li mu se tuda mogućnost bijega. Otkrio je da se ne pruža. Čvrsta željezna rešetka neprobojno ga je pregrađivala. Isto je vrijedilo i za drugi prozor.

"Valjda nam ostaje m-mogućnost uspona kroz dimnjak" rekao je Perry, izvijajući vrat u kamin da promotri okno odozdo.

"Priberi se, Perry", rekao je James. "Barem u ovoj prilici morat ćeš se potruditi da ozbiljno shvatiš situaciju. Postoje li tu još neka vrata?"

Na brzinu su pretražili prostoriju, ali po svemu sudeći nije bilo drugog izlaza.

"Razmisli", rekao je James.

"M-molim te", rekaoje Perry. "Traži od m-mene što god hoćeš, samo ne da m-mislim."

"Pokušaj", rekao je James.

Perry se naglo ozario.

"U ovim starim bibliotekam-ma ima skrivanih vrata", rekao je. "Prikrivenih u vidu polica."

Perry praktički nije stigao dovršiti misao prije nego što je James opazio odjeljak zidne garniture s lažnim knjigama. Tu su hrpti bili skinuti s pravih svezaka i prilijepljeni na drvo. Izdaleka su stvarali dojam pravih knjiga, ali kad se James približio toj polici, jasno je vidio da se radi o nekakvim vratnicama, premda na njima nije bilo očite kvake. Počeo ih je pritiskati i protresati, ali nisu se dale otvoriti. Perry je bubnuo Jamesa laktom kad je opazio malenu ključanicu.

"Moramo pronaći ključ", rekao je James.

Otrčao je do pisaćeg stola na suprotnoj strani sobe i počeo kopati po ladicama.

Zatim se skamenio.

“Gledaj ovo”, rekaoje kad muje Perry prišao.

“Što?”

James mu je pokazao pismo na radnoj površini. Bilo je puno bilježaka s dopisanim komentarima.

“Znao sam”, rekao je James. “To je Fairburnova šifra. I ovo nije kopija. Ovo je originalno pismo.”

“Originalno?” rekaoje Perry. “Jesi li siguran?”

“Uvijek bih ga znao prepoznati.”

“Ali odakle ono ovdje, za im-me svega?” rekaoje Perry.

“Sjećaš se provale kod Codrosea, kad mu je kabinet bio zapaljen? Charnage je sigurno stajao iza nje.” James je uzeo pismo i spremio ga u džep sakoa. “Je li ti to dovoljan dokaz?” priupitao je.

“Da”, rekao je Perry. “Idemo odavde.”

Nisu uspjeli pronaći ključ, pa je James umjesto njega dohvatio perorez.

“Morat ćemo se snaći s ovim”, rekao je i gurnuo dugu, tanku oštricu u ključanicu u tajnim vratima. Počeo ju je snažno gurati i zavrtati sve dok nije začuo škriputanje i osjetio da nešto popušta.

Zatim je zavukao sječivo u dovratak blizu ključanice i otvorio vrata služeći se njime kao polugom.

Iza njih se nalazilo usko, zavojito stubište. Dovelo ih je do drugih vrata kat više, na svu sreću nezaključanih i također prikrivenih u vidu odjeljka polica. Oprezno su ih otvorili i otišli do odmorišta na glavnom stubištu.

Nastavili su na prstima pokraj raznovrsnih komada tamnog, teškog pokućstva, još sportskih grafika i tmurnih portreta predaka.

Čula se *jazz* glazba, po svoj prilici puštana s gramofona. Klarinetist se trudio da mu glazbalo zvuči poput ljudskog glasa. Tulio je i jaukao kao čovjek koji

se žali da mu je teško u životu. Zatim ga je počeo pratiti ženski glas bez stihova. Jasno se čulo da se *ona* pak trudi zvučati poput trube.

Glazba je dopirala kroz odškrinuta vrata smještena nešto dalje na odmorištu. James im se prikrao i provirio kroz procjep. Prostorija je bila zadimljena, a zavjese navučene, ali razabrao je skupinu muškaraca, među kojima i Baxtera, kako sjede za stolom. Očito su doskora pili i kartali se, iako su sada to prekinuli i gledali u Charnagea, koji je stajao leđima okrenut vratima.

Iz sobe se širio smrad duhana i alkoholnih isparenja pomiješan s nekakvim cvjetnim mirisom koji se, umjesto da prikrije ostale mirise, pomiješao s njima u grozomornu aromu.

Charnage je kazao nešto ostalima u sobi i okrenuo se. James se hitro odmaknuo i na brzinu mahnuo Perryju da se sakrije, pa se priljubio uza zid iza stelaže pune antiknog vatrenog oružja.

Charnage je išepao iz sobe, zatvorio vrata za sobom i krenuo prema glavnom stubištu u smjeru suprotnom od skrivenih dječaka. James i Perry pričekali su trenutak, pa krenuli za njim. Stigli su do ograde i pogledali naniže. Hodnik im je djelovao prazno. Vrata biblioteke i dalje su bila zatvorena, s ključem u bravi.

Dječaci su krenuli oprezno silaziti dok su starinske drvene stube škriputale pod njima. Na pola puta su se skamenili. Začuli su kako netko nešto govori i opet osjetili dim cigarete. James se oprezno nagnuo preko rukohvata i ugledao sobicu sa staklenim vratima ispod stubišta. U njoj je bio Charnage i telefonirao.

James je pantomimom pokazao o čemu je riječ, a Perry je kimnuo glavom.

Odavde su vidjeli ulazna vrata i jasan put prema slobodi.

Razmijenili su poglede.

Perry je ponovno kimnuo. James je duboko

udahnuo, pa su se nadali u trk prema njima, preskačući više stuba odjednom. Pojurili su po ulaštenim pločicama, jedva vjerujući da će se ipak uspjeti spasili, ali u zadnji se trenutak pred mutnim staklom na vratima pojavila silueta. Bio je to batler. Izašao je iz sobice za sluge smještene u hodniku sa strane.

Iza njih se začuo povik.

"Zaustavi ih, Deighton!"

Charnage je upravo izašao iz sobice za telefoniranje.

Našli su se u stupici.

Događaji su se zatim odvili vrlo brzo, jer je James reagirao gotovo brz razmišljanja. Pretvorio je ideju u djelo i prije nego što mu se stigla potpuno uobličiti u glavi. Poveo se za instinktom, a ne inteligencijom, baš kao pri igranju poljske igre.

"Proboj!" doviknuo je Perryju, koji je prednjačio za pola koraka, Perry ga je na svu sreću shvatio. Prignuo se i primio se s Jamesom oko struka. Zajednički su pojurili dalje i zabili se u zaprepaštenog batlera, odbacivši ga nauznak na ulazna vrata takvom snagom da se staklo razbilo.

James je naglo povukao vrata, prignječivši pritom batlera uza zid. Zatim je dohvatio Perryja za ovratnik sakoa i izvukao ga za sobom na prag.

Trgovački pomoćnik zastao je na pločniku ispred kuće i zgranuto se zagledao u njih, zijevajući u čudu. Nosio je košaru punu hrane: limenke, staklenke i dupke pune papirnate vrećice. James mu je istrgnuo košaru iz ruke i, kad je Charnage izletio kroz ulazna vrata, bacio ju iz sve snage prema njemu. Charnage je kriknuo i strovalio se na prag. Trgovački je pomoćnik pokušao uloviti Jamesa, koji ga je odgurnuo u stranu i jurnuo na sjever preko trga s Perryjem tik za petama. Potrčali su po sredini ulice, a bučni Ford Model Y brektavo je skrenuo iza ugla prema njima i prodorno zatrubio. Njih

su se dvojica razmaknuta, zaobišla automobil s obje strane i nastavila trčati. Na vrhu trga, dok su zamicali u Davies Street, James se osvrnuo. Batler je ostao na vratima, ali Charnage je nastavio trčati za njima, mašući štapom.

"Ide za nama", doviknuo je James. "Ne zaustavljaj se."

"Nisam ni nam-mjeravao", propentao je Perry.

Skrenuli su u Grosvenor Street pa pretrčali New Bond Street i produžili sve do Hanover Squarea, tvrdo tabanajući po kolniku, raštrkavajući prolaznike svojim nailaskom. James se nije usudio ponovno osvrnuti. Znao je da može brzo trčati, ali i da mora pripaziti da ne odmakne predaleko od Perryja i ostavi ga za sobom.

Nisu prestali trčati sve dok nisu stigli do Oxford Streeta, gdje je vladala prava vreva zbog subotnjeg odlaska u kupovinu po velikim robnim kućama. Usporili su, znajući da su zameli trag u gužvi.

"Moraš m-mi ispričati što je sad sve ovo", rekao je Perry hvatajući dah. "Kako se Charnage uklapa u cijelu stvar?"

"Nisam siguran, zasad", rekao je James. "Znam jedino to da nam od samog početka laže. I bojim se da nisam povjerovao ni riječi od svih tih ćudorednih naklapanja o poštovanju prema starijima. Ljudi u onoj sobi cijelu su noć proveli u kartanju. To se jasno vidjelo. Soba im je zaudarala po cigaretnom dimu i zadahu tijela. Znači, Charnage je trenutak prije hazardirao i pio sa svojim pajdašima, a odmah potom dobio strahovit napadaj kreposti, pa se popeo na pijedestal i stao držati propovijed o tome kako se učenici u današnje vrijeme ne znaju pristojno ponašati."

Perry se nasmijao.

"Rekao bih da im-ma pravo što se toga tiče", kazao je.

Sad je na Jamesa došao red da se nasmije.

"Ako nas uspiju uloviti, Perry, objesit će nas."

“Ili će nas obojicu odlikovati”, rekao je Perry. “Što ćem-mo sada?”

“Idemo pronaći Pritpala u Etonskoj misiji”, rekao je James.

“I držimo mu fige da uspije protumačiti Petersonovu šifriranu poruku.”

Perry je mahnuo taksiju koji je stao da ih pokupi, pa su se njih dvojica ponovno našli u pokretu, ovaj put prema istoku, u smjeru Hackneyja.

Što su dalje putovali, to su ljudi oko njih izgledali siromašnije. Motorna su vozila bivala sve rjeđa. Kuće su bivale sve bjednije. Roba u izlozima bivala je sve jeftinija i jeftinija. Kad su stigli do Hackney Wicka, već su se nalazili u uvelike drugačijem svijetu od onoga koji su napustili. Bla je to četvrt niskih, tijesnih kućica u nizu, pocrnjelih od čađe i smoga. Velike, ružne tvornice i radionice kočile su se nad ulicama kao srednjovjekovni dvorci.

Gainsborogh Road, ulica u kojoj se nalazila misija, bila je mirna, a kad su stigli, skupina djece zagledala se u njih kao da nikada dosad nisu vidjeli taksi, pa ih živo zanima vidjeti kakvi li se to bogati aristokrati njime voze.

Sama je misija bila nakupina kojekakvih zgrada smještenih oko viktorijanske crkve od crvene cigle sagrađene u gotičkom stilu, s čijeg su tornja stišale vodorige demonskih oblika.

“Da vas pričekam?” upitao je taksist dok je Perry podmirivao račun.

“Ne, neće trebati, hvala”, rekao je James. “Moći ćemo se samostalno vratiti.”

“Kako vam drago”, rekao je vozač i sumnjičavim pogledom odmjerio ulicu prije nego što će se odvesti natrag.

“M-moram reći da je ovo prekrasan dio grada”, rekao je Perry. “Jesi Ii znao da su u prošlosti im-mali običaj cijepiti učenike prije nego što bi krenuli ovamo iz

Etona?”

Iz unutrašnjosti crkve dopiralo je pjevanje. Zatim je pjesma prestala i protekla je minuta tišine prije nego što su se vrata otvorila i učenici počeli istjecati kroz njih. James i Perry zadržali su se po strani, promatrajući ih sa sigurne udaljenosti prije nego što su opazili Tommyja Chonga.

James je pritrčao i primio Tommyja za lakat.

“Možeš li ih se riješiti?” brzo gaje upitao.

“Mislim da mogu”, kazao mu je vidno začuđeni Tommy.

“Pokupi Pritpala, pa se nađemo iza ugla za pet minuta”, rekao je James. “Treba nam njegova pomoć.”

Razbijanje šifre

“To je binarni zapis.”

Četvorica učenika sjedila su na zidiću nedaleko od misije, a Pritpal je proučavao list papira koji je James uzeo iz kabineta profesora Petersona.

“Što je to binarni zapis?” upitao ga je James.

“Sustav pisanja brojeva”, rekaoje Pritpal. “Mi se služimo decimalnim sustavom u kom postoji deset znamenki, od ništice do jedinice. Sve svoje brojeve pišemo uz pomoć njih, koristeći umnoške broja deset kao građevinske blokove. Binarni se zapis služi samo dvjema znamenkama—jedinicom i ništicom.”

“Tako ti svega, kako to funkcionira?” rekaoje Perry.

“Jednostavno”, rekaoje Pritpal. “U mnogo pogleda to je najjednostavniji način brojenja. Ništica je 0. Zatim, ako se možemo služiti samo znamenkama 1 i 0, koji je idući cijeli broj koji možemo dati?”

“1”, rekao je James.

“Točno. Znači, jedan je 1”, rekao je Pritpal. “Kako bismo napisali dva?”

“11?” rekao je James.

“Ne. Napisalo bi se 1 i za njim 0. Dva je 1-0. Tri je 1-1. Zatim je idući cijeli broj koji možemo dati 1-0-0, odnosno četiri. Pet je tako 1-0-1, šest je 1-1-0, i tako dalje.”

James je malo razmislio.

“Sedam je sigurno 1-1-1,” rekaoje, “a osam je onda 1-0-0-0.”

“Upravo tako”, rekao je Pritpal.

James je kimnuo glavom prema listu papira u Pritpalovoj ruci.

“Znači, to je samo niz brojeva?”

Pritpal ga je opet pogledao.

“Malih brojeva, uglavnom”, rekaoje. "Nijedan nije viši od otprilike trideset, rekao bih.”

“Mogli bi odgovarati slovima abecede”, rekao je Tommy, pogledavši u list preko Pritpalova ramena. “Ako je A broj 1, a B 1-0. Kako glasi prvi blok?”

Pritpal ga je pročitao. “110-10111-1-1011. Odnosno šest, dvadeset tri, jedan, jedanaest.”

Tommy je izbrojio na prste. “D-R-A…” rekao je. “Zatim slijedi još jedan veliki broj, 1-0-1-1, odnosno, je li, jedanaest, što nam daje…” “G”, rekao je James. “Prva riječ je ‘Dragi’. To je pismo. Mora biti. Budi koristan, Pritpal, pa mi dešifriraj ostalo, može?”

“Ma samo trenutak”, rekaoje Pritpal. “Već sam itekako koristan, hvala najljepša. Tommy i ja marljivo smo cijelo vrijeme radili na Fairburnovoj šifri. Dok ste se vas dvojica lagodno izležavali u Regent’s Parku, riješili smo još jedan trag.”

James je baš krenuo objasniti Pritpalu do koje se mjere vara kad je začuo motor, pa se osvrnuo prema zvuku i opazio da stiže policijsko vozilo.

“Briši odavde”, oštro je prišapnuo Perryju dok su dva policajca u civilu izlazila sa stražnjeg sjedala. Treći, uniformirani redarstvenik, ostao je za upravljačem.

Perry je tutnuo ruke u džepove i lagano se udaljio niz ulicu, ne pogledavajući prema njima.

James je duboko udahnuo.

Što sad?

Policajci su im prišli. Nosili su sive balonere i smeđe *trilby* šešire, i imali tvrda lica umorna od svega. Jednome je nos bio slomljen. Da James nije znao da su policajci, pretpostavio bi da su kriminalci. Slutio je da su ovdašnji, tako da su po svoj prilici navikli izlaziti nakraj s prilično zaguljenom klijentelom.

“Dečki, vi pripadate ovdašnjoj misiji?” upitao ih je policajac sa slomljenim nosom dok je palio cigaretu.

“Da”, rekao je Pritpal.

“Etonci ste, zar ne? Iz internata Eton?”

“Jesmo”, rekaoje Pritpal.

“Recite”, kazao jc policajac. “Tražimo dva vaša učenika. Marka-Denisa Pottera i Donata Vaggia. Poznajete ih?”

Opet ta imena. To može značiti samo jedno: Charnage je već prijavio Jamesa i Perryja policiji.

Pritpal se spremao nešto reći kad je ulovio Jamesov pogled. James mu je očima vrlo jasno davao do znanja da šuti.

“Ne poznajem ih, nažalost”, rekao je Pritpal.

“Što su skrivili?” priupitao je Tommy.

“To se tebe ne tiče, sinko”, rekao je drugi policajac. “U pitanju je policijska stvar. Tko je ovdje glavni?”

“Velečasni Fahvell, rekao bih”, kazao je Pritpal. “Da vas odvedeni njemu?”

“Hvala.”

Pritpal je odveo policajce okolo crkve, do stambenih prostorija misije otraga. James je malo pričekao, pa pošao za njima, smješkajući se. Policajci ga nisu ni primijetili. Vidjeli su samo onu drugu dvojicu. Učenika Kineza i učenika Indijca u elegantnim etonskim radnim uniformama. Kad se tome još pridoda Pritpalov turban, James je postao nevidljiv. Upravo je zato rekao Perryju da ode. Ako je Charnage policiji dao opis Jamesa i Perryja, bilo bi im bolje da ih ne vide zajedno.

Nakon što je ušao, James je pričekao na malome trijemu da Pritpal odvede policajce u prostoriju smještenu pri dnu tamnog hodnika. Trenutak potom izašao je i zatekao Jamesa kako ga čeka.

“Kamo si ih odveo?” šaptom gaje upitao James.

“U boravak velečasnog Fahvella”, rekao je Pritpal. “Zašto? O čemu se tu radi?”

“Odmah ću li reći”, kazao mu je James. “Vrati se

ostalima. Moram nekako čuti o čemu razgovaraju."

"Druga vrata niz hodnik desno", prišapnuo mu je Pritpal i otišao.

James je tiho zašao u hodnik. Prošao je pokraj kuhinje na desnoj strani i došao do vrata boravka. Prislonio je uho uz njih, ali čuo je samo mutne glasove. Skoknuo je natrag u kuhinju i uzeo jednu čašu s rešetke za sušenje, pa se brže-bolje vratio i pažljivo je prislonio uz sjajno lakirane drvene vratnice. Priljubio je uho uz nju i smjesta prepoznao glas policajca sa slomljenim nosom.

"Izjavili su da su s Etona i da borave ovdje."

"Što su učinili? Nešto ozbiljno?" Ovaj novi glas po svoj je prilici pripadao velečasnom Fahvellu.

"Vrlo ozbiljno, nažalost", nastavio je policajac. "Provalili su u kuću jednoga gospodina na Berkeley Squareu. Gospodin se neočekivano vratio i iznenadio ih pri pokušaju pljačke. Zaključao ih je u sobu, gdje su mu rekli kako se zovu i odakle su, ali kad je krenuo telefonirati mjesnoj policijskoj postaji, krišom su mu utekli."

"Nismo baš skloni povjerovati njihovoj priči", rekao je treći glas, vjerojatno onog drugog policajca. "Malo je vjerojatno da bi dva etonska štićenika išla provaljivati ljudima u kuću, ali bili su dovoljno dobro upućeni da kažu da su odavde, a, je li, imamo već iskustva i u čudnijim stvarima."

"Moguće je da su ti dječaci odavde", rekao je prvi policajac. "Da znaju za misiju, pa su se pretvarali da joj pripadaju."

"Moramo provjeriti takve stvari, shvaćate", rekao je drugi policajac.

"Naravno", rekao je Falwell. "Dva učenika, kažete? Jedan je otprilike šesnaestogodišnjak, a drugi nešto mlađi, crne kose i plavih očiju?"

"Tako je", rekao je prvi policajac.

"Sva sila ovdašnjih učenika odgovara takvom

opisu. Možete li mi ponoviti kako su rekli da se zovu?"

"Mark-Denis Potter i Donato Vaggio", rekao je prvi policajac.

"Ne", rekao je Falvvell. "Ne prepoznajem im imena. Uostalom, u doba koje navodite svi su učenici bili vani pod mojom paskom. Zaista nemam dojam da se radilo o mojim štićenicima."

"To smo i pretpostavljali", rekao je drugi policajac. "Ipak, ako *išta* čujete, molim vas da nam telefonski javite. Inače, proslijedili smo dojavu postaji u Windsoru. Tamošnji će službenici razgovarati s nekim iz škole. Ako to *jesu* Etonci, pronaći ćemo ih prije ili poslije..."

"Profesor Peterson očito je nešto znao o tome što se događa", rekao je James. "A onaj koji uspije riješiti zagonetku trebao je otići njemu i to saznati."

Prošlo je deset minuta i učenici su sada sjedili u praznoj crkvi, dok im je dah stvarao koprenaste oblačiće u hladnome zraku.

"Sam-mo, nažalost," rekaoje Perry, "netko je drugi onam-mo stigao prvi."

"Charnage", rekao je James.

"Ne m-možeš biti siguran u to", rekao je Perry.

James je izvadio nešto iz džepa i pružio to Pritpalu.

"Fairburnovo originalno pismo", rekao je. "Kad smo ga zadnji put vidjeli, bilo je u Codroseovu pisaćem stolu u Etonu. Točno?"

"Točno", rekao je Perry.

"To je bilo u utorak", rekao je James. "Što se zatim dogodi?"

"Charnage dođe u Enigmatsku društvo izdajući se za Ivara Petersona", rekao je Pritpal.

"Da", rekao je James. "Tvrdi da pojma nema o pismu kad mu ga spomeneš, ali jako se zainteresira. Sutradan dođe do provale kod Codrosea i služavku Katey prepadne čovjek s licem lubanje."

"Koji je očito došao ukrasti pismo", rekao je Pritpal.

“Tu večer odemo u Cambridge,” rekao je James, “gdje otkrijem da je Peterson ubijen.”

“I da ga je ubio čovjek s licem lubanje”, rekao je Perry.

“Upravo tako,” rekao je James, “a jutros pronađemo pismo u Charnageovoj kući. Koji ti još dokaz tu treba, Perry?”

“Ali on je gospodin”, pobunio se Perry. “Iz cijenjene porodice. Stanuje na uglednoj adresi. On je vitez, pobogu!” Perry je opalio šakama po crkvenoj klupi.

“Kako to misliš?” priupitao ga je James. “Vitez?”

“On je Sir John Charnage, sjećaš se? Vitez kraljevine. Takvi se ne bave um-morstvima drugih ljudi.”

“Zašto je onda lagao policiji?” rekao je James. “Zašto im nije kazao stvarni razlog našeg dolaska u njegovu kuću? Očito pojma nisu imali o Fairburnovu nestanku.”

“Morate otići na policiju”, rekao je Pritpal. “I reći im što se tu stvarno zbiva. Točno, skrivili ste neke nedopuštene stvari, ali bolje je dobiti jezikove juhe od policije nego smrtno stradati od tih zlikovaca.”

“Ne”, rekao je James, pa skočio na noge i počeo hodati amo-tamo po prolazu između klupa, jer više nije mogao sjediti od tolikog nervoznog uzbuđenja. “Razmisli malo”, rekao je. “Charnage je nazvao policiju. Okej?”

“Okej”, rekao je Pritpal.

“Ali nije rekao istinu”, nastavio je James. “Rekao im je tek toliko da nam ih navali na vrat. I pobrinuo se da se mi, ako se zaista odlučimo i sami obratiti policiji, nađemo u zaista teškoj gabuli.”

“Ne shvaćam što hoćeš reći”, kazao je Perry.

“Pusti da dovršim.”

“Oprosti.”

“E sad, recimo da nas policija pronađe i privede”, rekao je James. "Što bi se dogodilo?”

“Rekli bism-mo im istinu”, kazao je Perry.

“I kome bi vjerovali? Nama ili Charnageu?”

“Ne bi nam-ma, to sigurno.”

“Upravo tako”, rekao je James. “Bila bi to riječ dvojice učenika naspram riječi tvog prevažnog viteza kraljevine.”

“Isprva, da”, rekao je Perry. “Ali s vrem-menom bi m-morali provjeriti našu priču. M-možda bi im trebalo nekoliko dana, ali prije ili poslije saznali bi da govorim-mo istinu.”

“Da, a tada bi već bilo prekasno”, rekao je James.

“Kako to m-misliš?”

“Pročitaj mi početak zagonetke, Prit”, rekao je James. “Ono gdje Fairburn spominje odlazak s Etona.”

“Siguran sam da vam je svemoćni Elliot već objasnio'", pročitao je Pritpal, *"da sam morao napustiti Eton. Zapravo, napuštam zemlju. Moja sljedeća križaljka bit će mi posljednja, jer me prije isteka idućeg roka više neće biti.”*

“Poručuje nam”, rekao je, “da je otet i da ga odvode iz zemlje. Svoje križaljke objavljuje svaki tjedan, zar ne? Kad mu je rok za predaju, Prit, znaš li možda?”

“Da”, rekao je Pritpal. “Katkad nam je davao opise na provjeru prije slanja križaljke *The Timesu.“*

“Kada?” rekao jc James. “Kada bi mu onda bio sljedeći rok?”

“Sutra”, rekaoje Pritpal. “U nedjelju. Uvijek ili je stavljao u sandučić u nedjelju navečer.”

“Zato je Charnage pozvao policiju”, rekao je James. “Boji se da nas neće dovoljno brzo uspjeti samostalno pronaći. Želi nas se riješili. U policijskom pritvoru ne možemo rješavati zagonetku, zar ne? Hazardira s tim da će policiji trebati nekoliko dana da nas sasluša, a dotad će on već otići - napustiti zemlju - i odvesti Fairburna sa sobom. Moramo ovo riješiti sami, i moramo pronaći odgonetku do sutra navečer. Zato, hajde, Pritpal, što si to otkrio?”

Pritpal je izravnao Fairburnovo pismo na polici

pred sobom.

“Mislimo da smo riješili jedan trag”, rekao je. “Slušaj ovo - *Obožavam sve te davnašnje priče o starome Rimu, poput one o Neronovoj velikoj ljubavi prema Kleopatri. Nastoj jednoga dana posjetili veliku nekropolu u Porta Alti, da vidiš kako njegov čudesni kip gleda u njezine obeliske.'"*

“Što to znači?” rekaoje Perry.

“Očito želi da odemo nekamo, a to mjesto ne bi smjelo biti predaleko”, rekaoje Pritpal. “Tako da Egipat ili Rim otpadaju. Spomen obeliska podsjetio nas je na Kleopatrinu iglu na Temzi, ali ništa drugo u opisu nije nam odgovaralo tome. Zato smo provjerili taj latinski pojam.”

“Porta Alta?” rekaoje Perry. “Gdje je to?”

“Prijevod znači ‘visoke dveri’, odnosno ‘high gate’”, rekao je Pritpal.

“Highgate?” rekao je Perry. “Na sjeveru Londona?”

“Mislimo da je o tome riječ,” rekao je Pritpal, “jer ostatak odgovara.”

“Kakve veze Kleopatra im-ma s Highgateom?” upitao ga jePerry.

“I što je to nekropola?”

“To je grad mrtvih”, rekao je James.

“Da”, rekao je Pritpal. “A u Highgateu postoji veliko viktorijansko groblje.”

“Postoji li tamo i Neronov kip?” upitao je James.

“Ne znam”, rekao je Pritpal. “Ali ima znamenitih egipatskih grobnica, urešenih obeliscima.”

“Uspio sam!” iznenada je uskliknuo Tommy.

Dok su ostali razgovarali, on je polako razbijao binarnu šifru i zapisivao prijevod na komad čistog papira. “Imao si pravo, James, doista se radi o pismu. Fairburn ga je uputio Petersonu. *Dragi Ivar, oprosti na šifri, ali ovo je samo za tvoje oči. Donio sam odluku. Nije mi bilo lako. Bojim se da ćeš morati nastaviti izradu*

Nemesisa bez mene. Mislim da znam za koga John radi i ne mogu u tome sudjelovati. Sjećaš li se kako se nasmijao kad sam mu ispričao priču o Sir Amorasu? Pa, uvjeren sam da je i John sad sklopio ugovor s vragom. Napustio sam svoj dom, Ivar. Nikad se riše neću vratiti. Znam istinu. Doduše, neću imati ružno mišljenje o tebi ako odlučiš nastaviti. Svako dobro, Alexis."

"Što hoće reći kad kaže da je napustio svoj dom?" rekao je James. "Napola je Rus", rekaoje Pritpal. "Majka muje iz Manchestera. Odrastao je u Rusiji, ali poslali su ga ovamo na školovanje kad je bio naše dobi. Rođen je kao Aleksej Fjodorov. Fairburn je djevojačko prezime njegove majke."

"Što znači ostatak pisma?" rekaoje Perry. "Što je Nemesis? I tko je Sir Amoras?"

"Pojma nemam", rekaoje Pritpal.

"Postoji i *post scriptum*", rekao je Tommy. *"P. S. Čudno je pomisliti da su sve ovo prouzročile one naizgled bezopasne sive polutke što počivaju u Vitrini dvadeset dva u Petoj sali muzeja Kraljevskog kirurškog koledža.*"

"Groblje Highgate i Kraljevski kirurški koledž?" rekao je James. "Koje je mjesto bliže?"

"Kraljevski kirurški koledž", rekao je Perry. "Nalazi se na Lincoln's lim Fieldsu."

"Idemo, onda", rekao je James i krenuo prema vratima.

"Idemo kamo?" rekaoje Perry, ustajući nevoljko s klupe.

"U muzej, naravno", rekao je James. "Moramo otkriti što se lalazi u Petoj sali."

Meko tkivo

Kraljevski kirurški koledž bio je dojmljiva bijela građevina na južnoj strani velikog trga po imenu Lincoln's Inn Fields. James i Perry utrošili su cijelu vječnost na putovanje vlakom i podzemnom željeznicom kroz London. James je shvatio koliko je golem ovaj grad, i koliko se vremena može utrošiti samo na odlazak iz jedne njegove četvrti u drugu.

U ovaj dio Londona ljudi su dolazili na posao, uglavnom u ovdašnjim sudovima i odvjetničkim uredima, a budući da je bio vikend, ulice su uglavnom bile puste. Dječaci su se brinuli da bi koledž mogao biti zatvoren, ali ulazna su mu vrata bila otvorena. Popeli su se stubama između visokih stupova protegnutih duž pročelja i ušli.

Na porti je stajao stariji čovjek u uniformi koji ih je brzo odmjerio pogledom.

"Došli ste na predavanje?" rekaoje.

"Tako je", odvažno je rekao Perry.

"Već je počelo", rekao je čuvar i dodao dječacima tablicu s prikvačenim listom papira. "Morate požuriti. Prvo se upišite."

Obojica su zapisali neka nečitka imena na popis, pa pošli stubama na kat, kamo ih je usmjerio putokaz za predavanje.

Pronašli su put do izložbene dvorane, gdje je između izložaka bilo postavljeno nekoliko redova stolica. Publika je bila mješovita. Došlo je nekoliko bolničarki i ljudi u uniformama Crvenog križa, šačica revnih

izviđača, nekoliko mladića i djevojaka koji su po svoj prilici bili studenti medicine, te nešto starijih, ozbiljnijih ljudi s bradama i naočalama.

Sprijeda je stajao predavač, uz ekran na koji se projicirao slajd skupine vojnika koji ukočeno poziraju fotoaparatu.

"Pričekat ćemo malo tu", šapnuo je James, pronašavši mjesta otraga. "A kad naiđe prilika, iskrast ćemo se i prošvrljati."

"U redu", rekao je l'erry, pa su obojica sjeli.

James je promotrio okoliš. Zidovi sale bili su puni polica i vitrina s čudnovatim izlošcima u staklenkama. Pročitao je nekoliko obližnjih etiketa s mješavinom zainteresiranosti i užasnutosti: *Ženski monstruozni fetus pronađen u abdomenu Thomasa Lanea, momka u dobi između petnaest i šesnaest godina, u Sherborneu u Dorsetshireu 6. lipnja 1814.... Nesavršeno oblikovan muški fetus pronađen u abdomenu Johna Harea, djetešca u dobi između devet i deset mjeseci, rođenog 8. svibnja 1807.... Čudovišne ljudske blizanke tijela spojenih poprijeko, sakrumom za sakrum... Napoleonova crijeva s prikazom razvoja boljetice koja ga je odnijela... Balzamirano tijelo prve supruge pokojnog Martina Van Butchella...*

Nije dosad naročito razmišljao o tome što bi ovaj muzej mogao izlagati, ali sad je shvatio da je pun medicinskih kurioziteta. Perry ga je bubnuo laktom i pokazao mu glavom prema podiju. Pomalo je problijedio u licu i James se upitao što bi moglo biti gore od stvorova u staklenkama koje je dosad gledao.

Na ekranu je novi slajd prikazivao glavu muškarca. Jedna joj je strana izgledala posve izjedeno, s upalim obrazom i bez oka, komada mesa pričvršćenih velikim, grubim spajalicama. Rana je bila čista, a čovjek je imao tup izraz lica, gotovo kao da se dosađuje.

Predavač je objašnjavao.

"U ratu smo naučili štošta o posljedicama i

liječenju rana od metka, i ostvarili velik napredak na polju plastične kirurgije. Pružili smo pomoć i dali nadu nebrojenim mladićima koji su pretrpjeli užasna facijalna izobličenja i unakažavanja. Sljedeći niz slajdova korak po korak prikazuje rekonstrukciju jednog takvog mladića, vojnika Edwina Čartera, ranjenog u lice vrlo brzim metkom velikog kalibra u bici kod Passchendaelea u listopadu 1917. godine."

James je zamalo odmaknuo pogled kad se pojavio sljedeći slajd.

Opet je prikazivao čovjeka koji ima smiren, tup izraz, usprkos činjenici da mu nedostaju nos i gornja vilica, a namjesto njih ima samo tamnu šupljinu.

Jedan je izviđač skočio sa stolice i istrčao iz sale, držeći se za usta i nos, sav zelen u licu.

"Sljedeći slajd jasno prikazuje kako su se hrskavica iz čovjekova ramena, kao i koža s njegovih leđa i bedra, upotrijebile u početku ponovne izgradnje nedostajućeg tkiva..."

Jedna službenica Crvenog križa, mršava mlada žena s paževskom frizurom, otišla je za izviđačem iz sale u jednakoj muci.

James je ustao.

"Evo mi prilike", rekao je Perryju, koji se nije osvrnuo, već je samo kimnuo, očiju prikovanih za užasne prizore.

James jc krenuo prema toaletu, iz kog je čuo kako izviđač povraća, ali nije ušao. Umjesto toga, šmugnuo je u stranu i potajice se zavukao na sljedeću galeriju.

Slaba radna svjetla otkrila su mu jezovit prizor. Našao se u velikoj, tri kata visokoj dvorani, s prozorima uz rub visokog nadsvođenog krova. Gornje dvije razine sastojale su se od hodnika punih polica s knjigama koji su okruživali dvoranu, obrubljeni željeznim šipkarna na kojima je stajalo rogovlje brojnih mrtvih životinja. Ispod njih, glavni su prostor dvorane ispunjavale daljnje drvene vitrine i kojekakvi bizarni kosturi. Bilo je tu

dinosaura i praživotinja, ali i suvremenijih kurioziteta poput slona, noja i žirafe, kao i ostataka izvjesnog broja ljudi. James je primijetio jedan ljudski kostur visok gotovo osam stopa. Pretpostavio je da je pripadao nekakvom pećinskom čovjeku, ali kad se približio da pročit a natpis, otkrio je da je to kostur Charlesa Byrnea, irskog orijaša koji je preminuo 1783. godine. Pokraj njega je stajao sićušan kostur djevojke niže od dvije stope, sicilijanske patuljčice Caroline Crachami.

James je šetao od izloška do izloška. U vitrinama je stajalo još staklenki. Uz nakaze i kuriozitete tu je bilo nebrojeno mnogo primjera odurnih boleština i nesreća, pa je i preko volje pomislio na koje sve grozne načine čovjek može umrijeti.

Shvatio je da se sam u protekla dvadeset četiri sata našao dovoljno blizu smrti da osjeti njezin kužni zadah. Nije dosad na to pomislio. Stalno je bio u pokretu i tjerao je ta sjećanja iz svijesti, ali sad mu je iscrpljenost živaca počinjala izlaziti na vidjelo i polako ga je spopadalo mračno raspoloženje.

Unutra je bilo hladno i glava ga je boljela. Bio je umoran kao pas. Cijelo mu se tijelo počelo kočiti i odjednom je postao svjestan svih modrica koje je zaradio u sinoćnjoj nesreći.

Pogledao je još jedan kostur, koji mu je uzvratio pogled šupljim očnim dupljama. Bio je i odviše svjestan činjenice da, ma kako lijepo čovjek izgledao, ma koliko pun energije i života bio, ispod kože je samo isceren kostur. Prije ili poslije svi mi umremo. Ako nas ne dokrajči nasilje, dokrajči nas bolest, a ako nekako uspijemo izbjeći baš sve bolesti ovog svijeta, onda nam preostaje samo iščekivanje starosti i polaganog raspadanja tijela.

Protresao je glavom i prokleo sebi u bradu. “Ma daj, James, nemaš ništa od toga. Obavi ono po što si došao.”

Požurio je do sljedeće dvorane, prošavši pokraj izloška kirurških pomagala. Polako se navikavao na

razgledavanje bizarnih predmeta, tako da je jedva zastao baciti pogled na red plućnih krila u formalinu, zbirku kuglica dlake uklonjenih iz ljudi - jedne velike poput nogometne lopte - te rebro Roberta Brucea i mumificirane šake jednog sina Johna iz Gaunta.

Ovo je bila Peta sala.

Primijetio je natpis: "Serija D. Evolucija živčevlja - mozga i kralježnične moždine." Jedan je zid ovdje u cijelosti prekrivao niz vitrina s prikazom mozgova svih oblika i veličina. Od ribljih mozgova i sićušnih organa štakora, pa sve do masivnih mozgova slona i kita. Hitao je uz izloške čitajući brojeve, pa se popeo na gornju galeriju, gdje je stajalo još vitrina.

Stigao je do mozgova velikih majmuna - čimpanza, orangutana i gorila - te napokon pronašao Vitrinu dvadeset dva.

Zavirio je u nju. Opet mozgovi. Ali što oni znače? Pročitao je natpise: *Br.D683 i D683a, mozgovi dva mikrocefalna idiota.* Ne, svakako ne traži to.

Samo, što, onda?

A onda mu je jedno ime zapelo za oko: *Br. D685, mozak slavnog matematičara Charlesa Babbagea, donacija vlasnika, 1857.*

Babbage? Gdje je već čuo to ime?

Babbage... Matematičar.

Fairburn i Peterson bili su matematičari u Cambridgeu.

U Cambridgeu. *Da.* Tamo je čuo to ime, također od jednog matematičara. Od studenta Alana Turinga. On je spomenuo nešto o unapređivanju Babbageova rada.

James u toj prilici nije shvatio o čemu Turing govori, pa ga nije pozorno slušao, ali ovo je *sigurno* to na što je Fairburn mislio u svome šifriranom pismu namijenjenom Petersonu.

Promotrio je mozak. Bio je u dvije uredne polutke, svakoj u svojoj staklenci, kao da su to dvije polovice divovskog oraha. James je promotrio kvrgave,

blijedosive izbočine što plutaju u bistroj tekućini. Teško je mogao zamisliti da je ovaj mozak nekoć pripadao velikom geniju, da je bio pun uzvišenih ideja, jer sad više nije ništa. Prazan je, mrtav i beskoristan.

Kad sejames vratio na predavanje, na podiju je bio novi čovjek. Nosio je uniformu streljačkih postrojbi s niskom ordenja na prsima. Očito je preživio pogodak metka. Polovicu lica prekrivala mu je ljeskava i rošava koža. Sva mu se izobličila oko jednog oka, a nos mu je izgledao kao valjušak. Čekinjavi brci ispod njega jedva su mu uspijevali prikriti iskrivljenu nausnicu punu ožiljaka.

"Hvala, Bili", rekao mu je kirurg, pa je vojnik sišao s podija popraćen pljeskom publike.

"A sad," nastavio je kirurg, "htio bih vam pokazati djelovanje probojne rane od metka na meko tkivo."

Pomoćnik je iznio preparirani uzorak i postavio ga na stol. Radilo se o presjeku ljudskog trupa na kom se jasno vidio rastrgani put kojim je kroz njega prošao metak.

James je cimnuo Perryja za lakat.

"Možemo ići", tiho muje kazao.

"Hvala Bogu na tom-me", rekaoje Perry i skočio na noge. "M-mislirn da ne bih ovo još dulje m-mogao izdržati."

Dok su izlazili, čuli su kako kirurg nastavlja posve staloženim tonom: "Kao što je vrlo dobro vidljivo, prioritetni postupak u slučaju rane od metka jest dezinficiranje snažnim antiseptikom..."

Kad su izašli iz zgrade, Perry je počeo halapljivo udisati svježi zrak. Izgledao je kao da mu ni najmanje nije dobro.

"Nadam se da si pronašao što si tražio", rekao je. "Jer dok sam živ više se ne želim vratiti u tu kuću strave."

"Pronašao sam", rekao je James.

“Što je to bilo?”

James je ispričao Perryju sve što zna o mozgu.

“Pom-malo m-morbidno, zar ne?” rekao je Perry. “Nisam baš siguran da bih volio da m-mi izlože m-mozak u nekakvom m-muzeju nakon što um-mrem.”

“A ja nisam baš siguran da će ga ijedan muzej htjeti”, rekao je James.

“Ha, ha”, rekao je Perry. “Dok će se pak svi m-muzeji u državi jagm-miti da se dokopaju tvog m-mozga nakon što ti otegneš papke, budući da si poznat kao izuzetan genij.”

“Mislim da ne bih htio da me se sjećaju nakon smrti, da ti pravo kžem”, rekao je James tiho. “Pepeo pepelu, prah prahu, i sve to. Bitno je živjeti. Raditi nešto. A ne dosađivati se i tratiti život. Prije smrti, stric Max rekao mi je jedan citat. ‘Neću tratiti svoje dane na pokušaje da ih produljim. Iskoristit ću svoje vrijeme.’”

“Znači, za sve ovo nam je kriv tvoj stric, je li?” rekaoje Perry, a James se glasno nasmijao.

“Točno”, rekao je James. “Vrijeme nam otkucava. Moramo negdje nešto pojesti, moramo opet porazgovarati s Pritpalom, a zatim moramo poći na groblje Highgate.”

Otišli su do Stranda i velikog restorana Lyons Corner House. Bio je pun i bučan, a u dnu sale svirao je mali orkestar.

Pronašli su pult s jeftinom hranom i nasitili se kruha i juhe, sretni zbog topline, svjetla i živahnog ozračja. James se ubrzo osjetio okrijepljeno i spremno za nastavak, a stekao je i snagu da istjerava sve crne misli iz svijesti.

U predvorju je bila telefonska govornica, s koje je James nazvao Pitpala u misiju.

“Tko je bio Charles Babbage?” upitao je Pritpala kad ga je dobio. “Izumitelj iz devetnaestog stoljeća”, rekao mu je Pritpal. “Kao i Fairburn i Peterson, studirao

je matematiku na Cambridgeu. Zašto pitaš?"

"Zato što se to nalazilo u vitrini u muzeju. Babbageov mozak."

"Babbage je cijeli život posvetio nastojanju da izumi dvije naprave", rekao je Pritpal limenim i dalekim glasom na liniji. "Trebale su biti u stanju izvodili matematičke izračune mnogo puta brže nego i jedan čovjek. Prva se naprava zvala Diferencijalni stroj. Promijenila bi svijet da ju je uspio izraditi."

"Odakle znaš sve to?" upitao ga je James. "Je li Fairburn razgovarao s tobom o njemu?"

"Često", rekao je Pritpal. "Kao i Babbage, Fairburn je bio obuzet idejom pretvaranja svih ljudskih misli u brojke. Kad bi se svaka misao mogla izraziti binarnim zapisom, kao na tvom papiru, jedinice i ništice mogle bi predstaviti cijeli svemir."

"Nemam blage veze što ti sve to znači", rekao je James. "Vrti mi se u glavi dok te slušam."

"Stvar je jednostavna", rekao je Pritpal, kao i većina onih koji se spremaju objasniti nešto vrlo zakučasto. "Kad bi se svaki pojam mogao pretvorili u slijed brojeva, svaki problem u svemiru mogao bi riješiti računalni stroj. Shvaćaš li sada?"

"Ne baš", rekao je James. "Ali nastavi."

"Možda sve to pogrešno objašnjavam", rekao je Pritpal. "Ovdje se samo radi o ideji izrade stroja koji bi funkcionirao kao ljudski mozak, premda milijun puta brže, kao svojevrstan supermozak. Na jedan se kraj ubaci matematički problem, a već kroz koju sekundu na drugom kraju izađe odgovor, kao čarolijom. Pomisli samo na napredak prirodnih znanosti i matematike koji bi omogućio. To je Babbage htio postići drugom napravom, Analitičkim strojem. Bila je daleko složenija od prve naprave, ali nažalost, kao i kod Diferencijalnog stroja, nikad nije uspio izraditi verziju koja bi radila. Raspoloživa tehnologija u njegovo vrijeme nije bila dovoljno dobra. Sve mu se izjalovilo."

“Misliš li da Charnage nastoji izraditi jednu takvu napravu?” upitao ga je James.

“Mislim da je to moguće”, rekaoje Pritpal.

“To se samo na jedan način može otkriti”, rekao je James.

“Što misliš učiniti?” Pritpal je zvučao kao da se nalazi milijun milja daleko.

“Idemo na groblje Highgate.”

“James, morate se dobro čuvati”, rekao je Pritpal.

"Bez brige. Groblje je puno mrtvaca, Prit”, rekao je James i nasmijao se. “Teško da mi *oni* mogu nauditi, zar ne?”

Mračilo se kad su izašli iz Lyons Corner Housea. Ulična se rasvjeta palila, obasjavajući London boležljivim narančastim sjajem. Pronašli su malu prodavaonicu kućanske tehnike i kupili baterijsku svjetiljku, pa uskočili u taksi i zaputili se prema sjevernom dijelu Londona. James je putem prepričao Perryju svoj razgovor s Pritpalom.

“Zvuči kao da bi nam dobro došao jedan takav stroj za rješavanje ove glavolom-mke”, rekaoje Perry.

James je izvadio Fairburnovo pismo iz džepa. Originalno, ono koje je uzeo iz Charnageove biblioteke. Charnage ga je cijelog išarao bilješkama. Očito je sam nastojao riješiti zagonetku, po svoj prilici u želji da otkrije koje točno informacije ono prenosi. Jamesu je bilo drago vidjeti da je Charnage uglavnom nanizao promašaje. Mora se nadati da će i dalje ostati korak ispred njega.

“Bližimo se cilju”, rekao je. “Odgonetnuli smo četiri od sedam tragova. Prešli smo polovicu.”

“Koji su ostali?”

“Ona pjesmica,” rekao je James, “onaj dio o tome da ja ne volim križaljke, i ono o sportu.”

“Podsjeti m-me kako je taj dio glasio, daj”, rekao je Perry.

“Dobro se sjećam pobjede u poljskoj igri protiv

Duffera," pročitao je James, *"koda nisam zbrkao niti* try, *i kormilarenja* Callista *u paradi čamaca za četvrti lipnja."*

"Reklo bi se da nikad nije bio na Etonu", rekao je Perry. "Tu im-ma više grešaka nego u m-mojoj zadaći iz latinskog."

"Navedi ih", rekao je James.

"Pa, kao prvo, u poljskoj igri ne postiže se *try,* nego *rouge",* rekao je Perry. "Drugo, Dufferi su *veslačka* m-momčad, koju čine učitelji, a ne tim za *poljsku igru.* Treće, u paradi za Četvrti lipnja nema čamca koji bi se zvao *Callisto"*

"Znači, što nam on time poručuje?" rekao je James. "Da to nema neke veze s čamcima, što misliš?"

"Možda je *rouge* tu značajno?" rekaoje Perry. "Da nije neki crveni čamac?"

"Znaš li možda što bi značilo *Callisto*?" upitao ga je James.

"To je zviježđe", rekaoje Perry. "Veliki medvjed."

"Naravno", rekao je James. "Znao sam da mi je to ime odnekud poznato."

"Dakle, tražimo crvenog medvjeda koji kormilari čamcem", rekao je Perry.

Dječaci su razmijenili poglede i iscerili se, i James je načas zaboravio sav svoj umor i sve svoje ozljede, a i hladni strah od kog mu se želudac stezao u čvor.

Sebi kopate grob

"Stigli smo", rekao je taksist i uzeo novac za vožnju od Perryja. "Zapadno groblje vam je slijeva, a istočno zdesna"

Ulica u koju su došli, smještena u blizini Hampstead Heatha, bila je mračna, mirna i zabačena, a visoko se drveće s obje strane nadvijalo nad nju.

"U kom su dijelu egipatske grobnice?" upitao je James.

"To bi vam bio stariji dio", rekao je taksist i uzvratio šaku sitniša Perryju. "Zapadni. Ali mislim da ćete otkriti da se zatvara kad sunce zađe. Sigurno ne biste radije da vas vratim u civilizaciju?"

"Ne, hvala", rekao je James. "Samo smo došli na brzinu baciti pogled."

"Sebi kopate grob", rekao je taksist i tiho se nasmijao svojoj maloj šali prije odlaska.

Dva su dječaka pričekala da se taksi izgubi s vidika prije nego što su prišli groblju da izvide situaciju. Okruživao ga je pozamašan zid, a ulaz je čuvala kićena gotička kapela. Kao što ih je taksist i upozorio, bila je čvrsto zaključana.

Perry je pogledao Jamesa, kome se u očima krijesio onaj poznati mangupski izraz.

"Nem-moj m-mi reći", kazao muje. "Idem-mo preko zida."

"Kako si samo pogodio?" rekao je James. "Dođi, pomozi mi da se popnem!"

James se uzverao na zid, pa se ispružio na vrhu i

povukao Perryja za sobom.

Težak pokrov oblaka koji je cijeli dan kao sivi poplun nalijegao na London načas se razmaknuo, otkrivši žuti mjesec čija je svjetlost dječacima nakratko pružila pogled na groblje. Zatim se procjep u oblacima zatvorio i opet ih je zavila tama.

Saskočili su sa zida i Perry je uključio baterijsku svjetiljku. Uskim je snopom počela razotkrivati nasumične sitnice: kip anđela, granitnu urnu, prastaro, izvijeno stablo zagušeno bršljanom. Cijeli je prostor djelovao divlje i zaraslo, i lako se dalo zamisliti da ga pohode duhovi mrtvih.

Groblje je bilo uređeno na pošumljenom obronku, pa grobovi nisu stajali u uredno simetričnim redovima, već su bili naoko nasumce raštrkani među drvećem i grmljem između zavojitih, blatnih staza.

Rijetka se izmaglica lovila po krošnjama drveća i prigušivala sve zvukove okolnoga grada. Vladala je jezovita tišina. Lako se moglo zaboraviti da je ovo London.

“Odakle da počnem-mo, tako ti svega?” rekaoje Perry.

“Sve mi se čini da bi se egipatske grobnice morale dati lako prepoznati”, rekao je James.

Polako su krenuli prtiti uzbrdo, zalazeći sve dublje u groblje. Grobovi uz stazu najvećim su dijelom bili dobro održavani, ali one udaljenije gutalo je raslinje. Korov, paprat i šikara verali su se po srušenim nadgrobnim kamenovima prekrivenim mahovinom. Mnoge su grobove obilježavale složene statue i kameni kipovi, katkad neprepoznatljivi pod svjetlucavim pokrovima crnog bršljana. Uz anđele i križeve svih oblika i veličina, tu je bilo kipića djece u molitvi i usnule dojenčadi, otvorenih knjiga, pa čak i pasa što vjerno bdiju nad pokojnim gospodarima.

James se sav tresao, premda nije mogao odrediti je li to od straha ili hladnoće. Živci su mu se istanjili od

iscrpljenosti. Tu bi se ježio i u pol bijela dana, ali noću, dok baterijska svjetiljka prosijeca utvarni bijeli snop kroz magličasti zrak, lako je mogao zamisliti kojekakve strave što vrebaju u mraku. Počinjao je žaliti što nije poslušao Perryja i odgodio ovo za ujutro.

Ne budi glup, James, prekorio se. *Nema se tu čega bojati.*

Samo što se ima.

Protekla dvadeset četiri sata pokazala su mu da se ima koječega bojati. Ne utvara i spodoba, možda…

Tamne siluete skulptura izgledale su kao ljudi što vrebaju među drvećem, pa je očekivao da netko iskoči iza svakoga groba pokraj koga bi prošli. Držao se blizu Perryja i bilo mu je krivo što nisu kupili dvije baterijske svjetiljke.

Osim običnih grobova tu je bilo i golemih kamenih mauzoleja, uzdignutih poput kuća, s bokovima punim zelenih mrlja od plijesni. Nekima su se urušavali zidovi, a krovovi su im upali. Viktorijanci su očito mislili da će njihova posljednja počivališta dovijeka uživati skrb, ali groblje sada diže ruke od njih, gubi u borbi s prirodom. Poput trupala pod zemljom, i samo truli i vraća se u kaos.

James i Perry samo što nisu izgubili nadu kad su skrenuli za jedan zavoj i zamalo se sudarili s dvama jednostavnim kamenim obeliscima. Našli su se licem u lice s građevinom koja je izgledala kao ruševan egipatski hram. Perry je prešao snopom svjetiljke po visokom zidu ugrađenom u obronak. Prašumske lijane i vitice prelijevale su joj se preko vrha i niz velike stupove s uklesanim lotosovim lišćem, postavljene s obje strane glavnog lučnog ulaza. Vidjeli su da se njime ulazi u dug, taman hodnik s grobnicama postavljenim duž obje strane.

“Jao si ga meni”, rekaoje Perry. “Nisam ovo očekivao. Sad smo zaista skroz-naskroz u gradu mrtvih.”

U ovom kutu groblja vladalo je ozračje nekog drugog svijeta. Jamesu je bilo kao da je iskoračio iz vremena i bio prenesen na neko tuđinsko mjesto. Ali Perry ga je brzo spustio natrag na zemlju.

"Okej", rekao je. "Imamo obeliske, ali gdje je Neron?"

"Ne znam", rekao je James. "Daj da još malo istražimo."

Ušli su kroz lučni ulaz u prolaz iza njega. Blago se uzdizao, okružen grobnicama na čijim su metalnim vratnicama stajale naopako okrenute ključanice, a resili su ih obrnuti prikazi zapaljenih baklji. Krov hodnika bio je otvoren prema nebu, a voda je kapala s nadvijenog raslinja i slijevala se niza zidove.

U vrhu prolaza naišli su na kružni, udubljeni prostor s najmanje dvanaest stopa visokim zidovima. Nasred kruga rastao je golem libanonski cedar što se kočio nad njima kao orijaški crni šišmiš, zbog čega je ovo bio najmračniji dio groblja do kojeg su dosad stigli. Na obodu su opet stajali grobovi, ukopani u obronak. Bili su još veći i velebniji od onih pokraj kojih su upravo prošli. Nad ulaze su im bila uklesana prezimena unutra sahranjenih porodica, a nekoliko je vratnica u sebi imalo prozorčiće. Pri sjaju baterijske svjeliljke vidjeli su u njima kamene lijesove postavljene na police.

"Ne m-mogu se oteti dojm-mu da su se viktorijanci pretjerano zanim-mali za sm-mrt", rekao je Perry. "Cijelo ovo m-m jesto je spomenik sm-mrti." Zastao je i pokazao prstom. "Vidi," rekao je, "jedna grobnica je otvorena."

I dakako, nešto dalje uz obod kruga željezna vrata jedne grobnice stajala su odškrinuta.

"Daj da bacim-mo pogled unutra", rekao je Perry.

"Samo oprezno", rekao je James.

"Ne bojiš se valjda?" rekao mu je Perry.

"Ne, ne bojim se", usprotivio se james, ali istini za volju srce mu je jače tuklo, a dlanovi su mu se znojili

usprkos studeni. Ipak, nije stigao ništa više reći prije nego što je Perry odmarširao onamo i povirio iza otvorenih vrata u grobnicu. James ga je sustigao upravo kad je ušao u nju.

Unutra se nalazila srednje velika odaja, viša nego šira, vlažnih kamenih zidova, s dvije široke mramorne police na obje strane. Zrak je bio prohladan i memljiv, a grobnica nije imala prozore. Napokon, mrtvima pogled ne treba. Na nižoj polici s lijeve strane nalazio se zatvoren sarkofag, ali nad njim, na polici iznad, ležao je jedan otvoreni, poklopca odložena uza zid.

Dječaci su oprezno ušli i Perry je svjetiljkom obasjao otvoreni lijes. U njemu je ležalo tijelo, tijelo muškarca potpuno odjevenog u odrpane prnje, lica tamna kao da je premazano lakom, kose zamršene i slijepljene. Grozno je smrdjelo. Kiselo i pljesnivo.

“Nikad još nisam vidio m-mrtvaca”, prošaptao je Perry.

“Pusti ga”, rekao je James. “Imaj poštovanja.”

“M-mrtav je”, rekaoje Perry. “Što m-mi sada može?”

James je gledao kako Perry pruža ruku prema čovjekovu licu. Baš kad mu je prstima dotaknuo obraz, mrtvac je naglo otvorio oči i tijelo je iznenada oživjelo.

Perry je vrisnuo i ispustio svjetiljku. Grobnica se smjesta zavila u mrkli mrak.

Jamesu je bilo kao da mu se u utrobi prolilo vjedro ledene vode. Načas je ostao ukopan u mjestu, ne znajući točno je li se zaista zbilo to što mu se učinilo da je vidio. Ali čulo se nekakvo koškanje i začuo je Perryjev poziv u pomoć, tako da je znao da mora reagirati.

Bacio se na tlo i počeo pipati ne bi li pronašao ispuštenu svjetiljku. Perry je ispuštao grozomorno uzdisanje i grgljanje, a Jamesu su njegove uzvrpoljene noge zadale gadan udarac u bok.

Zatim je Perry utihnuo, a James je začuo muški glas, tih i prijeteći. "A koji si mi ti sad, a?” rekao je. Perry ništa nije odgovorio, samo je prigušeno

prostenjao. “I što li ti je došlo da mi se tu prikradaš k'o tat u mrklome mraku? A? Da ti nisi kakav demon, gospodine moj? Da ti nisi kakav štakor? Ili si pak možda jedan od onih derana kojima je smiješno bubetat starog beskućnika dok snove sanja? Koji si mi ti sad? *Quid pro quo?”*

Jamesovi su prsti napokon pronašli glatko metalno kućište svjetiljke; zgrabio ju je, napipao tipku, i opet je uključio.

Čovjek je držao Perryja prikliještenog uza zid snažnom, smeđom rukom kojom ga je zgrabio za vrat. Perry se upinjao da dođe do daha dok je bespomoćno pljeskao čovjeka po podlaktici.

“Prekinite!” proderao se James. “Ne želimo vam ništa nažao.” Beskućnik se načas osvrnuo i prostrijelio Jamesa očima posve žutim u mraku.

“Ima ih dvojica, a?”

“Molim vas,” rekao je James, “pustite ga.”

“Da ga pustim, kaže, k’o da nema ništa lakše.”

“Ozbiljno,” rekao je James, “dajem vam riječ. Mislili smo da ste mrtvi.”

Beskućnik je djelovao iznenađeno. Pustio je Perryja i cijelo mu se tijelo polagano, drhtavo streslo, kao pas kad sanja.

Perry je spuznuo niza zid u sjedeći položaj na podu, sipljivo udišući zrak u pluća i trljajući si nagnječeni grkljan.

“Mrtav?” rekao je beskućnik. “Kako vam je palo na pamet da sam mrtav?”

“Pa, uglavnom zato što izgledate kao m-mrtvac i zato što ste nepom-m-mično ležali u grobnici”, srdito je rekao Perry.

“Već predugo živim među mrtvima”, rekao je beskućnik. “U ratu je bilo najgore. Rovovi prepuni leševa, a ono sve moji su borci. Mnogo sam puta poželio da im se pridružim. Možda se sad i jesam.” Beskućnik se nasmijao zvukom vode koja klokoće niz slivnik. “Ma

sigurno si se isprepad'o na mrtvo ime! Kad te mrtvac kren'o davit!" "Stvarno nam je žao što smo vas omeli", rekao je James.

"Dulce et decorum est, pro palria mori", rekao je beskućnik.

"Znači, vi živite ovdje?" upitao ga je Perry, pogledavši prema sarkofagu.

"Dolazim ovamo zimi", rekaoje beskućnik. "Da budem na toplom i suhom. Otvorim vrata i lijepo se raskomotim. Bilo bi šteta pustit' da dobra postelja propadne. Al' imam ja poštovanja, gospodine moj. Znam da ovo nije moja kuća. Ne bih se ja svojim poslom tu bavio. Nuždu obavim drugdje. Ima ih koji nemaju toliko poštovanja. Ima ih koji će utrobu ispraznit' gdje god im se svidi. Ne i ja! *Omni fulcit temporens.* Jao, al' baš me žaca za čašicom. Kosti su mi k'o prašina."

"Dobro poznajete ovo groblje?" upitao ga je James.

"To je moj svijet", rekao je beskućnik.

"Tražimo tu nešto", rekao je James.

"To sigurno", rekao je beskućnik.

"Možda nam možete pomoći", nastavio je James. "Tražimo Nerona. Znate li za neki njegov ovdašnji kip? Ili grob s njegovim imenom?"

"Pitaš me znam li Nerona?" rekao je beskućnik. "Jasno da znam tko je Neron. Svi znaju Nerona. Neron je lav. *Leo, leonis."*

"Daj, idemo", tiho je prišapnuo Perry. "Gubimo vrijeme. Nisu mu sve daske na broju."

Ali James ga je prečuo. Čovjek je možda bio blago otkvačen, ali u njegovim se bulažnjenjima naslućivala inteligencija.

"Kažete da tu postoji nekakav lav?" upitao ga je. "Postoji lav na ovome groblju?"

"Da", rekaoje beskućnik. "Makar ti taj nipošto ne reži. Budući da je cijeli od kamena."

"Znači, to je kip?"

"Jasna stvar da je kip! Šla si mislio?" rekao je

beskućnik. “Da tuda vršljaju divlje zvijeri? Da se šepire između grobnica? Što li u tim današnjim školama uče djecu?”

Zastao je i prignuo se prema Jamesu. Odisao je grozomornim smradom. Izgledao je kao da tu masnu odjeću godinama nije skinuo sa sebe, a kamoli da ju je oprao.

James mu je uspio dobro promotriti lice. Bilo je podbuhlo i nateklo, kože naborane od starih ozljeda, nosa slomljena i zarasla pod krivim kutom. Koža mu je bila crna od ukorijenjene prljavštine i posljedica dugogodišnjeg življenja na otvorenom.

“Makar, ne bih ga znao”, prošaptao je beskućnik. “Katkad noću vidim koješta, pogotovo kad si malo popijem. Onda bih se bio spreman zuklet' da stari Neron ustaje i jurca ovuda dok naganja vile.”

“Zašto tu uopće postoji m-mučki kip lava?” upitao je Perry.

“Obilježava grob staroga Georgea Wombwella.”

“A tko je on bio?” priupitao gaje Perry.

“Im’o je putujući cirkus i zoološki vrt”, rekao je beskućnik. "Pokaziv’o je svoje životinje svakom tko je bio voljan platit’. Tjer’o je sirotog Nerona na borbe. S drugim divljim zvjerkama, psima, čime god. O, bio je taj Neron popularna atrakcija. Al’ i Neron i Wombwell odavna su obojica mrtvi. *Ertsm gnesusti kogsva* od nas.” Beskućnik se prekrižio.

James je shvatio da se još uvijek trese od šoka nakon što je vidio kako “mrtvac” oživljava, i da mu srce tuče u grudnom košu. Sve što se večeras dogodilo djelovalo mu je nekako nestvarno. A sad će im, kako se čini, ovaj beskućnik razriješiti glavolomku.

“Možete li nas odvesti do tog groba?” upitao gaje.

“Šta? Sada?” podviknuo je beskućnik. “Pa gluho je doba još gluše noći.”

“Da znate, nije baš tako kasno”, rekaoje Perry.

“Tko kaže?”

“Pa, samo sam m-mislio reći…”

“Ti ćeš mi reći koliko je kasno, a?” rekao je beskućnik i okrenuo izubijanu, prljavu glavu prema Perryju. “Tko si ti? Stari ćaća Kronos? Meni je kasno, reći ću ti badava. Spavam po mraku i budim se po svjetlu. *Caramba santifex, omnia mori”*

“M-molim vas”, rekaoje Perry. “Dat ćem-mo vam novca, moze? Što kažete? Da si kupite piće, jedno lijepo *ćencepi.”*

Perry je pretražio džepove i pronašao nekoliko kovanica, koje je pružio beskućniku. Beskućnik se počešao po glavi, pa je otro nos.

“Čovjek se ponižava kad uzima novac od neznanaca”, rekao je. “Ali neću ga odbiti.” Oprezno je uzeo novčiće s Perryjeva dlana. “Dođite, onda, vodim vas u posjet Neronu.”

Kad su izašli natrag na otvoreno osjetili su pokoju kap kiše, a nebo se uskoro otvorilo i počelo ih zalijevati kanonadama teškog pljuska. Štipao ih je za lice i zarivao se u tlo, bućkajući ga u ljepljivo blato. Perry je prokleo. Zaboravio je ponijeti svoj kišobran od Charnagea. Sad se nisu imali čime zaštititi od proloma oblaka.

Beskućnik kao da nije ni opazio kišu.

“Ovo su vam sve moji prijatelji!” viknuo je kroz kišu kao ponosni kućevlasnik koji znancima pokazuje svoj dom. “Ovi mrtvi što tu leže na počinku.”

“Je li tkogod od njih slavan?” doviknuo mu je Perry pitanje.

“Dakako”, rekao je beskućnik. “Greatorex, Wellbelow, Faraday, Petavel, Charlie Cruft i Tommy Sayers, ma tu je pokopan čak i stari Karl Marx glavom, otac komunizma, od kog je ruski medvjed pocrvenio! I ja bi’ volio da me ovdje pokopaju, samo što nema nikog da postavi nadgrobni spomenik s mojim imenom.”

“A *kako* glasi vaše ime?” doviknuo mu je James.

“Zovite me Theo”, rekaoje beskućnik. “Im’o sam ja

jedared i duže ime, al' sad mi nema nikak'e vajde od njega. Ostavilo me. Zajedno sa svim zubima."

Zastao je i iscerio se dječacima, pokazavši im tamnocrvene i bezube desni.

"Nemam više ni zuba u glavi", rekao je. *"Omnia dentalufugit"*

"Latinski mu je malo zbrčkan", šapnuo je Perry. "Što hoće reći?"

"Svi su mu zubi pobjegli", rekao je James, a Perry se glasno nasmijao. James mu se nije mogao ne pridružiti, i dok se smijao napustila ga je sva napetost, saprana ledenom kišom u zemlju.

Vratili su se u glavni dio groblja dok ih je Theo vodio zavojitim stazama, mrmljajući i gunđajući sebi u bradu. James je primijetio da je bos, a nokti na nožnim prstima izrasli su mu dugi poput pandži.

Nakon nekog vremena Theo je iznenada zastao.

"Evo ga", rekao je i pokazao na kip usnula lava u prirodnoj veličini, postavljen na velebno kameno postolje. James je prišao da ga bolje promotri. Na ploči je pisalo: *In memoriam George Wombwell (menažerist).*

Okrenuo se da zahvali beskućniku, ali od njega više nije bilo ni traga ni glasa. Izdaleka se, doduše, čulo zveckanje kovanica. "Šarm-mantan svat", rekao je Perry.

"Zapeli bismo da nije bilo njega", rekao je James.

"Samo bism-mo se m-morali vratiti po danu i pitati nekog uračunljivog da nas uputi u pravom sm-mjeru", rekao je Perry. "Nekog vrtlara, ili grobara, ili koga već, ovako njuškati ovuda po m-mraku stvarno nem-ma sm-misla, pokisnut ćem-mo do gole kože i m-možda još dobijem-mo upalu pluća."

"Manje priče, više rada", rekao je James. "Moramo otkriti zašto je Fairburn htio da dođemo ovamo."

James je prelazio snopom svjetiljke po cijelom području, postupno pregledavajući teren, dobro pazeći

neće li uočiti išta neuobičajeno, ali budući da nije znao što točno traži, tapkao je u mraku i više nego doslovno.

"Ovo nem-ma sm-misla", rekaoje Perry. "A da se radije ipak vratim-mo ujutro?"

"Perry!" brecnuo sejames. "Nemamo vremena. Sutra je nedjelja, tađa odvode Fairburna iz zemlje, kao i njegov stroj, lako je moguće. *Moramo* ovo sada obaviti. Ostat ćemo tu cijelu noć bude li potrebno, jer ne odlazimo dok ne pronađemo to što bi Fairburn htio da pronađemo."

"Oprosti", rekao je Perry. "Kad se ježim od svega ovoga." James mu nije odgovorio, već se samo spustio na sve četiri i počeo pretraživati cijeli prostor oko podnožja kipa.

"Tu mora biti nečega", rekao je. "Naprosto to moramo pronaći." Razgrnuo je smeđe, mrazom spaljene listove paprati i tu, na tlu, igledao presavijeni list papira, smočen i prljav.

Uzeo ga je i uspio oprezno rastvoriti a da ga pritom ne podrapa.

"Što je to?" upitao ga je Perry, čučnuvši pokraj Jamesa.

James mu je pokazao. Na jednoj se strani nalazila preslika natpisa, izrađena trljanjem voštane bojice po papiru kako bi otkril ono što je pisalo pod njim: *In memoriam, s ljubavlju, doktor Cornelius Shotbolt, F. R. S. i A. S.*

"Ima li štogod s druge strane?"

James je preokrenuo papir i pobjedonosno podciknuo. Radilo se o pismu koje je Peterson uputio Fairburnu.

"Oprosti ako sam ikada sum-mnjao u tebe" rekao mu je Perry. "Ali m-možemo li sada ići? Hladno m-mi je i sav sam m-mokar i htio bih se m-maknuti s ovog groznog groblja. Sve m-mi se čini da će m-me m-morati pokopati ako se nastavim ovdje zadržavati."

"Siguran sam da ti to možemo riješiti", začuo se

glas iz mraka, zapanjujuće blizak.

James je naglo okrenuo svjetiljku u smjeru iz kojeg je dopro.

Ondje su stajala dva čovjeka.

Charnage je očito uspio razriješiti barem jedan trag iz zagonetke.

Jer ta dva čovjeka sinoć su ga pokušala ubiti.

Wolfgang i Ludwig Smith.

Carcass Row

Wolfgangu je glava bila umotana u zavoj s debelim oblogom na mjestu gdje mu je nekad stajalo desno uho. Bio je sav blijed u licu, a oči s crnim kolobarima grozničavo su mu se caklile. Od kiše koja mu se slijevala niz lice izgledao je kao da plače.

U rukama je držao pištolj i baterijsku svjetiljku. Oboje je blago podrhtavalo.

Ludwig je držao ruke u džepovima. Sa svojim licem lubanje izgledao je posve udomaćeno ovdje na groblju. Cilindar mu je štitio najbitnije dijelove tijela od kiše.

"Pa, ovo je lijepo iznenađenje", rekaoje Ludwig bez tračka emocije u glasu. "Pronaći tebe ovdje. Dodatan bonus. A sad, mislim da imaš ono po što smo došli. Zato nam daj taj list papira, dečko."

"Ili što?" rekao je James.

"Ili što god hoćeš", rekaoje Ludwig i izvukao ruke iz džepova. U njima je imao dva komada čudnog i zlokobnog oružja — zalupaste revolvere vrlo kratke cijevi, s bokserom umjesto drška.

Ludwig se osmjehnuo. *Njemu* ruke nisu drhtale. Bile su čvrste kao kamen. Kad je upro pištolje u dječake, iz vrha svakog oružja s metalnim je škljocajein iskočio uzak bajunet i zaklopio se u ispruženom položaju. Oštrice nisu bile mnogo deblje od pletaćih igala, a stanjivale su se u oštar, stiletu sličan šiljak.

James je progutao knedlu i obrisao lice. Vidio je onu ranu u Petersonovu oku. Znao je da je posljednje što je profesor u životu vidio bila jedna od tih oštrica

dok mu se zariva u lubanju.

“Radije pripazi s tim bockalima”, rekao mu je James. “Mogao bi se ozlijediti.”

“Izuzetno duhovito”, rekaoje Ludwig. “A sad, budi dobar dečkić pa nam daj taj list papira.”

James je spremio papir u džep sakoa.

“Drži ga na oku, Ludo”, rekao je Wolfgang promuklim glasom. “Možda je naoružan.”

“Pa *držim* ga na oku”, razdražljivo je rekao Ludwig. “Što misliš da radim? Držim mu dva vražja pištolja uperena u prsa. Ako iz tog džepa izvuče išta opasnije od zeca, prostrijelit ću dvije rupe u njemu i pljunuti mu na truplo.”

James se prisjetio da u džepu još uvijek ima ono drugo pismo, ono s binarnom šifrom.

Više mu ne treba. Tommy ga je prepisao. Zgužvao gaje u ruci.

“Evo”, rekao je i iskoraknuo. Samo, kad je Ludwig ispružio ruku da primi papir, James ga je bacio što je dalje mogao u grmlje. Ludwig je uzdahnuo.

“Daj trkni po to, Wolf”, rekaoje.

“Zašto da ja trknem po to?” rekao je Wolfgang. “Natjeraj malog da trkne. On ga je bacio onamo.”

“Jao, kako pametan prijedlog”, sarkastično je rekao Ludwig. “Kako izuzetno pametan prijedlog. Pustimo maloga da otklipše u mrak i otperja nam. Ti imaš baterijsku. Idi i donesi papir.”

Wolfgang se gunđavo počeo probijati kroz nisko raslinje. Ludwig se primaknuo Jamesu, držeći mu jednu tanku, opaku oštricu uperenu ravno u lice.

“Stvarno to nisi smio učiniti, dečko”, kazao mu je. “Jako si me rasrdio.”

“To mi je i bila namjera”, rekao je James.

“James,” tiho je rekao Perry, “m-mislim da ga ne bi trebalo srditi.”

“Začepi gubicu, majmune jedan mucavi”, rekao je Ludwig.

“M-molim lijepo. Da m-me niste zvali m-majm-munom”, pobunio se Pcrry, pa se Ludwig okomio na njega upravo kad ga je pozvao Wolfgang.

“Ne mogu ga naći, Ludo.”

Ludwig se zagledao u zemlju, a onda se proderao. “Pa, traži ga dalje, blesane jedan beskorisni.”

Uto je u grmlju nastala strahovita gungula. Granje se počelo silovito tresti. Wolfgang je podciknuo od straha, a zatim se začuo tresak tijela o tlo.

“Pomozi mi!” uzviknuo je Wolfgang dok mu je snop svjetiljke bjesomučno vijugao zrakom. “Tu je nekakva životinja. Upomoć! Upomoć!”

Ludwig se okrenuo od dječaka da vidi što li se to događa s njegovim bratom. James je samo na to čekao. Zamahnuo je iz sve snage baterijskom svjetiljkom i potkvačio Ludwiga u uho. Ludwig je prostenjao i zateturao prema naprijed, pridržavši se za jedan nadgrobni spomenik. Ostao je ošamućen, ali nije pao u nesvijest.

Samo, kad ga je svjetiljka pogodila, svjetlo je doslovce utrnulo. Staklo se razbilo, a poklopac na suprotnom kraju je odletio, tako da su baterije ispale.

“Kidaj”, doviknuo je James. “Bježi, Perry!”

Perryju nije trebalo dvaput reći; zaletio se niz stazu bez osvrtanja, ali kad je James pokušao poći za njim, Wolfgang je nasrnuo iz grmlja kao slon u napadu iz prikrajka i sudario se s njime. Obojica su se strovalili na zemlju.

Trenutak potom pojavio se Theo, urlajući kao čudovište. Wolfgang se prevrnuo na leđa i upro snop svjetiljke ravno u umorno lice beskućnika, zaslijepivši ga. Zatim su odjeknula dva pucnja popraćena bljeskom i Theo je pao nauznak s tihim, jadnim krikom.

Ludwig je stajao pred njim, a pištolji su mu se puši li.

Jamesu se smučilo. Bijesne suze frcnule su mu na oči i zapekle ga kao kiselina. Obnevidio, jedva svjestan

svoga postupka, bacio se na Ludwiga i oborio ga na tlo.

Kad se James prevalio s njega, Ludwig je fijuknuo jednim bajunetom prema njemu. Vršak oštrice zasjekao je Jamesu prsa i razderao mu sako, ali promašio je kožu. James se otkotrljao u grmlje i četveronoške otpuzao odande.

"Za njim", proderao se Ludwig na svog brata.

"Zašto ja?"

"Zato što ti imaš baterijsku, kretenu."

Dok je James pipao put kroz mrak, osjetio je pod rukom komad mramora napola utonuo u blato, odlomljeni dio nekog spomenika. Obujmio ga je prstima i počeo snažno povlačiti. Uspio ga je iščupali upravo kad je Wolfgang dobauljao za njim, pa ga je James raspalio po koljenu. Wolfgang je urliknuo i svalio se u stranu kao posječeno stablo. A kad se zatim pokušao uspraviti, James je opet naslijepo zamahnuo i ovaj ga put odalamio po obrazu. Začulo se grozno krckanje, mramor se razbio, a James je opazio kako su bijele krhotine prsnule zrakom: komadići mramora i razbijenih zuba.

"Omnia dentalia fugit", promrmljao je James.

Wolfgang je bio izbačen iz borbe, a i baterijska mu je svjetiljka negdje ispala. James je sada osjetio tračak nade. Još bi se nekako možda i mogao izvući.

Ne pridižući se, otpuzao je dublje u nisko raslinje, pronalazeći put između grobova i grmlja, sve smočeniji i prljaviji, dok je rominjanje kiše prikrivalo svaki šum koji je stvarao. Pojma nije imao u kom smjeru ide, ali znao je da nekako mora otići nizbrdo, ne bi li se ponovno dokopao ulice i pobjegao na sigurno.

Usudio se pridići. U mraku pod drvećem nije vidio praktički ništa, i morao je pretpostaviti da je Ludwigu jednako teško.

Nije bilo nikakva kretanja, izuzev padanja kiše.

Dobro, zaključio je, *sad ili nikad. Moraš pobjeći odavde.*

Samo, jedva daje prešao tri koraka kad ga je potkvačila grana i odbacila unatrag tako da je nespretno pao na nadgrobni kamen. Udarac ga je protresao i ošamutio, ali prisilio se da se nekako osovi na noge.

Pred sobom je ugledao Ludwiga, s iscerenim smeđim zubima u licu sličnom lubanji. Nekako mu se uspio prikrasti. James je ustuknuo i osjetio kako mu se savitljiva grana zabija u leđa. Nešto mu je palo na pamet, pa se nastavio kretati, sve više izvijajući granu unatrag i nadajući se pritom da Ludwig u ovolikom mraku ne vidi što se zbiva. James je morao uprijeti svim svojim mišićima, ali kad se sjetio što je Ludwig učinio Theu, bijes muje dao dodatnu snagu.

Ludwig se tiho zacerekao.

"Nećeš mi opet pobjeći, mali", rekaoje. "Gnjec, gnjec, iskopat ću li te plave okice zbog onoga što si učinio mome bratu."

James je osjećao kako mu se grana snažno opire o leđa u naporu da se vrati u prvotni položaj. Osjetio je kako mu stopala proklizavaju, pa je zario pete u tlo.

Ludwig mu se počeo primicati.

"Vidio si što sam učinio Petersonu", rekao je. "Umro je bešumno. Ponosim se umijećem zadavanja čiste smrti kada je to neophodno, oštricu sam mu zario ravno u mozak. Malo sam pročačkao i zavrnuo, i laku noć, profesore, čvrsto spavajte, slatko mi sanjajte. Ali tebe ću dokrajčiti kako treba, natenane, dečko. Za početak ću ti probadati dijelove tijela gdje nema vitalnih organa. A zatim ću postupno prijeći na nešto sočnije."

"Previše pričaš", rekao je James i bacio se na zemlju. Osjetio je fijuk vjetra kad je grana prohujala preko njega, i začuo tup udarac kad je odalamila Ludwiga ravno u trbuh i odbacila ga kao mušicu u grmlje.

James se nije zadržao da vidi hoće li opet ustati. Izjurio je iz grmlja na stazu. Ne osvrćući se, udario je u

trk, grabeći dugim koracima po mokrome blatu. Jedanput se poskliznuo i pao, ogrebavši si koljena, ali jedva da je to osjetio, i za tili je čas stigao do zida. Ni tu nije zastao, već se uzverao na obližnje stablo brzo i spretno kao mačka, praktički preskakujući s grane na granu. Zatim je dospio na vrh zida i saskočio s njega na pločnik sa suprotne strane.

Smjesta se ponovno zatekao u normalnom svijetu. Našao se na mirnoj londonskoj ulici u kišnoj prosinačkoj noći. Jedan je automobil prohujao pokraj njega i izgubio se prije nego što mu je uopće palo na pamet mahnuti mu da stane.

Pogledao je u oba smjera.

Ugledao je onaj Daimler, parkiran pokraj gotičke kapele i ulazne porte.

Na pamet mu je pao jedan plan.

Dojadilo mu je bježati od ovih ljudi. Vrijeme je da prestane bježati i počne se boriti. Vrag ga odnio ako pristaje i dalje biti lovina. Pretvorit će se u lovca. Protrčao je pokraj Daimlera i bacio pogled prema groblju kroz željeznu ulaznu rešetku. Nije bilo ni traga od braće, a ni od Perryja, usput. Dobro, Perry je imao više nego dovoljno vremena da umakne; oba su se brata posvetila lovu na Jamesa.

Perry Mandeville dovoljno je velik da se pobrine sam za sebe.

James je prišao autu straga i otvorio prtljažnik, pa se još jednom obazreo prije nego što se popeo u njega.

Braća Smith odvest će ga do Fairburna.

Izuo je cipelu, obrnuo petu, izvadio perorez iz tajnog odjeljka i spremno ga primio. Ako netko otvori prtljažnik, dočekat će ga neugodno iznenađenje.

Nakon dosta dugo vremena izvana je začuo glasove, a onda i otvaranje vrata. Osjetio je kako se Daimler ljulja na ovjesu kad se netko teško svalio na stražnje sjedalo. Kroz naslon se začulo stenjanje i prepirka

braće. Zatim je naišlo otegnuto, otužno jaukanje, i vrata su se zalupila. Uskoro potom opet je došlo do pomicanja, vjerojatno dok je Ludwig sjedao za upravljač. Napokon se motor upalio i krenuli su dalje. Wolfgang je sada neprestano jecao i zapomagao, a kad god bi automobil naišao na neku izbočinu, pobunio bi se razljućenim cviljenjem.

Wolfgang je očito trpio znatne bolove. Ni James se nije osjećao bajno. Polako je postajao svjestan svih onih osjeta koje mu je uzbuđenje dosad zatomljivalo. Mokar je do kože i sav blatnjav. Sako i hlače su mu razderani. Oguljena ga koljena bole, a jedno mu se prilijepilo za nogavicu na mjestu gdje ga je raskrvario. Kad se tome pridodaju modrice koje je zaradio u automobilskoj nesreći, zaista je u poprilično žalosnom stanju.

U prtljažniku je bilo hladno i bučno, ali barem je bio na suhom, pa ga je umor polako počeo salijetati, ma koliko da mu se trudio oduprijeti. Sklopio je oči i utonuo u nespokojan polusan, ali trešnja vozila ubrzo ga je prenula.

Mora raditi nešto da ostane budan.

Tada se prisjetio da u džepu ima onaj list papira koji je pronašao skriven na groblju.

Iščeprkao ga je i rasklopio, pazeći da ga ne razdere ondje gdje je mokar. Jedno je Daimlerovo stražnje svjetlo prosijavalo u prtljažnik taman dovoljno da mu omogući čitanje, premda su slova bila izblijedjela, a papir se mjestimice izlizao.

Dragi Alexis... počinjalo je, pa postalo zanimljivo nakon nekoliko kurtoaznih riječi. *Počeo sam raditi na Johnovu stroju temeljem planova koje si skicirao one večeri na Berkeley Squareu. Kada se završi, bit će divovskih razmjera. Velik gotovo kao soba. Ne mogu ti reći hoće li proraditi ili ne. Da znaš kako bih volio da imam tvoju pomoć. Katkad se osjetim bespomoćno, ali shvaćam kakve te brige muče. John se nije promijenio. I dalje zastupa iste nazore koje je imao na Trinityju.*

Mislim da si imao pravo što se identiteta naručitelja njegova stroja tiče...

Sljedeći je red bio nečitljiv, a dno stranice najvećim je dijelom nedostajalo. Jedina rečenica koju je James još uspio razabrati glasila je: *Samo, kakve bi štete moglo biti od običnog računalnog stroja?*

James nije znao odgovor na to pitanje. Ali taj je stroj dosad prouzročio otmicu jednog čovjeka, kao i umorstvo još dvojice.

Pažljivo je opet presavinuo list papira, sakrio ga u cipelu i posvetio se nastojanju da odredi kamo to idu.

Napustili su spokojni Highgate i došli u neki užurbaniji dio Londona. Daimler je tu češće zastajao i James je čuo buku prometa i glasove, po svoj prilici ljudi na ulicama u subotnjem izlasku. Nakon nekog vremena promet je jenjao, a ulice su ponovno utihnule. James je procijenio da su prošli kroz središte Londona i izašli na suprotnoj strani, ali nije imao načina da odredi jesu li otišli na jug ili na istok.

Zatim je automobil napokon usporio i naposljetku stao.

Uz obilje prigovaranja i raspravljanja dva su brata izašla. Vrata su se zalupila, a koraci se izgubili u daljini.

James je još dugo čekao, ćuleći uši ne bi li načuo bilo kakav šum. Nakon što se posve uvjerio da oko njega vlada tišina, nožićem je otklopio poklopac prtljažnika. Lagano ga je odigao i provirio van.

Kiša je prestala.

James je izašao iz prtljažnika i zatvorio ga. Našao se u nekakvom zatvorenom dvorištu okruženom visokim, čađavim zidovima s razbijenim staklom usađenim na vrh. Bilo je potpuno pusto, a izuzev kapanja vode vladala je posvemašnja tišina.

Dvorište je pripadalo velikoj, ružnoj industrijskoj zgradi. Izgledala je kao odavno zatvorena tvornica. Poneki su joj prozori bili razbijeni, a iz visokog

dimnjaka nije se uzdizao dim. Kočila se kao beživotna silueta.

U dnu dvorišta, pokraj glavne zgrade, nalazila se ruševna pomoćna građevina koja je svojedobno možda bila skladište. Krov joj se urušio, a nijedne vratnice i prozora na njoj više nije bilo, ali u jednom je kutu pronašao hrpu starih kalendara za 1930. godinu. Prikazivali su sliku tvornice iz boljih dana, a James se osmjehnuo kad je pročitao njezino ime: KEMIJSKA KOMPANIJA CHARNAGE.

To je završni dokaz koji muje nedostajao.

Wolfgang i Ludwig neprijeporno rade za Sir Johna Charnagea.

Izašao je natrag u dvorište i pokušao otvoriti vrata tvornice. Bila su zaključana. Obrisao je sloj prljavštine s prozora i pogledao unutra, ali ništa nije uspio razabrati.

Potražio je neka druga vrata i otkrio da je jedini preostali ulaz zagrađen hrpetinom otpada: šutom, zahrđalim metalom, starim bocama i limenkama, gomilom odbačenih krpa i natrulom drvenom građom.

Izdaleka je začuo brodsku trubu i otišao do dvorišnog ulaza. Nije ga iznenadilo kad je otkrio da su zatvorena lancem i lokotom. Zakašljao je i prekrio usta dlanom. Zrak je bio prepun smrada koji mu je zapeo u grlu. Pogledao je kroz vratnice. S druge se strane nalazila potaracana ulica, crna i blistava od kišnice. Prodoran sjaj osamljene ulične svjetiljke postavljene na zid skladišta prekoputa obasjavao je ulični natpis: CARCASS ROW EI.

Znači, nalazi se negdje na East Endu. Skladište i zvukovi što dopiru s rijeke znače da je vjerojatno blizu dokova.

Smrad se odjednom pogoršao kad je žućkast dim pokuljao iza ugla skladišta. Pogledao je uvis i jedva spram neba uspio razabrati tamne obrise dvaju

dimnjaka. Sudeći prema smradu, prosudio je da se jamačno radi o tvornici ljepila, ili možda o pogonu za štavljenje kože. Smrdjelo je po kuhanim životinjskim lešinama. Ulica je vjerojatno po tome i dobila ime.

Upitao se što da sad radi. Da se samo sakrije u pomoćnoj građevini i ondje pričeka da se dva brata vrate?

Ne.

Podsjetio se na to daje on sada lovac.

Pronaći će braću i naplatiti im ono što su mu učinili. U dva su ga navrata pokušali ubiti. Uništili su mu auto. Ubili su beskućnika Thea.

James će ih sad natjerati da se bore kako njemu odgovara, pa da vidimo kako će im se to svidjeti.

A da vidimo i kako će se to svidjeti Sir Johnu Gharnageu.

Otišao je do Daimlera i temeljito ga pretražio. Na stražnjem se sjedalu nalazio mali poklopac unutar kojeg je otkrio dvije putne boce žestokog pića, nekoliko čaša i mali karusel s cigaretama. Tu je pronašao i karton žigica s kičastim prikazom dviju kocaka na kockarskom stolu, raširenih igraćih karata i nazivom *The Paradice Club.*

Izvadio je čep iz jedne putne boce i onjušio ga. Mirisao je po brendiju. Baš dobro. Kad se zagrije, brendi gori kao benzin.

Uzeo je obje putne boce i izlio cjelokupan njihov sadržaj po sjedalu. Zatim je prikupio krpe s hrpe otpada, kao i naramak kalendara iz pomoćne građevine. Nagurao je krpe pod sjedalo i istrgnuo nekoliko listova iz kalendara, pa ih labavo zgužvao.

Kad je sve to obavio, uzeo je još jedan kalendar, smotao ga i pripalio mu jedan kraj žigicom. Nakon što je prihvatio plamen, razbacao je listove po unutrašnjosti Daimlera. Uskoro su plamenovi počeli palucati među krpama, a uljasti crni dim ispunio je automobil.

James je otrčao u zaklon pomoćne građevine i

sakrio se na mjestu odakle mu se pružao pogled i na auto i na tvornička vrata.

Ovo je prijelomnica, točka nakon koje više nema natrag. Vjerojatno je postupio suludo, ali osjećaj mu je bio dobar. Njegov je auto izgorio, a sad je vrijeme da ista sudbina zadesi i Charnageov.

Nečujno se nasmijao.

Zatim je odjeknuo silan proplamsaj kad se Daimler pretvorio u ognjenu buktinju.

Paradice

Zapaljeni automobil obasjavao je cijelo dvorište, i James je vidio kako se uskomešano titravo svjetlo odražava sa zida skladišta prekoputa. Požar je siktao, pucketao i praskao, a svako toliko začula bi se glasnija detonacija kad bi mu nešto u utrobi detoniralo. Iskrice su frcale kojekuda, a stup gustog modrosivog dima uzdigao se u nebo, prkoseći žutome dimu iz tvornice ljepila. Uto se začuo prolom kidanja i kuljanja kad su plamenovi nahrupili kroz poklopac motora, i vjetroban se rasprsnuo sa zaglušujućim praskom. Za njim je ubrzo uslijedio niz muklih udara dok je Daimler propadao na popločano tlo kako su mu se gume jedna za drugom rasprskavale.

Odjednom su se vrata tvornice širom otvorila i iz njih su istrčala trojica. Prvi je bio sitan Kinez u kuharskom odijelu, drugi Charnageov batler Deighton, a treći Ludwig Smith.

James se osmjehnuo. Štakori su počeli izlaziti iz zidova.

Samo, gdje je Wolfgang Smith?

Eno ga.

Šepao je i skakutao trudeći se da održi korak s Ludwigom, noge privezane priručnom udlagom. Imao je šljivu na oku i ružnu ljubičastu modricu najednom obrazu, ozbiljno podbuhlom na mjestu gdje ga je James odalamio komadom mramora.

“Donesi kofe”, proderao se Ludwig. “Donesi vodu,

brzo."

"Ne mogu ništa nositi ovakav", rekao je nerazgovijetno Wolfgang, pletući jezikom. "I ne idem ni blizu tom autu. Ne nakon onoga što mi se prošli put dogodilo." Pridigao je ruku do zavoja i dotaknuo si mjesto gdje mu je nekad bilo uho.

Batler Deighton utrčao je natrag u zgradu. Putem se zamalo sudario s još trojicom smežuranih starih Kineza u kuharskoj odjeći.

Ludwig im je nešto doviknuo, oni su njemu nešto odviknuli, a onda ili je u stranu odgurnuo osmi čovjek.

Charnage.

Mahnuo je štapom s drškom od bjelokosti prema zapaljenom automobilu i viknuo da netko poduzme nešto.

" Tako ti i treba", prošaptao je James.

Uskoro su uspostavili lanac ruku za prenošenje vjedara i lonaca vode *iz* unutrašnjosti zgrade, ali nisu imali vajde od toga; čak i kad su uspjeli ugasiti požar, vozilu više nije bilo spasa. James se prisjetio onog Bentleyja postavljenog na blokove iza pivnice u Sloughu. Njegov je vlasnik utrošio mjesece u pokušaje da ga obnovi, ali ipak je ostao olupina.

Wolfgang je pronašao crijevo i nespretno ga priključio na vanjsku slavinu. Petljao je oko njega i usput psovao, ali napokon mu je nekako proradilo, pa ga je usmjerio prema požaru, držeći se na sigurnoj udaljenosti od buktinje.

Ljudi su prestali donositi vodu iz unutrašnjosti i skupili se svi zajedno oko Wolfganga, prepirući se i pokazujući na zapaljeni Daimler. James je u tome uočio priliku. Duboko je udahnuo i pognuto krenuo prema praznom prozorskom oknu na zidu pomoćne građevine. Tu ga ljudi nisu mogli vidjeti, pa se brzo popeo kroz njega i otišao dalje tik uza zid sve dok mu se nije pružio pogled na gasitelje i otvorena vrata.

Motrio je i čekao, i čim je bio siguran da ga nitko

neće opazili, odjurio je dvorištem do tvornice i uletio u nju.

Zatekao se u dugom hodniku s vratima zdesna i slijeva. Nasumce je odabrao jedna, ušao kroz njih i zatvorio ih za sobom.

Ponovno se našao u mraku, ali nije se usuđivao uključiti svjetlo; radije je opet kresnuo žigicu. Svojim mu je slabašnim sjajem otkrila prostranu, praznu radionicu. Unutra nije bilo mnogočega izuzev ostataka nekih strojeva, hrpe slomljenih polica i dugog radnog stola. Bušilica i pila za metal bile su pričvršćene za jedan kraj stola, a na njemu su ležale nekakve tanke mjedene šipke. Kutije složene sa strane bile su pune tisuća zupčanika raznih oblika i veličina. Na obližnjem je zidu stajao složen projekt nekakvog stroja, a dok ga je James promatrao, žigica mu je dogorjela.

Pričekao je u mraku.

Unutra je bilo studeno i bolno je shvaćao koliko je mokar i izdrapan. Znao je da se mora domoći nove odjeće. Ovakav će svakome i ipasti u oči.

Začuo je korake i glasove iz hodnika. Ljudi su počeli ulaziti iz dvorišta. Osluškivao je sve dok svi nisu prošli, pa nastavio čekali, polako brojeći sve do tisuću.

Kresnuo je još jednu žigicu.

Ugledao je vrata koja prije nije bio primijetio, obilježena natpisom OPASNE KEMIKALIJE - NE PRILAZI.

Otvorio je ta vrata i pogledao unutra. Radilo se o maloj ostavi gotovo posve ispražnjenoj prije nekog vremena. Doduše, u njoj je ostalo još nekoliko prašnih limenki i spremnika. Pročitao je natpise — *Cezij, Kalij*, *Bijeli fosfor*, *Magnezij*, *Litij*.

Sjetio se kako je na satu kemije palio tanke pruge magnezija, koje su buknule blistavobijelom svjetlošću i nastavile gorjet i pod vodom.

I sve ove ostale kemikalije izuzetno su nestabilne, svaka na svoj način. Neke planu u zraku, neke u vodi.

Nesreća u ovom spremištu izazvala bi razornu eksploziju i požar koji bi se teško dao ugasiti. Pojedine boce nipošto nisu izgledale sigurno. Zacijelo su tu bile već godinama, a iz njih je izbijao neugodan smrad kemikalija.

James je dohvatio bočicu kalija. Znao je daje to rizičan potez, ali i da nema drugog oružja osim svog malog peroreza. Pogledao je čega ima u toj staklenoj bočici. Tri srebrnastosiva grumena kovine plutala su u nekakvoj mutnoj tekućini.

Oprezno je spremio bočicu u džep.

Otišao je do glavnog ulaza i odškrinuo vrata tek toliko da pogleda van.

Sve je bilo čisto.

Izašao je u hodnik i krenuo dublje u tvornicu. Kad je zašao za ugao na drugom kraju začuo je nešto: udaljeno brujanje i nabijanje. Otišao je prema toj buci. Sada je razabrao postojani takt, kao da to svira glazba, popraćena žamorom.

Možda ova zgrada ipak nije napuštena?

Velika, zahrđala čelična vrata pregrađivala su dno hodnika. Buka je dopirala sa suprotne strane. Prislonio je uho uz njih i smjesta odskočio, jer se začulo resko lupanje i cviljenje.

Netko je krenuo otvorili vrata sa suprotne strane.

James se priljubio leđima uza zid, a vrata su se na svu sreću otvorila prema njemu, tako da su ga potpuno zakrila. Kroz njih je prošao batler Deighton i otišao niz hodnik. Za sobom je vukao nekog čovjeka koji ga je bespomoćno preklinjao. Čovjek je nosio elegantnu odjeću i izgledao kao aristokrat.

“Molim vas”, rekao je. “Mogu platiti. Dajem vam riječ. Imam novca. Molim vas…”

Deighton ga je otpremio iza ugla, tako da su nestali s vidika. Začuo se vrisak i povik: “Ne!” a onda je James začuo mučan zvuk udara tvrdog predmeta o meko tijelo. Nije htio čuti ništa više, pa je prošao kroz vrata.

Bilo mu je kao da je zakoraknuo kroz zrcalo u drugi svijet.

Ovaj dio tvornice doživio je potpunu promjenu. Debeo tepih izvezen motivom igraćih karata i kocaka prekrivao je pod. Zidove su resile irske tapete s uzorkom tkanine po kojima su visjela ogledala u pozlaćenim okvirima, kićena zlatna rasvjetna tijela i aktovi punašnih žena koje leškare na posteljama i jedu voće. Glazba se ovdje razgovijetno čula, a žamor se pojačao do razine potmule grmljavine.

U blizini nije bilo nikoga, pa je James iskoristio priliku da istraži okolicu. Druga vrata koja je pokušao otvoriti odvela su ga u svlačionicu.

Jamesu je Božić stigao prije vremena.

Ovo je bilo bolje nego zabasati u slastičarnicu s punim džepovima novca.

Muška je odjeća visjela na klinovima po zidovima, a tu je bila i vješalica s kuharskim uniformama i konobarskim pregačama.

Upitao se koliko će puta morati promijeniti odjeću prije nego što ovaj vikend prođe. Već je izgubio vlastitu, jer ju je sinoć morao ostaviti u bolnici, a zatim se riješio i odijela koje je ukrao od onog pacijenta. Sada odbacuje skupi komplet koji je posudio od Perryja i priprema se ponovno ukrasti cijelu preobuku.

Tražio je po klinovima sve dok nije pronašao sako i hlače koji bi mu odoka mogli odgovarati. Zatim se na brzinu skinuo i navukao ih na sebe, bacivši vlastitu mokru i razderanu odjeću u koš.

Odijelo je bilo staro i poprilično iznošeno. Laktovi su mu se masno presijavali, a iako su nogavice i rukavi bili otprilike točne dužine, bilo je skrojeno za mnogo debljeg čovjeka od Jamesa, pa je prekomotno visjelo s njega. Svejedno, laknulo mu je što se riješio mokre odjeće i obukao suhu.

U zadnji se čas sjetio bočice kalija, pa ju je izvadio iz starog odijela.

Kad se priredio, krenuo je dalje. Svlačionica je vodila u golemu kuhinju, svijetlu, bučnu i punu užurbanih kineskih kuhara koji su vrvjeli posvuda, vikali jedni na druge i bučno treskali loncima po redovima štednjaka. Unutra je bilo vruće i sparno, i posvuda su se širili slasni mirisi spravljanih jela.

James je brže-bolje prošao, nastojeći ostati neprimijećen. Na suprotnom kraju kuhinje dvije su se vratnice neprestano njihale amo-tamo dok su konobari žurno ulazili i izlazili s prljavim posuđem ili pladnjevima krcatim hranom.

James je otišao za jednim konobarom i zatekao se u srcu tvornice. Samo što to više nije bila tvornica. Iz nje su uklonili sve strojeve i tvorničku opremu i namjesto njih stavili stolove i stolice. Na sredini je ostao otvoren prostor s balkonima na okolnim zidovima. Svud po balkonima muškarci i žene jeli su, pili i glasno se dovikivali da ih se čuje kroz opću vrevu.

Sad je to bio noćni klub.

Najednom je kraju stajala pozornica na kojoj je Jaz-sastav svirao plesnu glazbu, ali nitko nije plesao, jer tamo gdje bi se očekivao plesni podij stajali su stolovi za hazarderske igre. Za kartanje, kockanje i rulet. Ljudi, uglavnom muškarci, tiskali su se oko stolova i bacali novac na njih.

Izuzev središnjeg prostora za igru, obasjanog sa svih strana, prostor je bio tmuran i sjenovit. Jarkocrvena sjenila prekrivala su malene svjetiljke na stolovima za objedovanje, pa su konobari morali tapkanjem nalazili put kroz tminu.

Zrak je bio pun duhanskog dima i bazdio je po znoju i alkoholu. Bilo je nesnosno bučno. Na pozornici je jedna mlada Crnkinja počela pjevati pjesmu o ljubavi, ali nitko je nije slušao. Svi su se uživjeli u kockanje.

Bilo je tu svakojakih ljudi, od gizdavaca u večernjoj toaleti s partnericama nakićenim draguljima i krznom, do skupina supijanih mornara u uniformama. Bilo je

uživljenih Kineza iz Limehousea, mjesnih kriminalaca u drečavim odijelima, a tu i tamo osamljeno su stajali ili sjedili tihi, očajni ljudi s beznadnim izrazima lica.

Žena u iskričavoj crvenoj haljini s previše šminke na licu opazila je Jamesa i prišla mu, miješajući širokim bokovima u taktu glazbe.

"Malo si mi mlad, je li, micek?" rekla je. "Ali ne izgledaš baš čedno i nevino. Bi li htio počastiti jednu damu pićem?"

"Neki drugi put", rekao je James i brzo se udaljio.

Tu je primijetio još nekoliko mladića od svojih šesnaest-sedamnuest godina koji se trude izgledati zrelo, puni sebe, iako im se u m ima pomalo odražava strah.

James je najednom stolu opazio zdjelu s kartonima žigica. Uzeo je jednu. Jednaki je takav pronašao u Daimleru.

Znači, ovo je klub Paradice.

James je znao da bi kockanje u Engleskoj trebalo biti zakonom zabranjeno, a iako je ovaj kazino skriven u bivšoj kemijskoj tvornici, svejedno je velik, bučan i očito vrlo popularan. Gajiti nadu da ga nitko neće primijetiti bilo bi pomalo slično kao gajiti nadu da nitko neće primijetiti slona na Oxford Streetu. To znači da se ovdje nitko nimalo ne boji policije. Uključujući i vlasnika.

James je zaključio da je ovdje proveo već dovoljno dugo vremena. Samo je pitanje trenutka kad će ga netko opaziti. Nije očekivao da u išta postići ovime. Sada se još samo htio maknuti da razmisli kako će dalje.

Ugledao je vrata i krenuo prema njima. Vodila su u manju prostoriju u kojoj su, za divno čudo, vladale još veća gužva i buka nego u prethodnoj. Na sredini je stajao improvizirani boksački ring u kom su dva čovjeka, gola do pasa, vodila borbu golim šakama. Izubijanih i raskrvarenih lica, klatili su se na nogama kao mrtvaci. Elegantno odjeveni muškarci i žene u

prednjem redu glasno su navijali i smijali se. Odjeća im je bila sva poprskana krvlju.

James je ustuknuo odande i spazio još jedan izlaz na suprotnom kraju kockarske sale. Dva su čovjeka stražarila na njemu, ali provjeravali su samo ljude koji ulaze i nije ili zanimao nitko na izlasku.

James se krenuo progurati kroz gužvu.

Nasmijani mu je mornar ponudio pivo, koje je odbio. Žena s krznenom stolom i bisernom ogrlicom namignula mu je i promrsila mu kosu. Ali on je samo nastavio dalje, promičući između stolova.

Zatim ga je ščepao jedan muškarac. Onizak, u jeftinu odijelu i zgužvanoj sivoj košulji. Djelovao je nezdravo. Podbuhle su mu očice bile mutne, kosa mlitava i masna, a nos razbijen. Čvrsto je grizao cigaru i izgledao pijan kao i svi ostali.

"Hej, klinac", rekaoje s jakim američkim izgovorom. "Treba mi malo sreće. Ti imaš sretno lice. Daj mi pomozi."

"Upravo sam na odlasku, da znate", rekao je James.

"A da?" rekaoje čovjek i osmjehnuo se. Kad je James pokušao produžiti, međutim, čovjek ga je ponovno ščepao i mahnuo mu žutim kockarskim žetonom pred nosom.

"Gledaj ti ovo!" rekaoje. "Spao sam na posljednji žeton. Pet engleskih funti. Znaš s koliko sam došao ovamo? S petsto." Obratio se čovjeku do sebe, proćelavom debeljku bljedunjava lica. "Koliko je to u pravom novcu, Abbadabba?" rekao je.

"Dvije tisuće četiristo trideset pet dolara."

"Čuješ ti to?" rekao je Amerikanac. "Dva soma baksa otišlo mast u propast. Evo..."

Tutnuo je žuti žeton Jamesu u dlan.

"Stavi mi ga na stol, klinac. Da me sreća krene."

"Ne", rekao je James, ali čovjek mu se unio u lice i čvršće ga stisnuo za mišicu. Bio je iznenađujuće jak, i

prsti su mu se bolno zarili u Jamesovo meso.

"Neće meni nitko reći ne", promrmljao je s tračkom prijetnje u glasu. "A sad, stavljaj taj žeton na stol. Ako dobiješ, dat ću ti tvoj dio. Ako izgubiš..." Podigao je obrve i kimnuo Jamesu.

Trenutak potom, James se na drugoj strani gomile sav zbunjen zagledao u stol za rulet. Prekrivale su ga brojke, kućice i simboli po kojima su stajali raznobojni žetoni. Tommy Chong uputio ga je u osnove ruleta na minijaturnom kompletu koji je dobio od bratića. Ali stigli su odigrati samo nekoliko partija prije nego što ga je Codrose zaplijenio. Pravila ulaganja oklada nisu mu bila jednostavna, pa se James usrdno pokušao prisjetiti kako ona glase. Polako ih je prizvao u pamćenje.

Naizmjenične crne i crvene brojke od jedan do trideset šest stoje na ubodu kola, kao i zelena ništica. One odgovaraju brojkama na stolu. Može se kladiti na bilo koji broj, pa ako on dobije, osvaja se trideset tri puta veći iznos od prvotnog uloga. Doduše, izgledi da vam broj dobije iznose trideset sedam prema jedan, što je praktički ništavno.

Međutim, postoje i drugi načini ulaganja oklada. Može se kladiti na dobivanje crvenog ili crnog broja, pri čemu točan pogodak udvostručuje ulog. Može se kladiti i na parni ili neparni broj, odnosno na niski ili visoki broj. Postoje i načini dijeljenja stola, tako da se može kladiti na stupce, redove ili skupine brojeva. Stavljanje žetona na kut četiriju brojki, primjerice, znači okladu na to da će bilo koji od njih dobiti, i izgledima od devet prema jedan.

James se nije usuđivao izvesti bilo kakvu glupost, a htio se i brzo maknuti odavde dok ga netko još nije primijetio, tako da je odigrao najsigurniji ulog koji mu je pao na pamet i stavio žeton na crveno, izgledi da se tako dobije su *fifty-fifty*. Ili bi barem bili da nema te ništice na kolu. Padne li kuglica na ništicu, a da se nitko nije kladio na nju, onda svi ostali ulozi na stolu

gube. To kazino dovodi u blagu prednost, tako da bez obzira na sve ostale dobitke i gubitke kuća na kraju noći uvijek prođe bolje od igrača.

Krupje, čovjek stroga lica s tankim brčićima, zavrtio je kolo u jednom smjeru i bacio kuglicu na njega u suprotnom. Počela je skakutati, uskakujući u pretince s brojkama i iskakujući iz njih, i napokon se zaustavila na broju osamnaest.

Crveno.

Amerikanac je pljesnuo Jamesa po leđima, zamalo ga srušivši, i zapuhnuo ga dimom cigare kad mu je viknuo u uho: "Svaka čast, klinac!"

Krupje je pridodao još jedan žuti žeton uloženome. Amerikančevih pet funti sada je postalo deset. Nije baš bilo petsto, ali bolje išta nego ništa.

Obliven silnim olakšanjem, James se okrenuo da ode. Ali Amerikanac ga je zadržao.

"Kamo ćeš, klinac?" rekao je. "Nije li ovo još gotovo. Ti si mi maskota za sreću. Odigraj opet."

"Stvarno", pobunio sejames. "Moram ići..."

"Čemu žurba?" rekaoje Amerikanac glasom iznova punim stare prijetnje. "Stavi još jedan ulog."

James tu više ništa nije mogao. Čovjek je bio pijan i djelovao kao da bi lako mogao postati nasilan.

K tome, James nije htio privlačiti pozornost na sebe. Ponovno je prišao stolu.

"Onda?" rekaoje Amerikanac. "Kako će biti?"

"Ostavite ga tu gdje je", rekao je ojađeno James.

"Na crvenom?"

"Da."

"Ti si gazda."

Krupje je ponovno zavrtio kolo, a kuglica je ovaj put pala na broj trideset četiri.

Ponovno crveno.

James se i preko volje osmjehnuo kad je krupje dodao još dva žuta žetona. Sad je čovjeku osvojio petnaest funti.

Amerikanac se nasmijao. Obgrlio je Jamesa.

“U redu si ti, znaš. Kako ti je ime, klinac?”

“Bond, James Bond”, rekao je James bez razmišljanja, i smjesta zažalio. Trebao je slagali i opet se predstaviti izmišljenim imenom, ali dopustio je da ga obuzme dobitničko uzbuđenje.

“Ja se zovem Flegenheimer”, rekao je čovjek. “Ali slobodno me zovi Dutch.”

“Ne tako glasno”, rekao je čovjekov prijatelj Abbadabba.

“Samo mirno, Abbs”, rekaoje Dutch. “Ja i klinac smo si kompanjoni.”

Dutch je šmrknuo i primio Jamesa za bradu.

“Idemo opet, klinac”, rekao je. “Dvadeset funti je sitna boranija. Došao sam ovamo s petslo i ne mislim otić’ dok ne vratini svu lovu.”

“Ne”, rekao je James. “Moram ići.”

“Stavite uloge”, doviknuo je krupje.

“Čuo si čovjeka”, rekao je Dutch. “Stavi ulog.”

James se zagledao u stol. Mora umaknut i odavde. Pa, pomislio je, najlakše će umaknuti ako ovo okonča. Izgubi li novac, čovjek u njemu više neće vidjeti maskotu. Bez razmišljanja je gurnuo hrpicu žetona prema sredini stola, na broj šesnaest.

“Opala”, rekaoje Dutch. “*Sve* ćeš staviti na šesnaesticu? To ti je strahovit hazard, klinac.”

“Vjerujete li u moju sreću ili ne?” rekao je James.

Čovjek se zapiljio Jamesu u lice. Bilo je nečeg hladnog i mrtvog u njegovim očima, nečeg neljudskog. James je shvatio da je ovo čovjek koji je u stanju ubiti bez razmišljanja.

“Sreća je dama s kojom treba biti nemilosrdan”, rekao je. “Ako ti se osmjehne, moraš iz nje iscijediti sve što se dade. Da, vjerujem ti ja, klinac. Pola ove love po pravdi pripada tebi. Samo, upozoravam te, nikako ne znam podnijeti gubitak.”

Dutch se okrenuo da kaže nešto Abbadabbi, pa su

se obojica nasmijali.

James je pogledao hrpice žetona na stolu. Dobitak donosi moćan osjećaj, ali gubitak... Kako bi mu bilo da izgubi?

Krupje je krenuo zavrtjeti kolo, a James se u zadnji čas prignuo i gurnuo žetone preko stola na brojku sedam.

Na svoj sretni broj.

Kolo se zavrtjelo, kuglica zakotrljala, pa poletjela duž oboda, spuštajući se lagano, posve lagano, sve dok nije počela zapinjati za pretince i odbijati se preko njih, odskakujući i drndajući kojekuda. Načas se učinilo da se smjestila ujedan pretinac, ali trenutak potom iskočila je iz njega i preskočila kolo prema nekom drugom.

James se preznojavao. Nije bio svjestan ničega drugog na cijelome svijetu izuzev tog jednog jedinog sićušnog predmeta - srebrne kuglice šio izvodi svoj ples po kolu.

Pojma nije imao svira li sastav i dalje, pa čak ni ima li ikoga drugog u kazinu. Znao je samo za sebe i za kolo ruleta.

Nije više mogao izdržati. Zažmirio je upravo u trenutka i kad je kuglica prestala stvarati daljnje zvukove. Začuo se kratak tajac, a onda se nadiglo klicanje, pa je James otvorio oči.

Kuglica je mirno počivala u pretincu s brojkom sedam.

James se okrenuo. Dutch je buljio u njega suludim pogledom. “Upozorio sam te, klinac, da ne smiješ izgubiti.”

“Ali nisam”, rekao je James. “Promijenio sam broj.”

“Je li?”

“Da. Stavio sam sve na sedmicu.”

“A što je bilo sa šesnaesticom?” rekao je Dutch, pa se progurao pokraj Jamesa i pregledao stol. “Jao, majčice, pa uspio je! *Ki-jaj-jej,* uspio je! Ma to će nam

fino podebljati blagajnu. Brzo, Abbadabba, koliko je trideset pet puta dvadeset?"

"Sedamsto", rekao je Abbađabba, i ne zastavši da razmisli.

"Klinac," rekao je Dutch, "simpa si mi. Što kažeš na to da dođeš raditi za mene?"

"Pustimo to", rekao je Abbadabba.

James je bio ošamućen. Svi oko stola tapšali su ga po leđima i čestitali mu, a krupje je sav skiseljen grabljicama prikupljao pozamašnu hrpu žetona.

"A sad", rekao je Dutch trljajući dlanove, "idemo opet. Kad ti se pobjede ovako zaredaju, ne možeš samo tako stati."

"Vratili ste sav novac", rekao mu je James. "Zar me ne možete sada samo pustiti?"

"Ne ideš ti nikamo, klinac", rekao je Dutch, a James je u tom trenutku osjetio kako ga nečije ruke primaju za oba lakta i povlače unatrag.

"On će s nama", rekao je jedan njemu poznat glas. Pripadao je Ludwigu Smithu, s kojim su bili batler Deighton i još jedan čovjek iz osiguranja.

Krenuli su vući Jamesa kroz gomilu.

"Hej, klinac," doviknuo je Dutch za njim, "kamo da pošaljem tvoj dio novca?"

"Samo ga dostavi u Etonsku misiju", rekao je Ludwig i zlobno se nasmijao. "Da mu imaju čime platiti pogreb."

Čime se voliš trovatiP

“Od samoga početka stvaraš mi nevolje, zar ne, Potter, ili Bryce? Ili kako se već zoveš. Kako ti uopće glasi pravo ime?”

“Rumpelstiltskin”, rekao je James, ali nitko se nije nasmijao. Nalazio se u prostoriji visoko iznad sale s kazinom. Očito je prvotno bila namijenjena za ured upravitelja tvornice. Veliki četvrtasti prozori protegnuti duž jednog zida pružali su pogled odozgo na prostranu dvoranu, tako da je šef odavde mogao promatrati radnike i držati ili na oku.

Sad je bila uređena kao tipičan bogataški ured. Imala je dosadne slike pejzaža na zidovima, telefon, mjedene svjetiljke sa zelenim sjenilima, te police s knjigama i dokumentima. Jedini neobičan delalj bila je čudna naprava postavljena blizu vrata. Sastojala se od uređaja sličnog pisaćem stroju priključenog na metalni okvir ispunjen zamršenim sklopom zupčanika, poluga i zamašnjaka.

Sir John Charnage sjedio je za velikim pisaćim stolom s radnom površinom obloženom kožom. Prignuo se i položio bradu na šake.

U pepeljari pokraj čaše viskija dimila mu se cigareta.

Uz oba su mu ramena stajali Wolfgang i Ludwig Smith. Deighton ih je ostavio i vratio se svojim dužnostima u prizemlju, ali u sjenovitom dnu prostorije sjedila je jedna žena. Kako mu je stolna svjetiljka sjala u oči, James je nije dobro vidio. Sjedila je vrlo mirno i vrlo tiho, a njezina ga je neobjašnjena nazočnost

ispunjavala nelagodom.

"Nije bitno", rekao je Charnage. "Stvarno nam ne treba tvoje ime, stari moj, jer već imamo *tebe*, zar ne, a? A kada završimo s tobom, ni *tebi* neće trebati tvoje ime. Osim možda za nadgrobni kamen. Što misliš, kako bi li trebao glasili epitaf? Recimo: 'Ovdje leži dječak koji je baš morao gurati nos u tuđa posla'?"

James se čvrsto držao nakane da ne otkrije Charnageu do koje se mjere boji.

"Radije: 'Ovdje leži čovjek koji je doživio sto tri godine'", rekao je.

Charnage se podsmjehnuo i otpio gutljaj viskija.

"Kako se možeš smijati nakon što ti je onako upropastio auto?" rekao je Ludwig.

"Sad ga imamo, Ludo", smireno je rekao Charnage, pa uzeo cigaretu i povukao dug dim. "Znači da je u svijetu sve kako treba, zar ne?" Ispustio je tanak mlaz dima kroz usne. "A sad kad ga imamo, *jedino* preostalo pitanje glasi što da radimo s tom malom štetočinom."

"Daj ga meni", promrmljao je Wolfgang kroz razbijene zube, pa obišao stol i počeo se primicati Jamesu. "Da ga propustim kroz šake."

"Ne bih mu se previše približavao na tvome mjestu, Wolfgang", otegnuto je rekao Charnage. "Pri svakom dosadašnjem susretu s njim izgubio si dio svoje anatomije." Opet se nasmijao, a Wolfgang ga je smrknuto pogledao.

Ludwig ga je pak pogledao još smrknutije.

"Zaveži", brecnuo se. "Da se nisi rugao mome bratu."

"Joj, ne pravi se važan", rekao je Charnage. "I ne zaboravi za koga radiš."

"To ti svejedno ne daje pravo da se rugaš Wolfgangu", rekao je Ludwig.

"Ipak, *moraš* priznati da je to poprilično smiješno", rekao je Charnage. "Raspada se. Prvo uho, zatim zubi. Što je iduće na redu, pitam se. Bubreg? Lijeva noga?

Već hramlje kao čovjek koji je nagazio na minu."

"Neće biti idućeg", zarežao je Ludwig. "Ja i Wolfgang objesit ćemo ovo derište o njegova vlastita crijeva."

"Sve pohvale na entuzijazmu, Ludwig", rekao je Charnage. "Ali ne smijemo srljati. Moramo pažljivo razmisliti o ovome. Još nismo sasvim spremni za pokret, a dotad si ne bih htio navaliti policiju na vrat."

"Znamo gdje se tijelo može pokopati tako da ga nitko nikad ne nađe", rekao je Wolfgang.

"Siguran sam da znate", rekao je Charnage. "Ali možda bi bilo bolje da ga netko *ipak* nađe."

"Kako bi to moglo biti bolje?"

"Tako što ako ga nađu, Ludwig, više neće tragati za njime, zar ne? Razmisli malo. Mlađahan svat pronađe se mrtav kao žrtva nesretnog slučaja. Prouzročenog isključivo svojom krivnjom. I kraj priče." Charnage je pogledao Jamesa sa smiješkom. Osmijeh mu je zatim prešao u teatralan izraz hinjene zabrinutosti. "Jao, kako sam nepristojan", rekao je. "Nisam te ponudio pićem. Koje bi htio? Imam viski, brendi, džin… rusku votku."

"Ne, hvala", rekao je James.

"Ma hajde sad", rekao je Charnage, ljigavo se smijuljeći. "Među prijateljima si. Neću nikome reći da si liznuo neko demonsko piće."

"Neću popiti ništa što mi date", rekao je James.

"Zašto da ne?" rekao je Charnage. "A da, znam. Vidio si moju malu kućnu zbirku. Bojiš se da ti ne podmetnem neki otrov." Otpio je gutljaj pića i oblizao usne. "Jesi li znao", rekao je, "da su Borgie, ona ubilačka, zavjerenička obitelj koljača iz renesansne Italije, tako voljeli otrove da su stavljali boce najiznimnijih na pohranu u podrum, baš kao da su to sortna vina? A jedan je Borgia postao papa!" Nasmijao se tim riječima i otpio još jedan gutljaj iz čaše.

“Oduvijek se divim Borgiama,” rekao je, “a i do izvjesne sam se mjere posvetio izučavanju otrova. Znaš li koliko različitih vrsta otrovnih stvorenja postoji u našim oceanima, na primjer?”

“Ne”, rekao jc James. “Nikad ne razmišljam o takvim stvarima.”

“Pogodi”, rekao je Charnage.

“Ne znam”, rekao je James. “Stotinu?”

“Tisuću i dvjesto”, rekao je Charnage. “I to se odnosi samo na more. Povrh toga imamo četiristo vrsta zmija otrovnica, dvjesto paukova, sedamdeset pet škorpija, šezdeset krpelja... Mogao bih nastaviti, ali, ukratko, svijet oko nas je otrovan. Dapače, *sve* je otrovno, proguta li se u dovoljnoj količini. Lijekovi su, napokon, najvećim dijelom jednostavno otrovi u sitnim dozama. Bude li doza prevelika, ubijaju umjesto da liječe. Čak je i voda otrovna. Popije li je se previše, krv se toliko razvodni da više zapravo i nije krv, pa usmrti čovjeka hiponatremijorn. Svime ovime želim reći da mi ne treba ne znam kakav otrov da te se riješim, stari moj. Ne moram ti podmetnuti arsen u piće dok ne gledaš, ni sakriti kapsulu cijanida u prsten, ni potajice dati injekciju kurarea. Sve je to vrlo živopisno, svakako, ali i posve nepotrebno. Supstanca kojom sam te odlučio ubiti posve je svakodnevna, tako da nitko baš ništa neće posumnjati.”

“Nazdravljam tome”, rekao je Ludwig i zacerekao se.

Charnage je iskapio čašu i smjesta si dotočio, pa ustao, otišao do ormarića i otvorio ga, otkrivši zbirku blistavih boca.

“Nas dvojica ćemo na miru popiti piće”, rekao je. “Zato, slobodno odaberi - čime se voliš trovati?”

Ludwig se opet zacerekao.

“Neću piti”, rekaoje tvrdoglavo James.

“Hoćeš”, rekao je Charnage. “Milom ili silom. Nego, mogao bi dobrim starim britanskim džinom. Budimo

domoljubi, a? Nazdravimo dičnoj staroj Engleskoj. *Rule Britannia* i sve te blezgarije. Nazdravimo Britanskom Imperiju. Nazdravimo dobrom starom kralju Jurju koji je poslao milijune mladića da poginu u ratu."

"Neću piti", ponovio je James.

"Stvarno ti ne zamjeram", rekao je Charnage i napunio veliku čašu džinom gotovo do ruba. "Alkohol je nepojmljivo smrtonosna supstanca. Trulež za jetru, trulež za utrobu, trulež za mozak, otrov za krv i masna naslaga za arterije. Od prisebnoga pravi luđaka, a od pametnoga budalu. Pitam se zašto su čovjeku najveća zadovoljstva uglavnom ona koja ga usmrćuju", dodao je. "Možda to dokazuje Božji smisao za humor. A sada, dakle... Tko bi htio potegnuti?"

Predao je čašu Ludwigu i sjeo na jedan kraj svog pisaćeg stola. Ludwig je prišao Jamesu i podigao mu džin pred lice. James je osjetio miris cvijeća, limuna i klora, i alkohol mu je zapeo za nepce.

"Hoćeš li ga popiti?" upitao gaje Ludwig. "Ili ću te morati prisiliti?" James je prkosno uzeo čašu. Džin je izgledao tako bistro i bezopasno da je lako mogao biti voda, samo da nije bilo tog mirisa.

Charnage mu je nazdravio svojim viskijem.

"Čin-čin", rekao je. "iskapi, onda! Nadušak!"

James mu je iz sve snage bacio čašu u glavu. Charnage se smireno izmaknuo, pa se čaša bezopasno razbila o zid iza njega. Džin se razlio posvuda i ispunio prostoriju svojim smradom.

"Jao meni", rekaoje Charnage dok je svilenim rupčićem brisao pisaći stol. "Zabava je upravo postala nimalo zabavna."

Otvorio je jednu ladicu i iz nje izvadio lisičine.

"Stavi mu ih", rekaoje i dobacio ih Ludwigu.

Ludwig ih je spretno ulovio, ali dok mu je pažnja bila usmjerena na njih James je skočio sa stolice i nasrnuo na njega, te ga bacio prsima u zid tako da mu je izbio dah. Charnage je ščepao Jamesa s leđa i silom

ga strpao natrag na stolicu, izvinuvši mu ruke iza leđa. James je zamahnuo petama i pogodio ga u cjevanice. Charnage je opsovao kad mu je James iz sve snage nagazio ristove, pa je zateturao. Svejedno ga nije pustio, već je trzajem jače podigao Jamesu ruke uz leđa.

Ludwig se vratio u borbu i čvrsto obujmio Jamesovu glavu, ali Wolfgang se zadržao po strani.

Nadmetali su se svom snagom; James ni na trenutak nije popustio. Muškarci su ipak bili jači od njega, pa su ga napokon uspjeli natjerati da sjedne i pričvrstili mu ruke za stolicu iza leđa.

Jamesu je bilo pomalo drago vidjeti da je Ludwigu sad razbijen nos, a Charnage šepa jače nego prije. Nije gajio stvarnu nadu u bijeg, već mu je jednostavno trebala zadovoljština u saznanju da im se nije prepustio bez otpora. Kratak izljev nasilja također mu je primirio živce, razbistrio svijest i dao djelomičan odušak bijesu.

“Dobro”, rekao je Charnage i natočio još jednom džin u novu rasu. “Pokušajmo ponovno, može?”

Bez upozorenja, Ludwig je nemilosrdno povukao Jamesovu glavu unatrag i čvrsto mu stisnuo nosnice, tako da nije imao druge nego da raširi usne, ili se uguši. Charnage mu je brzo izlio džin u otvorena usta, i James ga je morao progutati da se ne bi zagrcnuo njime.

Džin je bio gorak i progorio mu je jednjak cijelim putem do želuca, gdje se smjestio kao hladna gruda. Ludwig ga je pustio, a Charnage je otišao do stola da ponovno napuni čašu.

James je satno sjedio i kašljucao dok su mu džin i slina kapali na tepih. Jauknuo je.' Tijelo mu je već počelo davati do znanja da nešto nije u redu. Da ta tvar u njegovoj utrobi nije dobra i da bi je se trebao riješiti. Ali prije nego što je stigao išta poduzeti, Charnage mu je opet zadigao glavu i izlio mu još jednu čašu džina u usta. Grlo mu se pokušalo stisnuti i uspio je nekako ispljunuti polovicu tekućine, ali druga se polovica slila

u njega.

"Mene zanima jedna stvar", rekao je Charnage, promatrajući Jamesovo lice dok ga je i dalje držao za kosu. "Što si ti to točno pokušavao postići svim tim đačkim junačenjem?"

"Pronaći Fairburna", propentao je James. "Osloboditi ga i spriječili vas u tome što ste već naumili."

"'Spriječiti me u tome što sam već naumio'?" podrugnuo se Charnage glasom punim sarkazma. "Prilično neodređene riječi, zar ne, stari moj?" Uzeo je vlastito piće i pogledao u Jamesa preko ruba svoje čaše. U pospanim mu se očima nazirala okrutna posprdnost. "Stvarno nemaš ni najblažeg pojma, je li?" rekao je i ponovno sjeo.

James je već osjećao djelovanje alkohola. Sve mu je izgledalo zamućeno i udaljeno. Jednim je dijelom imao potrebu zadržati jezik za zubima, a drugim je bio sav nesmotren i ošamućeno spreman na sve.

Kao i uvijek, nesmotrena je strana prevagnula.

"Znam da pravite stroj", rekao je dok mu se jezik zapletao.

Charnage se zavalio u naslonjaču i podigao obrve od blage iznenađenosti.

"Nastavi", rekao je.

"Stroj koji razmišlja kao čovjek," rekao je James, "samo tisuću puta brže."

Charnage se namrgodio i osvrnuo prema ženi koja je i dalje nepomično sjedila u sjeni.

James je pokazao prema napravi pokraj vrata.

"Je li to ono ondje?"

"Ona stvarčica?" Charnage se glasno nasmijao. "To je samo igračka."

"Surađivali ste s Petersonom, zar ne?" rekao je James. "Rekao bih da vam je on izradio onu tamo, je li tako? Možda kao prototip nekog većeg stroja, ne znam."

"Naravno da ne znaš", rekao je umorno Charnage.

“Ne znaš ti ništa, ti si samo mali blesan koji se hvata za slamku.”

“Peterson je počeo rad na većem stroju,” rekao je James, “ali nije mogao samostalno izraditi. Trebao vam je Fairburn, ali on vam nije pristao pomoći, zar ne? Jer on je znao za koga pravite taj stroj. Znao je da ste sklopili ugovor s vragom.”

Charnage je prvi put počeo izgledati kao da ga shvaća ozbiljno.

“Tko ti je to rekao?” kazao je.

“Znači, sad mi vjerujete?” rekao je James. “Polako vam sijeva da ja *ipak* znam kakav je vaš naum.”

“Za koga ja radim?” rekao je Charnage hladno.

James mu nije odgovorio.

Istini za volju, nije to uspio dokučiti. Tri traga iz Fairburnove zagonetke ostala su nerazriješena.

Charnage je kimnuo glavom Ludwigu, koji je prišao Jamesu i silom mu ulio još džina u usta.

Počeo je grcati dok mu je grlo očajnički pokušavalo odbiti otrov. Džin je klokotao i grgljao, i jedan mu se dio slio pogrešnim putem u dušnik tako da mu je oganj sijevnuo prsima.

James nije stigao doći sebi prije nego što je Ludwig u njega ulio još, pa mu se želudac okrenuo. Utroba mu se nadigla i mlaz kiseline briznuo mu je u nepce. S mukom ga je progutao, a utroba mu se upet nadigla.

“Smrtonosna je to tvar”, rekao je Charnage. “Nije čudo da su ga dušobrižnici zabranili u Americi. Ali neda se zabraniti ono za čim ljudi žude. Glavna je posljedica Prohibicije bilo to što su posvuda iznikle bande kriminalaca spremne isporučivati nasušno potrebna pića. Čini mi se da si upoznao jednog od tih američkih nitkova u kazinu, šarmantnog *mistera* Schultza, pivskog baruna New Yorka. Ne izgleda naročito, zar ne? Ali čini se da je ove godine zaradio četrnaest milijuna dolara i pobio Bog bi ga znao koliko svojih zemljaka. Što još znaš, dečko?”

Charnageov je glas zvučao šuplje, pun odjeka. Jamesa su boljele uši od slušanja. Iza očnih je jabučica počeo osjećati nabijanje, kao da mu netko čekićem udara po lubanji iznutra ne bi li probio prolaz i pobjegao.

Obazreo se. Boje prostorije postale su mu prigušene i mutne. Sve se svelo na mučne žućkastosmeđe nijanse. Pokušao je uprijeti pogled u nešto, ali oči su mu neprestano bježale. Napokon mu je pogled pao na ženu i tu se primirio.

Stolno je svjetlo očito promijenilo položaj, jer sad ju je prvi put jasno promotrio. Na sebi je imala sivosmećkasti kostim koji joj je tijesno prianjao uz zdepasto tijelo. Kratka joj je kosa bila prosijeda. Imala je široko, plošno lice koje je izgledalo tvrdo kao da je iz kamena isklesano. Da joj pogled nije bio takav, izgledala bi kao prosječna sredovječna žena koja je proživjela težak život na otvorenom. Kao jedna od onih žena koje stoje za tezgom na tržnici ili rade u polju. Ali njezine su oči bile strašne. Crne i neizrecivo drevne. Izgledale su kao da su sve već vidjele i kao da ih ništa nikad ne bi moglo iznenaditi. James je shvatio da ne bi imalo nikakva smisla zatražiti pomoć od tih očiju.

Prostorija se počela vrtjeti oko njega, sva masna i omamljujuća, kao da je James proveo previše vremena na vrtuljku pa mu se zamutilo u glavi. Sklopio je oči i osjetio se još gore; nije više mogao odrediti gdje je gore, a gdje dolje, i spopao ga je užasan osjećaj gubitka kontrole.

“Što još znaš, dečko?” ponovio je Charnage. “Za koga radim?”

Misli su se bućkale Jamesu po glavi poput te zle tekućine koja mu je ispunila utrobu. Bile su zbunjene i nasumične, ali jedna zalutala neprestano se nastojala probiti na površinu...

Onaj beskućnik Theo kazao je nešto što je slabašno sinulo u Jamesovu mozgu, tako slabašno da to u toj

prilici nije ni zamijetio, ali to je sijevanje dovelo do daljnjih sijevanja. Sićušni okrajci informacija počeli su se sastavljati u uzavreloj kaši njegova opijenog uma.

Bilo je to nekako vezano uz Karla Marxa.

Što je ono Theo rekao?

Da je Marx pokopan na groblju Highgate. *Da.* Ali rekao je još nešto, poslužio se osebujnim opisom.

To je čovjek od kog je ruski medvjed pocrvenio.

Rusiju uvijek predstavlja medvjed, kao Britaniju buldog, ili Ameriku orao.

A crvena je boja komunizma.

James se sjetio kako se s Perryjem u taksiju prije groblja našalio da trebaju pronaći medvjeda koji kormilari čamcem.

Rouge Callisto. Crveni medvjed. Je li to odgovor koji im je Fairburn pokušao poručiti svojom zagonetkom?

A Alexis Fairburn je rođen kao Aleksej Fjodorov.

James je podigao glavu i pogledao ravno u Charnagea, silom tjerajući oči da mu se izoštre.

"Radite za Ruse", rekao je.

Charnage je zastao kao ukopan i blenuo u Jamesa. U prostoriji je zavladao tajac. Kao da je vrijeme prestalo teći.

Čaroliju je prekinula ona žena koja je tako mirno sjedila u dnu ureda. Sada je prvi put progovorila. Jednu riječ.

"John."

Charnageu se pogled na trenutak zamutio. James je shvatio da se on boji te žene. Da nije ovdje glavni on. Nego ona.

Charnage je otišao do nje i s njom šaptom poveo kratak razgovor.

James nije čuo što govore. Zaglušilo ga je urlikanje i pištanje krvi u ušima. Sklopio je oči i počeo nastojati da nekako zadrži zdrav razum. Nije mu uspijevalo. Cijelo mu je tijelo podrhtavalo. Otrov mu se širio kroz organizam, a on tu ništa nije mogao.

Nije mogao pobjeći, nije se nikako mogao sakriti od činjenice da umire.

“Nastavi.” To je rekao Charnage. Glas mu je u isti mah zazvučao bolno blisko i nemoguće udaljeno.

James je otvorio oči, ali ništa nije mogao reći.

Prignuo se i utroba mu se ispraznila u jednom silovitom nadimanju, zalivši tepih i Charnageove nogavice. Zijevajući poput ribe na suhom pokušao je uvući svježi kisik u pluća, ali alkoholna su mu isparenja nahrupila u jednjak i zastrla mu lice kužnom izmaglicom.

Charnage je obrisao Jamesu lice, ali ne zato da mu olakša muku, već zato da se ne zaprlja kad ga ponovno zgrabi.

“Ne”, rekao je James. “Molim vas…”

“Što je bilo?” rekao je Charnage. “Ovo proturječi tvom pojmu fer igre? Smeta te što nije baš kao u kriketu?”

“Molim vas”, rekao je James. “Ja…”

Ali riječi su mu se utopile u džinu.

Nestabilna supstanca

Prašina. Mrak. Glasno tuljenje. Mozak mu se drobi. Crna obličja promiču mu kroz vidno polje. U ušima mu huči. U nosu mu smrdi povraćotina. Gole cigle. Štropot koraka po željeznom stubištu. Glasovi se prepiru. Odjekuju. Nečije mu se šake zarivaju u gležnjeve i pod pazuhe.

"Pazi..."

Iznenadan bljesak bijele svjetlosti kad mu glava lupi u zid.

Smijeh.

Škripanje vrata. Poznata tapeta. Slika gole žene koja jede grožđe, Već je bio tu. Kada, ono... ?

Svježi zrak. Hladan zrak. Prosijeca kao nož. Budi ga.

Gleda uvis, u nebo. Braća Smith iznijela su ga iz tvornice na dvorište. Počeo je usisavati kisik u bolna pluća. Oblaci su se raspršili. Granule su zvijezde. Vrte se, vrtlože. On se gubi u divovskom slivniku, obrće se i obrće i obrće...

Opet se obeznanio.

Usnio je san. Zbunjene su mu se misli počele kovitlati glavom. Svakojaki su predmeti hitali prema njemu. Počeo je zamišljati da igra kriket na Nizozemčevu igralištu. Bacač odašilje lopte u njega, a one se odbijaju od tla i zabijaju u njega, u njegovo lice, u prsa, u tijelo, u noge. Svaki ga djelić tijela boli.

Došlo mu je da krikne kako to nije pošteno, ali nije mogao progovoriti.

Pokušao se usredotočiti. Mora suzbiti ovaj kaos. Mora si izoštriti svijest. Pred očima su mu samo zagonetke i nerješive križaljke. Binarni zapis koji se razmata u beskraj. Fairburn u kostimu kauboja, a iz usta mu izlazi oblačić za govor. *"Znam da ne vole svi križaljke poput* tebe. *Na primjer, učenik s kojim menzaš, onaj koji bude sav rumen dok trči, mora ukratko prihvatiti da se ubraja među vas."*

"Imaš pravo", promrmljao je James. "Mrzim križaljke."

Odgonetni sedam kriptotragova.

"Odgonetni si ih sam…"

"Što to priča?"

"Bunca."

Začuo je pljuskanje vode i osjetio truli, riblji smrad Temze. Otvorio je oči. Braća ga spuštaju skliskim ljestvama u teretni čamac. Shvatio je da se nalaze na prostranom pristaništu punom riječnih plovila. Niska žućkasta maglica puže preko površine vode. Odnekud izdaleka otegnuto je, turobno zatulila brodska truba.

James je pao mlitavo kao krpena lutka kad su ga bacili na palubu čamca. Na dnu se skupila palac duboka studena voda. Na trenutak ga je vratila u život. Prevrnuo se na leđa i ugledao Wolfganga i Ludwiga kako ga promatraju odozgo. Ludwigu se lice lubanje rascijepilo u cerek.

"Budni smo, je li, dečkiću?" rekaoje. "I bolje. Ovo uopće ne bi bilo zabavno da ne znaš što ti se sprema."

"Idemo, brže", rekao je Wolfgang. "Znaš da ne volim čamce."

"Nisam ti ja kriv što nikad nisi naučio plivati", rekao je Ludwig. "Daj da samo to obavimo i vratimo se na suho."

Wolfgang ne zna plivati. Ne voli čamce.

Kad je to čuo, Jamesu kao da se u dnu svijesti zakrijesila sićušna svijeća. Pohranio je ovu informaciju. Informacija je moć. To mu je stric rekao. Stric Max, koji

je bio špijun u Velikom ratu. On je naučio Jamesa da nitko ne može dovijeka držati jednog Bonda.

Mora se boriti. Boriti da ostane pri svijesti. Boriti protiv otrova u svom tijelu. Boriti protiv ove dvojice ubojica.

Mora ostati na životu.

Ludwig je kleknuo ijednom rukom stisnuo Jamesove obraze. Zatim mu je nemilice protresao glavu lijevo-desno, tako da su mu zubi zazveketali.

"Tako je. Da si mi sada ostao budan", rekao je. "Hoću da te, slušam kako moliš za milost dok te bacamo u rijeku."

"Molim te", rekao je razdražljivo Wolfgang. "Daj da krenemo."

"Odgurni nas, onda", rekao mu je Ludwig i ustao.

"Zar nas ne možeš ti? Ne bih da upadnem u vodu."

"Da znaš da si beskoristan."

"Ma to mi je zbog koljena, Ludo", rekao je Wolfgang. "Znaš da nisam stabilan na tom koljenu, a nosakanje tog balavca nije mi baš pomoglo."

"Po običaju", rekao je Ludwig, "sve moram sam."

Trenutak potom James je osjetio trzaj i začuo brektanje kad se motor upalio. Oblak dizelskih isparenja ispunio je dno čamca i James je osjetio kako se u njemu uzdiže val mučnine. Trenutak potom, puna utroba jetkih tekućina nahrupila mu je uz jednjak i briznula po podu.

"Riješi to!" proderao se Ludwig, pa je Wolfgang grubo odvukao Jamesa do boka čamca i brže-bolje ponovno sjeo njemu prekoputa.

"Drži ga na oku", rekao je Ludwig. "Ne bi bilo dobro da nam ovdje ispadne. Moramo otići sve do Limehouse Reacha, odakle više nikako neće moći isplivati na obalu."

James se pridržao za bok čamca. Povraćanje mu je još malo razbistrilo svijest, ali trpio je teške bolove. Popio je dovoljno alkohola da ga usmrti. U krvi mu je,

kola mu kroz sve glavne organe. Kroz jetru, kroz bubrege, kroz mozak…

Znao je da mu tijelo krajnjim naporom pokušava preživjeti. Bace li ga u brzu maticu Temze, neće izdržati ni minutu.

Ostani pri svijesti. Proučavaj okolicu, James. Informacija je moć.

Razaznao je da se nalazi na teretnom čamcu s motorom, sastavljenom od grubo zakovanih segmenata zahrđalog željeza. Ima četvrtaste krajeve i visoke, ravne bokove. Nije izrađen ni za udobnost ni za brzinu. To je industrijsko plovilo namijenjeno prijevozu robe amo-tamo po Temzi.

Ludwig je stajao na krmi i kormilario. James je promatrao kako polagano provozi čamac između ostalih plovila na vezu u pristaništu, njih po deset ili dvadeset smještenih jedno drugome uz bok. Tu ima toliko brodica da bi se moglo prošetati sjedne strane pristaništa na drugu preko njihovih paluba. Pristanište je zatvoreno, okruženo skladištima sa svih strana, ali nigdje nema ni žive duše. Sigurno je gluho doba noći.

James je sada vidio dva Ludwiga, jer mu se pogled zamutio. Pokušao je ponovno izoštriti oči, ali bilo mu je kao da se nalazi u nečijem tuđem tijelu kojim nikako ne može upravljati.

Usredotoči se, James. Predano razmišljaj. Ne daj da ti se svijest ugasi.

Uspije li se nekako izvući živ iz ovoga, još će morati pronaći Fairburna.

Odgonetni sedam kriptotragova.

Učenik s kojim menzaš, onaj koji bude sav rumen dok trči, mora ukratko prihvatiti da se ubraja među vas…

Zašto ga je Fairburn uvrstio u svoje proklete tragove? Koliko bi Jamesu život samo bio jednostavniji da se uopće nije upleo u cijelu ovu nevolju.

I zašto Fairburn nije nazvao Jamesa imenom u tragu? Zašto ga je nazvao samo "*učenik s kojim menzaš',*

onaj koji bude sav rumen dok trči"?

Njegovo je ime očito dio odgovora…

Naravno.

Bond. Riječ *Bond*…

Mora ukratko prihvatiti da se ubraja medu vas…

Otvorio je oči upravo na vrijeme da vidi kako prolaze sasvim blizu druge brodice. Izmaknuo je ruku s boka čamca da mu je drugo plovilo ne zdrobi.

Osmjehnuo se. Refleksi ga još uvijek slušaju. Ima snažnu želju da preživi. Ne smije odustati.

Živopisna uspomena dolebdjela mu je u svijest. Uči jedriti s ocem na La Mancheu dok im jedrilica poskakuje po valovitim sivim vodama. Uživao je biti uz oca, s kojim nikad nije bio onoliko koliko bi volio. Otac mu je bio vrlo vješt pomorac, i James se prisjetio koliko se sigurno uvijek osjećao uz njega.

Ne kao uz ovu dvojicu, ne kao uz Wolfganga i Ludwiga. Oni nisu pomorci. Oni su gradski ljudi. Navikli su na pločnike i zgrade i tlo koje se ne ljulja pod nogama.

Pramac čamca lupio je opet u neku brodicu, pa je James pao čeomice na pod.

"Pazi malo", rekao jc Wolfgang, a Ludwig ga je opsovao.

Wolfgang je sjedio na uskoj klupi i čvrsto se držao za bok čamca. Izgledao je kao da mu život o tome ovisi, iako su se kretali tek puževskom brzinom, a čamac je bio tako otporne građe da nije prijetila opasnost da ga Ludwig potopi nekim svojim nespretnim sudarom.

Jamesu je glava klonula na prsa i crni se veo spustio na njega.

Našao se na nekom drugom mjestu. Na sigurnijem mjestu. Našao se opet uza svoga oca.

Vraćaju se u Hythe. Majka ga čeka na molu. Ali James je zaboravio jedno od pravila plovidbe i primio se za bok jedrilice. Dok su prilazili uz mol, udarili su u odbojnik od užeta i prst mu se pritom prikliještio. Tada

je zatulio, a otac ga je izgrdio zbog blesave nepažnje.

Majka ga je zatim zagrlila i počela ga ljubiti i svesrdno mu pomagati, kao da je zadobio smrtnu ranu. Njemu nije bilo drago što ga grli, i smatrao je da ga tetoši kao malu bebu.

Sada bi, ipak, drage volje dao sve na svijetu da ona bude opet uz njega i da opet osjeti kako ga grli.

Ne budi cvilidreta,James. Mrtva je. Oboje su mrtvi. Više nema nikoga tko te može primiti za ruku. Morat ćeš se samostalno izvući iz ovoga. Prepušten si sam sebi. Zato poduzmi nešto.

Mora ukratko prihvatiti da se ubraja…

Tko je on to?

Pa, Fairburnovo pismo tvrdi daje on učenik koji bude sav *rumen* dok trči.

Ukratko prihvatiti da se ubraja?

Kriptični opisi nikad se ne odnose na ono što doslovce znače, to mu je Pritpal objasnio. Ova zagonetka nema nikakve veze sa samim Bondom. Samo se služi slovima njegova imena da stvori novu riječ. BOND.

Dakle. Što ako ukratko uzme riječ koja se odnosi na ubrajanje?

Koja je riječ za broj? *Numera.* A ukratko se piše — *Nr.*

Bond mora ukratko prihvatiti da se ubraja…

Da. Lako je to, kad se jednom prokljuvi.

Riječ *bond* mora prihvatiti riječ *rumen* i skraćenicu *nr.*

Sve to sad ima savršenog smisla.

Mora samo staviti slova *R-U-M-E-N-N-R* unutar slova*B-O-N-D*…

Rumbendonnr… brunnermond… redrumbnnon…

Ka ko muje moglo biti nakraj pameti da bi to znao riješiti? Zašto ga je njegov beskorisni pijani mozak varkom naveo na pomisao da zna što radi?

To su besmislice koje ništa ne znače.

Još jedan nalet mučnine vratio ga je u stvarnost. Ali utroba mu jesad ostala prazna i više nije imala što izbaciti kad mu se ponovno nadigla, tako da je samo suho povratio i bolno progutao, a želudac i im se počeo žmikati kao da se u njemu otvara i stišće šaka.

Kad su mu grčevi prošli, uspravno je sjeo i pogledao oko sebe. Pred njima se sad nalazio uzak prolaz između velikog parobroda i teglenice s ugljenom, a iza njega prazan potez vode sve do izlaza iz pristaništa na Temzu.

Buka dizelskog motora postala je reskija i čamac je ubrzao.

"Ne idi prebrzo", rekao je Wolfgang.

"Joj, daj prestani cendrati", rekaoje Ludwig. "Znam što radim "

"Mrak je, Ludo, i opasno je", rekaoje Wolfgang. "Ne bismo uopće smjeli ići na plovidbu po noći. Gledaj ovu maglu."

Hajde, James. Nemaš naročite izglede, ali ako ne uspiješ natjerati tijelo da te počne slušati, nećeš imati nikakve izglede.

Spustio se na sve četiri. Osjetio je kako ga gruba paluba čamca zasijeca, ali bolovi su mu izoštrili osjetila. Usredotočio se na njih, znajući da će ga održati budnim. Ako osjeća bol, to znači da je i dalje živ.

Počeo je puzati.

"Kamo je on sad krenuo?" rekaoje Ludwig, ali Wolfgang mu nije odgovorio.

James je bolno prelazio palubu mic po mic. Rijetki mlaz ljepljive žuči bolno muje curio iz usta. Jedva da ga je bio svjestan. Uskoro je zaboravio gdje se nalazi i što to radi, ali bio je dovoljno priseban da se nastavi kretati.

Glava mu je bubnula u nešto. Bila je to Ludwigova noga. Podigao je pogled.

"Miči se", brecnuo se Ludwig i odgurnuo ga stopalom. James je pao nauznak uz bok čamca i

onesvijestio se.

Osjetio je majčine ruke oko sebe. Šapnula mu je nešto na uho, ali nije ju uspio čuti.

Ne. Nije ona tu. Ne daj se zavarati. Otvori oči i probudi se.

Pokušao je, ali otkrio je da su mu kapci olovni. Da je svaki težak tonu. Morao ih je prstima silom podići.

Velika teglenica s ugljenom već se nalazila tik ispred njih. Nakon što prođu ovaj posljednji uski procjep, Ludwig će moći nastaviti punom brzinom, a James će izgubiti svaku priliku za bijeg.

Pogledao je prema Wolfgangu. Još uvijek sjedi u istom položaju i nije ni prstom mrdnuo otkako se tako smjestio. Leđa su mu ukočena i pogrbljena.

Ludwig se pak uživio u vožnju, otvorenih usta gleda preda se u mrak i oblizuje si pritom razlomljeni greben zatupastih smeđih zuba. Polako dodaje gas.

James se prevalio u stranu i ponovno primio Ludwiga za noge, a Ludwig ga je ponovno odgurnuo njima. Samo, ovaj put James nije odustao. Dopuzao je natrag, a Ludwig mu je ovaj put stavio čizmu ravno posred lica.

“Samo ti daj, mangupe”, rekao je i zahihotao se. “Baš mi je zabavno.” Gurnuo ga je iz sve snage, odbacivši Jamesa nekoliko koraka niz čamac tako da se punom težinom svalio na bok.

Osjetio je kako mu se nešto zabilo u slabine.

Bočica. Ona staklena bočica kalija koju je uzeo iz Charnageovr ostave.

Zavukao je ruku u džep i napipao to hladno, tvrdo staklo. Ruka ga je bolno zapekla. Bočica je procurila i već mu stvorila ojedinu na koži. Prisilio se da je ne pusti, koristeći se žestinom bola da ga razbudi.

Kad su prišli uz bok parobroda buka motora se pojačala, odjekujući od njegove metalne oplate.

James sc spustio na koljena i okrenuo prema Ludwigu.

“Ma gledaj tko je to”, rekao je Ludwig. “Mladi Sherlock Holmes!”

“Evo ti”, rekao je James i jednom kretnjom izvadio bočicu iz džepa i bacio je na kormilo.

Nije bio siguran kakav će učinak postići, bude li ga uopće i bilo, ali nadao se da će biti dovoljno dramatičan da ih omete.

Kako se pokazalo, učinak je bio spektakularan.

Kalij je već predugo bio u bočici, tako da je postao nestabilan. Udar pri srazu s krmom izazvao je eksploziju popraćenu zapanjujućim praskom i zasljepljujućim ljubičastim bljeskom, a krhotine stakla razletjele su se kojekuda. A kad je zapaljiva tvar iz bočice potom pljusnula u vodu na dnu čamca, ondje je spontano planula i ispunila zrak oblakom plina.

Ludwig je zaurlao i pao u stranu, obrnuvši kormilo.

Čamac se nekontrolirano zanio i bočno odalamio u teglenicu za ugljen. Wolfgang je vrisnuo i bacio se s klupe na pod, primivši si pritom šaku uz vrištanje u agoniji. Prije nego što je pao u vodu, James je još stigao samo vidjeti grozomornu ozljedu koju je sudar nanio Wolfgangu: u korijenu mu je odsjekao sve prste lijeve šake osim palca.

James je tonuo. Ništa nije vidio, a kad je pokušao isplivati na površinu, glavom je udario u nešto tvrdo. Shvatio je da je ispod teglenice. Mahnito je zaplivao u stranu. Lice mu je izbilo na površinu i udahnuo je zrak. Više ništa nije osjećao. Cijelo mu je tijelo otupjelo. Ipak, znao je da će ga voda usmrtiti ako ubrzo ne izađe iz nje.

Začuo je Ludwiga.

“Šuti!” proderao se na brata. “Kamo se djenuo?”

“Pomozi mi”, zajecao je Wolfgang. “O, Bože, pomozi mi.”

Ludwig je ugasio motor i čamac je ostao plutati.

“U vražju mater, što je sad s tobom?” rekao je.

“Moji prsti”, rekao je Wolfgang. “O, Bože, moji prsti.”

“Pokaži mi… O, Isuse, Bože moj…”

James se odgurnuo od teglenice i preplivao nekoliko zamaha do sidrenog lanca parobroda što se koso spuštao u tmurnu vodu. Primio se za njega i tako zadržao, držćući, dok mu se u glavi vrtjelo. Sve mu se mračilo, kao da gleda niz dugačak tunel čiji se suprotni kraj polagano odmiče od njega.

I dalje je čuo braću.

“Pomozi mi, Ludo.”

“Ne mogu. Ova prokletinja posvuda bukti. Ne mogu je ugasili. I izgubili smo balavca. Gdje je? Kamo se djenuo?”

“Pusti ga”, zajecao je Wolfgang. “Pao je u vodu. To smo i htjeli. Utopio se. Pusti sad njega i pomozi meni. Trebam otići doktoru. Pomozi mi, Ludo…”

Ludwig je pokrenuo čamac unatrag i udaljio se. Uskoro je James vidio još jedino jezovit ljubičasti odsjaj u izmaglici i čuo samo Wolfgangovo zapomaganje i vrištanje.

Pustio je lanac i otplivao dalje. Svakih nekoliko zamaha glava bi mu se našla pod površinom, i tada je očajnički nastojao ne progutati vodu, ali napokon je uspio preplivati plovilo i ispentrati se na drveni mol. Skljokao se na pod i ostao tu ležati kao mrtav dok su mu se besmislene riječi kovitlale u glavi, uljuljkivale ga u san…

Rumbendonnr… brunnermond… redrumbnnon…

Ako zaspi, nikad se više neće probuditi.

Ustani.

S mukom se osovio na noge i načas zaglavinjao, nastojeći se ne srušiti. Zatim je učinio nešto najteže što je ikada u životu morao. Stavio je nogu pred nogu i počeo hodati.

Idućih nekoliko sati protekli su mu u magli. Sjećao se samo letimičnih prizora.

Prvo je pamtio da se nastojao izvući iz pristaništa. Ali kud god da bi pokušao proći, nešto bi ga spriječilo.

Vrata, ili skladišta, ili visoki zidovi. Na koncu ga je pronašao pristanišni redar i odveo sa sobom u kućicu za dežurstva. Posjeo ga je pokraj peći na drva i otišao telefonirati.

Dok ga nije bilo, James se nekako uspio ispentrati kroz prozor.

Nakon toga neko mu je vrijeme sve bilo prazno. Potom je postao svjestan da hoda. Hoda, spotiče se, pada, hoda, spotiče se, pada. I da mu neki iritantni glas u glavi govori da nipošto ne zastane.

Uspije li zadržati tijelo u pokretu, moći će se i dalje boriti protiv otrova. Zaustavi li se, umrijet će. Posve jednostavno.

Sjećao se kako je stajao uz vatricu u kanti s nekim beskućnicima i grijao se. Sjećao se kako mu je netko dao šalicu vrućeg čaja, ali pojma nije imao tko je to bio, ni gdje se to dogodilo.

Sjećao se da je zastao da povrati. Da je gledao kako se čaj odlijeva u slivnik.

Sjećao se kineskih lica. Kineskih natpisa na prodavaonicama. Pogleda kroz vrata na Kineze koji sjede oko stola, puše, viču i igraju neku igru sa suhim zrnjem graha.

Sjećao se da mu se netko smijao.

Sjećao se da se sklonio na trijemu neke crkve.

Nekako se uspio domoći kaputa, ali nije se sjećao gdje. Bio mu je Prevelik i mjestimice podrapan, a jedan mu se džep otrgnuto klatio, ali barem mu je pomogao da se zagrije.

Sjećao se nekakve rasprave, tuče, udarca koji mu je netko zadao, vkanja. Nakon toga su ga ostavili uz cestu. Sjećao se da je dopuzao do zida gdje ga je ponovno pronašao jedan redarstvenik. Ovoga nije zanimalo odakle je on došao, samo ga je potjerao da ide dalje, podbadajući ga pendrekom da samo nastavi hodati.

Hodati, hodati, hodati.

Kamo on to ide? Čiju on to pomoć misli pridobiti?

Rouge Callisto. Pritpal će se ponositi njime kada javi prijatelju da je riješio jednu zagonetku.

Mogu li pronaći Pritpala? Koliko je daleko Hacknej Wick?

Predaleko.

Crveni medvjed...

Crveni. Red.

Polako mu se u svijesti oblikovalo jedno ime. Jedno sjećanje. Jedan dječak. Da. On živi tu negdje. Na East Endu.

Jedan prijatelj.

Ipak tu ima jednog prijatelja.

To je nešto, zar ne? Nešto za što se može primiti.

Red. Red Kelly. Zna li netko za njega?

Nebo se postupno razdanjivalo. Ljudi su polako izlazili na ulice. Zna li netko za Kellyja? Dječak je. Od svojih šesnaestak godina.

Red Kelly…

"Vidi tu... Vidi tamo... Nikad čuo... Neki ti Kellyjevi žive tamo dolje prema Canning Toivnu... Jesi pit'o u Stepneyju, sinko?... Misliš na starog Brendana Kelljja? Probaj u Cable Streetu... Probaj u Shadivellu... Je i on Irac? Svi su ti Irci u Wappingu... "

Žeđ. Sjećao se žeđi. Laptanja vode iz lokve. Ležanja na trbuhu poput pseta. Srkanja… Vode…

I zatim više ničega. Samo nemirna sna prožeta beskrajem noćnih mora. Čovjeka koji mu se dere u lice, dere bez kraja i konca. Čovjeku s četiri crna batrljka na mjestu gdje bi mu trebali biti prsti.

Treći dio: NEDJELJA

Monstruozna regimenta

“Koji je taj?”

“Vrag bi ga znao.”

“Koji je taj, je l'?”

Osjetio je kako mu nečije ruke natežu odjeću.

“Šta ima? Sigurno ima nešto kod sebe.”

“Vraga. Vid’ mu kaput. Obična protuha.”

“Nosi nekakvo trulo odijelo.”

“Jesi mu pregledala sve džepove?”

“Da. Ima samo nekakve smočene papiriće s kineskim slovima.”

“Znači da je onda Kinić? Ne izgleda mi k’o Kinić.”

“Izgleda mi polumrtav.”

“Daj da ga dokrajčimo…”

James je otvorio oči i zažmirkao od oštrog zimskog svjetla. Crne i smeđe prilike provijavale su mu kroz vidno polje. Pokušao je razbistriti vid, uočiti nešto iza tih lebdećih prilika. Opazio je građevine. Ljude. Djecu.

Shvatio je da se nalazi u zapuštenu dvorištu neke gostionice. Punom naslaganih sanduka praznih boca. Nad njim se nadvijaju kuće crne od čađi. Okružuje ga družina odrpanih djevojčica. Neke su sitna deriščad stisnutih, smežuranih lica, a neke mnogo starije, tvrdih, okrutnih izraza. U sredini im stoji kolovođa, djevojka otprilike Jamesovih godina. Ima velike smeđe oči, razmaknute na oblom, srcolikom licu i široka, puna usta koja se nikako ne prestaju podrugljivo smješkati. Kosa joj je tamne, zagasitocrvene boje i iaskuštrano joj pada preko očiju.

Znatiželjno je promotrila Jamesa, a on joj je uzvratio pogled.

“U šta si blen’o, beno?” rekla je.

“U tebe”, hrapavo je rekao James. Usta su mu bila suha, grlo ošureno.

“‘Ko ti je dopustio?” rekla je djevojka.

“Nitko”, rekao je James. “Zašto? Zar mi treba dopuštenje? Tko si li? Da nisi možda kraljica?”

“Ne budi bezobrazan”, rekla je djevojka.

“Pomozi mi da ustanem”, rekao je James.

“Zašto bih?”

“Kako te volja.” James je pokušao ustati, ali ona ga je gurnula natrag na zemlju.

“Koji si ti?” rekla je.

“Nema veze”, rekao je James. Bilo mu je kao da mu se željezni obruč polagano stišće oko glave. U ušima mu je zvonilo, a u križima je osjećao oštro probadanje.

“Daj da ga sredimo”, rekla je jedna djevojka i dohvatila bocu. “Nije odavde. Tuđi je.”

“Govori gospodski”, rekla je jedna djevojčica. “Tko je on? Odakle on tu? Nije beskućnik. Gospodičić nekakav.”

“Daj da ga sredimo”, ponovila je djevojka s bocom. “I to pošteno.”

Ma koliko loše da se osjećao — a nije se sjećao da se ikada osjećao lošije —James nije imao namjeru samo ležati i puštati da ga maltretira hrpa djevojčica.

S mukom se osovio na noge.

Ona ga je djevojka podbola bocom.

“Nemoj”, rekao joj je James. “Ne udaram djevojke, ali voljan sam učiniti iznimku u tvom slučaju.”

Bubnula ga je jače, a James ju je nagonski opalio po ruci, tako da joj je boca ispala.

Smireno ju je podigla za grlić, pa razbila donji kraj i zamahnuta prema Jamesu, koji se uspio izmaknuti i zatim joj stopalom potkvačiti noge. Strovalila se na tlo i

James je pokušao umaknuti, ali tijelo mu je bilo krajnje tromo i nespretno. Jednu od njih je odgurnuo s puta, ali ostale svi ga dohvatile, okrenule i počele udarati nogama. Jedna ga je djevojčica ščepala za kosu i cimnula unatrag tako daje izgubio ravnotežu.

Pao je nauznak na hrpu sanduka, ali u blizini je opazio podužu letvu i uspio je dohvatiti. Osovio se na noge i počeo njome vitlati po zraku ne bi li odbio djevojčice.

Koliko će dugo ovako moći izdržati? Ne baš dugo. Ne dok je ovako slab i ošamućen. Njih je previše, a on u sebi osjeća snažno protivljenje samome pojmu nanošenja ozljeda djevojkama.

"Ovo je naš teritorij", rekla je kolovođa. "Ne smiješ biti tu."

"A da?" rekao je James. "A tko ste točno vi?"

"Mi smo Monstruozna regimenta."

"Pa, nemam ništa protiv vas", rekao je James.

"Svejedno ćemo ti dati batina", rekla je djevojka. "To mi radimo."

"Možete pokušati", rekao je James, ali čim je to izgovorio jedna je zgrabila njegovu letvu i istrgnula mu je iz ruke. Nije se ni snašao, a već su ga oborile na tlo, i osjetio je udar cipele u slabine.

Ovo je loše. Oboren je i nema se kako obraniti. U ovakvom bi ga stanju cipelarenje lako moglo stajati glave. Obujmio si je ruku glavom da je zaštiti i čvrsto se sklupčao.

"Na njega", procijedila je djevojka s bocom. "Pošteno ga ispasirajte!" Zatim je odjeknuo jedan poznat glas.

"Oj! Ma koga vraga vi tu radite, je l' te?"

"Zašto mi nisi rek'o da si ti James Bond? Zašto mi nisi rek'o da si Redov kompa? Malo nam je falilo da te dokusurimo, tuko blesava. Zašto ništa nisi rek'o? Ti si James Bond. Ti si sredio onog tipa šta je ubio Alfieja?

Ma ti si junak, nego šta. Red te fali na sva usta. Zašto nisi bar nešta rek'o?"

James nije mogao progovoriti. Djevojka ga je tako čvrsto grlila da mu je prijetila opasnost od napuknuća rebara.

"Daj mu da diše, Kel", rekao je Red Kelly, koji je stajao po strani i gledao ih s podsmijehom na zgužvanu koščatu licu.

Djevojka je napokon ispustila Jamesa iz zagrljaja, pa je slabašno zakašljao.

"Jesi dobro, kompa?" rekao mu je Red. "Izgledaš k'o smrt mi dopustu."

Red je bio žgoljav šesnaestogodišnjak s kuštravim busenom kose boje mrkve na tjemenu. James ga je upoznao za Uskrs u vlaku sa spavaćim kolima za Fort William. Red je putovao u Škotsku ne bi li otkrio što se dogodilo njegovu nestalom bratiću Alfieju. James mu je pomogao, i njih su dvojica postali prisni prijatelji usprkos različitom podrijetlu.

"Nisam *ja* kriva za to", rekla je djevojka. "Izgled'o je tako i prije nego što je nama pao šaka."

Red je obgrlio djevojku oko ramena.

"Dopusti da te upoznam sa svojom milom mlađom sestrom Kelly" rekao je.

"Zar ima samo prezime?" rekao je James dok se trljao po izbubanim slabinama.

"Tako joj glasi i ime i prezime", rekao je Red. "Mama i tata dali su joj krsno ime Kelly. Kelly Kelly. Kelly ti je irsko ime. Znači ratnik. Očito su smatrali da joj odgovara."

James je promotrio djevojku. Ona si je obrisala nos i uzvratila mu pogled, promotrivši ga velikim, bistrim smeđim očima.

"Čule smo da se netko raspituje za Reda", rekla je. "Pojma nismo imale tko. Znale smo samo da nije odavde. Mislile smo da to znači da stižu nevolje."

James je kratko šmrknuo od smijeha.

“I *znači* da stižu”, rekao je. “Velike nevolje.”

“Tebe nevolje uvijek prate u stopu”, rekao je Red. “Daj se pogledaj. Koji te to vrag ovaj put snašao?”

“Duga priča”, rekao je James. “I žao mi je što vam moram reći da po svoj prilici još nije završila.”

Jamesu se odjednom zavrtjelo u glavi i blago je zaglavinjao. Red ga je pridržao, pa podigao šiljati nosić.

“Gordona ti Bennetta”, rekao je. “Da znaš da bazduckaš, Jimmy moj. Cugao si? Izgledaš mi pjano k’o guslareva kuja. Bolje da te odvedemo na toplo, stari. Dok nam još nisi napravio kljacu. Smjesti’ ćemo te pod krov i oprati, pa smisliti nekakvu njupu, a ti nam onda lijepo ispričaj sve po redu.”

Red je krenuo lupati po stražnjem ulazu u gostionicu sve dok ih nije otvorio ćelavi debeljko u prljavoj potkošulji. Očito su ga probudili, pa ih je prostrijelio gromovitim pogledom.

“Red?” zarežao je kad je vidio o kome se radi. “Šta ti radiš tu u ovo doba dana? Gubi se.”

“Pusti sad to, Lou”, rekao je Red. “Ovo je James Bond.”

“James Bond?” rekao je Lou i licem mu se raširio ozaren, krezub osmijeh. Zgrabio je Jamesovu ruku i zdušno je protresao. “James Bond. Ti si junak u našem kvartu, sinko.”

“Kao što čujem”, promrmljao je James.

“Uđi, uđi”, rekao je Lou i uvukao ga kroz vrata. “Bit će mi čast ugostiti te u mojoj gostionici.” Odjednom je zastao i proderao se: “Maureen! Silazi ovamo, ljenčugo. Doš’o nam je gost.”

Blijedo zimsko sunce bezuspješno se pokušavalo probiti kroz prljave prozore. U gostionici je vladao mrak. Na golom, piljevinom posutom daščanom podu stajali su raspareni i pohabani stolovi i stolice. Zidovi su bili masni, a strop sav smeđ od duhanskog dima. Ustajali zrak odisao je slatkokiselom aromom alkohola, cigareta i znoja.

Lou je Jamesu raščistio mjesto za stolom čije su noge kroz godine upoznale mnogo premaza boje.

"Čime da te ponudim?" upitao ga je. "Pivom? Vinskim likerom? Žesticom? Možda čašicom finog džina? James Bond kod mene dobiva što god gaje volja."

"Ne. Molim vas", rekao je James kad ga je spopao grč mučnine. Od samog spomena riječi džin oblio ga je hladan znoj. "Čaša vode bit će sasvim dovoljna."

"Vode?" rekao je Lou. "Nikad ti ja to ne pijem. Al' donijet ću ti čašu."

"I daj mu klope", rekao je Red. "Dečku bi očito dobro došao doručak. Bez brige, kasnije ćemo se potkusuriti."

"Ne, ne, ne", rekao je Lou. "Ja častim. K'o što kažem, James Bond kod mene dobiva što god ga je volja."

Lou se izgubio iza šanka, i James je začuo kako je nešto viknuo nekome u stražnjoj prostoriji.

Red je sjeo za stol.

"Svima sam ispričao", rekao mu je s naopakim osmijehom. "Ljudi su ti ovdje vrlo bliski. Tko pomogne jednom od nas, pomogao je svima. Tko naudi jednom od nas, naudio je svima."

Jamesa su boljele krmeljave oči, u glavi mu je nabijalo, a suho ga je grlo peklo. Bio je promrznut i iscrpljen, pun mučnine. Ali sad se našao uz prijatelja. Uz nekoga tko mu može pomoći. Bio je sam otkako se odvojio od Perryja. A ova trošna gostionica djelovala mu je kao najsigurnije, najudobnije mjesto u Londonu.

"Oprosti što smo ti htjele izbiti zube", rekla je Redova sestra. "Ne zamjeri nam. Ne znamo mi za bonton k'o vi gospoda."

Bonton? James se prisjetio kako ga je Sir John Charnage pokušao otrovati. Koliko uspijeva razabrati, ljudi su diljem svijeta uglavnom jedni te isti. Može te pokušati ubiti neki koji govori kao gospodin, ili koji govori kao siromah, ili koji govori kao Nijemac, ili kao

Rus, ali sve to dođe na isto. Svi te imaju namjeru ubiti.

Lou mu je donio čašu vode i James ju je polako počeo srkati. Hladna, bistra tekućina imala mu je okus najčudesnijeg pića u životu. Klizila mu je niz grlo, ublaživala dehidriranost i smirivala uskomešani želudac. Osjećao je kako mu ulazi u krvotok i čisti otrove iz njega. Kako mu ispire tijelo iznutra.

"Hajde, onda, pričaj", rekaoje Red. "Koja je tvoja priča?"

James je duboko udahnuo i progovorio.

"Sve je počelo", rekao je, "kad nas je ravnatelj posjetio u mojoj sobi u Etonu..."

Trebalo mu je vremena da im sve ispripovijeda, a kad je napokon priveo priču kraju, Red je ispustio dug, tih zvižduk.

"Je l' ti to namjerno tražiš nevolje, Jimmy moj?" rekao je. "Il' one tebe same od sebe pronalaze?"

"Ne znam", rekao je James. "Ali nikako ih ne uspijevam izbjeći."

Louova supruga Maureen, niska, okruglasta ženica s povelikom bradavicom na obrazu, donijela mu je otkrhnut tanjur s komadom pite od svinjetine, dvije kriške tvrda, suha kruha i kockom ustajala sira.

James je nasilu progutao nekoliko zalogaja, premda je žvakao teško, a gutao još teže. Kruh mu se u ustima uporno zbijao u ljepljivu kuglicu koju je svako toliko morao sapirati vodom niz grlo.

"Onda, znaš za klub Paradice?" upitao je.

"Jakako da znam", rekaoje Kelly, pa se naslonio i počešao. "Eno ga dolje u Poplaru. Svi u ovom kvartu znaju za njega. To ti je najgore čuvana tajna na East Endu."

"A Sir John Charnage?"

"Oduvijek je meni taj tip bio mutan", rekao je Lou i pljunuo na svoj pod.

"Kompanija Charnage Chemical postoji već najmanje pedeset godina, je l' de, Lou?"

“Prije bi se reklo sedamdeset”, rekao je Lou. “Oduvijek je bilo gadno tamo radit’, da znaš. Dapače, najgadnije. Zbog svih tih otrova, isparenja i plinova. Uvijek se tamo umiralo. Ostala je izreka, kad netko umre, kaže se: ‘Otiš’o je radit’ za Charnagea.’”

“Zašto bi onda *itko* htio tamo raditi?” upitao ga je James.

“Kad nije bilo izbora”, rekao je Lou. “Kod Charnagea se išlo radit’ samo kad nigdje drugdje ne bi bilo posla. A svejedno su se pred ulazom ujutro stvarali redovi. Loša su ovo vremena, dečko. Nema ti niđe posla. Ljudi rade štagod mogu da prežive, da zarade šaku sitniša ne bi l’ dječici imali za kruv. Znali su da ih to ubija, svi oni koji su onamo išli. Kemikalije ti spale pluća, uđu u mozak, ali kontali su, možda se ja razbolim, al’ bar će mi obitelj preživjeti. Bar mi djeca neće skapati.

Stari Charnage, tata Sir Johna, bio je prava stravinja. Ne bi prošlo tjedan dana a da se neko novi ne razboli, ili ne oslijepi, ili samo na licu mjesta ne izdahne. Al’ Charnage je tvrdio da je jedan od najboljih poslodavaca na East Endu. A im’o je i veze. Bogat je to čovjek bio. Potplaćiv’o je ljude da zažmire na jedno oko i okrenu glavu. Kad je stari napokon umro a Sir John preuzeo vodstvo, sve je to ipak otišlo predaleko. Ni’ko tamo više nije ‘tio radit’. Sir John je mog’o još samo kupit’ strance s dokova čim siđu s broda. Nije to moglo potrajat’. Zatvorio je tvornicu i poč’o spiskavat sav obiteljski imetak. Voli se kockati, makar mu ne ide baš naročito. Zato je osnov’o taj svoj nezakoniti kockarski klub, taj Paradice, ne bi l' nekako namirio bar dio gubitaka.”

James je tako pozorno slušao pripovijedanje da nije primijetio kako se gostionica ispunila ljudima dok su razgovarali. A sad, kad su novopridošli primijetili da je pričanje završilo, počeli su prilaziti stolu pojedinačno ili u paru. Svi su se htjeli rukovati s Jamesom i počastiti

ga pićem, ali odbio je išta jače od gaziranog soka.

Jamesu je bilo teško držati korak s beskrajnim defiliranjem.

“Ovo su moj stric Jack i moj bratić Dave, ovo su moja braća Freddie i Dan, ovo je mali Joe, ovo je veliki Joe, de, gledaj, ovo je moja tetka Claire, a ono ti je Jerry…”

James je sjedio na klupi naslonjen na zid i drhtao, obliven znojem. Imao je dojam da se prostorija sa svih strana zbija oko njega, sužava i smrkava. Zamor glasova u gostionici treštao je i odjekivao. Imao je potrebu da se zavuče u mišju rupu, sklupča u njoj i ne probudi sljedećih stotinu godina.

Osjetio je nečiju ruku na mišici, pa se osvrnuo i ugledao lice Redove sestre Kelly. Zabrinuto ga je promatrala.

“Jesi dobro?” rekla je.

“Nisam baš”, rekao je James. “Mislim da će mi pozliti.”

“Ne iznenađuje me”, rekla je Kelly. “Sinoć si popio dovoljno za konja ubit’. Dođi, bolje da te odvedem odavde. Kad se Kellyjevi okupe, prije il’ kasnije uvijek izbije tuča.”

Podigla ga je na noge i izašla s njim na stražnja vrata.

Jamesu je godio svježi zrak, ali od ustajanja mu se zavrtjelo u glavi, a koljena su mu klecnula kao da će ga noge izdati. Oči su ga zaboljele od jarkog dnevnog svjetla.

Naslonio se na zid i počeo teško disati.

Kelly mu je stavila ruku na rame.

“Izdrža’ ćeš?”

“Nisam siguran.”

Oporo mu se osmjehnula.

“Red kaže da si prava faca”, rekla je. “Pusti’ ćeš da ti jedno pićence stane na kraj?”

James je podigao glavu i uzvratio joj osmijeh.

“Ne”, rekao je. “Neću. Koliko je sati?”

“Jedan”, rekla je Kelly. “Baš sam maloprije čula zvono sa svetog Jurja.”

“Moram u Hackney Wick”, rekao je James. “Moram pronaći prijatelje.”

“Ne ideš ti nikamo ovakav, vojniče”, rekla je Kelly.

James je promotrio svoju smočenu i upropaštenu odjeću.

“Dođi do nas” rekla mu je Kelly. “Da se lijepo malo odmoriš, a ja ću li dotle nać’ štagoda pristojno za obuć i reć’ materi da ti dade poštenije klope.”

James joj od umora i slabosti nije mogao prigovoriti, pa je krotko pošao za Kelly kroz uličice. Područje oko Etonske misije bilo je sumorno, ali ovo tu bilo je daleko gore. James nikad u životu nije vidio ovoliku bijedu. Kuće su bile sitne i zbijene. Umorne žene u teškim crnim haljinama ribale su pragove ili samo stajale i ogovarale. Bosonoga djeca trčkarala su i igrala se po slivnicima. Jedva da je bilo trgovina, a i one malobrojne uz koje ih je put proveo jedva da su nudile pokoji dronjak u izlogu. Natpis pred mesnicom oglašavao je cijenu gotovo svakog dijela životinje izuzev mesa — repa, iznutrice, srca, glave, nogu, jetre, bubrega i loja.

Mještani su u prolazu buljili u Jamesa. Uglavnom su mu djelovali blagonaklono i vedro, ali sitni, zaguljeni ljudi stajali su u grupicama po uglovima, vodili ozbiljne razgovore i pušili. Nije imao načina da odredi bilo čiju starost. Svi su mu izgledali ispijeno i prastaro, izmoždeni teškim životom i lošom prehranom.

Kad su naišli na još jednu gostionicu, dvije pijane žene izletjele su kroz vrata, čupajući se za kosu. Nastavile su prepirku na ulici, vrišteći, lupajući se i grebući, što je privuklo bučnu svjetinu.

“Tipična zabava za nedjeljni ručak na Cable Streetu”, rekla je Kelly.

Nešto dalje prošli su pokraj skupine djevojčica koje su privezale komad užeta za banderu i vrtjele se oko nje, podvriskujući od smijeha.

Skrenuli su u pokrajnju uličicu i uskoro se izgubili u labirintu tijesnih prilaza i prolaza. Nakon nekog vremena izbili su na ulicu s nešto većim kućama. Na pola puta Kelly se zaustavila i otvorila vrata jedne od njih. Ravno s kolnika ušli su u ulaznu prostoriju, tijesnu trgovinu s limenkama hrane i gaziranim pićima, limunadom Batey's, Vimtom, Tizerom i Kooper's Kolom.

Zastor je dijelio trgovinu od ostatka kuće, čiste ali skučene. Činilo se da obitelj ne posjeduje praktički ništa.

"Mama!" viknula je Kelly. "Vidi tko je tu. Jimmy Bond." Pojavila se žilava, koštunjava žena, brišući ruke o pregaču. "Znači, to je on", rekla je. "Daj da te vidim."

Primila ga je pod bradu, odmaknula od sebe i promotrila očim;t crnim kao ugljen. Kimnula je.

"U redu si", rekla je. "Ali upoznao si ti već tugu u životu, zai ne, James?"

"Joj, pusti ga na miru, mama", rekla je Kelly. "Upozn'o je već džin u životu, to je sve. Mora malo prileći."

"Slobodno ga smjesti u Redov krevet."

Na katu se nalazila sićušna pomoćna sobica puna potrganih željeznih ležajeva s madracima.

James je sjeo na krevet najbliži prozoru. Upitao se što Perry sad radi, i je li Pritpal razriješio još koji trag iz zakrivke. Možda bi bilo dobro da telefonski nazove Pritpala u misiju.

Ali kad je *tako* umoran…

"Ne daj mi da zaspim", promrmljao je. "Ima još toliko posla. Ne smijem dati da Charnage…"

"Ma samo ti daj", rekla je Kelly Kelly. "Neće te ubiti ako ubiješ oko na pet minuta."

Ali James je već zahrkao, ispružen na leđima raskrečenih nogu, posve obučen i obuven.

Vitez koji se pogodio s vragom

“Jesi li siguran da ne bi bilo bolje da smo otišli ravno na policiju?”

“Držat ćem-mo se plana. Ako do navečer ne vidim-mo njegovu facu, javljamo policiji, a onda vrag neka nosi posljedice.”

Pritpal i Perry sjedili su u vlaku i drndali se kroz polja na zapad, prema Etonu. Vozili su se nedjeljnom putničkom linijom koja je putem stajala na svakoj i najmanjoj postaji, pa im se činilo da će putovanje trajati dovijeka.

“Možda je u stvarnoj nevolji”, rekao je Pritpal.

“Ne naš James”, rekao je Perry. “Ne znam zašto, ali im-mam dojam da je s njim sve u redu. Tam-mo je negdje, tri koraka ispred nas, i po svoj prilici upravo rješava posljednji djelić zagonetke.”

“Nadam se”, uzdahnuo je Pritpal. “Najiskrenije se nadam.”

“M-moramo m-mu dati vrem-mena”, rekao je Perry. “A, uostalom, ako uspijem-mo riješiti još jedan trag, onda ćem-mo im-mati nešto konkretno s čim-me m-možem-mo na policiju, zar ne?”

“Valjda”, rekao je Pritpal, premda je izgledao sav ojađen.

“Bit će s Jamesom sve u redu”, rekao je Perry. “On se uvijek dočeka na noge.”

Nakon napada Perry se sakrio u kutu groblja Highgate. Opazio je kako braća Smith odlaze i gledao ih kako sjedaju u auto bez Jamesa i odlaze. Zatim je

pretražio okolinu, ali kad nije otkrio ni traga od prijatelja, otišao je odande i taksijem se vratio kući. Ondje je čekao Jamesa, ali oko pola jedan ujutro umor ga je napokon nadvladao, pa je otišao leći. Kad se James ni ujutro nije pojavio, nazvao je Pritpala u misiju da provjeri je li on možda čuo štogod o njemu.

Ni Pritpal nije primio nikakvu vijest, premda je to jutro za Jamesa stigla pošiljka umotana u smeđi pakpapir. Međutim, Pritpal je *uspio* dokučiti smisao još jednog traga iz zakrivke, ali rekao je Perryju da moraju otputovati natrag u Eton da ga odgonetnu do kraja.

Iskazavši atipičnu hrabrost , Pritpal je slagao velečasnom Falwellu, rekavši mu da odlazi provesti popodne s Perryjevim roditeljima. Zapravo, njih su se dvojica našli na kolodvoru Charing Cross i ukrcali se na vlak za Eton.

“Onda, jesi li siguran da sm-mo na pravom putu?” rekao je Perry.

“Sigurniji ne mogu biti”, rekao je Pritpal. Držao je bilježnicu otvorenu u krilu uz prepisani primjerak originalnog Fairburnova pisma, kako bi Perryju pokazao pjesmu o Zidnoj igri.

Hajde, vičemo, na bol ne misli!
Kako smo u žaru borbe pokisli,
Guramo se, tisćemo, dašćemo na jade jedvite,
Zar vrstu našu vi to zaobilazite?
Blatna nam se obrana izvija k'o kifla,
Ma, na cigli ulovit će tog đavla!
Pobježe nam tamo odrpanac prljav,
Raga jedna! Al naš će njega stići,
Svi u zrak tad bacit ćemo kape,
Lako će naš junak zgoditak postići.

“Pokušao sam je razriješiti svakom vrstom šifriranja koja mi je pala na pamet”, pojasnio je. “Preslagivanjem sastavnica, anagramima, dvostrukim značenjima, ali ništa mi nije dalo ključ rješenja sve dok

nisam odlučio potražiti moguće skrivene riječi."

"A koje bi to bile?"

"Šifriranje skrivenom riječi jednostavno sadrži odgovor skriven između drugih riječi", rekao je Pritpal.

"Pokaži m-mi."

"Pa, primjera radi, tvoje prezime Mandeville dalo bi nam riječi *man*, 'čovjek', i *devil*, 'vrag'. Ali bolji bi primjer bio pojam *Super Ryan,* gdje se tvoje ime - Perry- skriva preko dviju riječi", rekaoje Pritpal. Perry se osmjehnuo.

"I ti m-mi to hoćeš reći da se u ovoj pjesm-mici nalaze neke skrivene riječi?"

"Da."

Perry je promotrio pjesmu da vidi može li pronaći ijednu skrivenu riječ.

"Im-ma riječ *žena"*, rekaoje. "Skrivena preko riječi *pobježe nam.* Samo, za to baš i neću dobiti nagradu, je li?"

"Nažalost, ne", rekao je Pritpal. "Pogledaj krajeve stihova."

Perry je pogledao prvi dvostih.

Hajde, vičemo, na bol ne misli!
Kako smo u žaru borbe pokisli,

"Aha", podviknuo je. "Shvaćam što hoćeš reći, *m-misli kako* daje nam riječ *slika"*

"Upravo tako", rekao je Pritpal. "Čim sam to opazio, znao sam da sam nanjušio pravi trag. Sva se rješenja protežu preko spojnica rimovanih dvostiha."

Perry je pročitao sljedeći dvostih.

Guramo se, tišćemo, dašćemo na jade jedvite,
Zar vrstu našu vi to zaobilazite?

U njemu se skrila riječ *vitez.* Idući ga je, doduše, natjerao da se počeše po glavi.

Blatna nam se obrana izvija ko kifla,
Ma, na cigli ulovit će tog đavla!

"Ovo ne mogu uloviti ni za glavu ni za rep."

"Rješenje se proteže preko četiri riječi", rekao je Pritpal. "*Kifla*, *ma*, *na* i *cigli.*"

"Flam-manac!" rekao je Perry. "To je stvarno dobro skriveno."

Iz ostatka pjesme:

Pobjeze nam tamo odrpanac prljav,
Raga jedna! Al naš će njega stići,
Svi u zrak tad bacit ćemo kape,
Lako će naš junak zgoditak postići.

dobili su riječi *vrag* i *kapela*.

"Odgonetka nam je već danima pred nosom", rekao je Pritpal. "Grizem se što je nisam prije dokučio."

"Sam-mo, što to sve zajedno znači?" rekao je Perry. *"Slika, vitez, Flam-manac*, *vrag* i *kapela*? Koji je smisao?"

"Moraš uzeti u obzir i čime se pjesma navodno bavi", rekao je Pritpal. "Zidnom igrom. Odgonetka je vrsta igranja na zidu ili, točnije rečeno, *zidna slika"*

"To onda znači da nam treba kapela sa zidnom slikom o vitezu i vragu koju je naslikao Flam-manac, je li?" rekao je Pcrry.

"Da", rekao je Pritpal. "A pjesma se bavi znamenitom etonskom igrom. Fairburn je bio prvo učenik, potom i učitelj na Etonu, a pismo je poslao etonskom učeniku. Zaključio sam da potragu za tom zidnom slikom očito valja započeti u samome Etonu koji, priznajmo, ima vrlo znamenitu kapelu. Dapače, riječ je o jednoj od prvih građevina podignutih u školi. E sad, ne znam baš mnogo o kapeli College, ali ima li u njoj zidnih slika?"

"Nego što", rekao je Perry, koji je oduvijek gajio

sklonost prema likovnoj umjetnosti. “I to prilično znam-menitih. Jako su stare, iz petnaestog stoljeća, pretrpjele su poprilična rem-mećenja tijekom godina.”

“A jesu li možda flamanske?” upitao ga je Pritpal.

“Nem-ma tu *m-mozda*”, rekao je Perry. “Od glave do pete su flam-manske. Nam-maljala ih je vrhunska ekipa slikara koje je koledž doprem-mio iz Nizozem-mske, jer po svoj prilici nije bilo nikoga našeg tko bi znao prim-miti kičicu kako treba. Naoko nisu ništa naročito, prilično bljedunjave i m-mutne da ti pravo kažem, ali vjerojatno su najvažnija likovna djela na cijelom Etonu. Išao sam ih nekoliko puta precrtavati sa Školom risanja.”

“Misliš li da će nas danas pustiti unutra?” upitao je Pritpal.

“Ne znam zašto ne bi” rekaoje mu Perry.

Pritpal se zagledao kroz prozor.

“Još samo da ovaj prokleti vlak malo požuri” rekao je.

James se nije htio probuditi. Trebalo mu je još mnogo, mnogo više sna. Samo, netko ga je grubo tresao.

“Odlazi” progunđao je. “Pusti me na miru. Samo što sam zakunjao.”

“Budi se. Ustaj na noge lagane!” Glas je pripadao Redu. James je zaškiljio na jedno oko. Vani se polako mračilo. Red je u neosvijetljenoj sobici sada bio tek neodređena crna silueta.

“Skoro su tri sata, stari”, rekao muje Red.

James se silom pridigao na laktove i žmirnuo. Kapci kao da su mu iznutra bili obloženi brusnim papirom.

“Skoro tri?” rekao je, pokušavajući upiti taj podatak. “Rekao sam tvojoj sestri da mi ne dopusti da zahrčem.”

“Trebala ti je poštena ćorka, Jimmy moj. Bio si već

jednom nogom u grobu. Još gore, sprem'o si se spustit i drugu."

"Ali, Red, ne shvaćaš..."

Red mu je upao u riječ.

"Ne paničari, Jimmy moj. Koja ti je bila namjera? Đe si mislio otić'?"

"Moram riješiti ostatak zagonetke", pospano je rekao James. "Moram otkriti gdje je sada Fairburn." Prebacio je noge preko ruba kreveta i lecnuo se kad su mu bosi tabani dotaknuli ledeni linoleum. U sobi je bilo hladno kao u grobu.

Primijetio je da na sebi ima samo majicu i gaće. Netko ga je sigurno razodjenuo. Nije upitao tko.

"Kako čujem, danima već rješavate te zagonetke", rekaoje Red. "Šta si stvarno mislio da ćeš ih riješit' u ovakvom stanju? Dok te pere majka svih mamurluka?"

"Moram nešto poduzeti", jauknuo je James. "Nisi me trebao pustiti da toliko odspavam." Prisilio se da ušuti, pa pogledao u Reda. "Oprosti", tiho je rekao. "Umoran sam i dosta mi je svega, a glava me pakleno boli."

"Ne ispričavaj se, stari", rekao je Red i osmjehnuo se od uha do uha. "Drago mi je sto te opet vidim."

James je ustao i prstima si odmaknuo kosu s lica. Kao i obično, neposlušni mu je uvojak pao preko jednog oka. Koža ga je peckala, a po licu i šakama imao je crvene krastice od eksplozije kalija.

Musav dječarac koji je izgledao kao sitnije izdanje Reda ušao je u sobu s golemim kačketorn na ognjenocrvenoj kosi. Donio je Jamesov sako i hlače, osušene uz vatru i potom izglačane.

"Rekla mi je tvoja mama da ih donesem amo", rekao je Redu, pa žalosno pogledao Jamesa. "Samo, morala je baciti onaj tvoj kaput, stari, jer je bio sav u dronjcima."

"Fala, Stanley", rekao je Red, uzeo odjeću i dobacio je Jamesu. "James," rekao je, "ovo je moj bratić Stanley

MacCarthy."

"Reći ću svim kompićima da je u mom krevetu spav'o James Bond", rekao je Stanley dok je promatrao Jamesa razrogačenim, okruglim, blistavim očima.

"U tvom krevetu?" rekao je James dok je navlačio hlače. "Oprosti. Mislio sam da je to Redov krevet."

"I je", rekao je Red. "Dijelim ga sa Stanleyjem. Glavom uz rep, k'o dvije sardine u konzervi."

James je ustao.

"Mogu li telefonirati odnekud blizu?" upitao je.

"Imaš telefon u birtiji", rekao je Red. "Sada ne radi, ali Lou će nam otvorit' ako mu dovoljno glasno pokucamo."

"Morat ću posuditi novac za poziv", rekao je James. "Ali budi bez brige, vratit ću ti nakon što sve ovo prođe."

"Nema problema, Jimmy moj. Samo ti radi kako misliš da treba."

Centrala je proslijedila Jamesov poziv u Perryjevu kuću na Regent's Parku. James je porazgovarao s batlerom Braeburnom, koji mu je rekao da je Perry očekivao njegov poziv. Objasnio je da je Perry otišao nekamo s jednim prijateljem, ali da je prije toga zamolio da mu James ostavi broj na koji ga se može dobiti ako nazove. James je ostavio telefonski broj gostionice i zatim nazvao Etonsku misiju.

Pritpala tamo nije bilo, ali dobio je Tommyja Chonga, koji je opisao Jamesu što se u međuvremenu zbilo. James je ponovno ostavio broj gostionice.

Poklopio je slušalicu.

Gostionica je bila zatvorena preko popođneva, a gazda Lou meo je razbijeno staklo i prljavu piljevinu da počisti za gostima koji su tu bili u vrijeme ručka.

Red i njegova sestra Kelly odslušali su Jamesove razgovore.

"I šta ćeš sada?" upitao ga je Red.

“Nema mi druge nego čekati”, rekao je James i bacio pogled na zidni sat. “Ako su Pritpal i Perry zaista na tragu još jednog rješenja, možda nam upravo ono dade konačnu odgonetku cijele zakrivke i objasni nam gdje se Fairburn nalazi, ali vremena nam ponestaje. Danas je nedjelja, posljednji dan. Samo se nadam da će nešto otkriti, i to što prije.”

Sveti Žarač dočekao je Perryja i Pritpala ispod velikih, kićeno urešenih orgulja protegnutih nad ulazom u kapelu College.

Razvodnik u kapeli nosio je nadimak Sveti Zarač zbog palice sa srebrnim vršKom koju je za vrijeme službe držao kao svoje službeno žezlo. Većina učenika - uključujući ovu dvojicu - pojma nije imala kako mu glasi pravo ime.

“Zanimaju vas naše zidne slike, kako čujem”, izjavio je. Bio je to suh, ukočen čovjek čija se sijeda kosa srebrno presijavala poput vrška njegova štapa.

“Tako je”, rekaoje Pritpal i obazreo se po kapeli.

Radilo se o visokoj, uskoj građevini u kojoj su elegantni kameni stupovi nosili drveni stropni svod. Redovi izrezbarenih gotičkih klupa stajali su s obje strane, a iza njih, na zidovima, nalazile su se te slavne slike.

“Naslikane su u nekom momentu između tisuću četiristo sedamdeset devete i tisuću četiristo osamdeset osme godine”, rekao im je Sveti Zarač. “A onda ih je tisuću petsto šezdesete godine brijač s koledža premazao krečom, za što mu je bilo isplaćeno šest šilinga i osam penija.”

“Zašlo bi itko zatražio da se one prekriju bojom?” rekao je Pritpal “Bilo je to vrijeme Reformacije”, rekao je Sveti Žarač. “Henrik Osmi ukinuo je katoličanstvo i preveo cijelu zemlju na protestantizam. Zabranio je sve likovne prikaze fiktivnih čuda.”

Dok je to govorio, Sveti Žarač polako ih je vodio prolazom između klupa prema oltaru, gdje se okrenuo i popeo uz nekoliko stepenica do slika na desnoj strani. Kao što je Perry i upozorio, izgledale su pomalo trošno i izblijedjelo, poput mutne fotografije nečega što je u svoje vrijeme bilo šareno i živopisno.

"Kasnije su preko zidova položeni drveni paneli", objasnio je Sveti Zarač. "I na slike se posve zaboravilo sve do tisuću osamsto četrdeset sedme godine, kad su paneli uklonjeni. Ipak, čini se da se u to vrijeme malo tko zanimao za njih, pa je službeniku za održavanje bilo dopušteno otući gotovo cjelokupni gornji red slika sve dok ga jedan Kolega nije zaustavio. Svejedno, smatralo se da prikazi nisu primjereni protestantskim očima, pa ih se ponovno prekrilo. Tek ih sada, napokon, vidimo u punoj krasoti, ako je krasota pravi izraz. Obnovljene su, ali platile su danak godinama zapostavljanja." Pritpal je proučavao slike na zidu, prikaze raznih srednjovjekovnih prizora, ali nigdje nije uspijevao zapaziti vraga.

"Slike na ovoj, južnoj strani, pripovijedaju priču o kraljici iz legende", rekao je Sveti Zarač. "One na sjevernoj strani prikazuju raznovrsna čuda koja je izvela Djevica Marija."

"Smijem li pogledati?" rekao je Pritpal.

"Smiješ."

Pritpal je prešao na suprotnu stranu kapele i popeo se uz redove klupa do sjevernog zida. Među prvim što je uočio bio je čovjek u razgovoru s čudnom, nagom prilikom s rogovima na glavi čije se lice tijekom godina potpuno izlizalo.

"Je li ovo vrag?" upitao je.

"Jest", rekao je Sveti Žarač.

"A tko je to s njim?" rekao je Pritpal.

"Ah," rekao je Sveti Žarač, "to je vitez, Sir Arnoras. Zanimljiva priča. Amoras je pokušao prodati svoju ženu vragu, ali u tome ga je spriječila Blažena Djevica.

Siguran sam da nije bio jedini muškarac u povijesti koji je pokušao prodati ženu vragu", rekao je i suho se zahihotao.

Sad je Pritpal opazio da Sir Amoras s rogatim likom razmjenjuje ugovor, ili možda novac.

Upitao se do koje bi mjere netko morao pasti u beznađe da prislane na pogađanje sa samim Sotonom.

James je gotovo tri sata prosjedio uz telefon prije nego što je napokon zazvonio. Ne pričekavši da se Lou javi, poskočio je i podigao slušalicu s vilice aparata.

"Halo?"

"James!" Zvao ga je Perry. "Ziv si! Znao sam. Sam-mo, gdje si ti, za i m-me svega?"

"U jednoj gostionici na East Endu", rekao je James.

"M-mi tu prem-miremo od brige za tebe, a ti se cijelo vrijem-me baškariš kao velm-moža u gostionici", rekao je Perry.

James mu je brzo ispravio zabludu i ispripovijedao mu sve što se dogodilo nakon njihova sinoćnjeg rastanka.

Perry je zauzvrat rekao Jamesu za zidnu sliku u kapeli College.

"Amoras?" rekao je James. "Već sam negdje čuo to ime."

"Spominje ga Fairburnovo drugo pism-mo", rekao je Perry. "Sjećaš se? Ono u binarnom zapisu. Spom-minje nešto o tome kako je Charnageu ispričao priču o Sir Amorasu, što ga je nasm-mijalo."

"Ali to nam nimalo ne pomaže", umorno je rekao James. "Što nam je Fairburn time htio reći?"

"M-možda nas je pokušao upozoriti", rekao je Perry, "na viteza koji se pogodio s vragom. Na Sir Johna Charnagea, točnije rečeno. I im-mao je pravo. Stvarno ti se posrećilo što si uspio pobjeći, James."

"Sigurno nije stvar samo u tome", rekao je James.

“Pa, ako tu im-ma još nečega, pojma nem-mamo što bi to bilo”, rekao je Perry.

“Gdje ste sada?” upitao ga je James.

“Na kolodvoru u Etonu”, rekaoje Perry. “Vlak za London stiže kroz pet m-minuta, Pritpal se m-mora vratiti u m-misiju. Ja ću doći do gostionice da se nađem s tobom, pa m-možda nešto uspijemo riješili, m-može?”

“Okej.”

“Evo ti Pritpala”, rekao je Perry. “Htio bi popričati.”

Javio mu se Pritpal.

“Jutros je u misiju stigao paket za tebe, James” rekao je. “Sto da radimo s njim?”

“Tko je pošiljatelj?” upitao je James.

“Ne znam”, rekao je Pritpal. “Dostavljen je privatno.”

“Možda je trag za rješavanje zagonetke”, rekao je James. “Kad se vratiš, otvori ga i vidi što je unutra.”

“U redu”, rekao je Pritpal.

James je spustio slušalicu i odvukao se do barske stolice za šankom. Osjećao se usmrćeno. Sasušeno, smućeno i iscrpljeno. Koliko god da se trudio, nije se mogao ugrijati, pa je neprestano drhtao. Glava ga je boljela, a sve mu se činilo nekako mutno i udaljeno, kao u snu. Osjećao je nesnosne bolove u slabinama i znao je da ne potječu od zadobivenih udaraca. Nego od trovanja jetre. Molio se u sebi da nije pretrpjela trajno oštećenje.

Bio je sav jadan.

Nadao se da će se ovaj novi trag pokazati kao završni djelić slagalice koji je dosad nedostajao, ali samo je dodatno zbrkao cijelu situaciju. Doveo ga je u slijepu ulicu, i sad više nije znao kamo bi.

“Baš nešto razmišljam”, rekla je Kelly Kelly.

“Bože sveti, spasi nas”, rekao je Red i zakolutao očima prema stropu.

“Začepi gubicu, Red”, brecnula se. “I poslušaj me za promjenu.”

“A da ti prestaneš turat' nos u ovo?” rekao joj je

Red. “Stvar sr tiče mene i mog Jimmyja.”

“Slušaj ti, Red Kelly”, rekla je djevojka i ošinula brata strogim pogledom. “Sad se tiče i mene, u redu? Malo mi je falilo da ubijem dečka, tako da mu sada hoću pomoći. Ono, da mu se odužim. I ne trebaju mi nikakvi pametni komentari od tebe, jer ti nikad nisi bio najbistriji u familiji.” Obratila se Jamesu. “Što mi to točno tražimo?” upitala gaje.

“Jednog čovjeka”, rekao je James.

“Tog Fairburna?”

“Da. Charnage ga negdje drži.”

“I on je napravio nekakav stroj?” rekla je Kelly.

“Da.”

“I taj stroj je, kažeš,” rekla je Kelly, “povelik?”

“Peterson je u pismu naveo da praktički ispunjava cijelu sobu.”

“I prave ga za Ruse?”

“Da.”

“Kako će ga onda iznijeti iz zemlje?” rekla je Kelly.

James se iscerio.

“To mi nije palo na pamet”, rekao je.

“Malo toga tebi padne na pamet, zar ne?” rekla je Kelly.

“Pusti ga na miru”, rekao je Red. “Nemaš ti pojma o ovome, Kel. Samo se praviš važna pred mojim Jimmyjem.”

“Nikad ti nije bilo drago što sam pametnija od tebe, je l' tako, Red?” rekla je Kelly.

“A da? Dobro onda, ako si tako pametna, gdje bi taj stroj bio?”

“Pa na brodu, glupane”, rekla je Kelly. “Mora biti.”

“Ne znaš da je tako”, rekaoje Red.

“Ne”, rekao je James. “Mislim da ima pravo. Sve se poklapa. Kako da ga drugačije prevezu u Rusiju? *Sigurno* je na nekom brodu, tko zna gdje, ili ga ukrcavaju na brod. Kad je prevelik za prijevoz bilo kojim drugim sredstvom. A Charnage ne može otići sve dok ga

ne završi. Zbog toga nije mogao prije isploviti."

James se osmjehnuo i odjednom zaboravio na sve svoje bolove. Zahvaljujući ovoj djevojci došli su do prijelomnice.

Napokon se otvorio put prema cilju.

Pneumatska željeznica

“Klub Paradice u staroj Charnageovoj kemijskoj tvornici nalazi se dolje pokraj Zapadnoindijskih dokova” rekao je Red. “Samo, ako isplovljavaju za Rusiju, neće ići odande. U pristaništima postoji hrpetina dokova s tisućama brodova.”

“Poznaješ li možda nekoga tko bi nam mogao pomoći?” upitno ga je James.

“Ovđe ti većina ljudi radi dolje na dokovima”, rekao je Red i bacio pogled na sat. “Gostionica samo što nije počela radit’. Moj stari će prvi doći, pa možemo pitat’ njega.”

“Ako bude trijezan”, rekla je Kelly. “Znajući njega, pijan je još od ručka. Al’ mora’ ćeš se derati, James. Ostao je nagluh od eksploziji* u Brunner Mondu.”

“Gdje?”

“U Brunner Mondu.”

“Stoje to Brunner Mond?” rekao je James, a srce muje počelo jače tući.

“Tako se zvala tvornica TNT-a”, rekao je Red, “u ratu. Proizvodili su eksploziv za vojsku. Na tone. A onda, jednoga dana, BUM! Sve zajedno odleti u zrak. Sedamdeset dva mrtva, tisuće kuća sravnjeno sa zemljom. Najveća eksplozija u povijesti ove zemlje. Svi u kvartu ti znaju za nju, al’ to je bilo u vrijeme rata, kad su se novine trudile ne javljat’ ružne vijesti.”

“A gdje je bila ta tvornica?” rekao je James.

“U Silvertownu”, rekao je Red. “Kod Kraljevskih

dokova.”

Prije nego što je Red stigao išta više reći, James ga je obujmio rukama i tako čvrsto privio uza se da su mu kosti zakrckale.

“Oj, pušćaj me”, rekao je Red i odgurnuo ga. “Šta te sad spopalo?”

“Uspio si, Red”, rekao je James. “Riješio si posljednju zagonetku ”

“Je l'?”

“Mislio sam da to nema smisla. Sinoć, dok sam bio pijan, sastavio sam riječ Brunnermond prema jednom tragu, ali mislio sam da je to samo nekakva besmislica koja ništa ne znači, pa sam je potpuno smetnuo s uma. Ali stvarno se radi o odgovoru. Moramo stići na Kraljevske dokove, jer je brod sigurno tamo.”

“Brunner Mond je stajao kod Doka kralja Jurja Petog,” rekao je Red, “al' tamo imaš na stotine brodova. Kako ćemo znat’ koji od njih pripada Charnageu?”

“Pita' ćemo staroga”, skiseljeno je rekla Kelly.

Lou je otključao vrata gostionice i unutra se slilo bučno jato muškaraca. Među njima je bio sitan, smežuran čovjek, naoko star i izmožden, premda je James pretpostavio da mu po svoj prilici nije više od trideset pet godina. Imao je blijedo, izborano lice, desni bez ijednog prednjeg zuba i vodenaste, mutne oči pijanca. Kad je ugledao Jamesa, podigao je ruke u traljav boksačk gard i par puta zamahnuo prema njemu u šali.

“Eto tvog čovjeka”, rekao je i zapahnuo Jamesa pivskim isparenjima. “Daj da te počastim pićem.”

“Nema vremena, stari”, viknuo je Red.

“Uvijek ima vremena za piće”, rekao je Redov otac i glasno se nasmijao.

“Daj malo zašuti i saslušaj”, rekla je Kelly. “Moraš dobro razmislit’.”

“Joj, koja si ti zaguljena, zlobna, opaka ženturača”, rekaoje g. Kelly. “Pljunuta mater.”

Probio se pokraj Kelly i otišao do šanka, gdje je glasno naručio pivo.

“Bi’ će bolje volje nakon što popije svoju kriglu”, rekao je Red.

James je prišao šanku. “Gospodine Kelly,” glasno je rekao, “treba mi vaša pomoć.”

“Ma je l'?” rekao je g. Kelly, pa uzeo kriglu od Loua i srknuo gutljaj.

“Trebam pronaći jedan brod”, rekao je James. “Nalazi se na Doku Jurja Petog. Isplovljava noćas.”

“Kako se zove?” rekao je g. Kelly uz još jedan gutljaj.

“Ne znam. Možda ima rusko ime.”

G. Kelly odmahnuo je glavom. “Tražiš iglu u plastu sijena, sinko”, rekao je.

“Slušaj ti, bleso jedna pijana”, rekla je Kelly, pa uzela kriglu pivu ocu iz ruke i spustila je na šank. “Moraš razmisliti.”

“Imaš li pojma koliko samo brodova tamo ima, Kelly? Ima ruskih brodova, i kineskih, i eskimskih, ’ko će ga znat’. Ako ne znaš kako se taj zove, nema mrtve da ga nađeš.”

“*Callisto*?” rekao je James. “Ima li možda neki koji se zove *Callisto'!"*

Čovjek je odmahnuo glavom.

“Nemesis?”

Opet niječan odgovor.

“Amoras?” rekao je James. “Da nema možda *Amoras?”*

“Jašta, ima jedan *Amoras,* to sigurno”, rekao je stari Kelly. “Pri je se zvao *Sapphire.* Isplovljava noćas s plimom.”

“A kad je to?” upitala gaje Kelly.

“U osam sati.”

“Kamo plovi?”

“A odakle bi’ja to mog’o znat, sunce ti poljubim?” rekao je g. Kelly. “Previše si ti znatiželjna, Kel, previše

laprdaš. Ista si svoja mater. Pokoj joj duši."

Red se osvrnuo prema zidnom satu iza šanka i ulovio Jamesov pogled.

"Sada je dvadeset do sedam", rekao je. "Tako da baš i nemarno vremena."

"Koliko ima do tog doka?"

"Pet milja", rekao je Red. "Pješke bi se možda još nekako dalo stić' za sat vremena, da se požuriš. Samo što ti onamo ne vozi nikak'a podzemna, a teško da 'š uspjet' ulovit' neki autobus ili tramvaj u nedjelju."

"Znači da je prekasno", ogorčeno je rekao James. Pljesnuo je dlanom po zidu. "A bio sam tako blizu."

"Ima načina" rekao je Red i krenuo od šanka prema izlazu.

"Kako to misliš?" rekao je James, pošavši za njim.

"Imaš motorno vozilo?"

"Da motorno vozilo!" Red je šmrknuo od smijeha. "Da ne bi, motorno vozilo! Šta ti misliš, 'ko sam ja? Onaj koji je opelješio kazino u Morite Carlu? Ni'ko ti u ovom kraju nema motorna kola."

"Kako, onda?"

"Vidje' ćeš. Inače mi to ne bi ni palo na pamet, al' ovo je hitan slučaj. Dođi, idemo skoknit' do Bishopa."

Kad je krenuo izaći, sestra ga je primila za mišicu.

"Siguran si da može?" rekla je. "Ipak on nije naš."

"Nije naš?" podrugnuo se Red. "Ovo je James Bond, zadužio nas je, seko."

"Ali, Red..."

"Slušaj, seko, možda ja i nemam tvoju pamet. Ne tvrdim da shvaćam ni polovicu čitave ove situacije. Al' Charnage je zlikovac, lol'ko mi je jasno, a ovaj tu momak je junak. I tol'ko mi je jasno. Ako ne znaš na čijoj si strani, šta ti ja mogu, al'ja bar znam na čijoj sam strani."

"Ma da, al' ipak, Red..."

"Dosta, Kel. Znam šta radim."

Vani je zrak bio pun čađe i dima od nebrojenih peći na ugljen u okolici. Uz to je bilo prohladno i vlažno, pa je James bolno zakašljao. Prepune ulice istočnog Londona po mraku su djelovale još tmurnije i nesigurnije nego danju. Titravi plamičci plinske ulične rasvjete bacali su slabo žućkasto svjetlo, a svud po sjenama vrebali su ljudi, sašaptavali se, čekali, motrili u nebrojenom mnoštvu, pogrbljeni u crnim kaputima, sivih, praznih lica.

Svako toliko začuo bi se krik iz neke prilazne uličice, popraćen topotom stopala u trku. James je jedanput čuo i razbijanje stakla, ali nije imao vremena za strahovanja. Znao je da mora samo srljati dalje, jer ako zastane, morat će razmisliti, a razmišljanje bi mu samo pokazalo pune razmjere bezizglednosti cijele situacije.

Deset minuta nakon izlaska iz pivnice izbili su pred veliku bijelu crkvu s visokom grčkom kolonadom na pročelju. Prosjaci i pijanci sjedili su na širokom stubištu i iščekivali spasenje, a dva su se čovjeka tukla na groblju sa strane.

Njih troje su prešli dvorište, izbjegavši konjsku zapregu koja je iznenada naletjela, te utrčali u crkvu ne hajući za glasna moljakanja ljudi na stubištu.

Unutra je upravo trajalo bogoslužje. Pastva je pjevala himnu uz gromku pratnju velikih orgulja. Unutrašnjost je bila gola, lišena svakog uresa, kao i grijanja. James je vidio da se pjevačima dah isparava iz usta u studenim oblačićima.

Red je stavio prst na usta i hitrim korakom, držeći se sjena uz rubove crkve, otišao prema otvoru u zidu ispod reda visokih, lučnih prozora. Odande su se za njim spustili stubištem u nadsvođenu kriptu.

Kripta je bila mračna i pusta. James je jedva razaznao oltar na jednom kraju i nekoliko grobnica po tmurnim kutovima.

“Ja i dalje nisam sigurna da je ovo pametno”, rekla

je Kelly, ali Red ju je prečuo. Prišao je grobnici koja je izgledala donekle egipatski, s piramidom na gornjoj ploči postavljenom tako da joj sva četiri ugla pridržava po jedna kugla.

U bočnu je ploču bilo uklesano ime CHARLES BISHOP.

Red se zavukao u uzak prostor iza grobnice. Kad mu se James pridružio, opazio je da se na poleđini nalaze dva kamena panela. Red je prstima primio jedan i pokušao ga odmaknuti u stranu, prostenjavši od napora.

"De pomozi malo", rekao je, pa mu je James pripomogao. Zajedničkim su ga naporom uspjeli pomaknuti, pa je počeo polako strugati po uskom žlijebu. Iza panela se ukazao taman prostor, a James je razabrao da grobnica vodi u prazninu.

Težak smrad truleži i memle nadro je iznutra, pa si je James prekrio nos i usta dlanom. Na unutrašnjoj stijenci grobnice nalazila se mala polica s koje je Red uzeo okrajak svijeće i kutiju žigica. Pripalio je svijeću i njezin je sjaj otkrio stubište što se strmo spušta u tamu.

Red se provukao kroz otvor i počeo silaziti. Nakon što su James i Kelly uspjeli ući za njim, rekao im je da zatvore vrata, a James ih je uspio zaklopiti uz pomoć dvije ručice.

Stube su se spuštale petnaestak stopa do tunela koji je očito služio za kanalizaciju. Smrad je bio užasan, a James je odvraćao pogled od tvari što su plutale po prljavoj vodi. Našli su se u uskom prolazu, razdvojeni željeznim šipkama od glavnog slivnog odvoda. Debeli kabeli vijugali su po podu, a Red je pošao za njima, zgrbljen zbog niska svoda prolaza. Uskoro su ostavili kanalizaciju za sobom i za nekoliko minuta stigli do zahrđalih željeznih vrata koja su im potpuno prepriječila prolaz. Na njima je bila naslikana mrtvačka glava sa žutim munjama, sad izblijedjela i oljuštena.

Red je uklonio jednu ciglu iz zida i izvadio veliki ključ kućne izrade iz udubine. Začuo se škljocaj kad je otključao vrata, a onda je pažljivo spremio ključ natrag u skrovište.

Vrata su se lako otvorila, pa su njih troje prošli kroz njih.

Zatekli su se u omanjoj komori punoj kabela spojenih iz svih smjerova. Čulo se zujanje i brujanje struje, a cijela odaja kao da je potmulo nabijala.

"Ne diraj ništa", rekao je Red glasom koji je u tijesnom prostoru odjednom gromko odjeknuo. Zatvorio je vrata i prišao razvodnim kutijama naslaganim uz jedan zid. Skinuo je poklopac s jedne i James je umjesto razvodnog sklopa ugledao otvor.

"Idi prva", rekaoje Red sestri i predao joj svijeću. Promigoljila je kroz otvor i uskoro se izgubila s vidika. Red je kimnuo Jamesu, pa otišao za njom, pužući potrbuške i dlanovima napipavajući put kroz tunel. Začuo je kako Red zatvara poklopac i hrapavo dašće kad je i on pošao za njima.

Trenutak potom James je pred sobom ugledao svjetlo i provirio kroz otvor na suprotnoj strani, te ugledao Kelly Kelly kako stoji na spiralnom stubištu i čeka ih sa svijećom. Izbili su otprilike na pola visine stubišta; na vrhu su se nalazila orijaška vrata, zatvorena prije mnogo godina. Preko njih su bile pribijene goleme daske.

Red se izvukao iz otvora, uzeo svijeću od sestre i krenuo silaziti stubama. James ih je nabrojio trideset prije nego što su stigli do dna, gdje je Red uključio električnu žarulju.

James se zaprepastio. Spustili su se u prostranu odaju nakrcanu složenim nizom brojčanika i tlakomjera, poluga i prekidača. Sve je to izgledalo prastaro i nekorišteno, nastalo u neko drugo doba. Željezničke tračnice protezale su se sjedne strane i gubile u uskom tunelu, zabrtvljenom gumom na

rubovima.

Prostor je izgledao kao minijaturna postaja podzemne. Na sporednom je kolosijeku čak čekao vagon. Ali ovo nisu bila obična kola javnog prijevoza. Vagon je bio sićušan, otvoren na vrhu i oblikovan poput taneta.

“Što je ovo?” upitao je James. “Gdje smo to došli?”

“To je pneumatska željeznica”, rekao je Red. “Sagrađena u prošlom stoljeću.”

“Ali čemu služi?”

“Bila je namijenjena za prijevoz pošte”, rekao je Red. “Izgleda da su ih mislili izgradit’ po cijelom Londonu. Dobro, ispod Londona, valjda. Za brzinsku dostavu pošte, da prebacuju pisma i pakete iz velikog ureda za razvrstavanje gore u Eustonu. Al' nikad nije proradila kako spada, pa nikad nije puštena u upotrebu. Sve skupa su pozatvarali prije pedeset godina, i pala je u zaborav. Al’ prije nekih pet godina na nju je nabas’o jedan bivši robijaš, zvao se Nesbitt, Smucao se ovuda ne bi li zameo trag pred drotovima.”

“Drotovima?”

“Pandurima, policajcima. Ovdašnji ti se živalj oduvijek služi kanalizacijom kad se treba sakrit’, a tajnim tunelima kad god treba neprimjetno stić’ s kraja na kraj. Pa, stari Nesbitt nije znao šta je to točno pronaš’o, al’ zaključio je da bi moglo dobro doć’. Jasna stvar, tada ništa od ovog nije radilo, pa je krenio u istraživanje tunela. Gmiz’o je po njima sve dok nije izradio tlocrt čitavog sistema. Poč’o se raspitivat' i napokon otkrio da se radi o ostacima stare pneumatske željeznice. Jako praktična stvar. A postala je još praktičnija nakon što je ponovno osposobio vagone. Jedan njegov znanac, željeznički inženjer po struci, prokljuvio je cijelu stvar i opet je pustio u pogon. Nekad je radila na paru, al’ on ju je prebacio na struju, koja se mažnjava iz svih ovih kabela koji prolaze ovuda kroz

zemlju. Doveo je cijelu ekipu radnika da odrade popravke. Sad se njome služe bande, uglavnom za šverc, makar ponekad ovako krijumčare i ljude. Ja sam jednu večer uspio napit' jednog svog strica, pa mi je isprič'o sve po redu, sve postavke i ostalo."

Dok je to govorio, Red je pritiskao prekidače i povlačio poluge, a onda je navukao slušalice i pozorno osluhnuo.

"U Kraljevskim dokovima postoji veliki poštanski depo", rekla je Kelly. "Za poštu koja se doprema brodovima. Željeznica vodi sve donde."

"Hoćeš reći da ćemo putovati ovime?" rekao je James.

"Jašta", rekla je Kelly Kelly i široko se osmjehnula, a oči su joj zločesto zaiskrile.

"Hoćeš moć' ti ovo, Jimmy moj?" upitao ga je Red, šmrčući i češkajući se po raščupanoj bakrenoj kosi.

"Mislim da hoću", rekao je James.

"Ne znam kako ti to uspijeva, stari", rekao je Red. "Da sam ja sinoć popio onol'ko kol'ko si ti, mislim da ne bi' bio u stanju ni govorit', a kamoli stajat' na nogama. A ti tu sad hodaš zdrav k'o dren. Kobog si od željeza, ili čega već."

"Ne osjećam se zdrav k'o dren", rekao je James. "Osjećam se kao nekakav mrtvi stvor koji je upravo ispuzao iz staklenke formaldehida za uzorke."

"Pa, bio si dobrano ukiseljen, to sigurno." Red je prasnuo u smijeh, a onda se na trenutak uozbiljio. "Čuvaj se," rekao je, "i pazi mi na sekicu."

Namignuo je Jamesu, pritisnuo zelenu tipku na zidu i progovorio u mikrofon.

"Ovdje Kairo", rekao je. "Ovdje Kairo... Ima li koga...?" Zastao je i opet osluhnuo. "Oziris", rekao je časak potom.

"To je lozinka", prišapnulaje Kelly.

Red je opet progovorio.

“Da. Imam pošiljku za dostavu u Aleksandriju... Sad je spremna... U redu. Čekam vaš znak.”

Red je skinuo slušalice i otišao do sporednog kolosijeka.

“Pomozite mi”, rekao je, pa su mu James i Kelly pripomagli da odgura vagon na glavne tračnice sve dok mu se nos nije našao u grotlu tunela. Tijesno se utisnuo u gumu, bez okolnog prostora.

“Kako to funkcionira?” upitao je James.

“To ti je pneumatika”, rekaoje Red. “Na početku i na kraju svake dionice nalazi ti se velikačka pumpetina. Sjedne strane puše, a s druge usisava. Vi sijevnete k’o zrno graška kroz slamku. Kad se zaustavite, bi’ ćete na Kraljevskim dokovima. Kel zna kako se izlazi odande. I’ će ona s tobom.”

“Ti ne ideš?”

“Ne mogu”, rekao je Red. “Moram ostat’ ovđe da upravljam. A sad, brzo uskači, znak samo što nije stig’o. Do’ ću za vama čim prije stignem.”

Začuo se šum pokretanja velikih motora. James je osjetio kako mu tlo počinje podrhtavati pod nogama, a vibracije sve jače struje kroz ciglene zidove. Nastalo je piskutavo hujanje, kao kad vjetar tuli kroz odškrinut prozor. Zrak oko njih odjednom je postao prohladan.

James se ukrcao u vagon i legao na bok, blago skvrčivši noge. Kelly se smjestila pokraj njega. Bilo je vrlo tijesno, pa su legli tik jedno uz drugoga, okrenuti licem u lice. Red je odgurao vagon dalje, umetnuvši ga cijelom dužinom u tunel, i našli su se u mrklome mraku.

“Baš smo se fino šćućurili”, rekla je Kelly i prasnula u smijeh.

James je osjetio njezin dah na licu. Škakljao ga je po nosu, ali nije mogao pomaknuti ruku da se počeše. Osjećao je kako ga pritišću njezina koljena i udisao miris njezine kose.

“Jutros sam te mislila ubit’, a gle nas sada”, rekla je. “K’o bubice pod listom.”

“Ovako je bar toplije”, rekao je James.

“Nemoj da ti svašta pada na pamet”, rekla je Kelly.

James joj nije odgovorio. Na pamet mu je padala jedino potreba da zaspi.

“Tol’ko sam se naslušala Redovih priča o tebi”, tiho je rekla Kelly glasom vrlo bliskim u potpunoj tami. “Al' nikad nisam mislila da ću ovako završit’ s tobom…”

Prije nego što je James išta stigao reći, osjetio je strahovit porast tlaka kad se zrak sabio oko njih sa svih strana. Uši su ga pakleno zaboljele, pa je trzajem izvukao ruku i čvrsto si stisnuo nosnice. Počeo je puhati u nos sve dok mu bubnjići nisu pukli, a trenutak potom začulo se hujanje i vagon je naglo jurnuo po tračnicama, što mu je oduzelo dah.

U lavlje ralje

Nije mogao odrediti kojom brzinom putuju, ali imao je dojam da bjesomučno hitaju bez ikakve kontrole. Nije bilo opruga ili amortizera koji bi ublažavali putanju sićušne kabine vagona, pa je tandrkala, odbijala se i poskakivala po tračnicama, a James i Kelly udarali su jedno u drugo dok su im zubi cvokotali u glavi. U skučenom je prostoru buka bila zaglušna.

Na svu sreću, putovanje nije dugo trajalo i završilo je netom nakon što je počelo. Uskoro su osjetili kako se brzina smanjuje, a kad su udarili u zračni džep gotovo su potpuno zastali i tek blago nastavili usporavati. Trenutak potom ostali su žmirkati kad se vagon polako iskotrljao iz tunela u svjetlo.

Uspravili su se u sjedeći položaj, protežući leđa i trljajući se po izubijanim bokovima i laktovima.

Našli su se u odaji umnogome sličnoj onoj iz koje su upravo otišli, premda malčice većoj. Nije bilo znakova života, izuzev žmiganja jedne žućkaste lampice na zidu. Kelly je otrčala do nje, popravljajući si suknju, pa pregledala raznorazne tipke i brojčanike prije nego što je pritisnula jednu.

Bučno hučanje turbina jenjalo je, i u odaji je zavladao muk.

“Dala sam im znak da je sve čisto”, rekla je Kelly. “Da znaju da smo stigli zdravi i čitavi.”

“Jedva jedvice”, rekao je James. “Ova željeznica nije baš bila namijenjena za prijevoz putnika, zar ne?”

“Ma *baš* smo izbirljivi, je li?” rekla je Kelly. “Očito

si navik'o samo putovat prvom klasom. Oprosti što te nisam mogla poslužit' šampanjcem i kavijarom. Mislim stvarno, dovedem ga amo u rekordnom roku, a on samo prigovara."

"Hoćemo li tu satima stajati i naklapati, ili idemo dalje?" rekao je James.

"Za mnom", rekla je Kelly. "I da mi nisi gled'o pod suknju."

Pregrađeni tunel koso je vodio uvis prema poštanskom depou, ali Kelly je povela Jamesa uz okno za prozračivanje. Imalo je grube stijenke od cigle i uzdizalo se pod plitkim nagibom, tako da su se razmjerno lako uspjeli popeti i za tili čas izbiti na vrh, zatvoren metalnom rešetkom. Kellyje brzo odmaknula zasun i otklopila rešetku prema van.

"Samo brzo", rekla je i izmigoljila kroz otvor brzinom zmije. James je prošao za njom, pa je ponovno zaklopila rešetku. Našli su se na otvorenome, u uskom prolazu između dvije visoke zgrade. Najednom se kraju ispriječio zid, dok se na drugom nalazilo prostrano dvorišle.

"Drž' se ti mene", rekla je Kelly. "Imaju dva noćna čuvara s psima. Obično budu uz glavni idaz, ali svako toliko ipak krenu u obilazak."

Rekavši to, uzverala se na nisku prozorsku dasku, silom podigla okno i izgubila se u unutrašnjosti zgrade. James je hitro otišao za njom i zatekao se u golemom tranzitnom spremištu protegnutom u svim smjerovima u mrak, ispunjenom pravim planinama podignutim od kutija, bačava, sanduka i spremnika. James nikada dotad nije vidio tako prostranu odaju. Osjetio se sićušan naspram tih naslaganih Alpa što se koče nad njim. Jedinu je svjetlost prostoru davala mjesečina što je sjala kroz dugi red prljavih krovnih prozora.

"Znam ti ja tu sve tajne pute", rekla je Kelly dok je vješto zaobilazila kutije. "Bande se njima služe za švercanje robe s dokova. Od svakih deset sanduka koji

ovamo stignu dečki si otvore jedan i podijele ono što u njem nađu."

Unutrašnjost skladišta izgledala je kao golemi labirint, ali Kelly je točno znala kamo ide i za nekoliko su minuta stigli na suprotnu stranu, gdje se popela po kuli od sanduka na prilaznu rampu. James se lako uzverao po sanducima i krenuo za njom po rampi, nastojeći bili nečujan. Nakon pola minute Kelly je zastala uz jedan prozor i odgurnula ga u stranu.

"Izvoli", rekla je.

"Dame imaju prednost", rekao je James.

"Nisam ti ja dama", rekla je Kelly.

"Kao da to ne znam", rekao je James i progurao se pokraj nje kroz prozor. Sad se opet našao na otvorenom, uz rub krova skladišta. Večer je ponovno bila prohladna i poželio je da je obukao nekakav kaput. Štoviše, poželio se opet naći u Etonu pred svojom toplom vatricom, da jede kobasice i karta se, dok mu je najveća briga u životu analiziranje latinske sintakse.

Odavde je pucao pogled na jug preko drugog reda skladišta prema gradu brodova poznatom kao Kraljevski dokovi. Točno pred njim nalazio se Dok kralja Alberta, a iza njega Dok Jurja Petog; na zapadu je ležao Dok kraljice Viktorije.

Albertov je dok bilo prostrano pristanište zagrađene vode zaobljenih kutova, dugo gotovo cijelu milju, širokim kanalima povezano s Temzom i načičkano skladištima i industrijskim zgradama. Posvuda su stajale dizalice, spremne da opsluže flotilu brodova što su posvuda brazdale vodom. Pontonska žitna dizalica besposleno je plutala po strani. Ujutro će ovdje zavladati vreva kad lučki radnici počnu ukrcavati i iskrcavati terete, ali zasad je vladala gotovo potpuna pustoš. Jedini znakovi života dopirali su od nekolicine dostavnih radnika koji su iskrcavali teretni čamac, te od kamiona koji je polako prolazio suprotnom stranom doka. Na zapadu, blizu spoja Albertova s Viktorijinim

dokom, gorjelo je nekoliko jarkih reflektora, a zvukovi strojeva u pokretu dopirali su odande kroz mirni noćni zrak.

"Koliko brodova", rekao je James. "Pojma nisam imao. Koji bi od njih bio *Amoras,* što misliš?"

"Šta mene pitaš", rekla je Kelly. "Dovela sam te amo, je l' tako? Ti bi treb'o tu bit' majstor za sve. Šta ne bi više bilo vrijeme da napokon postaneš samostalan?"

"Ne budi tako stroga prema meni, Kelly", umorno je rekao James. "Puno sam toga pregrmio u ova dva dana."

"Ma znam", rekla je Kelly s tračkom blagosti u glasu. "Samo te zezam. Šta ti je sad?" rekla je i krenula prema rubu krova. "Uopće nemaš smisla za humor."

"Imao sam ga svojedobno", rekao je James dok je oprezno išao za njom. "Ali smijanje me sad previše boli."

"Onda više neću zbijat' šale," rekla je Kelly, "kad malom čovjeku preteško padaju."

"Samo izvoli", rekao je James. "Šale ti nisu pretjerano duhovite,"

Kelly je zastala i okrenula se.

"Pripazi malo, James Bond, da te još ne bacim s ovog krova."

"Baš bih volio to vidjeti "

"Ne izazivaj. Mogla sam isto tako sada bit' fino doma, umjesto da si tu gore stavljam vrat na panj s fićfirićem koji si je uobrazio da je nekakva glavna faca."

"Nisam tražio dobrodošlicu za junake", rekao je James. "Samo sam htio pronaći Reda."

"Jah, i izgleda da si pronaš'o više od onog šta si tražio." Kelly se zločesto nasmijala i produžila dalje.

Kad su stigli do ruba krova, Kelly je sišla na gornji dio natkrivene pokretne trake za prijevoz tereta, protegnute poput mosta do susjednog krova.

"Nemaš strah od visina, nadam se", rekla je i prignula se u čučnju.

James joj se pridružio, pa su potrčali po pokretnoj traci, prelazeći dvorišta, ulice i niže zgrade. Kad su stigli na drugu stranu, Kelly je spuznula niz kosi krov do ljestava kojima su se spustili na visok zid. Vrh zida prekrivalo je razbijeno staklo, ali po sredini je bilo smrskano i zaravnjeno, čime je nastao čist središnji prolaz nevidljiv s tla. Zajedno su otrčali po zidu, pa se prebacili na rasvjetni stup i spustili se njime na pločnik.

Kelly je udarila u trk prema doku, s Jamesorn za petama poput vjernog psa.

"Drž' korak", rekla je nakon nekog vremena, dok su hitali prostorom između dva visoka skladišta. "Red kaže da si prvak u trčanju ili šta ti ga ja znam..."

"Držim korak", prekinuo ju je James. "Samo bih volio da si mrvicu brža."

"Joj, slušaj ti njega. Najbolje se prijavi na iduću Olimpijadu ako se stvarno hoćeš pravit' važan."

"Pa, da imaju natjecanje u brbljanju," rekao je James, "ti bi svakako odnijela zlato."

Uskoro su stigli do vode. Odozgo, s krova, brodovi su izgledali veliko, ali odavde s tla bili su istinski golemi. Sezali su tridesetak, četrdeset stopa u nebo.

"Lijevo ili desno?" rekla je Kelly.

"Nisam siguran."

"Hoćeš da igramo eci-peci-pec?"

"To mi ne djeluje kao naročito znanstven pristup."

"Šta si očekiv'o? Ja sam samo praznoglavo žensko koje previše brblja."

"Idemo ovamo", rekao je James i krenuo nadesno.

"Zašto?"

"Zato što ja tako kažem."

"Ni to mi ne djeluje kao naročito znanstven pristup."

"Pa dobro. Odozgo s krova vidio sam tamo neke radne reflektore. Ako pripremaju *Amorasa* za isplovljavanje, oko njega sigurno ima ljudi i aktivnosti.

Vrijedi to provjeriti. Dođi."

"Da, vaše veličanstvo."

James je odmahnuo glavom i krenuo, sretan što za promjenu vodi, umjesto da prati. Samo se nadao da je dobro procijenio. Lako je mogao zamisliti porugu koju bi zaradio od Kelly ako se prevario.

Reflektori su se nalazili mnogo dalje nego što se činilo, pa su se nahodali prije nego što su stigli dovoljno blizu da vide što se to tu zapravo zbiva.

Trajao je ukrcaj osrednje velikog teretnog broda. Odoka je imao oko sedam tisuća tona, s dva dimnjaka na krovu.

Pristanišna dizalica montirana na tračnice upravo je spuštala teretnu mrežu punu sanduka prema palubi, gdje ju je čekala skupina ljudi. Teški su lanci pregrađivali ovaj dio dokova, a tri muškarca u tamnim kaputima držala su stražu.

James je smjesta prepoznao jednoga. Odvukao je Kelly u sjenu pokraj lokomotive pristanišne željeznice.

"Ono je Charnageov batler", rekao joj je. "Deighton."

"Znači, dobro smo došli?" prošaptala je Kelly. "Vidiš možda ime broda?"

"To je *Amoras,* nego što", rekao je James, razabravši svježe oličen natpis na oplati broda.

"I šta ćemo sad?" rekla je Kelly. "Da se fino prošećemo pokraj stražara i uđemo po mostiću u brod? Da oslobodimo tvoga gospodina Fairburna i lijepo samo opet išećemo?"

"Tako nekako", rekao je James.

"Pojma nemaš kako dalje, je l' de?" rekla je Kelly.

"Da još ušutiš na trenutak, možda bih uspio razmisliti", rekao je James i osvrnuo se u smjeru iz kog su došli. "Maloprije smo prošli neke čamce na vesla", rekao je. "Možda u jednom od njih uspijemo doći do *Amorasa* sa suprotne strane."

“Ti to ozbiljno, je l'?” rekla je Kelly, razrogačivši oči. “Ti stvarno misliš upast’ na taj nesretni brod.”

“Jasna stvar”, rekao joj je James. “Nisam prešao ovoliki put samo da mu mahnem dok isplovljava u zalazak sunca.”

“A, vrag te neće, šta ti točno namjeravaš napravit’ nakon šio se popneš na njega?”

“Ne znam,” rekao je James, “ali ako ti imaš neki bolji prijedlog, rado bih ga čuo.”

Kellyje načas razmislila.

“Dobro, onda, đe je taj tvoj čamac?”

Vratili su se istim putem sve do mjesta gdje su teretni i čamci na vesla bili poredani na vezu.

James je skočio s mola i počeo prelaziti s čamca na čamac sve dok nije pronašao jedan prikladan, s dva vesla spremljena na dnu. Zatim je počeo pretraživati teretne čamce i uspio u jednome pronaći poduži namot konopa.

Vratio se u čamac s veslima i pripremio ga.

Kelly je nespretno sjela sučelice njemu.

“Samo oprezno, može?“ rekla je, plaho pogledavajući prema prljavoj vodi.

“Nešto te prošlo junačenje, je li?” rekao je James.

“Ne volim vodu.”

“Ne znaš plivati, zar ne?”

“Ne, jasna stvar da ne znam”, poklopila ga je Kelly. “Zašto bih trebala znat’ plivat? Pa nisam riba, je l’ de?”

James je odvezao konop i odgurnuo čamac, veslom ga odmičući od obližnjih teretnih. Zatim ga je izveo na otvorenu vodu i počeo veslati naporedo s pristanišnim dokom.

Ostali brodovi na vezu onemogućili su Charnageovim radnicima da vide njihovo približavanje, ali između zadnjeg broda i *Amorasa* nalazio se neugodan procjep u kom bi ih se moglo opaziti. James je usporio i doveslao čamac do orijaške litice oplate toga zadnjega, zahrđalog parobroda po imenu *Newhaven*, i

lagano nastavio sve dok nije primaknuo pramac uza sam rub.

Pospremio je vesla i prešao na pramac, gdje je čučnuo i nastavio rukama povlačiti čamac uz rub *Newhavena.* Kad je uspio proviriti iza pramca broda, zaustavio se i dobro promotrio situaciju.

Utovarivači na molu, zauzeti oko dizalice, stalno su gledali uvis. S obzirom na sjaj reflektora u očima, postojala je vrlo mala mogućnost da primijete maleni čamac na vesla podalje od njih, na tamnoj površini vode.

James je odmaknuo čamac metar-dva i pripremio vesla.

"Ispruži se po podu", rekao je, a Kelly ga je smjesta poslušala bez prigovora.

"Izbacit ću čamac onamo, i nadajmo se da ćemo uspjeti otkliziti donde a da nas ne primijete", nastavio je James. "Zadrži dah, budi tiho i ne miči se."

Kelly je kimnula glavom.

James je duboko udahnuo i zadržao dah, pa svojski zaveslao i smjesta izvukao vesla iz vode. Položio ih je uz Kelly na dno čamca. Trenutak potom i sam je zalegao kad su nečujno počeli prelaziti mirnu vodu.

James je pogledao uvis. Masivni se *Newhaven* izgubio u daljini, namjesto njega naišao je komad otvorenog zvjezdanog neba, a onda mu je siva silueta *Amorasa* ušla u vidno polje. Zatim su tiho bubnuli u oplatu i James se brzo uspravio.

Polako je odahnuo. Stigli su na stražnju stranu, skrivenu od pogleda s doka. Sumnjao je da je itko išta čuo. Uz dizalicu i dovikivanje, marljiva je radna skupina stvarala popriličnu buku.

U sjeni *Amorasa* vladao je gotovo potpun mrak. James je vidio red brodskih okana petnaestak stopa iznad razine vode.

"Savršeno" prošaptao je.

"Što je savršeno?" rekla je Kelly.

“Vidi”, rekao je James i pokazao joj prstom. “Otvoreni prozotčić.“

“A mi bez ljestava”, rekla je Kelly.

“Ne trebaju nam ljestve.” James je razmotao konop i privezan jedan kraj za sjedalicu, a drugi opleo u labavu omču. Prozorčir u oplati bio je napola odškrinut. Uz malo sreće, uspjet će ga zakvačili uzetom i popeti se.

„Šta ćeš sad, uvatit’ ga lasom?” rekla je Kelly. “Šta si ti umišljaš? Da si Billy Kid?”

“Prekini prigovarati i pomozi mi”, rekao je James. “Sjedni na sredinu čamca i uravnotežuj ga dok bacam konop.” Bacio je pogled prema Kelly i vidio da ima zgrčen izraz lica. Boji se, ali nastoji to prikriti drskošću. Nije joj to zamjerio. I sam se boji. Već je triput jedva jedvice izbjegao smrt pri susretu s Charnageovim ljudima Sada zavlači glavu natrag u lavlje ralje. Već osjeća vreo zadah zvijri.

Ali kakav izbor ima?

Dokle god se nastavi kretati uspijevat će ne pokleknuti pred strahom.

Samo se mora nadati da mu se lavlje ralje neće sklopiti oko vrata.

U prva dva pokušaja bacanja nije imao sreće, oba puta potpuno promašivši prozorčić. Pri trećem se pokušaju omča primila, ali kad ju je cimnuo pala je natrag u čamac.

“Četvrta sreća”, rekao je i ponovno bacio konop uvis. Ovaj put je glatko prešao preko otvorenog okna i uhvatio se za čvrstu željeznu šarku. Potegnuo ga je da provjeri koliko se jako primio.

“Mislim da će izdržati”, rekao je.

Kelly se sad cerila od uha do uha.

“Pravi si luđak, znaš?”

“Možda. Ostani tu i čuvaj čamac, brzo se vraćam.”

James se primio za konop i odupro nogom o oplatu *Amorasa* Nije mu bilo spretno podići se s čamca dok se ljuljao na vodi, ali uspio je staviti obje noge uz brodsku

oplatu i zatim otkoračati uvis, pomažući se rukama, sve do prozorčića. Primio se za rub oštrog metalnog okvira koji mu se zasjekao u dlanove, pa pridigao glavu sve do otvora okna.

Pogledao je unutra. Pred njim je bio tijesan zahod, obojen u sivozeleno. Podigao je tijelo, prebacio se na prsa i nastavio se ritati i migoljiti sve dok se cijeli nije progurao, premda je prije toga zamalo naglavce pao u zahodsku školjku.

Osvrnuo se dolje prema Kelly i na svoju veliku žalost otkrio da se i ona s mukom vere po užetu. U teškoj joj je suknji išlo daleko nezgodnije nego Jamesu, pa joj se lice pretvorilo u smrknutu masku straha i napetosti. Stopala su joj se dvaput okliznula i ostala je visjeti i bubetati u brodski bok, ali od straha zbog pada u vodu držala se čvrsto kao priljepak. Uspjela je na koncu prići dovoljno blizu da je James uhvati ispruženom rukom, pa je prostenjao i uvukao je unutra. Bacila mu se u zagrljaj i čvrsto ga privila uza se. Osjetio je kako joj cijelo tijelo dršće.

"Da me nikad više nisi prisilio na to", rekla je.

"Mislim da sam ti rekao da ostaneš čuvati čamac."

"Nisi valjda mislio da ću ostat' sama k'o prst tamo dolje, je l'? Rekla sam ti da ne volim vodu."

"Pa, *svejedno* ćemo se morati spustiti istim putem natrag, znaš?" rekao jc James.

"Da, znam." Kelly je sad bila zelena poput zahodskih zidova.

"Slušaj", rekao je James. "Hoću da me tu pričekaš."

"Tu?"

"Da. Zaključaj vrata za mnom. I ne puštaj nikoga. Kad se vratim, pokucat ću ovako." Izveo je dva kratka rafala kucanja. Je'n-dva-tri, je'n-dva-tri. "Tada, i samo tada, smiješ otvoriti. Hoću naći i tebe i konop i čamac na svome mjestu. Jasno?"

"Rađe bi' pošla s tobom."

“Potrebna si mi tu”, rekao je James. “Nemoj me iznevjeriti.”

U oči joj se vratila ona stara borbenost.

“Nikada te neću iznevjeriti”, rekla je. “Nikad ja nikog ne bi’ iznevjerila.”

James joj se osmjehnuo.

“Znam”, rekao je.

Načas su se samo šutke gledali. Voda je ritmično kapala u zidni kotlić i čulo se grgljanje prastarih vodovodnih cijevi.

“Baš romantično, je l’ de?” rekla je Kelly nakon nekog vremena. “U nesretnoj klonji.”

James joj je uputio osmijeh.

“Drago mi je što me jutros nisi ubila”, rekaoje.

“Da”, rekla je Kelly. “I meni.”

James je otišao do vrata, odškrinuo ih i provirio u dugi prolaz. Nigdje nikoga. Iskrao se iz zahoda i čuo kako Kelly zaključava bravu za njim.

Odnekud izdaleka čuo je glazbu iz loše ugođenog radioprijemnika kako odjekuje po samotnim hodnicima *Amorasa.* Orijentirao se kako bi naknadno uspio prepoznati ovo područje. Nasreću, oznake su stajale na zidovima, a svi prolazi i vrata nosili su brojeve i natpise sukladno pravilima urednog uređenja broda. To će pripomoći, ali znao je kako se lako tu može izgubiti.

Tiho je otišao prolazom sve do stubišta za kat više i kat niže. Sišao je i na zidu niže palube pronašao plan cijeloga broda.

Otkrio je da postoje dva spremišta, jedno manje pri pramcu i jedno veće pri krmi. Najpametnije bi mu bilo započeti potragu tako da prvo njih pregleda. Ako je Fairburnov stroj *zaista* ukrcan, bit će u jednom od tih spremišta. A ako uspije ponaći stroj, onda možda uspije pronaći i Fairburna.

Požurio je brodom, ravnajući se i provjeravajući put prema svakom planu na koji bi naišao. Uglavnom nikoga nije vidio, ali dvaput se morao hitro sakriti u

praznim kabinama kad bi začuo štropot koraka i glasove članova posade u prolazu. Napokon je pronašao pregradna vrata s natpisom PREDNJE SPREMIŠTE. Okrenuo je kvaku, lagano otvorio vrata i ušao.

Našao se na visokoj metalnoj galeriji s pogledom odozgo u spremište. Dizalica je kroz otvoreni krov spuštala još jednu mrežu punu tereta. Mornari pod njim dovikivali su si na stranom jeziku koji je James smjesta prepoznao kao ruski.

Samo, od stroja nije bilo ni traga, a James je znao da ne smije gubiti vrijeme. Brod će uskoro biti spreman za isplovljavanje, pa ako ne bude bio oprezan, mogao bi završiti na putovanju Sjevernim morem za Rusiju bez nade u bijeg.

Vratio se u prolaz i otišao istim putem sve do vrata onog zahoda. Pokucao je na dogovoreni način i Kelly mu je otvorila.

"Voliš ti to natenane, je 1'?" rekla je. "Đe je on, onda?"

"Nisam ga još pronašao", rekao je James. "Samo provjeravam da se znam ovamo vratiti i da je s tobom sve u redu."

"Ne brini se ti za mene", rekla je Kelly. "Samo požuri više, može?"

James je kimnuo i otrčao u suprotnom smjeru, prema krmi. Ubrzo je pronašao vrata gotovo istovjetna onima kroz koja je ušao u prednje spremište. Do njih je stajao natpis STRAŽNJE SPREMIŠTE, SAMO ZA OVLAŠTENO OSOBLJE, a pokraj njega je bila naslikana mrtvačka glava, univerzalni simbol za opasnost.

Ispod lubanje s prekriženim kostima pisala je riječ N. E. M. E. S. I. S.

Pa, trebat će više od mrtvačke glave i zlokobne riječi da zastraši Jamesa Bonda.

Otvorio je vrata i prošao kroz njih.

Još jedna galerija. Još jedno skladište. Samo, ovo

je drugačije.

Krov je tu zatvoren, a umjesto tereta cijeli prostor zauzima orijaška, blistava konstrukcija od mjedi i čelika što visi na kabelima dok je pridržavaju željezne pritke.

Pronašao ga je.

To je Fairburnov stroj.

Nemesis.

Nemesis

Bio je golem. Daleko veći nego što se ikad usuđivao zamisliti. Snažni su ga reflektori obasjavali sa svih strana, tako da se jasno razaznavao naspram tamnih zidova spremišta.

James ga nikako nije mogao dokučiti; bio je načičkan brojčanicima, kazaljkama i polugama. Mjestimice je izgledao kao aparatura pogonskog stroja motornog vozila, mjestimice pak poput mjedenih okvira kreveta ili golemih šivaćih strojeva, i šumno je zujao i kuckao, kao da tisuće pisaćih strojeva tipkaju u isti mah. Izgledao je kao mravinjak - svi su se istančani dijelovi neprestano kretali: stapke, kotačići, namoti, zupčanici i prijenosnici, sićušni klipovi i naizgled beskrajne pruge tankog kartona s izbušenim rupicama što su vijugavo izlazile s golemih namota i provijale se kroz neumorno marljive mehanizme prije povratka u utrobu velebnog stroja.

Sličio je uređaju u Charnageovu uredu, ali James je sad uviđao zašto je Charnage onaj stroj opisao kao puku igračku. Naspram njega, ovaj ovdje je bio istinski kolos.

Pokretao ga je niz remenova, po svoj prilici pogonjenih brodskim strojevima, a zračio je izuzetnu vrelinu, tako da je u cijelome prostoru vladala sparina. Iznenadna opreka ovog zraka i okolne studene noći orosila je Jamesovo čelo grašcima znoja, a koža ga je

zasvrbjela pod košuljom.

Malo se premjestio da bolje vidi i ugledao jednog čovjeka kako zgrbljeno sjedi za stolom pokraj uređaja, glave zarivene u dlanove, kao slika i prilika umora i beznađa. Skinuo se u potkošulju i činilo se da promatra niz kotačića s ubilježenim brojkama. Na stolu pred njim stajale su hrpe zapisa na papirima oko velike tipkovnice slične onima za pisaće strojeve, povezane prepletom raznobojnih žica s glavnim strojem. James je prepoznao tu gustu, raščupanu kosu koja se poput vala prelijeva na jednu stranu. Ovo je jamačno Fairburn. Samo još da podigne glavu, pa da se James uvjeri. Znao je, ipak, da ga ne smije ni pozvati ni sići do njega, jer ga nadziru dva naoružana ruska mornara.

Otvorila su se vrata i ušlo je četvero ljudi. Prišli su zgrbljenoj prilici za stolom i započeli razgovor. Jedan je pridošlica bio Sir John Charnage, dvojica zbijeni, plećati muškarci kamena lica u jeftinim odijelima koje James nikada prije nije vidio, dok je četvrta osoba bila ona zagonetna žena koju je prvi put vidio u Charnageovu uredu.

Čovjek za stolom ustao je polako i ukočeno, pa se protegnuo i okrenuo prema svjetlu. Bio je deset godina stariji nego na fotografiji koju je James uzeo iz Petersonove sobe, ali nedvojbeno je to bio on.

Alexis Fairburn, rođen kao Aleksej Fjodorov.

Dvojica kamenog lica odvela su ga odande u pratnji mornara. Charnage i žena zadržali su se. Otišli su do stroja i počeli proučavati jednu kartonsku prugu.

James je na brzinu donio odluku i šmugnuo duž galerije, držeći na oku Fairburna i njegovu pratnju dok su izlazili kroz vrata u dnu spremišta, otputivši se prema sredini broda. James je opazio ljestve pričvršćene za stijenku oplate i spuznuo niz njih. Zatim je provjerio je li sve čisto, pa otrčao kroz vrata za Fairburnom i ostalima.

Nije ih vidio, ali čuo ih je pred sobom. Pet pari

teških stopala stvaralo je popriličnu buku na čeličnim podovima prolaza.

James se kretao što se brže usuđivao, nastojeći sam ne stvarati nikakav zvuk i držeći zarobljenika i pratnju dovoljno blizu da ih čuje, ali dobrano izvan vidokruga. U jednoj mu se prilici učinilo da su mu se izgubili, ali onda je shvatio da su se samo stubištem popeli na višu palubu, pa se ubrzo ponovno našao ravno iza njih. Naposljetku su koraci zastali, a zastao je i James. Priljubio se leđima uza zid i osluhnuo. Čuo je glasove, pa šum otvaranja i zatvaranja vrata. Pričekao je dok nije zavladao gotovo potpun muk. Sad se još samo čuo postojan rad brodskih strojeva.

Zidovi i podovi su brujali.

Koliko vremena imam?

Koliko god da ga je imao, strahovao je da ga neće biti dovoljno. Ne može si dopustiti da se cijelu noć mota ovuda. Mora pokušati otkriti kamo su to otišli Fairburn i ostali. Najprije se orijentirao. Uočio je da postoje dva glavna prolaza koja se protežu duž obje strane broda od pramca do krme, te manji poprečni hodnici koji ih spajaju.

James je sad bio u jednom od glavnih prolaza, što znači da je pratnja skrenula u neki od manjih spojnih hodnika.

Prišuljao se i zavirio iza ugla. Jedan od onih mornara sjedio je na stolcu pred vratima jedne kabine. Dok je James gledao, vrata su se odjednom otvorila i iz njih su se izlili glasovi. Povukao je glavu i zavukao se u otvor iza sebe. Uskoro je vidio kako tri čovjeka prolaze pokraj njega, ona dvojica kamenog lica i drugi mornar. Čuo je kako im se koraci udaljuju niz prolaz, gdje na trenutak zastaju. Uslijedio je kratak razgovor, pa su se koraci vratili. James se pobojao da ga nisu otkrili, ali nije se to vratio neki od tih muškaraca, već ona sijeda žena. Kad je skrenula za ugao prema kabini, muškarci su otišli.

James je polako odahnuo i prvi put pogledao gdje se to sakrio. Našao se u brodskoj kuhinji, gdje su se dobro ulaštene aluminijske površine presijavale pod jarkom rasvjetom. Lonci i tave visjeli su u uredno povješanim redovima s polica pokraj zbunjujuće raznovrsne količine pribora. Najednom je štednjaku sjedio mršav mačak i grijao se. Mišolovac, po svoj prilici, zadužen za istrebljivanje vojske miševa i štakora na brodu. Bahato je odmjerio Jamesa i jedanput žmirimo.

James je istražio prostor. Uz red sudopera nalazio se ormarić s potrepštinama za čišćenje, uključujući vjedro za ostatke hrane s pričvršćenim poklopcem. Tu su bili i spremišni ormari sa suhom hranom poput graha i riže. U nizu golemih tegli poredanih na radnoj površini čuvalo se brašno, zob, šećer i sol, a sjedne se strane ulazilo u dvije prostrane smočnice, od kojih je jedna bila hlađena i puna mesnih polovica obješenih na kuke pričvršćene za strop. Vrata te hladnjače bila su debela poput vrata bankovnog trezora i nisu imale kvaku s unutarnje strane.

James je pregledao poredani pribor i uzeo veliku, sjajnu zaimaču, pa se vratio u prolaz i došuljao do ugla. Čučnuo je i lagano ispružio zdjelu zaimače u otvor, čime je u njezinoj konkavnoj unutrašnjosti dobio odraz cijelog spojnog hodnika.

Ugledao jc onog stražara na stolcu. Nije se pomaknuo. Što znači da je žena sigurno i dalje u kabini.

James je posve nepomično čekao. Minute su otkucavale.

Hajde više.

Možda ipak nije ušla u kabinu. Možda bi se trebao usuditi na rizik.

Ne.

Mornar je iznenada skočio na noge u stav pozornosti kad su se vrata kabine otvorila.

James je šmugnuo natrag u brodsku kuhinju.

Trenutak potom žena je otišla natrag putem kojim je došla.

Znao je da sad mora brzo djelovati.

Uzeo je vjedro s ostacima hrane, stavio ga na radnu površinu pokraj štednjaka i skinuo poklopac.

Pogledao je mačka.

Mačak je pogledao njega.

“Mic, mic”, rekao je. “Dobar mačak. Baš si ti krasan macan. Sad bi bilo vrijeme za laku noć.”

Podigao je mačka. Nije se činilo da mu je to naročito po volji, ali nije se pokušao oduprijeti. Nježno ga je pomilovao.

“Nije mi drago što ovo radim”, rekaoje. “Ali ništa mi drugo ne pada na pamet… Oprosti.”

Čim je mačak shvatio da ga čeka spremanje u vjedro pokušao je izmigoljiti, glasno mijaučući i zamahujući kandžama. James ga je silom zadržao i strpao unutra, pa uglavio poklopac i čvrsto ga zatvorio. Ostale su mu ogrebotine svud po rukama, ali jedva da ih je primijetio. Odnio je vjedro do hladnjače, uzdahnuo i ubacio ga nju.

“Upomoć!” proderao se iz pet ni h žila. “Dođite brzo! Pomozite! Ovamo…”

Zatim je ispustio prodoran krik i sakrio se iza štednjaka.

Mačak je ludio, mrnjaučući i frkćući i upinjući se da nekako izađe iz vjedra, koje se zbog toga supijano kotrljalo po podu, udaralo u namirnice i stvaralo strahovitu buku.

Uskoro se začulo trčanje i pojavio se mornar. James ga je vidio s leđa kako oprezno prilazi hladnjači sa spremno podignutom puškom.

Uslijedio je trenutak tišine prije nego što je mačak ponovno pomahnitao, tako da se vjedro počelo bacakati po prostoriji. Siroto stvorenje zarobljeno u njemu zvučalo je osebujno i neprepoznatljivo.

Mornar je zakoraknuo u hladnjaču, a James je

jurnuo. Odgurnuo je čovjeka iz sve snage, tako da je zateturao i sudario se s govedom polovicom. Zatim je James zalupio vrata i spustio veliku polugu da ih zaključa.

Iznutra je začuo tupe udarce i prigušen povik, ali jedva čujne. Nitko drugi na brodu neće ga moći čuti.

Uzeo je zaimaču i požurio do vrata kabine pred kojom je mornar stražario. Iznutra se ništa nije čulo. Otvorio ih je.

Kabina je bila sitna, bez prozora, s jednim krevetom na kat i malim stolom.

Fairburn je sjedio na rubu kreveta i ponovno držao glavu zarivenu u dlanove.

Nije ju podigao kad je James ušao.

"Što je sad?" promrsio je.

"Gospodine Fairburn?" rekao je James, i čovjek ga je napokon pogledao. Na njegovu se blijedom, neobrijanom licu ukazala zbunjenost. Bio je vrlo umoran, i zbog velika nosa i ušiju izgledao je blago komično, ali podlivene su mu oči sjale oštrom inteligencijom.

"Tko si sad ti, dovraga?" rekao je.

"Nema veze", rekao je James. "Moramo se požuriti. *Amoras* bi trebao svaki čas isploviti, a nama bi bilo najpametnije da u tom trenutku više ne budemo na brodu."

"Ne shvaćam", rekao je Fairburn. "Ti si iz policije?"

"Ne", rekao je James. "Ja sam iz Etona."

"Etona?"

"Dobili smo vaše pismo. Odgonetnuli smo ga."

"Ne shvaćam."

"Zar nije očito?" rekao je James. "Došao sam vas spasiti."

"Ali—"

"Jao, za ime svega", rekao je James, pa primio Fairburna i podigao ga s kreveta. "Samo pođite sa mnom, može? Bit će još vremena za priču. I obucite

kaput, ako ga imate, jer vani je ledeno."

"Dobro, da, dobro... naravno", rekao je Fairburn, pa dohvatio sako i izašao za Jamesom u hodnik.

"Gdje je stražar?" rekaoje Fairburn.

"Hladi se", rekao je James. "Ali, molim vas, bez priče, samo nastojte ne zaostajati."

"Čekaj", rekaoje Fairburn, pa trknuo natrag u kabinu i izašao trenutak potom sa šakom papira koje je strpao u džep.

James se usrdno nadao da će uspjeti pronaći put natrag do Kelly, te da će ona i dalje biti tamo kada stignu. Krenuli su brzo, a James je zaimačom provjeravao iza svakog ugla na koji bi naišli. Činilo se da *Amoras* ima samo osnovnu posadu, iako je brod namijenjen za prijevoz i tereta i putnika. Budući da mu je Fairburn bio jedini putnik, u ovom dijelu broda sada praktički nije bilo nikoga, a sva je posada imala pune ruke posla oko isplovljavanja.

Izgubili su se samo jedanput, ali James se vratio istim putem i uspio skrenuti kuda treba. Bilo mu je očito da Fairburn premire od želje da mu postavlja pitanja, ali ušutkao bi ga kad god je zucnuo i dao mu do znanja da moraju biti što tiši.

Uspinjali su se stubištem na višu palubu kad su osjetili da se brod zanosi i počinje kretati.

"Isplovljava", rekao je Fairburn.

"Još stignemo", rekao je James. "Ako se požurimo. Najprije će morati izvesti manevar za izlazak s veza."

Nisu stigli reći više od toga prije nego što su začuli topot teških čizama i morali se skloniti u prvu kabinu.

Nekoliko je ljudi protrčalo pokraj njih.

Pričekali su da se sve ponovno stiša i nastavili put dok im je paluba vibrirala pod nogama.

Sve je to predugo trajalo. Već su trebali stići. James je upravo pomislio kako je moguće da su se potpuno izgubili kad je skrenuo za ugao i ugledao ona

zahodska vrata.

“Stigli smo”, rekaoje, pa pokucao triput, i zatim opet triput.

Začulo se struganje i škljocanje, vrata su se odškrinula i Jamesu je laknulo kad je ugledao Kellyno srcoliko lice. Usta su joj bila smrknuto stisnuta, ali u smeđim joj se očima nazirao tračak plahosti.

“Vrag te tvoj, kako si me isprepadao”, rekla je kad je otvorila vrata, pa su se James i Fairburn uvukli pokraj nje u zahod.

“Je l' to onda on?” dodala je, stisnutim očima odmjerivši Fairburna od glave do pete.

“Da.”

“Ne izgleda naročito, je l' de?”

“Ušuti za promjenu, pa idemo odavde”, rekao je James. “Ti podi prva, Kelly, a onda pokušavaj smirivati čamac. Ja idem na kraju, nakon što se uvjerim da je Fairburn sigurno sišao.”

“Ne mislim se verati po tome”, rekao je Fairburn dok je James pomagao Kelly da izađe na konop.

“Nema vam druge”, rekao je James. “Ili to, ili plovite za Rusiju.”

“Nisam sportski tip.”

“Ništa za to”, rekao je James. “Neću vam bodovati tehniku. Skočite ako morate, ali bit ćemo glineni golubovi ako se pod hitno ne maknemo s ovog broda.”

Premda ne pretjerano graciozno, Kelly je uspjela sići čitava, skliznuvši pri kraju u čamac s veslima.

“Stvarno nisam siguran da ću moći”, rekao je Fairburn. “Ne podnosim visine.”

“Molim vas”, rekao je James. “Ne razmišljajte, samo to učinite.”

Fairburn je razabrao očaj na Jamesovu licu.

“U redu.”

James je pomogao Fairburnu da se popne do okna. Nagnuo se kroz prozorčić i primio za konop, pa se usplahireno počeo provlačiti kroz uski otvor sve dok

cijeli nije izašao i počeo visjeti i bubetati tijelom po brodskoj oplati.

James jedva da je mogao gledati kako Fairburn gmiže niz konop. Stigao je tek do pola puta kad se potpuno pustio. Sletio je nespretno, nogama u vodu, i izbio si sav dah iz pluća. Na svu sreću, njegov je pljusak ostao prigušen u bučnom klokotanju brodskih elisa i dizelskom režanju remorkera koji su izvodili *Amorasa* iz doka.

Kelly je brzo povukla Fairburna u čamac i pogledala uvis prema Jamesu.

Amoras je vukao mali čamac na vesla za sobom i postupno su ubrrzavali. I dalje privezan za sjedalicu, konop se napeo do kraja, al i James je za tren oka izašao kroz prozorčić i spuznuo do čamca bez razmišljanja.

Fairburn je sjedio sklupčan i drhturio od šoka.

"Preživje' će", rekla je Kelly kad je sjela i obratila se Jamesu. "Onda, šta sad?"

"Pustit ćemo da nas *Amoras* odvuče izvan vidokruga mola, pa ćemo se odvojiti od broda i pokušati odveslati na suprotnu obalu", rekao je James.

Kad su stigli na sredinu doka, James je izvadio nožić iz potplata i prerezao konop, jer mu se čvor tako čvrsto napeo da ga se više nije moglo odriješiti rukom.

Ostali su se ljuljati u brazdi *Amorasa* i pozorno promatrati kako se brod polako udaljava od njih.

Kelly se zacerekala.

"Pitam se dokle će stić' preko Sjevernog mora prije nego što otkriju da njega nema", rekla je, ali gotovo istom kad su joj te riječi prešle preko jezika začuli su sirenu i primijetili da remorkeri usporavaju.

"Što je sad?" rekaoje Fairburn.

"Zaustavlja se", rekao jc James. "Izgleda da nas sreća noćas odbija pratili cijelim putem."

Sad su se elise *Amorasa* zapjenile u obrnutom

smjeru i ubrzo je stao. Zatim su se upalila svjetla i obasjala cijeli brod kao božično drvce. James je u isti mah zamijetio strku na drugom kraju doka. Uključili su se veliki reflektori i posvuda su se rastrčali ljudi s baterijskim svjetiljkama, pušući u zviždaljke i vičući. Napokon se upalio i automobil, pa jurnuo duž veza.

"Ništa nisam smjela reć'", tiho je kazala Kelly.

"Sve je to meni djelovalo malčice prelako", rekao je James.

"Što ćemo sad?"

"Bez brige", rekao je James. "Smislit ću nešto."

Carica Istoka

James je na brzinu razmislio. Moraju se maknuli s otvorene površine prije nego što ih opaze, a ne mogu se vratiti na sjevernu stranu dokova gdje je *Amoras* do maloprije bio na vezu, budući da tamo sve vrvi od Charnageovih ljudi.

Kolosalan putnički brod stajao je privezan na južnoj strani. Počivao je spokojno na vodi kao golemi plutajući hotel nerasvijetljenih prozora.

"Koji je ono brod?" rekao je James. "Znaš li?"

"Ono ti je *Carica Istoka*", rekla je Kelly, ispravivši njegov pogled. "Ne koristi se više. Odlučili su je odvesti na sjever u rezalište. Upravo iz nje vade sve šta vrijedi."

James je zaveslao i usmjerio ih prema *Carici.* Uskoro ih je progutala sjena broda i James je oprezno obišao krmu čamcem. Između silne, nakošene oplate broda i mola ostalo je taman dovoljno mjesta da se provuku, pa su otplutali u tminu. Voda je pljuskala i odjekivala, a kad su bubnuli uz bok, začuo se potmuo metalni tresak.

"Što sad?" rekao je Fairburn. "Ne možemo ovdje ostati cijelu noć. Smrzavam se."

"Možda ćemo morati", rekao je James.

Iz daljine su se čuli povici i šumovi motornih vozila i trčanja.

"Ne možemo se usuditi na bježanje kroz dokove", rekao je James. "Charnage će sigurno posvuda razaslati svoje ljude."

“A tu su i Rusi”, umorno je rekao Fairburn.

“Ona dvojica koja su vas sprovela u kabinu?” rekao je James.

“Da”, rekao je Fairburn. “Oni rade za Menžinskog - za OGPU, rusku tajnu policiju. *Bolje* ti je da se ne petljaš s njima, Bond. To su hladnokrvni ubojice. Došli su ovamo u rujnu da obave atentat na službenika Foreign Officea po imenu Ernest Oldham, i zadržali se nakon toga.”

“A tko je ona žena?” upitao ga je James. “Je li i ona njihova?”

“Ona vodi cijelu stvar za račun Menžinskog” rekao je Fairburn. “Pukovnica Irina Sedova, samo što je zovu Babuška, što znači Baka. Možda izgleda bezopasno, ali najgora je među njima.”

“Ne možemo ostati ovdje”, zabrinuto je rekla Kelly. “Naprosto ne možemo.”

James je pogledao uvis. “Ostanite tu i budite tiho”, rekaoje. “Idem gore da vidim može li se otkriti što se točno zbiva.”

“Čuvaj se”, rekaoje Fairburn.

“To mi je namjera”, rekao je James.

Na mol su bile pričvršćene ljestve. James ih je dohvatio i popeo se. Pri vrhu je oprezno usporio da tek malčice proviri i dobije pogled na dokove. Tu je bio dobro skriven ispod jedne platforme i mostića za ulazak na *Caricu*.

Ugledao je ljude na suprotnoj strani. Izgledali su kao da baterijskim svjetiljkama pretražuju cijelo područje. Ipak, zasad je ovaj dio dokova djelovao mirno i pusto.

James se još jednom obazreo, pa hitro sišao ljestvama do čamca.

“U redu”, rekao je. “Evo kako ćemo. Krišom ćemo se ukrcati na *Caricu*, pronaći neko sigurno mjesto gdje se nekoliko sati možemo skrivati, pa pobjeći kad se uvjerimo da je sve čisto. I prije nego što išta kažete,

nema vremena za raspravu, samo idite za mnom i, za ime Božje, budite tihi."

Ne čekajući odgovor, uzverao se ljestvama, pa ispuzao na mol i pregledao okolicu. Mol je okruživala ograda, a u kućici postavljenoj uz trošna ulazna vrata sjedila su dva noćna čuvara. Nasreću, sad su im bili okrenuti leđima, jer ih je zaokupila strka na suprotnome kraju doka.

Potraga se i dalje vodila podalje odavde, ali polako se približavala.

Kelly se sljedeća popela. James joj je dao znak da ne ustaje, pa je zalegla potrbuške i počela puzati za njim. Uskoro im se pridružio i Fairburn, koji je teško disao i sav se tresao.

James je bacio pogled prema mostiću.

„Jeste li spremni?" tiho je rekao.

"Koliko mogu biti" rekao je Fairburn.

"Dođite, onda."

Držeći se nisko pognuti, žurno su otrčali mostićem u brod. Izbili su na usku palubu ograđenu otvorenom rešetkom.

"Moramo ući što je prije moguće", rekao je James dok su trčali palubom, zadržavajući se u sjeni. Međutim, sva vrata i prozori koje su pokušali otvoriti bili su čvrsto zatvoreni.

"Teško da ćemo pronaći ključ, zar ne?" rekao je Fairburn. Stigli su do kraja palube, a još su bili na otvorenom.

"O, ne znam baš", rekao je James.

Primijetio je namotaj šmrka pokraj zahrđala vjedra i sandučić s natpisom u slučaju požara.

Otvorio je poklopac sandučića i izvadio vatrogasnu sjekiru.

"Evo ga", rekao je sa širokim osmijehom.

"Što to radiš?" rekao je Fairburn.

"To je otpirač", rekao je James. "Mislim da ćete otkriti da se njime sve dade otvoriti."

“Ne možeš samo tako provaliti”, rekao je Fairburn.

“Ne mogu?” James je prišao Fairburnu. “Brod je predviđen za rezalište. Ne bih rekao da će se itko naročito žaliti zbog jednog razbijenog prozora.”

Rekavši to, James je skinuo sako, presavinuo ga napola i dao Kelly da ga stavi preko velikog četvrtastog staklenog okna.

Kaput je prigušio njegove udarce dok je zamahivao sjekirom. Trebalo mu je nekoliko pokušaja prije nego što je prozor, predviđen za izdržavanje teških atlantskih oluja, napokon popustio. Začulo se dobrodošlo krckanje, pa još jedno, i staklo je napokon palo prema unutra i zveknulo o pod.

James je raščistio posljednjih nekoliko krhotina, ponovno obukao sako i uzverao se kroz prozor.

“Moram priznat’”, rekla je Kelly dok se verala za njim, “da je večernji izlazak s tobom stvarno nešto za pamćenje.”

Zatekli su se u otmjenom salonu za koktele s urešenim šankom, muralima na zidovima i debelim tepihom, premda u cijelosti lišenom namještaja.

Kelly je zviždukula kad je sve to promotrila.

“Nikad još nisam vid’la ništa ovakvo”, rekla je. “K’o nekak’a palača ili šta ti ga znam. Ne mogu vjerovat' da su odlučili sve skupa dat u otpad. Nije mi to u redu.”

“Zbog čega to rade?” rekao je James. “Brod je u potpuno plovnom stanju.”

“Sad ti imaju veće i brže brodove”, rekla je Kelly. “Sve se mijenja. Gore u Clydesideu upravo grade jedan novi putnički, zvan *Queen Mary;* bi’ će to brod kakav svijet još nije vidio.”

James je iza šanka uspio pronaći nekoliko svijeća i pladanj s kutijama žigica na kojima je bilo otisnuto ime broda.

“Ne bi bilo pametno da ih ovdje pripalimo”, rekao je dok im je dijelio svijeće. “Mogao bi ih vidjeti netko

izvana. Ali trebat će nam nakon što se spustimo u potpalublje. A sad, idemo pronaći skrovište."

"Znaš," rekao je Fairburn, "ovoje zapravo prilično uzbudljivo!"

"Pa, nadajmo se samo da neće postati *uzbudljivije*", rekao je James. "Sad se još samo hoću najesti i naspavati."

Nakon četvrt sata našli su se pred hodnikom punim kabina prve klase na jednoj nižoj palubi. Vrata su bila čvrsto zaključana, ali James je bez poteškoća uspio sjekirom razvaliti bravu na jednima.

"Bolje ugasite svjetla", rekao je prije nego što je otvorio vrata, pa su puhnuli u svijeće i zavila ih je hladna, mrkla tama.

Kad su se vrata otvorila, otkrila im se soba obasjana srebrnom mjesečinom kroz čije su prozore vidjeli *Amorasa* kako čeka na vodi posred doka obasjan vlastitom rasvjetom.

Kad su im se oči privikle, Kelly se zgranula.

"Gle ti ovo", rekla je. "K'o da je iz bajke."

Pred njima se nalazio mali dnevni boravak namješten kaučevima i naslonjačima, a odatle su vrata vodila prema zasebnoj spavaćoj sobi i kupaonici.

"Potpuno sam smožden", rekao je Fairburn i iskušao krevet. "Smijem li uzeti ovaj?"

"Samo izvolite", rekao je James. "Idem vidjeti ima li posteljine." James je nakon nekog vremena uspio pronaći neke kutije u stjuardovu stanu u dnu hodnika. Poklopci su im bili pričvršćeni spajalicama, ali kad je otrgnuo jedan, ugledao je naslagane deke koje su izgrizli moljci. Dao je par komada Fairburnu i ostatak predao Kelly u naručje, pa otišao razvaliti vrata druge kabine za nju.

"Đe ćeš ti spavat'?" upitala ga je.

"Imam kabina na volju", rekao je James. "Ali htio bih najprije pronaći neku hranu."

“Misliš da će biti ikakve na brodu?” rekla je Kelly.

“Ne znam; sve je pospremljeno, ali isplati se pokušati.”

“Idem s tobom”, rekla je Kelly.

“Može”, rekao je James. “Dobro bi mi došlo društvo.”

Kazali su Fairburnu kamo idu, pa pošli u istraživanje *Carice*. James je imao dojam da stječe pristojno iskustvo u snalaženju na brodovima i krenuo je s podosta samopouzdanja. Ipak, *Carica* je bila mnogo veća od *Amorasa*, a pri svjetlosti svijeća izgledala je poprilično nedokučivo. Trebalo im je dobrih pola sata da pronađu kuhinju, golemi, industrijski opremljen prostor namijenjen spravljanju obroka za tisuću ljudi u isti mah.

Doduše, sad u njoj više nije bilo ničega. Ormari su bili prazni, hladnjače puste i pljesnive. Neki su štednjaci već bili rastavljeni i odneseni. Samo što nisu izgubili nadu kad je Kelly razvalila jedan zaključani ormarić i u njemu pronašla zaboravljenu zalihu limenki.

“Gledaj ti ovo”, rekla je. “Srdele, grah, paradajz, grašak, breskve, prepolovljene kruške. Možemo si priuštit’ pravu kraljevsku gozbu.” James je nožićem otvorio nekoliko limenki pa su prionuli na jelo sjedeći na radnoj površini, dok su im se noge klatile preko ruba. Hrana je bila hladna i bezukusna, ali James nije hajao za to. Nije se mogao sjetiti je li ikada prije bio toliko gladan. Ili toliko žedan. Pio je tekućinu iz voćnih limenki halapljivo kao da je riječ o gorskoj izvorskoj vodi.

“Kad se samo sjetiš đe je sve ovaj brod bio”, rekla je Kelly. “Koje bi sve priče mog’o ispričat. A ja se nikad nisam maknila s East Enda.”

“Stvarno?” zapanjeno je rekao James.

“Da, stvarno”, rekla je Kelly. “Šta mi treba da igđe idem? Ne bi’ tamo nikog znala.”

“Sigurno si bila negdje”, rekao je James.

“Bila sam par puta u šumi Epping, a lani smo svi skupa otputovali u Škotsku”, rekla je Kelly. “Ali nikad u inozemstvo. Jesi ti bio kada u inozemstvu? U nekoj drugoj zemlji? Znam da si bio u Škotskoj onaj put s Redom, ali neđe drugđe?”

“Bio sam u Italiji”, rekao je James. “U Njemačkoj, Švicarskoj, Francuskoj...”

“U redu, de, šta se praviš važan.”

“Kad pitaš.” James se nasmijao i saskočio s radne površine. “Dođi”, rekao je i obrisao si usta. “Idemo u krevet.”

“Misliš da ’š se znat’ vratit?”

“Nadam se”, rekao je James. “Ne bih volio izgubiti Fairburna nakon što smo se ovoliko namučili.”

Kako se ispostavilo, pet minuta nakon odlaska iz kuhinje bespovratno su se izgubili.

“Ne znaš kuda ideš, je 1’ de?” rekla je Kelly dok su klipsali prolazom duboko u studenoj unutrašnjosti broda, a svijeće su im bacale treperave sjene po zidovima.

“Samo se moram orijentirati”, rekao je James. “Mislim da smo se trebali popeti, a ne spustiti onim prošlim stubištem.”

“A ja mislila da ti znaš šta radiš.”

“Ne pomažeš mi naročito prigovaranjem, Kelly.”

“Kad volim prigovarat’”, rekla je Kelly. “Nemoj da ti to teško pada. Kinjim samo one koji su mi dragi.”

“A što radiš onima koji ti nisu dragi?”

“Znaš već odgovor”, rekla je Kelly.

“Iscipelariš ih namrtvo.”

“Recimo to tako.”

“Pa, drago mi je što si na mojoj strani”, rekao je James.

“I meni. Nikad još nisam upoznala nikoga takvog”, rekla je Kelly. “Nijednog gospodičića. Nije baš da imam prilike za to u našem kvartu. Mislila sam da su sva gospoda uobraženi snobovi, al' ti si u redu.”

Stigli su do još jednog stubišta i trkom se popeli. Dovelo ih je u iznimno raskošan dio broda, vrlo različit od sivkastih, bezličnih hodnika kojima su dotad prolazili. Mnoge su instalacije već bile uklonjene odatle, ali još ih je ostalo dovoljno da bi se dao razabrati nekadašnji izgled broda. Bilo je tu izrezbarenih drvenih rukohvata, izdašnih sagova i svjetlucavih lustera što su se poput slapova od dijamanata i kristala slijevali sa stropa.

James je odgurnuo dvostruke vratnice i ušli su u balsku dvoranu. Zidove bez prozora prekrivala su zrcala s pozlaćenim okvirima; posvuda je bilo kićenih izlivenih štukatura, a u jedan je kut bilo nagurano nekoliko elegantnih okruglih stolova. Na niskoj bini na jednom kraju i dalje su stajale stolice posljednjeg orkestra koji je tu nastupao.

Kelly je u čudu pogledala oko sebe i glasno se nasmijala. Zatim je potrčala po velikom prostranstvu prazne sale, raširivši ruke dok je suknja vijorila oko nje, i počela se vrtjeti i vrtjeti, podcikujući.

Svijeća joj se ugasila, pa joj je James prišao da je opet upali.

“Daj da zauvijek ostanemo tu, Jimmy”, rekla je. “Možemo se tu nastanit’. Ja bi’ bila kraljica, a ti princ ili tako nešto. Ne, ja bi’ trebala bit’ carica.”

“Carica East Enda”, rekao je James.

“Aha, ta sam!” Opet se zavrtjela i udaljila od njega kroz balsku dvoranu. “Carica Kelly.”

“Bolje da se vratimo”, rekao je James.

“Zašto? Čemu žurba?” rekla je Kelly. “Nikad više nećemo dobit' priliku da opet dođemo na neko ovako mjesto. Bar ja neću. Ti možda hoćeš, u Francuskoj il’ Italiji i'’ u kojoj god već otmjenoj zemlji. Čemu se ja mogu nadat’, a? Znaš ti kakav je moj život, Jimmy? Ne. Jasno da ne. Ja ti se od sedme godine brinem za svoju mlađu braću i sestre. Prije dvije godine ispisala sam se iz škole i sada radim u tvornici keksa. U sobi nas spava

četvero, moje dvije seke, ja i moja tetka Ruby. Dosad sam jedino u snu bila na nekom ovako velikom mjestu."

Krenula je u potragu po sjenovitim zakucima sale i pronašla jedan stari gramofon. Navila ga je i stavila ploču na nj. James joj je pritrčao.

"Kelly, stvarno mislim da to ne bi bilo pametno. Netko bi mogao čuti."

"'Ko?" rekla je Kelly. "'Ko će išta čut' izvan ove dvorane? Pusti' ću je skroz tiho."

Kad je glazba sastava potekla iz zvučnika, Kellyje primila Jamesa za ruku.

"Dođi", rekla je. "Da zaplešemo. *Znaš* valjda plesat', nadam se?"

"Malo", rekao je James. "Naučio sam pokoji korak od tete."

"Pa, pokaži mi onda neki."

James je primio Kelly i krenuli su se trapavo obrtati po plesnome prostoru, svako toliko dobivajući navale smijeha. Polako su ipak uspjeli razraditi svojevrstan vlastiti plesni korak, pa su se počeli vrtjeti i kliziti dvoranom bez razmišljanja.

Dvije svijeće, koje su prije toga postavili na sredinu sale, bacale su orijaške sjene po zidovima i stropu.

"Božanstveno plešete, vaše visočanstvo", rekla je Kelly hinjeno plemenitaškim govorom koji je čula u kinu. "Naročito za čovjeka s drvenom nogom."

"Proklet bio rat", rekaoje uštogljeno James, a Kelly se nasmiješila.

"Osmijeh vam je vrlo naočit", rekao je James istim odsječnim tonom. "Naročito za ženu s drvenim zubalom."

"Oj, pusti se bezobrazluka", rekla je Kelly. "Da ne bi od *mene* dobio drveno zubalo."

"Obećanja, obećanja", rekao je James.

Glazba je završila, a s vrata se začulo pljeskanje. James i Kelly su poskočili, ali bio je to samo Fairburn.

"Ispostavilo se da ipak ne mogu zaspati", objasnio

im je. “Previše sam uzbuđen. Potražio sam vas, ali nije vas više bilo. Onda sam začuo glazbu.”

“Jesam ti rekao”, kazao je James Kelly.

“Ma, budite bez brige”, rekaoje Fairburn. “Bio sam u blizini. Ne bih rekao da se čuje izdaleka.”

“Svejedno…” rekao je James. “Nema više glazbe.”

“U prednosti si preda mnom”, rekao je Fairburn i sjeo na rub bine. “Očito znaš sve o meni, dok ja ne znam ništa o tebi.”

“Ja sam prijatelj Pritpala Nandre”, rekao je James. “S njim menzam.”

“James Bond”, rekao je Fairburn i izvijen mu se osmijeh raširio licem. “Uvijek je pričao o tebi.”

“Upravo sam zbog njega ovdje”, rekao je James. “On je odgonetnuo glavninu vaših tragova.”

James i Kelly pridružili su se Fairburnu na bini. Ples ih je zagrijao i lica su im sada blistala. James se počeo ponovno osjećati gotovo normalno.

“Dobri stari Pritpal”, rekao je Fairburn. “Oduvijek je bio najbistriji član Enigmatskog društva. Kako je on? Moraš mi sve ispripovijedati.”

I tako, dok su sjedili u napuštenoj balskoj dvorani broda, a titrava se svjetlost svijeće poigravala po njima, James je počeo Fairburnu pripovijedati svoju priču. A za to vrijeme, dvjestotinjak vodenih metara dalje od njih, na palubi drugog broda odvijala se druga priča.

Babuška

Pukovnica Sedova, općepoznata pod nadimkom Babuška, Baka, stajala je u spremištu *Amorasa* i gledala stroj Nemesis nad sobom. Stajala je tako već nekoliko minuta, leđima okrenuta ostalima, i nije izgovorila niti riječ.

Sir John Charnage gledao je njezina široka pleća, promatrao sivu bluzu napetu preko njih. Ispod bluze nosila je suknju i debele čarape na čvrstim seljačkim nogama, također sive. Uz sijedu kosu povrh toga izgledala je kao kip isklesan u kamenu.

Tu je dolje bilo vruće. Charnage se preznojavao. Osjetio je kako mu kapljica znoja mili niz križa. Uz njih su u spremištu bila još samo braća Smith. Ludwig si je noktom čačkao trule zube, a Wolfgang se držao za previjenu šaku. Izgledao je kao da ga oblijeva mučnina. Bio je žut u licu i nezadrživo je drhtao, povremeno tiho cvileći. Čovjek je zapravo trebao biti u bolnici, ali barem mu je brodski liječnik, debeli Rus koji je bazdio po klinčićima i jeftinu vinu, grubim šavovima pokrpao rane na mjestima gdje je ostao bez prstiju.

Obećali su Wolfgangu najbolju državnu skrb nakon što se vrate u Rusiju, ali zasad im je trebao ovdje.

Babuška je duboko udahnula. Charnage je opazio kako joj se leđa šire, a šavovi bluze rastežu još jače. Zatim se napokon okrenula. Na njezinu plošnom, neuglednom licu seljanke nije se vidjela nikakva emocija.

“Bez Fairburna”, rekla je, “od ovog stroja nema

koristi. To je samo hrpa starog željeza."

"Snaći ćemo se, pukovnice", rekao je Charnage i obrisao znoj s brkova. "Imate znanstvenike, napokon, matematičare..."

"To bi moglo potrajati godinama", odbacila je prijedlog Babuška. "A ionako još nije dovršen."

"Kažem vam," rekaoje Charnage, "ako ne isplovimo noćas, nećemo moći isploviti do sljedeće plime. Moguće je da se Fairburn već stigao obratiti policiji. Neophodno je da nastavimo."

"Ne vjerujem da je Fairburn uspio napustiti dokove", rekla jc neuvijeno Babuška.

"Kako možete biti sigurni u to?"

"Sigurna sam. Imam ljude na svakom izlazu. On se krije tu negdje i pronaći ćemo ga."

"Pa, drago mi je da je bar jedno od nas sigurno", rekao je Charnage. Bilo mu je vruće, bio je umoran i htio je nešto popiti.

"Ja ne griješim", rekla je Babuška.

Charnage je promotrio ženu. Nikad mu se nije sviđala, nimalo. Nema smisla za humor. Podsjećala ga je na dadilju iz Poljske koju je imao kao mali.

"Svi mi griješimo", rekao je i tiho se nasmijao.

"Neki griješe više nego drugi", rekla je Babuška, pa izvukla stolicu radnog stola i sjela, uredno preklopivši dlanove u krilu.

"Ne gledajte me tako", rekao je Charnage. "Bez mene ne biste ni bili tu. Ništa od ovoga ne bi bilo tu."

"Dvaput si imao dječaka, i dvaput si ga pustio da pobjegne."

"Priznajem da je prvi put pogreška bila moja", rekaoje Charnage. "Nisam znao koliko je taj momčić snalažljiv."

"A drugi put?"

Charnage je kimnuo prema Ludwigu i Wolfgangu.

"To su skrivila ova dva bezveznjaka", rekao je.

"Dobar oficir nikad ne svaljuje krivnju na svoje

ljude", rekla je Babuška.

"Dobar oficir ne bi se nužno morao baktati s ovim kretenskim dvojcem", rekao je Charnage.

Ludwig je nešto promrmljao, a Wolfgang si je opsovao u bradu. Charnage se okrenuo prema njima.

"Pa?" rekao je. "Mislite da nisam fer prema vama? Dajte, molim vas. Morali ste samo baciti potpuno ošarnućenog dječaka u Temzu, a gledajte što se dogodilo." Podrugljivo je zamigoljio prstima prema Wolfgangu.

"Ti si odgovoran", smireno je rekla Babuška. "S tim je dječakom trebalo propisno postupiti. Tvoj plan nije bio ozbiljan."

"Ma je li, moj plan nije bio ozbiljan, a? Baš me zanima što biste vi učinili s njim."

"Zadavila bih ga golim rukama", rekla je Babuška, a Charnage nije posumnjao da bi tako i bilo.

"Već je znao previše", nastavila je Babuška. "Nisi se trebao izlagati daljnjem riziku."

"Pa, mogli ste nešto tada reći."

"Ti si bio odgovorna osoba, John."

"Doveo sam Fairburna ovamo, zar ne, za Boga miloga?" ljutito je viknuo Charnage. "Natjerao sam ga da vam izradi ovu prokletinju. Obavio sam što ste tražili. Odradio sam svoje, ispunio svoju stranu dogovora."

"Ako si odradio svoje, onda nam više nisi od koristi."

"E sad, nismo se tako dogovorili, što dobro znate", rekao je Charnage i mahnuo prstom prema ženi na stolici. "Otići ću iz ove beznadežne zemlje i krenuti ispočetka u Rusiji, i da me se niste usudili ne platiti, jer ću vam podići tešku prašinu."

Babuška se počela smijati, tiho i suzdržano, poput dobrostive bakice koja se smješka malenome unučetu.

"Kako ti slabo poznaješ stvarni svijet, John."

"Joj, poštedite me", rekao je Charnage i izvukao

tabakeru iz džepa sakoa. Izvadio je cigaretu, kucnuo joj vršak da sabije duhan, pa je pripalio žigicom i zatim bacio dogorjelo drvce na pod.

"Ako ćete nekog kazniti, kaznite njih dvojicu", rekao je. "Imali su više prilika da se riješe dječaka i svaki su put zabrljali."

"Pitam se kome oni služe", rekla je Babuška. "Pitam se kome su odani."

"Odani smo svakome tko nas plaća", rekao je Ludwig. "Živa lova nam je jedini gazda."

"Pitam se kako znate iskazali odanost", rekla je Babuška.

"Znaju iskazati odanost tako što slušaju sve što im ja kažem", rekao je Charnage i ispuhnuo velik oblak dima.

"Zar zaista misliš da su odani tebi?" rekla je Babuška, upitno podigavši obrve.

"Slušajte, dosta mi je ovoga", rekao je Charnage. "Polako me zamara. Rekao sam vam što mislim da bi trebalo. Isplovimo sada i pokupimo se odavde. Nekako ćemo već dokučiti kako Nemesis funkcionira, ali ako se nastavimo zadržavati ovdje, sve ćemo dovesti u pitanje. Uvijek se možemo naknadno vratiti po Fairburna."

Babuška je svrnula pogled prema Wolfgangu i Ludwigu. Te su oči toliko toga vidjele. Gledale su umiranja nebrojenih. U njezinim je očima sad počivala poruka. Poruka koju je Ludwig jasno shvatio.

Charnage to nije primijetio, jer se zaokupio brisanjem lica. Bilo mu je slabo i boljela ga je glava. Sinoć nije uspio ni oka sklopiti, a sad je već bilo gotovo jedan ujutro.

"Ti si oduvijek bio samo sluga, John", rekla je Babuška. "Možda si sanjao da si nešto više od toga, ali bio si naprosto sredstvo. Od kakve bi nam ti koristi bio u Rusiji? Pijanica si. Kockar. Kapitalist. Bio si sluga. A mudar sluga služi najjačem gospodaru. Nije li tako, Ludwig?"

“Ma gonite se svi zajedno kvragu”, rekao je Charnage. “Idem leći.” Bacio je opušak na pod i zgazio ga.

Začuo se tih metalni siktaj i Charnage je prostenjao.

Ludwig ga je udario u leđa.

Charnage se pokušao okrenuti i reći nešto, ali mišići ga više nisu htjeli slušati. Nije se mogao pomaknuti. Curenje znoja niz leđa pretvorilo se u bujicu. Topla mu je tekućina natopila košulju.

Pao je na koljena, odjednom izgubivši snagu za stajanje.

“Što si mi to učinio?” suho je rekao, a kad mu je Ludwig ukoračio u vidno polje, Charnage mu je u ruci ugledao jedan od onih revolvera Apache, s mjedenim bokserom navučenim na duge bijele prste.

Ali nije ga udario bokserom.

Oštrica je stajala isukana, oblivena krvlju.

Ludwig je izvadio rupčić iz džepića na Charnageovim prsima, obrisao oštricu i tutnuo rupčić natrag.

“Što si mi to…?”

“Pospremite ga nekamo”, rekla je Babuška. “A onda ga bacite preko palube kad budemo na Sjevernom moru.”

Charnage je pogledao u Babušku. Pogledao je u njezine bešćutne crne oči. Bivale su sve veće. Prvo su ispunile cijelo njezino lice, a žalim i cjelokupno brodsko spremište, pretvarajući se u dva bezdana crna bunara u koja je počeo propadati.

“Rekao sam Johnu da neću surađivati s njim ako mi ne dopusti bar da javim ljudima da sam dobro”, rekao je Fairburn. “Shvatio je da to ima smisla. Nije htio da me netko dođe tražiti, na koncu konca. Zato mi je dao da sastavim još jednu kriptogramku, koju sam poslao u *The Times* popraćenu kratkom porukom da njome prekidam suradnju. I dopustio mi je napisati

bezopasno pismo ravnatelju škole, kao i pismo Pritpalu. Znao sam da se John nikada nije bavio nikakvom enigmatikom, tako da neće primijetiti skrivene tragove. Međutim, neki dan, dok sam radio na Nemesisu, njegovi su mi ljudi pretražili kabinu i pronašli radni nacrt pisma s bilješkama koji zbog čiste gluposti nisam uništio, nakon čega je shvatio da je pogriješio."

"Tragovi su vam bili odviše neprimjetni", rekao je James. "Prekasno smo uspjeli shvatiti koliko je stvar ozbiljna."

"Nisam ni imao namjeru da me vi učenici pokušate samostalno pronaći", rekao je Fairburn, odmahujući glavom. "Mislio sam da će Pritpal jednostavno raspraviti o svemu s ravnateljem, koji će potom obavijestiti policiju."

Njih su troje i dalje sjedili na bini u balskoj dvorani *Carice Istoka.* Kelly je već bila jako pospana i glava joj je neprestano padala, ali James je izgarao od viška energije i osjećao se pomalo delirično.

"Da smo uključili policiju," rekao je, "Charnage bi ih i dalje zavlačio, a vi biste sad bili na pola puta prema Rusiji."

"Lako je moguće da imaš pravo", žalosno je rekao Fairburn. "John je oduvijek bio težak čovjek, ali i dalje mi je teško povjerovati da mi je mogao učiniti nešto ovakvo. Cijela je ta rabota odurna, istinski odurna." "Kako je sve zajedno počelo?" rekao je James.

"U Cambridgeu, izgleda", rekao je Fairburn. "Nakon rata. Pohađao sam ga sa sirotim Ivarom i Johnom. John je bio nekoliko godina stariji od nas; odgodio je početak studija zbog odlaska u vojsku i rat, ali bili smo dobri prijatelji. Imali smo susjedne sobe na Trinityju. Ivar i ja studirali smo matematiku, dok je John studirao kemiju. Jedino se nismo slagali oko politike. Ivar i John zajednički su se zanimali za komunizam. Mladom čovjeku s imalo mozga u glavi izgledao je kao pojam budućnosti. Jednakost za sve! Ukinimo siromaštvo!

Uzmimo moć iz ruku onih koji raspolažu novcem, svrgnimo sva uštogljena stara pravila i pružimo priliku obespravljenima. Sve sami vrsni ideali. Ali ja sam znao da to nije tako. Živio sam u Engleskoj, ali roditelji su mi i dalje bili tamo, u Rusiji. Saznavao sam što se zaista zbiva. Otac mi je uspijevao potajice slati pisma. Zatim su jednoga dana pisma prestala stizati, i nikad više nisam dobio nikakvu vijest ni od njega, ni od svoje majke." Fairburn je zastao i protrljao oči.

"Revolucija je počela krvoprolićem", nastavio je. "Lenjin je dao ubiti cara i cijelu njegovu obitelj. I nije ostalo na tome. Zbivale su se prave strahote. Počele su nestajati pristalice Lenjihovih suparnika. Počeli su nestajati i njegovi neistomišljenici. Ideal komunizma je umro, a Lenjin je postao samo običan tiranin."

"Zar Peterson i Charnage nisu to uviđali?" rekao je James.

"Pokušao sam im ukazati na istinu", rekao je Fairburn. "Ali Ivar je bio čisti matematičar, oduvijek skloniji brojkama nego ljudima od krvi i mesa. Volio je *ideju* komunizma i, poput mnogih, odbijao uvidjeti što se tamo zaista zbiva. S Johnom je stvar bila drugačija. Pekla ga je savjest zbog velikog imutka svoje obitelji, kao i zbog očeve tvornice u kojoj su umirali radnici. A nakon odlaska u rat izgubio je svu vjeru u domovinu. Nikad nije mogao shvatiti kako bi ijedna vlast tako mogla slati svoje mladiće u smrt. Bio je teško ranjen na Galipolju, znaš, zbog čega sada šepa. Dok je ležao u bolnici i branio se od muha, promijenio se, a nakon što se oporavio poželio je promijeniti svijet. Već tada je, doduše, bio kockar i pijanac. Vidjelo se da će mu to upropastiti život. Nakon Trinityja nisam ostao u doticaju s Johnom, premda smo Ivar i ja ostali prisni prijatelji. A onda mi je jednoga dana Ivar kazao da pravi računalni stroj. Namjena mu je bila ispomoć u kockarskim igrama putem predviđanja brojeva i izrade nizova. Ja se ne razumijem u kockarske igre. Nisam

zaista shvaćao čemu je taj stroj namijenjen, ali zaintrigirao me kao matematička naprava."

"Vidio sam ga", rekao je James. "U Charnageovu uredu."

"Neki su im Amerikanci pomagali pri izradi", rekao je Fairburn. "Profesionalni kockari iz New Yorka. Naročito jedan knjigovođa s izuzetnim darom za brojke. Abrakadabra, tako nekako." "Abbađabba?" rekao je James.

"Upravo taj. Nije mi simpatičan."

"On je gangster", rekao je James.

"Svjetovi kocke i kriminala oduvijek su blisko povezani", rekao je Fairburn. "John nema smisla za poslovanje, ali genijalan je u pronalaženju pogrešnih suradnika. Kriminalci su mu izmuzli cjelokupno bogatstvo. Kad su mu Rusi pokucali na vrata s ponudom velikog imutka i velebne budućnosti u Rusiji, pustio ih je da uđu. Čuli su za njegov računalni stroj, pa su poželjeli da i njima napravi jedan."

"Zašto?" rekao je James.

"Ne za kockanje, to svakako", rekao je Fairburn. "Već za dekodiranje i dešifriranje. U tome je cijela stvar, od samog početka. Obaviještenost znači moć, James. Mi Rusi obožavamo tajnost. Obožavamo svoje špijune, a povijest špijuniranja povijest je nastojanja da se otkrije namjera neprijatelja uz istodobno onemogućavanje da neprijatelj ot krije tvoje namjere. Ako nemaš najnovije tajne kodove, ne možeš odnijeti pobjedu. Nitko nikad nije uspio izumiti neprobojan kod, ali stroj bi možda mogao imati uspjeha u tome. Stroj s umom milijun puta oštrijim od ljudskog. Rusi su bili spremni dati Johnu golem iznos novca da im izradi takav stroj. Umnogome većih razmjera od prvotnoga, naravno."

"Ali trebali ste im vi", rekao je James.

"Da", rekao je Fairburn. "Ivar je pokušao, ali nije uspio. Nije mogao samostalno izgraditi ono što su Rusi tražili. Zato je mene zamolio za pomoć."

“Ali vi ste znali za čiji ga račun Charnage pravi, zar ne?” rekao je James.

“Isprva nisam, a kad sam to otkrio, nisam više htio imati nikakve veze s tim. Međutim, John je dotad već preduboko zaglibio. Znao je da će ga Rusi usmrtiti ako se pokuša izvući, jer tako to s njima biva. Zato me oteo i prisilio da dovršim posao koji je Ivar započeo. I sada je praktički dovršen. Numerički evaluator matematičke empirije, strojni informatički sustav. N. E. M. E. S. I. S.”

“Znaju li se oni služiti njime bez vas?” upitao je James.

“Ne. Barem zasad.” Fairburn je izvadio naramak papira koji je ponio iz svoje kabine u *Amorasu.* “Svaki su dan tražili od mene da im napišem upute za uporabu, a ja sam svaki dan odugovlačio, znajući da istog trenutka kad mi pođe za rukom zapisati način na koji se Nemesis koristi njima više neću biti potreban, pa će me likvidirati.”

“Znači daje stroj sada beskoristan?” rekao je James.

“Na neko vrijeme”, rekao je Fairburn. “Za godinu-dvije mogli bi dokučiti kako se koristi, ali izuzetno je složen. Shvati, svi su znanstvenici u Rusiji bili pobijeni. Sada obrazuju nove, mlade, ali trebat ćc im vremena za to. Oni pritom strahuju od maštovitosti, jer mašta stvara potrebu za postavljanjem pitanja, a tamošnji moćnici ne vole da ih vlastiti narod dovodi u pitanje. Na svako se pitanje u Rusiji dobije isti odgovor - robija ili smrt.” Fairburn je ustao. “Idemo, onda. Moramo se naspavati. Tko zna što nam sutrašnji dan nosi.” Probudili su Kelly i prešli kratak put natrag do kabina prve klase. Fairburn se zagledao kroz prozor *u Amorasa,* usidrena na sredini doka.

“John je znao što je učinio”, rekao je Fairburn. “Znao je da je strahovito pogriješio kad se odlučio uplesti s Rusima. Na neki mi ga je način žao, gotovo da bih mu mogao oprostiti. Kad se čovjek nađe u škripcu,

učinit će sve da spasi živu glavu. Zato je promijenio ime tom brodu. Bila je to njegova mala šala. Njegova ispovijed Bogu. Amoras, vitez koji se pokušao pogoditi s vragom."

James mu je poželio laku noć i odveo Kclly 11 njezinu kabinu. "Tu je ledeno", rekla je kad se uvukla pod deke. "Ostani sa mnom, a? Da se grijemo."

"Ne znam baš..."

"Kad imam dojam da mi se ništa ružno ne može dogodit' dokle god si ti sa mnom", rekla je Kelly.

"Ne govori to", rekao joj je James. "Izazivaš sudbinu. Kad kažeš nešto takvo, za pet minuta odjekne golema eksplozija i cijeli ti svijet odleti u zrak pred nosom."

"Molim te", rekla je Kelly. "Da ne mislim na gabulu u kojoj smo se našli."

"Nemoj mi reći da je neustrašiva Kelly Kelly u strahu."

"Dašta da sam u strahu", rekla je Kelly. "'Ko ne bi bio u strahu? A nisam navikla ni spavat' sama u krevetu. Nikad nisam sama provela više od pet minuta. Hajde, James Bond, uvuci se pod deke... I bez ševrdanja, u redu?"

James je bio previše promrzao i preumoran, kao i, morao si je priznati, u prevelikom strahu da bi mu se dalo raspravljati, pa se popeo na veliki bračni krevet i legao uz Kelly. Umotali su se u deke i ubrzo se prigrijali, i san im je došao na oči.

"Pričaj mi o svom životu", pospano je rekla Kelly. "Htjela bi' znat' sve o tebi."

James joj je počeo pričati o svom djetinjstvu, o selidbama između Švicarske, Engleske i Škotske. Ispričao joj je kako su mu roditelji poginuli u planinarskoj nesreći u Francuskoj kad mu je bilo jedanaest godina. Ispričao joj je o svojoj teti Charmian s kojom je živio u Kentu, kao i o svom životu u Etonu.

Inače nikad nije imao naviku pričati o tim stvarima. U školi treba izgledati čvrsto, da se ne bi zaradilo nadimak mlakonje ili mamina sina, tako da se tamo priča o drugim stvarima, o motornim vozilima i kriketu, o ratovima i bitkama i o tome tko je koga udario i zašto. Drugi učenici mogu otići kući kada im dođe raspust. Tada opet mogu biti djeca, grliti majku i pričati kakve god ih je gluposti volja, ali James to ne može.

Kad nema nikoga.

Samo, ovdje, u mraku ove kabine, mogao je sve ispričati ovoj djevojci. Nije imalo veze što je ona uskoro zaspala i zahrkala. Nastavio je govoriti i gledati svjetla *Amorasa* kroz prozore i zamišljati Nemesis u spremištu broda.

On ima Fairburna, ali Rusi imaju stroj.

Ovo se neće završiti sve dok se stroj ne skloni na sigurno od njih.

Sada je sve ili ništa.

A on mora igrati na sve.

Probudi se ili pogini

James je shvatio da je budan. Do maloprije je bio u duboku snu bez snova, a sad su mu se oči otvorile i zagledale u strop.

Čuo je nešto — neki korak — a budni stražar u dnu svijesti zapazio ga je i poslao poruku…

Probudi se. Netko je došao. Opasnost.

Ostao je ležati posve mirno, ćuleći uši da mu nijedan šum ne promakne, dok su mu se oči privikavale na slabo ranojutarnje svjetlo u kabini.

A onda je opet to začuo. Zveket, tup tresak i šuškanje.

Neki se ljudi kreću po brodu.

Stisnuo je dlan preko Kellynih usta i blago je protresao da je probudi. Uspaničeno je razrogačila oči i prostrijelila ga pogledom, spremna na borbu. Stavio je prst pred usta i zadržao je.

“Došli su neki”, šapnuo joj je u uho. “Budi tiho.”

Kelly je kimnula. Jedno joj je morao priznati: možda zna brbljati, ali zna i kad valja ušutjeti.

Odmaknuo je ruku s njezina lica i pokazao joj da ga slijedi.

Spuznuli su s kreveta i odšuljali se u susjedni dnevni boravak, gdje je James prislonio uho uz vrata. Ništa se nije čulo. Zatim je odozgo dopro još jedan korak. James je pogledao uvis i kimnuo prema stropu.

“Izgleda da su na gornjoj palubi”, prošaptao je. “Moramo po Fairburna.”

Odškrinuo je vrata tek toliko da vidi u hodnik.

Ništa.

Šmugnuli su van i trenutak potom ušli u Fairburnove odaje.

Spavao je u svom krevetu upetljan u deke, i izgledao staro i umorno. James je ponovio isti postupak kao s Kelly, ušutkavši ga prije nego što će ga probuditi. Fairburnu je trebalo dulje da dođe sebi. Isprva nije bio siguran gdje je on to, dok mu je kosa suludo stršala posvuda, ali napokon je, i dalje bunovan i zbunjen, spustio noge s kreveta i ustao.

"Koliko je sati?" rekao je i pogledao na ručni sat. "Šest." Stresao se i zakašljao. James ga je opet ušutkao i bacio pogled kroz prozor. *Amoras* je još bio na istome mjestu, premda su mu svjetla sad bila pogašena i polako ga je gutala magla što se počela prelijevati preko doka.

Sve troje su se na prstima iskrali u hodnik, ali nisu prešli ni tri koraka kad se netko pojavio iza ugla.

Bio je to jedan od onih Babuškinih tajnih policajaca kamena lica. Podigao je pištolj i viknuo nešto na ruskom.

James se okrenuo i vidio kako im drugi Rus prilazi iz suprotnog kraja hodnika.

"Pratite me", proderao se i odjurio u stjuardov stan. Dok je sinoć tragao za dekama, u njemu je primijetio vrata i sad je molio Boga da vode u drugi hodnik.

Tu nije bilo prozora, pa je vladao mrkli mrak. James se pokušao prisjetiti puta kroz labirint sobičaka, ali smjesta je udario u pregradu. Ipak, kad je zateturao unatrag bubnuo je u vrata, a ruka mu je pala na poznati oblik kvake. Okrenuo ju je i s lakoćom otvorio vrata.

"Ovuda", rekao je.

Vrata su doista vodila u drugi hodnik. S lijeve je strane tračak svjetlosti padao sa stubišta.

"Trk", viknuo je i povukao Kelly za sobom. Straga su se začuli povici na ruskom, popraćeni topotom

stopala. Odjeknuo je pucanj i metak je fijuknuo preko njih. Pogodio je zidnu svjetiljku i odbio se u stranu, zvekćući i sikćući.

"Da nas žele ubiti, već bi nas ubili" doviknuo je Fairburn. "Hoće nas žive."

"Hoće *vas* živoga", rekao je James. "Sumnjam da im je naročito stalo do mene i Kelly."

"Radosne li pomisli", rekla je Kelly kad je još jedan pucanj grunuo iza njih.

James je shvatio da im je jedina prednost to što bolje poznaju plan broda nego progonitelji, ali da je to sićušna prednost.

Ispreskakali su stube do sljedeće palube i James ih je poveo zavojitim, zamršenim putem kroz brod.

"Može li se vaš stroj uništiti?" doviknuo je Fairburnu dok su hitali kroz kuhinju.

"Naravno", uzvratio mu je povikom Fairburn. "Dovoljno bi ga bilo razvaliti maljem, ali za to bi trebalo vremena."

Odjurili su pomoćnim prolazom i vratili se u javni prostor *Carice.* Jedva jedvice uspijevali su zadržavati prednost pred Rusima, ali kad su uletjeli u blagovaonicu, ugledali su dva čovjeka.

Jedan je bio mladi ruski mornar. Drugi je bio Deighton, Charnageov plećati batler.

"Opet ti", zarežao je. "Pa, dečko, ovaj put sam spreman za tebe." Protegnuo je mišićave šake, stisnuo ih u pesnice i polako, gotovo nehajno krenuo kroz blagovaonicu.

Mornar se iscerio i krenuo za njim, ne hajući nimalo za opasnost koja bi mu mogla prijetiti od krhkog profesora, mladog dječaka i jedne djevojke.

Tu se grdno prevario.

James je dohvatio stolicu i oborio Deightona na pod. Kelly je brzo shvatila kako to ide, pa je i sama dohvatila stolicu i njome odalamila mornara po glavi. Pridigao je ruke da se obrani i odjeknuo je prasak kad

mu se podlaktica slomila. Pao je na koljena i zaurlao od bola.

Bio je izbačen iz stroja.

Kelly i James sasuli su na Deightona kanonadu svih stolica koje su im pale šaka. Bio je jak. Zamalo se uspio ponovno osoviti na noge, ali James je iz sve snage nogom odgurnuo stol prema njemu. Rub je udario Deightona u zatiljak, pa je po posljednji put pao na pod.

Sve troje zatim su se okrenuli i udarili u bijeg, ali kad su izašli iz sale, Kelly, koja je trčala prva, uletjela je ravno u naručje jednog Rusa. Taj je bio kršan kao traktor i nije se pomaknuo ni pedlja kad se zabila u njega. S lakoćom ju je zadržao.

A tu se *on* grdno prevario.

Kelly se počela mahnito bacakati, ritati, gristi, grepsti i luđački koprcati. Čovjek je ljutilo opsovao i ispustio je, pa izvadio pištolj iz džepa. James je potegnuo Kelly natrag u blagovaonicu, a kad je Rus krenuo prema njima s uperenim pištoljem, James mu je nogom zalupio vrata u lice i zdrobio mu pritom zapešće o dovratak. Čovjek je ispustio oružje i povukao se.

Fairburn je dohvatio pištolj s poda i nasumce zapucao u vrata, probijajući tamno drvo mecima.

Nisu pričekali da provjere je li pogodio Rusa, već su potrčali na suprotnu stranu sale. Mornar sa slomljenom rukom slabašno ih je pokušao spriječiti, ali ustuknuo je kad je Fairburn upro pištolj u njega.

Jamesa je brinulo gdje je nestao onaj drugi Rus, a sad je, kad su istrčali na palubu, dobio odgovor. Čovjek je obišao brod da ih tu dočeka sa spremno uperenim oružjem.

Fairburn je i njega obasuo nesuvislom kišom hitaca koji su se razletjeli svugdje samo ne prema Rusu. Doduše, i to je bilo dovoljno da ga natjera da se baci u zaklon iza kupole za prozračivanje.

James je bacio pogled preko brodskog boka. Našli su se na palubi iznad pristupnog mostića.

“Brzo”, rekaoje i popeo se preko ograde. “Skoro pa smo stigli.”

Spustio se koliko je mogao, a zatim je pustio da padne na mostić. Tvrdo je pao i otkotrljao se niz kosinu, pa se zaustavio zapleten u sigurnosne lance sa strane.

Za njim je stigla Kelly, tresnuvši tako silovito da se mostić opasno zaljuljao, i James se pobojao da bi mogao potpuno popustiti. Ipak nije, ali kad je James podigao pogled, vidio je kako onaj Rus hvata Fairburna i pokušava ga odvući natrag na palubu preko ograde.

James se nije više mogao vratiti gore da mu pomogne.

“Brzo, Kelly!” viknuo je, pa čučnuo i sastavio ruke tako da može prihvatiti njezino stopalo. Kad je Kelly umetnula nogu, naglo ju je podigao, praktički je bacivši u zrak. Primila se za ogradu i uzverala na gornju palubu.

Rus je i dalje bio nagnut preko ograde jer se natezao s Fairburnom, koji se nije bio spreman predati bez borbe. Kellyje zarila zube Rusu u uho. Vrisnuo je i ispustio Fairburna, koji se okrenuo i primio čovjeka za sako. Nastalo je kratko, žestoko natezanje, a onda je James iznenada ugledao kako Rus pada preko ograde. Udario je u rub mostića i odbio se u crnu vodu pod njim.

Svejedno, James nije imao vremena za radovanje, jer u tom je trenutku primio udarac u tijelo i odletio nauznak niz mostić. Deighton je uspio strčati s palube i sad izletjeti s broda punom silinom prema njemu. James je otpuzao na mol i nekako se uspio osoviti na noge, pa zauzeo stav za borbu. Ali obeshrabrio se kad je vidio da na njih u pristaništu čeka još mornara s *Amorasa.*

Kelly i Fairburna grubo su izveli iz broda. Nije bilo smisla da se odupiru, jer je borbi došao kraj. Njih su troje okružili naoružani protivnici, rugajući im se.

“Baci oružje”, rekao je Deighton, i Fairburn je

ispustio pištolj na tlo. Izgledao je tužno, prestrašeno i dokrajčeno.

"Žao mi je", tiho mu je rekao James. "Zamalo smo uspjeli."

"Nema veze", rekao je Fairburn. "Bilo je zaista izuzetno uzbudljivo, ali izgledi nam nikad nisu išli naruku."

"U tome i jest nevolja s igranjem na sve ili ništa", rekao je James. "Ako se i najmanji djelić plana izjalovi, gubiš."

Zatim je shvatio da nešto čuje. Zamor glasova, hitanje koraka, kao krdo goveda u stampedu. Ljudi oko njih počeli su se zbunjeno osvrtati. U magli koja je sada zastrla dok nije se dalo odrediti odakle se to čuje, ali u svakom je slučaju bivalo sve glasnije i sve bliže.

"Što je to?" rekao je Fairburn, žmirkajući. "Što se to zbiva?"

A onda je odjeknuo tresak, i James se obazreo i opazio kako ulazna vrata doka padaju razvaljena.

Prema njima je pohitala prava vojska prekaljenih lučkih radnika, dobrim dijelom naoružanih močugama ili kukama za teret. A na čelu im je bio Red, u pratnji Perryja Mandevillea i nekolicine starijih djevojaka iz Kellyne bande, Monstruozne regimente.

Vojska je nezaustavljivo pokuljala prema njima i brzo preplavila šačicu mornara oko Jamesa. Lučki su se radnici sjatili na njih i počeli ih sasipati udarcima močuga i kuka, te začas oborili mornare s nogu. Nisu imali izgleda. Nadjačala ih je čista brojčana premoć. Čuli su se vriskovi i vapaji, tupi udarci i krckanje razbijenih glava. Začuo se pljusak kad su jednog bacili u vodu, pa još jednog i još jednog. Uskoro se James našao u središtu masovne makljaže.

Netko ga je zgrabio za rame i James se okrenuo na peti, spreman za borbu. Ali pred sobom je ugledao Reda, osmjehnutog od uha do uha.

"Ne mogu te ni časka ostavit' samoga, je l' de?"

rekao je. “Da si pustio da se išta desi mojoj sekici, ubio bi’ te.”

“Znam se ja sama brinut’ za sebe, fala lijepa”, rekla je Kelly.

“Izgleda da sm-mo stigli u zadnji čas”, rekao je Perry. “Brinuo sam se da m-mi ne prom-makne cijelo veselje.”

“Vrag te neće, Jimmy moj,” rekaoje Red, “mislio sam da si *ti* gospodičić, al' ovaj te tu klipan šije za glavu.”

“Odakle vi ovdje?” rekao je James.

“Pola sam noći tražio vas dvoje ovđe u okolici”, rekao je Red. “Zatim sam se vratio kući po pomoć.”

“Našli sm-mo se u gostionici”, rekaoje Perry. “Htio sam da odem- mo na policiju, ali Kellyjevima zakon nije baš m-mio.”

James se okrenuo prema Kelly. Bila je sva razrogačena i zadihana.

“Treba mi tvoja pomoć”, rekao je. “Hoću da odvedeš Fairburna što dalje odavde. Nismo sigurni sve dok se on ne makne iz pristaništa. Odvezi ga pneumatskom, to će biti najbrži način. Odvedi ga svojoj kući. Perry će otići s vama. Ja ću vas stići.”

“Hoću ostat’ s tobom”, rekla je Kelly.

“Idi”, rekao je James. “Vodi ga na sigurno. Moram se nešto dogovoriti s Redom. Stižemo odmah za vama.”

“Dođi”, rekao je Perry i primio Kelly za zapešće. “Kada James Bond jednom nešto čvrsto odluči, daljnja rasprava nem-ma sm-misla.” Odveo ju je kroz gužvu okolne borbe, a Fairburn je otišao za njima, doviknuvši Jamesu hvala.

Bitka je bila na samome kraju; među Charnageovim se ljudima još opirao praktički samo Deighton, koji je sada vitlao kukom za sanduke oko glave i urlao pogrde.

Trenutak potom i on je pao, oboren udarcem s

leđa.

James se sagnuo da pokupi pištolj koji je Fairburn ispustio na tlo.

“Namjeravaš izvest’ nekak’u glupost, je l’ de?” rekao je Red.

“Da”, rekao je James. “Idem pokušati uništiti stroj Nemesis.”

“Idem s tobom”, rekao je Red.

“Previše bih se brinuo za tebe”, rekao je James.

“Zadužio si me”, rekao je Red.

James je shvatio.

“Za mnom”, rekao je, pa se spustio s ruba mola. Brzo je sišao ljestvama do čamca na vesla, i dalje privezana na dnu. Pogledao je uvis. Od Reda nije bilo ni traga. Možda se predomislio. Ali ne, trenutak potom njegova se poznata raščupana narančasta kosa ukazala preko ruba pristaništa i on se krenuo spuštati ljestvama, a za njim su stigla i dva plećata čovjeka, kao i dječak koji nije izgledao naročito starije od Jamesa.

“Reko’, dobro bi nam došlo malo podrške”, objasnio je Red kad se ukrcao u čamac. “Ovo su ti moj stric Ray, njegov kompa Harry i moj bratić Billy Jones.”

Billy se osmjehnuo Jamesu. Bio je to naočit momčić, očiju tamnih poput njegove kose.

“Billy radi na brodovima”, rekao je Red. “Zna’ će se snaći kada dođemo. Ostala dvojica su za razbijanje glava.”

Ray i Harry iscerili su se Jamesu. Izgledali su kao ljudi koji se vole tući, a ukupno su imali ne mnogo više od osam zuba.

Kad su se smjestili na klupama, jedan se ruski mornar pokušao ukrcati iz vode. James ga je odbio veslom, a onda su se izvukli od boka *Carice* i izašli na otvorenu vodu.

“Hej, Jimmy moj”, rekao je Red, marljivo veslajući. “Izgleda da ste se ti i moja seka sasvim fino zbližili.”

James je prostenjao.

“Ona ti je meni oduvijek samo naporna mlađa sestra.”

“Šuti i veslaj”, rekao je James.

Sve je dokove sada zavila gusta, žućkasta magla. Iako se sve više razdanjivalo, jedva da su vidjeli dalje od sedam-osam koraka u svakom smjeru. *Amoras* je bio tek tamnija mrlja sivila u pokrovu ništavila.

Samo, dok su ga promatrali, na brodu su se upalili snažni reflektori za maglu i začuli su kako mu se pale motori.

“Pokušat će krišom isplovit i u magli”, rekao je James.

“Nisu normalni”, rekaoje Red.

“Mislio sam da to već znaš”, rekao je James.

“Stvarno misliš da ih možemo spriječit’?”

“Možemo pokušati.”

Izlazak iz magle

Kad su se približili *Amorasu,* vidjeli su da je brod i dalje konopima privezan za dva napuštena, usidrena remorkera. Voda mu je klokotala nad propelerima na krmi i polako je polazio u pokret.

“Bandoglave budaletine sad hoće isplovit’ odavde pod vlastitim pogonom”, rekao je Red. “I u normalnim okolnostima to bi bilo teško izvest’, al’ po ovak’oj magli to je više-manje nemoguće.”

“Ne znaju što bi drugo”, rekao je James.

“Nemeremo ih zaustavit’ u čamcu na vesla”, rekao je Red.

“Morat ćemo se ukrcati”, rekao je James. “A onda nekako pokušati onesposobiti brod. Polovica posade je na molu iza nas, tako da ne bi trebalo biti previše suparnika.”

S boka *Amorasa* bio je spušten mostić da se njime popnu mornari na povratku. James je privukao čamac uz njega i sva su se petorica iskrcala. *Amoras* je polako isplovljavao, sve više zatežući konope koji su ga i dalje vezivali za remorkere.

James se s ostalima popeo iz magle na palubu, gdje su prepali mornara na stražarskome mjestu dok se krijepio vrućim čajem u limenoj šalici. Ray i Harry brzo su ga onesposobili i onesvijestili prije nego što se uspio snaći. Zatim su sakrili njegovo tijelo iza jednog čamca za spašavanje.

“Ne bih rek’o da ikog drugog ima u blizini”, rekao je Red. “Svi koji su preostali trebaju im za isplovljavanje.”

Oba kraja broda potpuno su se gubila iz vida u magli, a zrak je bio hladan i vlažan. Tanak pokrov rose prekrio je Jamesu lice, a odjeća mu je postala teška.

Odšuljali su se prema mosnoj palubi koja je poput tornja stršala po sredini broda. Od magle ne samo da se teško vidjelo, već su i svi zvukovi postali prigušeni, tako da je vladao jezovito smiren tajac, a brodski su strojevi zvučali kao da rade negdje vrlo, vrlo daleko.

Pronašli su jedna otvorena vrata i ušli.

“Stroj je ovamo”, rekao je James i poveo ostale u utrobu broda. Prošli su pokraj brodske kuhinje, u kojoj ponovno nije bilo nikoga, i James se prisjetio svoje sinoćnje pustolovine s mačkom u vjedru. Kao da se sve to dogodilo u nekom prošlom životu.

Stigli su do ulaza u stražnje spremište, ne ugledavši nikoga putem. James ga je otvorio i zajedno su izašli na galeriju.

Veliki je stroj mirno počivao izvan pogona, dok su mu se mjedene stapke i prijenosnici ljeskali pod svjetlima. Pod njima su na straži stajala dva mornara naoružana pištoljima u futrolama o pojasu. James se na brzinu šaptom dogovorio s ostalima, pa su se priredili.

Kad su se Ray i Harry počeli tiho spuštati ljestvama, James, Red i Billy Jones popeli su se preko ograde i pričekali na rubu galerije, nagnuti nad ponor.

Mornari su se okrenuli kad su ugledali dva plećata čovjeka kako idu prema njima kroz spremište. Kazali su im nešto na ruskom i ruke su im se mašile oružja.

“Sad!” rekao je James i skočio. Red i Billy bacili su se za njim. Uslijedio je trenutak ushita pri padu, popraćen treskom koji je razlabavio kosti. Sploštili su mornare. Ray i Harry pritrčali su i dokrajčili ih. Ubrzo su im povezali udove i usta.

James je otišao do Nemesisa i promotrio ga, velikog

poput cijele te prostorije.

"Nađite neki alat", rekao je. "Bilo što. Moramo ga razbiti na komade."

Spremao se reći još nešto kad je osjetio kako ga nečija ruka prima za gležanj. Suspregnuo je krik u sebi i spustio pogled.

Sir John Charnage ležao je na palubi iza stroja, mrtvački blijed. Oko njega se stvorila lokva krvi, tamno razmazana na putu koji je prepuzao. Oči su mu imale grozničavo mahnit izraz i nastojao je nešto reći. James se prignuo i primaknuo uho njegovim ustima. Razabrao je jednu riječ:

"Pomozi"

James i Red izvukli su ga ispod Nemesisa i leđima oslonili o pregradni zid. Billy Jones je pronašao bočicu vode i dao je Charnageu, koji je žedno počeo piti.

Kao da se time donekle vratio u život, premda mu krv nije prestajala curiti iz leđa.

"Zabili su mi nož u leđa", promuklo je prošaptao, odmahujući glavom kao da još ne može povjerovati u to. "Rekli su da sam ja odgovoran." Pogledao je u Jamesa. "Ti si kriv."

"Ne, vi ste krivi", rekao je James. "Vi ste izdali svoje prijatelje i spremali se izdati svoju domovinu."

"Neoprostivo je to što sam učinio Ivaru i Alexisu," promrmljao je Charnage, "ali, vjeruj mi, nisam imao izbora."

James se podsmjehnuo.

"A što se moje domovine tiče..." Charnage se pokušao nasmijati, ali previše gaje boljelo. "Domovine koja me poslala na Galipolje... Nimalo me nije briga za moju domovinu."

"Izdali ste sve", rekao jc James.

"Nisi ti bio tamo", rekao je Charnage. "Na Galipolju. Koje je to bezumlje bilo. Generali i političari nisu davali ni frišku figu za obične vojnike. Oni su im bili puke brojke. *Rule Britannia*? Velika Britanija? *Velika* laž.

Kazali su nam da su Turci poluljudi, ali to su bili samo mladići poput nas. Moja je domovina *mene* izdala. Mrzim ovu zemlju. Doduše, sad mi je jasno da ni Rusi nisu ništa bolji. Vladari ovog svijeta obična su hrpetina kriminalaca."

"Tko vam je ovo učinio?" rekao je James.

"Ona", rekao je Charnage. "Babuška. I ona dva smrdljiva štakora, braća Smith. Ali nisu obavili posao kako treba. Ja sam u ratu preživio udar granate. Trebat će više od ovoga da se ubije Johna Charnagea." Ščepao je Jamesa za mišicu s divljačkim izrazom lica. "Samo, ona neće dobiti Nemesis. Nitko ga neće dobiti."

"Uništit ćemo ga", rekao je James. "Ako nam kažete kako."

"Vodi me dolje, u strojarnicu", propentao je Charnage i pokušao ustati. "Ako previše podignemo tlak u kotlovima, mogli bi odletjeti u zrak. Eksplozija bi onda potopila i *Amoras* i sve na njemu."

James je pogledao Billyja Jonesa.

'Je li to izvedivo?" upitao ga je.

Billy je izgledao zabrinuto, ali kimnuo je glavom.

"Ne pucaj osim u krajnjoj nuždi", rekao je James Redu kad mu je dao jedan od pištolja koje su oduzeli mornarima. "Ti si glavni, ali slušaj što ti Charnage govori. Odvedi ga u strojarnicu. Billy i ostali neka idu s vama. Ako vam se itko ispriječi na putu, smlavite ga."

"Kamo ćeš ti?" rekao je Red.

James je odvezao noge dvojici sputanih mornara. "Moram ih odvesti odavde", rekao je. "Utopit će se ako ostanu tu."

Uzevši drugi pištolj, James je pokazao mornarima da krenu. Bili su ošamućeni i plahi, a kako nisu imali želje da ih se nastrijeli, krenuli su dragovoljno.

Za minutu-dvije izbili su na otvoreno i James ih je brzo sproveo palubom. Stražar kojeg su bacili iza čamca za spašavanje upravo je dolazio sebi. James je odveo zarobljenike do njega i pantomimom mu pokazao da

odveže drugove.

James je promotrio svu trojicu. Bili su to kršni mladi momci.

Ponadao se i da su dobri plivači.

Upro je pištolj u njih i kimnuo prema rubu palube.

“A sad skačite”, rekćio je.

Pogledali su ga u nevjerici, ali shvatili su što im želi reći.

“Odmah”, rekao je James, a njegov im je izraz lica jasno dao do znanja da neće trpjeti raspravu.

Začula su se tri pljuska kad su pali u vodu.

James je upravo krenuo natrag da pomogne ostalima kad je začuo korake i sklonio se iza čamca za spašavanje.

Iz magle su se pomolile dvije poznate prilike. Ludwig i Wolfgang Smith. Ludwigu je veliko, bijelo lice lubanje praktički blistalo, a usta su mu s tim trulim smeđim zubima izgledala kao mračna rupa. U koščatim je prstima nosio sjekiru.

Wolfgang, koji je nosio fenjer, bio je žućkasto blijed u licu poput magle i nijedan mu dio tijela više nije bio neumotan u zavoje. James se gotovo sažalio nad njim.

U tom se trenutku brod iznenada trznuo prema naprijed jer je uspio iščupati sidra remorkera, i James se srušio na palubu. Odjeknuli su zaglušni udarci kad su se remorkeri zanijeli u stranu i sudarili s oplatom *Amorasa,* budući da su ih oba i dalje s brodom spajali vučni konopi. James se osovio na noge i krenuo za braćom.

Začuo je cijepanje i uskoro razabrao Ludwiga na pramčanom kaštelu kako udara sjekirom po jednom vučnom konopu. Wolfgang je stajao do njega i drhtao s fenjerom u jednoj ruci, dok je drugu, onu ranjenu, zabio duboko u džep kaputa.

Brod je postupno dobivao na brzini.

James se prikrao bliže da bolje vidi, nastojeći uočiti neki način na koji bi spriječio Ludwiga. Ako uspije

odrezati remorkere, *Amoras* će imati bolje izglede za bijeg u slučaju da se izjalovi Charnageov plan da ga potopi.

Prvi je konop popustio i Ludwig je prešao na suprotnu stranu palube da počne sijeći drugi. Zamahnuo je nekoliko puta, a onda se začulo užasno sudaranje i cijeli se brod protresao u vodi.

Kormilar se, naime, previše približio drugom brodu dok je naslijepo upravljao, a remorker je zapeo za njega i vučni se konop beznadno zapleo. Cijeli je brod počeo škripati i stenjati, konop se zatezati, a motori tutnjati.

"Prokleti idioti", zarežao je Ludwig i počeo im dovikivati da se zaustave i obrnu smjer elisa. Netko mu je uzvratio povikom s mosta.

"Što je bilo?"

"Remorker je zapeo!" proderao se Ludwig i okrenuo, a onda su mu se oči posve razrogačile.

Jamesa je i ovaj udarac bacio s nogu, pa se udario pri padu. Napola ošamućen, ostao je ležati na otvorenome.

"To je onaj štakor", uzviknuo je Ludwig.

"Daj da ga ja sredim", rekaoje Wolfgang.

"Samo izvoli", rekao je Ludwig i dodao sjekiru bratu, koji je ispustio fenjer i šepavo, ozlijeđeno potrčao.

James je omamljeno ustao na noge i klisnuo, spotičući se po mokroj i skliskoj palubi, proklizavajući i sudarajući se sa stvarima poput čovjeka koji trči po ledu kroz mrak. Osvrnuo se. Wolfgang ga je sustizao, krećući se iznenađujuće brzo na ozlijeđenoj nozi, sa sjekirom podignutom nad glavu i izrazom čiste mržnje na licu.

Naročito gust oblak magle zavio je brod. James odjednom više ništa nije vidio pa je, prije nego što se snašao, proklizao i po treći put pao. Ostao je slijep i dezorijentiran. Još je samo čuo Wolfgangove sve bliže korake. Počeo je pipati oko sebe ne bi li pronašao

nekakvo oružje, ali ništa mu nije bilo pri ruci.

Zatim se začulo silovito naprezanje i pucanj popraćen fijukom, kao da je neki divovski bič prosjekao zrak. U isti mah, *Amoras* se još jednom orijaški trznuo i pojurio naprijed kroz vodu.

To se suprotni kraj preostalog vučnog užeta prekinuo i, oslobođen dotad silovite napetosti, poput srpa fijuknuo preko palube. Da James nije pao, bio bi mu odrubio glavu.

A tada je ugledao nepojmljiv prizor.

Ondje gdje je Wolfgang trčao prema njemu iz magle odjednom više nije bilo tijela. Ostale su samo noge. Zateturale su i strovalile se na palubu, a trenutak potom sjekira je doletjela kroz zrak i zarila se u pod prst dalje od Jamesa.

James se stresao i nalet mučnine navro muje iz utrobe. Progutao je knedlu i čvrsto zažmirio ne bi li iz svijesti istjerao prizor Wolfgangova unakaženog trupla.

Otvorio je oči i obazreo se.

Drugoga brata nije bilo nigdje na vidiku. Možda je kabel dokrajčio i njega. James se nije zadržao da to provjeri. Otrčao je prema mosnoj palubi. Sad kad se oslobodio oba remorkera *Amoras* je počeo brže napredovati. Dapače, bezglavom je brzinom jurio pod punom parom.

Red i Charnage očito nisu uspjeli. Motori su još uvijek radili i predobro. Jamesu je jedina preostala nada bila stići do mosta i nekako odande onesposobiti brod.

Prošao je pokraj nekoga tko je jurio palubom u suprotnom smjeru, ali u magli je očito pomislio da je James također neki član posade, pa je bez zaustavljanja otrčao dalje.

Zamalo je promašio mosnu palubu, ali u zadnji je čas spazio bijelo oličene stube kako se uzdižu u maglu. Popeo se dvije palube više i zavirio u kormilarnicu.

Jedan je mornar stajao za kormilom i škiljio kroz

maglu, upinjući se da vidi put. Do njega je stajao kapetan, nemalo zabrinut. James je opazio kako obrće ručicu zapovjednog predajnika na položaj sporo, premda to nije dalo vidljiva učinka. Naprotiv, brod je samo ubrzao. Kormilar je rekao nešto kapetanu, koji je izlajao bujicu ljutitih ruskih riječi u komunikacijsku cijev spojenu sa strojarnicom.

Nije dobio odgovora, pa je istrčao iz kormilarnice na suprotnu stranu.

James je otvorio vrata, ušao i izderao se na zaprepaštenog kormilara.

"Van! Izlazi! Napuštaj brod!"

Mornar je uspaničeno blenuo u njega, ali nije bio voljan napustiti položaj.

"Idi!" viknuo je James. "Odlazi."

Odjednom je prsnulo staklo i krhotine su zasule Jamesa. Trenutak potom jedna ga je ruka ščepala za ovratnik i silovito potegnula unatrag.

To je Ludwig bokserom probio prozor. Privukao je Jamesa uz okvir razbijenog prozora i stegnuo mu grlo pregibom ruke.

Začuo se metalni siktaj kad je Ludwig izbacio sječivo na drugom Apacheu i postavio ga Jamesu pred oko.

Privukao je lice uz Jamesovo. Truli su mu zubi nesnosno bazdjeli i Jamesu se okrenuo želudac.

"Kako bih volio ovo izvesti polako", šapnuo je Jamesu u uho vrelim, vlažnim dahom. "Ali nemam vremena. Zato brzo izgovori svoje molitve, jer će ti Apache sada dati poljubac za laku noć."

Međutim, Ludwig nije stigao ništa učiniti prije nego što je iz dubine *Amorasa* odjeknuo strahovit tutanj, i brod kao da se cijeli uzdigao iz vode i zatim tresnuo natrag na nju.

Kotlovnica, pomislio je James. *Red je uspio.*

Ludwig je izgubio ravnotežu i prestao onako čvrsto držati Jamesa.

James ga je odalamio laktom kroz razbijeni prozor. Trenutak potom brod je protresla druga, još silovitija eksplozija i cijeli se nagnuo u stranu, tako da je Ludwig pao preko ograde.

James si je protrljao nagnječeni vrat i pogledao oko sebe. Kormilara više nije bilo na vidiku. *Amoras* je počeo tonuti. Oprezno je provirio kroz razbijeni prozor da vidi ima li traga od Ludwiga.

Dočekao ga je glasan prasak odozdo i metak mu je fijuknuo pokraj glave. Brzo se zavukao natrag u kormilarnicu kad je još jedno zrno proparalo maglu, ostavljajući za sobom trag pare. Otpuzao je na suprotnu stranu, gmižući potrbuške kroz razbijeno staklo, i izašao na palubu. Odjeknuo je i treći hitac, i tane se odbilo od ograde pokraj njega.

Skočio je na noge i osjetio kako je novi metak prozujao tako blizu da mu je oprljio vrat. Bilo je preopasno da krene naniže, prema Ludwigu, pa se uzverao na krov kormilarnice i ispružio po podu.

Brodom više nitko nije upravljao, a mehanizam kormilarenja razorile su eksplozije u strojarnici. Počeo je izvoditi široki zavoj kroz vodu, pogonjen vlastitom inercijom.

James se primirio u nadi da je ostao neopažen, ali nadanja su mu bila kratka vijeka. Začula su se tri tvrda udara u kovinu i tri su mu se prostrijelne rupe pojavile između nogu. Ludwig je ušao u kormilarnicu i zapucao kroz krov u njega.

James je skočio na noge i otrčao prema stražnjem kraju krova, gdje se nalazio debeli drveni jarbol za radijsku antenu, uz koji su vodile ljestve.

Nije imao drugog izlaza.

Odjeknuo je još jedan pucanj kad se James počeo uspinjati ljestvama. Pogledao je poda se. Ludwig je upravo izlazio na krov. Opalio je mahnito iz oba pištolja prema Jamesu, koji se stisnuo uz jarbol.

Ludwig je ustao i ulovio ravnotežu na nakošenom

krovu. Odlučio je ovo obaviti polako.

James se nastavio uspinjati sve više u maglu, nadajući se da će ga ona prikriti.

Ludwig je naciljao. Jedva je još nazirao Jamesa kako se vere ljestvama.

Stisnuo je obarač.

Ništa.

Podigao je drugi pištolj. James mu se brzo gubio s vidika. A Apache nije namijenjen gađanju na daljinu.

Opalio je.

Ništa. Ostao je bez metaka. Imao je samo deset zrna. Premda bi u svaki bubnjić stalo šest metaka, uvijek je držao jednu komoru svakog pištolja praznu, s orozom spuštenim u nju, da slučajno ne nastrijeli sebe dok nosi oružje u džepu kaputa.

James je stigao gotovo na sam vrh jarbola. Hici su prestali gruvati, ali znao je da još nije prošlo. Opet se začuo onaj poznati metalni siktaj kad je Ludwig priredio bajunete.

Zatim se Ludwig krenuo uspinjati uz jarbol, brzo i spretno, jer su mu bokserski držci pištolja, nataknuti na prste, ostavljali slobodne ruke da se njima hvata.

James se popeo još više. Jarbol se tu suzio, a ljestve su završile. Odavde su naviše vodile još samo metalne prečke utaknute u obje strane jarbola, tako da je morao nastaviti polako da ne bi slučajno pao.

Ludwig se pomolio iz magle i James je zamahnuo nogom prema njegovoj glavi, i uspio ga okrznuti po desnoj obrvi. Ludwig je opsovao, ali nastavio se čvrsto držati.

James je začuo povike i obazreo se. Shvatio je da je prestao mariti za sve ostalo. Svijet mu se suzio na taj osamljeni radijski jarbol u svemiru ispunjenom maglom, ali stvarnost mu je hitala ususret. Zgranuto je spazio da *Amoras* juri prema molu pod oštrim kutom. Razabrao je mali dostavili parobrod na kojem upravo traje iskrcaj, pa mu dizalica iznad palube drži mrežu

punu tereta. Ljudi su mahali i vikali. Zatulila je sirena.

Amoras se potpuno oteo kontroli. Nitko ga više nije mogao zaustaviti. James se primio što je čvršće mogao kad se brod punom silinom zabio u stražnju stranu dostavnog parobroda i razmrskao mu drvenu oplatu. Trenutak potom shvatio je da dizalica nailazi ravno prema njemu. U zadnji čas je skočio i primio se za uzlove od debele užadi teretne mreže, hvatajući se za nju i rukama i nogama i zubima. Popraćen strahovitim stenjanjem i struganjem, pramac *Amorasa* počeo je grepsti uzduž po rubu mola, polako gurajući dostavili parobrod pod vodu.

James se osvrnuo da vidi gdje je Ludwig, ali nije opazio ni traga od njega. Možda ga je udar zbacio s jarbola.

Ali onda ga je primijetio. Nije pao. Kao i James, naskočio je na teretnu mrežu i već se sada verao njome prema njemu kao divovski crni pauk.

James je pogledao pod sebe. Bilo je previsoko da skoči, kao i preopasno dok *se Amoras* razbija pod njim.

Ludwig je zamahnuo prema njemu, pa se morao pustiti jednom rukom da mu je bajunet još ne odsiječe.

Samo, prije nego što je Ludwig uspio opet nasrnuli mreža se zaplela u parnu dizalicu samog *Amorasa* na stražnjoj strani glavne palube. Teretna se mreža počela izvijati, nastalo je trganje i trzanje popraćeno gromoglasnim praskom kad se kabel s kojeg je visjela prekinuo i sve je zajedno palo.

James i Ludwig počeli su propadati, i sekundu potom mreža je tresnula na vanjsku ogradu *Amorasa,* a njih su dvojica odletjeli u vodu. Najveći dio tereta duhanskih sanduka razletio se iz nje po palubi, raspadajući se u oblačićima suhog lišća. Mreža je ostala visjeti niz bok oplate *Amorasa* s nekoliko preostalih sanduka zapletenih u uzlovima.

Kad je James pljusnuo u uljastu vodu na trenutak je ostao ošamućen, ali ubrzo je došao sebi i shvatio da

se mora što prije izvući odatle. Raspletena užad visjela je s rasparane mreže i uspio se uhvatiti zajedno dok je *Amoras* promicao pokraj njega. Uzverao se po njemu sve do mjesta gdje je mogao sigurno leći na mrežu, gdje je odahnuo, drščući i dašćući.

Samo, shvatio je da ništa još nije gotovo. Sada se našao u još većoj opasnosti nego prije. *Amoras* se i dalje kretao, rujući pramcem duž mola u prštanju prašine i iskara, izbijajući goleme kamene gromade. Krma mu je i dalje stršala prema sredini doka, ali zavijala je ukoso i naginjala se. Uskoro će cijeli brod bočno tresnuti u mol.

James se stresao kad se sjetio što se dogodilo s Wolfgangovom šakom nakon što je ostala prikliještena između dva čamca. *A Amoras* je mnogo veći od njih — sedam tisuća tona zdrobit će mnogo više od obične šake. Ne uspije li se što prije maknuti s ove mreže, smoždit će ga sraz oplate i mola.

Prije nego što je stigao smisliti što će, osjetio je bolan ubod u gležnju.

Pogledao je onamo.

Ugledao je Ludwiga.

I on se uspio uzverati po mreži, noseći bajunete i dalje nataknute na prste, i ubo je Jamesa vrškom jedne oštrice.

Zar taj čovjek nikad ne odustaje? Zar ne vidi da samo što nisu poginuli?

Sječivo nije prodrlo duboko, jer kut ubadanja Ludwigu nije bio naročito spretan, ali svejedno je prodorno zaboljelo Jamesa koji je osjetio kako mu topla krv natapa ionako smočenu čarapu.

“Ne budi glup!” viknuo je James. “Zdrobit ćemo se!”

Ali Ludwig je prečuo njegove riječi. Brzo se popeo dalje i ponovno nasrnuo. Međutim, James je ovaj put bio spreman za njega, pa je izmaknuo stopalo i prevrnuo se u stranu. Ludwig je prostenjao i još jednom ga krenuo ubosti. Oštrica je promašila i čvrsto se zabila u stijenku jednog od onih sanduka koji su ostali

zapleteni u mrežu.

Ludwig je opsovao i pokušao istrgnuti Apache, ali nije se dao izvući. James je uočio priliku i udario ga nogom, opalivši petom po zglobu Ludwigove šake. Ludwig je jauknuo, a James ga je udario još jednom. I još jednom. Ispunjen groznom, krvavom srdžbom.

Nastavio ga je udarati sve dok nije smrskao Ludwigove zglobove, tako da više nije mogao pustiti bajunet. Prsti su mu ostali isprepleteni s bokserskim drškom. Druga mu je ruka trebala da se nastavi držati za mrežu, tako da nije mogao poduzeti ništa da zaustavi Jamesa.

Mrak se odjednom nadvio nad Jamesa, koji je pogledao prema molu i shvatio da im se strelovito približava pod kutom, i već im je zaklonio svjetlo. Počeo se mahnito uspinjati po mreži, ruku pred ruku, znajući da ne može ići prebrzo da mu se stopala ne bi zaplela i zarobila ga na isti način kao Ludwiga.

Pruga sivog neba nad njim iz sekunde u sekundu bivala je sve uža.

Znao je da neće stići na vrijeme.

Osjećao je kako mol hita prema njemu. Osjećao je silnu, nezaustavljivu masu broda.

Ispustio je vrisak. Vrisak čovjeka koji izvodi nadljudski napor. A onda se bacio uvis, tjerajući svoje tijelo da poleti.

Uspio je.

Dospio je iznad ruba mola. Pogledao je poda se da to provjeri i ugledao Ludwigovu golemu, lubanji sličnu glavu kako gleda prema njemu s izrazom šušte beznadne strave u očima, trulih smeđih zuba iskešenih u životinjskom urliku.

James je odvratio pogled u posljednjem trenutku, kad se oplata napokon zabila u mol. Začulo se lomljenje drvenih sanduka i završno drobljenje koje je naglo prekinulo Ludwigovo tuljenje.

Kad je brod odalamio u mol James je pao preko

ograde i nespretno se strovalio na hrpu namotanih konopa, dok je duhan padao svud oko njega kroz maglu.

Iz utrobe *Amorasa* začuo se još jedan potmuli tutanj i brod je utonuo još niže.

Svi su se lučki radnici razbježali iz okolice. I predobro su znali kolika im opasnost prijeti prilikom eksplozije kotla. James se brzo pridigao na noge i počeo također bježati od ruba mola, i kad je zašao za jednu skladišnu zgradu začuo je moćan dvostruki prasak iza sebe i osjetio nalet udarnog vala.

Nastavio je trčati i naletio ravno na Reda Kellyja.

"Mislio sam da ti ovaj put sigurno nema spasa," rekao je Red, "ali treb'o sam znat' da ćeš se nekako izvući'."

"Jeste li se svi uspjeli skloniti na vrijeme?" rekao je James.

"Jesmo. Makar je bilo tijesno. Ukrcali smo se u čamac na vesla ni pola sekunde prije druge eksplozije."

"A Charnage?"

Red je odmahnuo glavom.

"Potonuo je skupa sa svojim prokletim strojem."

Oko njih su se počeli okupljati ljudi i James se poželio maknuti odavde prije nego što im počnu postavljati previše pitanja. Samo, dok se probijao kroz stisku lučkih radnika začuo je prodoran vrisak, pa se osvrnuo i ugledao Kelly Kelly kako juri prema njima, srcolika lica izobličena od brige.

"Nešta nije u redu", rekao je Red.

"Stoje bilo?" upitao je James Kelly kad je stigla.

"Ona žena", zadihano je rekla. "Ona Baba, kako li se već zove."

"Pukovnica Sedova", rekao je James. "Što s njom?"

"Očito je nekako uspjela stić' za nama. Ja sam otišla u upravljačku odaju s par svojih cura. Taman šta smo krenule namještat kontrole, kadli se ona pojavi s jednim od onih svojih s *Carice*. S onim kome si ruku

pričepio vratima. Ima pištolj, James. Onesvijestila je tvog kompu Perryja i zgrabila Fairburna, a mi ostale razbježale smo se kojekuda."

"Gdje je sada Babuška?" upitao ju je James.

"Ne znam", rekla je Kelly. "Ne znam. Ja sam se sakrila i pričekala, al' ona više nije izašla. Mislim da je još uvijek unutra s Fairburnom i Perryjem. Cure drže čitav prostor na oku. Al' ne izgleda to dobro, James. Ne izgleda nimalo dobro..."

Oči ubojice

Dvije pripadnice Kellyne bande dočekale su ih pred tranzitnim spremištem. Nisu vidjele da su onuda izašli ni Perry, ni Fairburn, ni Babuška.

Rešetka koja je inače prekrivala okno za prozračivanje sad je poluotvoreno visjela. James ju je odmaknuo i uvukao se. Išao je polako i oprezno sve dok mu se nije pružio pogled odozgo na upravljačku odaju, a cijelo je vrijeme očekivao da odozdo prema njemu grune hitac.

Ali kad je stigao onamo, u odaji nije bilo nikoga.

"Sve je čisto", doviknuo je i skočio na kameni pod.

Red i njegova sestra uskoro su se našli pokraj njega.

"Očito su ipak nekako uspjeli pobjeć'", rekla je Kelly.

"Ne nužno", rekao je James. "Gledajte ovo."

Pokazao im je trag krvi, sitnih zagasitocrvenih kapljica što vode prema grotlu tunela.

"Nije otišla željeznicom", rekao je Red. "Ne bi znala kako, a ionako se ništa ne čuje. Turbine ne rade."

"Može li se ovuda ići pješice?" rekao je James, gledajući u mračni tunel.

Red ga je zadržao. "Ne, Jimmy moj", rekao je. "Da ne bi iš'o tuda za njom. Pa ima pištolj, za ime Božje."

"Ima i Fairburna", rekao je James. "A možda i Perryja. Moram za njima."

Red je načas razmislio.

"Evo..." rekao je i otvorio kutiju na zidu. "Dobro će

ti doći."

Izvadio je iz nje dvije kratke svijeće, pripalio ih i dodao jednu Jamesu.

James se osmjehnuo Kelly Kelly.

"Moja pametna ideja da te sačuvam od opasnosti nije se baš iskazala na djelu, zar ne? Ovaj put baš i možemo ostati zajedno."

"Smanji gugutanja", rekao je Red. "Idemo to obavit'."

James se provukao između gumenih zaklopaca u tunel.

Red i njegova sestra krenuli su za njim.

Napredovali su polako, nastojeći gaziti po pragovima i ne spotaknuti se na procjepima. Morali su hodati pognuti u struku, gotovo četveronoške, dok su im glave i ramena udarale u niski svod. Ruskinji put zacijelo ide još teže, naročito ako sa sobom vuče zarobljenike, ali znači li to da bi je mogli sustići? James je osluškivao ima li ikakvih šumova u tunelu pred njima, a dosad nije uspio čuti ništa osim teškog disanja njih samih.

Držao je na oku točkice i razlivene mrljice krvi koje su ostavljale trag po podu, a nakon nekog vremena pronašao je i izgorjelu žigicu. Nešto dalje ugledao je još jednu.

Rusi se očito njima služe da vide kuda idu.

Dvadeset su se minuta tako vukli kroz tunel koji je cijelo vrijeme ostajao jedan te isti slijed sivih cigala. Koliko im se okoliš mijenjao, slobodno su se mogli vrtjeti ukrug. Zatim je napokon u tunelu nastao blagi zavoj, a kad su skrenuli za ugao, James je nešto ugledao i zastao.

Pred njima se nalazila tamna prilika. Pokazao ju je ostalima i nepomično su zastali, promatrajući je i čekajući. Svaki mišić u Jamesovu tijelu ukočio se i napeo. Prvi je put postao svjestan svoje mokre odjeće i bolova u gležnju na mjestu gdje ga je ubo Ludwig.

Dapače, nije više bilo nijednog dijela tijela koji ga ne bi na neki način bolio. Pred očima mu se vrtjelo i mutilo, pa je zatreptao da si razbistri svijest.

Prilika je nepomično ležala. Nije se ni pomaknula otkako ju je James opazio. Naposljetku se usudio prići joj. Kad joj se približio, razabrao je da je to Perry, otromboljeno izvaljen uza zid dok si sklopljenih očiju pritišće krvavi rupčić na čelo.

James ga je protresao.

"Perry?"

Perryje otvorio oči.

"James!" rekao je i pokušao se osmjehnuti. "Kako m-mi je drago što te vidim, staro m-momče."

"Hvala Bogu", rekao je James. "Načas sam pomislio da si mrtav."

"Ja?" rekao je Perry. "Šališ se, zar ne? Nikad m-mi nije bilo bolje. Pogriješila je kad m-me m-mlatnula u glavu, da m-me udarila igdje drugdje nešto bih još i osjetio." Nasmijao se i smjesta lecnuo, pa čvrsto zažmirio.

"Što se dogodilo?" upitao ga je James. "Gdje je Fairburn?

"Došao sam sebi u upravljačkoj odaji", rekao je Perry. "Ona stara je još bila tam-mo s nekim drugim svatom, izgledali su pomalo iscrpljeno. Sm-matrao sam da je najbolje ostati m-mirno ležati i praviti se da sam u nesvijesti, gledao sam ih kako odvode Fairburna ovuda, pa pokušao otići za njim-ma, ali još uvijek m-mi se m-malčice vrti u glavi, da ti pravo kažem, izgubio sam popriličnu količinu krvi, sve m-mi se čini, ali dao sam sve od sebe, a?"

"Svaka ti čast, Perry", rekao je James. "Stvarno si dao sve od sebe."

"Problem je, sam-mo," rekao je Perry, "što sam došao dovde i onda nisam znao kam-mo dalje." Kimnuo je prema malom prilaznom tunelu koji se tu račvao nadesno. "Bili su m-mi predaleko, sigurno sam

zakunjao… Oprosti."

"Morat ćemo nagađati naslijepo", rekao je James. "Na čistu sreću, nažalost."

"Bolje da se razdvojimo", rekao je Red. "Ti povedi Perrya, a ja ću seku.

"Okej", rekao je James.

"Mi idemo dalje po glavnim tračnicama", rekao je Red.

"Imaš pojma kamo ovo vodi?" rekao je James i svijećom obasjao prilazni tunel.

"Jok", rekao je Red. "Odatle možda postoji izlaz na ulicu, al' vjerojatnije je da je sve skupa pregrađeno."

"Čujte," rekao je James, "kada stignete na kraj, ako tamo nema ni traga od njih, pokušajte pokrenuti turbine, tako da bar onemogućite prolaz glavnim tunelom i spriječite je da se njime vrati, ako to pokuša."

"Kako ti kažeš, kapetane."

"Zašto ti nikad ne daš da ja idem s tobom?" upitala je Kelly Jamesa. Srcoliko joj je lice postalo zlatno na svjetlosti svijeća.

"Nije ti ovo večernji plesnjak", rekao je James.

"Al' svejedno…"

"Moramo se razdvojiti", rekao joj je James. "A ja sam sad odgovoran za Perryja. On mi je prijatelj."

Kelly je iznenada pritrčala Jamesu i poljubila ga. Red je zviždukuo.

"A ja već mislio da se tebi dečki ne sviđaju, seko!"

"A čuj, kad nikad još nisam upoznala nijednog pravog", rekla je Kellv. "Dođi, idemo upalit' te turbine."

James ih je ispratio pogledom kad su pogrbljeno produžili u tunel. "Bila bi ona sasvim na m-mjestu da je se m-malo opere", rekao je Perry.

"U redu je takva kakva je", rekao je James. "Sasvim u redu."

"M-mislim da te pom-malo m-milo gleda", rekao je Perry.

"To mi je u ovom trenutku posljednja briga na

svijetu", rekao je James. "Onda, što kažeš?Jesi li spreman za ovo? Možeš li nastaviti?"

"Nego što da m-mogu", rekaoje Perry. "Vodi dalje, M-MacDuff! Slijedit ću te u stopu."

"Samo oprezno", rekao je James i položio ruku Perryju na rame. "Već si poprilično izubijan. Imaš sreće što te samo *udarila* pištoljem, umjesto da te nastrijeli. Vidio si u muzeju kako metak može upropastiti čovjeka. Samo imaj to na umu i suzdržavaj se od bilo kakve nepromišljenosti."

"Bez brige", rekaoje Perry i zadrhtao. "One slike nikad neću sm-metnuti s um-ma."

Prilazni je tunel bio još niži i uži nego glavni, pa se ovaj put James zaista morao spustiti na sve četiri, nespretno držeći svijeću pred sobom.

"Usput," rekao je Perry dok su puzali, "zam-malo da zaboravim: ona pošiljka koja ti je jučer stigla u m-misiju, znaš, paket koji si rekao da Pritpal otvori."

"Kad sam se vratio u London, nazvao sam gostionicu, tam-mo te nije bilo, pa sam otišao u Hackney Wick s Pritpalom čisto da vidim im-ma li kakvog iznenađenja u tom paketu."

"I, je li ga bilo?"

"Itekako."

"Tko ga je poslao, dakle?"

"Neki *m-mister* Flegenheimer."

"Mister Flegenheimer?" Jamesu načas ništa nije palo na pamet, a onda se prisjetio kluba Paradice, i onog američkog gangstera, i ruleta. Zastao je.

"Što je bilo u njemu?"

"Bio je od sm-međeg pakpapira", rekao je Perry, "povezanog uzicom, a u njem-mu je bilo tristo funti u novčanicam-ma od po pet. Nitko od nas nikada još nije vidio toliko m-mnogo novca."

James se nespretno okrenuo prema Perryju.

"Ovo mi je dosad najčudniji vikend u životu", rekao je.

“I m-meni”, rekao je Perry.

Stigli su do kraja prilaznog tunela, gdje je niz prečaka vodio uvis po stijenci okomita okna. James je ušutkao Perryja i osluhnuo. I dalje ništa. Babuška i ostali očito su otišli u drugom smjeru.

Ponadao se da će sve biti u redu s Redom i njegovom sestrom.

“Što m-misliš da treba?” rekao je Perry.

“Najbolje da provjerimo”, rekao je James.

Polako se počeo uspinjati ljestvama. Okno ga je dovelo u kut velike odaje prepune raznih komada prastare aparature. Prostoriju je djelomice obasjavala blijeda zimska svjetlost što je prodirala kroz kružni otvor za prozračivanje na stropu. Ispod njega se nalazila velika drvena konstrukcija podignuta nad otvorom u podu koji je vjerojatno vodio natrag u tunele.

Uz jedan je zid stajao veliki crni kotao čiji je dimnjak prodirao u strop i nestajao u njemu. Bio je zahrđao i očito se godinama nije koristio.

Tu se očito u svoje vrijeme nalazila strojarnica koja je pogonila turbine prije nego što su bile preinačene da rade na struju.

“M-moraš m-mi reći”, šapnuo je Perry kad je provirio u odaju, “što kaniš učiniti s tolikim novcem. Sad si svakako m-možeš priuštiti kojekakve delicije!”

“Ne mislim ga spiskati na klopu”, došapnuo mu je James. “Reći ću ti na što ga kanim potrošiti—”

Ali nije uspio dovršiti rečenicu. Načas je bljesnula vatra iz cijevi i jedan je metak stravično zaglušno proparao zrak. Prasak iverja i prašine zasuo je Jamesu lice i on je ispustio svijeću, koja se ugasila.

Sada je jedina svjetlost u odaji dolazila iz stropnog otvora.

James je otpuzao iza kotla. Odjeknuo je još jedan hitac i osjetio je kako se metak zabija blizu njega u pod. Da se nije odmaknuo, svakako bi ga pogodio. U ušima mu je zvonilo, a od svakog je pucnja iskakao iz kože.

“Dječače?” Glas je bio ženski. Ruski. Smiren i staložen.

James se nije dao navući da joj odgovori i otkrije joj se kao meta.

“Dječače? Znam da me čuješ”, nastavila je Babuška. “Imamo Fairburna. Ustrijelit ćemo ga budemo li morali. Odavde nema izlaza. Mi se vraćamo u glavni tunel. Ako si pametan, a znam da jesi, nećeš nas pokušati spriječili.”

James je osjetio podrhtavanje u podu i začuo brujanje motora koji počinje raditi. Red je sigurno stigao do upravljačkog mehanizma. U isti mah, žućkasto je svjetlo za upozorenje počelo polako bljeskati na zidu na suprotnome kraju, na trenutak osvjetljavajući odaju, pa je ponovno zavijajući u polumrak.

James je ugledao siluetu Babuške blizu drvene konstrukcije, a i ona je očito ugledala njega, jer je podigla oružje.

James se bacio u stranu i otkotrljao ispod debele hrastove grede. Odjeknuo je pucanj i greda se rasprsnula. Zrno ga je promašilo za pedalj, ali silinom svog udara izbacilo je golem, oštar komad raskoljenog drva, velik poput kuhinjskog noža, koji se zario Jamesu u rame. Osjetio je kako kroz njega sijeva bolan nalet vreline, a kad se primio za ključnu kost, napipao je drvo što mu odatle strši. Iščupao ga je i krv mu je smjesta natopila košulju. Što je još gore, sa sigurnošću je znao da mu je kost slomljena.

Ovo nije dobro. Ovo nimalo nije dobro.

Osjetio je kako mu lagani vjetar poteže skute, i trenutak potom urličući je uragan obuhvatio odaju. Komadići lišća i otpada počeli su se usisavati u okno za prozračivanje u stropu i začulo se potmulo zujanje popraćeno brektavom vrtnjom.

Bilo je očigledno da drvena konstrukcija služi kao kućište za jednu od turbina koje pogone željeznicu.

U nadi da će to zbuniti Babušku koliko i njega, James je skočio na noge i potrčao odajom u potrazi za novim skloništem.

Ništa nije čuo od buke turbine i udara vjetra, a bljeskanje žute svjetiljke i bolovi u ramenu pridonosili su ošamućenosti i omamljenosti koje su sve jače spopadale Jamesa.

Sjeo je iza jednog potpornja od cigle, sklopio oči i nekoliko puta polako udahnuo ne bi li usporio otkucaje srca i razbistrio glavu. Zatim se nagnuo da vidi gdje je Babuška.

Nije ju uspio nigdje ugledati, ali u žutom je bljesku svjetla za upozorenje opazio kako se čovjek kamena lica iz OGPU-a krije u suprotnom kutu, drži Fairburna jednom rukom i prekriva mu usta dlanom. Druga mu ruka beskorisno visi uz bok, sva natečena i modra od podljeva.

Žuto se svjetlo ugasilo, a James se otkotrljao preko poda do mjesta s kojeg će bolje vidjeti. Kad se svjetlo opet upalilo, zgranuo se ugledavši Perryja kako puže po podu dok mu krv curi niz lice.

Kamo je on to pošao, kvragu? Što je to naumio?

James je dobio potrebu doviknuti mu da se čuva, ali nije se usudio, jer nije još otkrio gdje se nalazi Babuška.

Nastao je trenutak tame, a onda ju je James ugledao kako hitro iskače iza jednog zida i hvata Perryja.

“Imam Ivog prijatelja, dječače”, zaurlala je kroz buku turbine. “A sad se pokaži.”

Svjetlo se ugasilo. James nije razmislio. Bacio se u akciju.

Istrčao je ravno s mjesta gdje se skrivao i zaletio u Babušku prije nego što se uspjela snaći. Sve troje zateturali su unatrag po podu i udarili u drvenu konstrukciju kućišta kabine.

James je uspio opaziti da se Perry prostro po podu

prije nego što se svjetlo ponovno ugasilo.

Pokušao je ustali, ali Babuška ga je ščcpala. Možda je izgledala kao baka, ali bila je iznenađujuće snažna. Podigla je Jamesa lako kao krpenu lutku, uzdigla ga nad ramena i bacila ga preko vrha drvene konstrukcije prema turbini. Tresnuo je punom težinom na čeličnu platformu. Osjetio je kako su mu slomljene kosti u ramenu pritom zastrugale, i zavrištao je.

Nalet bolova zapljusnuo mu je tijelo i mozak mu se na trenutak isključio.

Silom se probio natrag u svijest kroz prštavi, uskovitlani oblak iskričavih mjehurića i s mukom podigao na noge. Buka turbine ovdje je bila najgora dosad, a vjetar je hujao oko njega poput tornada u vrtložnoj srdžbi.

Pogledao je oko sebe. Našao se na rubu kružnog otvora u podu, širokog petnaestak stopa i dubokog šest. Uski drveni prilazni mostić ležao je na pola puta iznad rupe, a pod njim se nalazila divovska turbina. Vidio ju je kako se vrti u mraku i zlokobnim metalnim lopaticama usisava zrak u svoje ždrijelo.

Kad se okrenuo natrag, ugledao je pod sobom Babušku kako stoji s pištoljem uprtim u njega. Imala je opušten, gotovo ljubazan izraz lica, ali istina joj se vidjela u očima. Bile su mrtve kao i otvor cijevi u njezinoj ruci.

“Imaš velike sreće”, rekla mu je.

James nije imao dojam da ima sreće.

“Htjela sam te baciti u turbinu”, pojasnila je Babuška.

James je shvatio da bi mu danas trebala opet početi nastava.

Prema svemu sudeći, više se nikad neće vratiti na nju.

Barem je to ugodna pomisao.

Nikad više škole.

Samo, bilo mu je žao što će propustiti Božić. I što

više nikada neće sjediti sa svojom tetom Charmian u njezinoj kućici u Kentu. Sve će mu to nedostajati: blagdanske pjesme, guska, čokolada i oraščići...

Babuška je spremila pištolj u džep i kimnula čovjeku koji je držao Fairburna. Brzo mu je kazala nešto što James nije razumio i čovjek se osmjehnuo. Pustio je Fairburna i zviznuo ga postrance po vratu rubom dlana, zatim ga je odbacio u stranu, gdje se beživotno prostro po podu.

Rus se zatim popeo na platformu i počeo primicati Jamesu sa zdravom rukom u zraku.

Odlučio je gurnuti Jamesa u turbinu.

James je dosad već bio zamislio sve one živopisne načine na koje bi mogao poginuti.

Samlijevanje u turbini nije se našlo na tom popisu.

Spustio se u čučanj i pripremio.

Čovjek je prostenjao i pojurio na njega.

U zadnji čas James se bacio unatraške, nadajući se da je dobro procijenio.

Sletio je na drveni prilazni mostić, ravno na leđa, i jauknuo od bola.

Krupni je Rus shvatio da je uspio zgrabiti samo prazninu. Zaglavinjao je neuravnoteženo na rubu goleme rupe, lamaćući rukama, ustima oblikujući široko, iznenađeno O.

Kad je pao prema naprijed, pokušao je dohvatiti prilazni mostić.

Promašio je.

Turbina ga je usisala u svoje zubalo.

James je začuo grozan zvuk presijecanja popraćen nizom tupih odbijanja. Odjeknulo je struganje metala, uz hrskanje zupčanika i cviljenje preopterećene aparature, a onda su zlokobne krhotine razvaljenog metala prsnule uvis iz otvora.

Kiša iskara poletjela je iz razvodne kutije na zidu, žućkasto je svjetlo zatreperilo i motor turbine s praskom se ugasio. Buka je postupno jenjala poput

posljednjeg daha na umoru.

James je pogledao nad sebe. Daleko iznad opazio je željeznu rešetku i plavo nebo iza nje.

Magla se digla i vani je, po svemu sudeći, svanuo prekrasan, vedar zimski dan.

Tamo gore sad sigurno ljudi idu svojim poslom.

Ovo je ponedjeljak ujutro, trgovine opet rade. Ulice Londona sigurno su pune zbog predbožićne kupovine.

Ljudima će ovo biti normalan dan. Pojma neće imati što se zbiva ovdje, dvadeset stopa ispod pločnika.

Opipao si je tijelo da provjeri je li mu išta drugo slomljeno, i ruka mu je pala na nešto u džepu.

U mrtvoj tišini koja je zavladala nakon gašenja Babuška je prišla drvenoj konstrukciji i popela se na platformu. Nije bila sasvim sigurna što će vidjeti kad proviri preko ruba u rupu. Ta turbina sigurno je posve unakazila oba tijela.

Samo, nije joj ni nakraj pameti bilo da će ugledati onog dječaka kako leži na leđima iznad razlomljene turbine s ispruženom rukom u kojoj drži pištolj.

James je, naime, potpuno smetnuo s uma da ga ima, a sad ga je upro ravno Babuški u glavu.

Osmjehnula se.

“Pat pozicija”, rekla je.

“Kako se čini”, rekao je James.

“Samo, nećeš ti pucati u mene. Ti si još samo dječak.”

“Neću?” rekao je James. “Mislite da ne bih to mogao samo zato što ste vi stara žena?”

“Nisam ja baš tako stara.”

“Ni ja nisam baš tako mlad”, rekao je James.

Babuška se osmjehnula.

“Podsjećaš me na mog sina”, rekla je. “Snažan je to, hrabar dječak.”

“Ne lažite mi”, rekao je James. “Ne pokušavajte me pridobiti. Nemate vi sina.”

“Imaš pravo. Zovu me Babuška, Baka, zato što su svi ruski dječaci moja djeca. Svi vojnici naše domovine. Rusija je predivna zemlja, ali tako napaćena. Svidjela bi ti se Rusija...”

James je shvatio što to ona radi. Pokušava postići da mu popusti pozornost. Uvidjela je da je slab i da iz minute u minutu biva sve slabiji. Da jedva uspijeva držati težinu pištolja. Da mu se već ljulja u ruci.

“Šutite”, rekao je.

“Nećeš ti pucati u mene.”

James je razmislio o lome. Bi li mogao nekoga ubiti? Prisjetio se onih groznih fotografija s Kraljevskog kirurškog koledža, ljudi koji su ostali bez polovice lica. *Bih li mogao to učiniti ovoj ženi?* Grozno je to, oduzeti nekome život.

Osjetio je krajnju hladnoću i usamljenost.

Shvatio je da zna odgovor.

I Babuška je shvatila odgovor. Uvidjela ga je u njegovim očima. Ovaj dječak nije kao drugi.

“Hoćeš li me pustiti?” tiho je rekla. “Sada znam da si u stanju stisnuti taj okidač.” Zastala je. “Samo, radije ne bi, zar ne? Prema tome, hoćeš li me pustiti? Samo mi dopusti da odem odavde. Molim te to kao vojnik vojnika. Dobio si što si htio. Sad imaš Fairburna. Stroj više ne postoji.”

Jamesu se mračilo pred očima. Čuo je kako mu krv kaplje u upropaštenu turbinu.

Dovoljno je ljudi danas već poginulo.

“Idite”, promuklo je rekao.

Babuška mu je salutirala, provukla se preko ruba u rupu i spustila ljestvama kroz uništenu turbinu pokraj njega.

Napokon je svemu došao kraj.

James je sklopio oči i zaspao. San mu je možda potrajao nekoliko sekundi, a možda i nekoliko godina, ali kad je opet otvorio oči otkrio je da leži na podu odaje, a Kelly Kelly odozgo gleda u njega.

Tamnosmeđe su joj oči bile pune brige, ali široka su joj se usta smiješila. Izgledala je istinski lijepo.

“Malo te izbubetala, je l' de?” rekla je.

James je kimnuo.

“Mislim da sam slomio ključnu kost.”

“Znala sam da te nisam smjela pustit’ bez mene”, rekla je Kelly. “Znaš i sam da se ne znaš brinut’ za sebe.”

Perryjevo lice pojavilo se pokraj Kellyna.

“Uz tebe nikad nem-ma ni trenutka dosade, a, James?”

“Nažalost, ne.”

“Oprosti što ti nisam m-mogao pom-moći, opet sam se udario u glavu, srećom pa nem-mam m-mozga da m-mi nastrada.”

Perryjev je glas dopirao iz velike, velike daljine. Nalazio se na suprotnom kraju nekog tunela.

“Čuvaj se. Ostani budan, stari moj”, rekao je Perry. “M-moraš biti budan da te uspijem-mo čitavog odnijeti odavde.”

“Oprosti”, rekao je James. “Pokušat ću.”

“Red je otišao po pomoć”, rekaoje Perry. “Po dobre, kršne momke.”

“Pomoć bi mi svakako dobro došla”, rekao je James.

Podigli su Jamesa na noge. Zatim je Perry otišao pogledati kako je Fairburnu, koji je uspravno sjedio na podu sav ošamućen i zbunjen.

Kellyje obgrlila Jamesa oko struka i on je osjetio toplinu njezina tijela.

“Pričaj mi”, rekao je.

“Mislila sam da previše pričam.”

“Nikad”, rekao je James. “Obožavam te slušati kako pričaš. To mi je najljepši zvuk na svijetu.”

“A m-mene?” rekao je Perry dok je nosio Fairburna prema njima.

“Kao da slušam ševin cvrkut u proljeće”, rekao je

James.

“Čujem li ja to natruhu sarkazma?”

“Barem me nasmijavaš”, rekao je James, a pred očima mu se smračilo.

Perry ga je protresao.

“Slušaj ti m-mene”, rekao je, pa ga poduhvatio tako da ga oboje mogu zajednički nositi. “Nisi m-mi uopće stigao ispričati što si nakanio učiniti s tolikim novcem.”

“Pa,” rekao je James, “moj Bamf'ord & Martin završio je u velikoj nebeskoj garaži, ali iza jedne pivnice u Sloughu postoji ljupka olupina kojoj bi dobro došlo malo pažnje.”

“Pseto jedno prepredeno”, podsmjehnuo se Perry. “Kupit ćeš Bentleyja!”

★ ★ ★

Dvanaest godina kasnije, potkraj Drugog svjetskog rata, zapovjednik James Bond, R. N. V. R., odvezao se u svome s ljubavlju obnovljenom kabrioletu Bentley od 4½ litre do tajne lokacije pedeset milja sjeverozapadno od Londona. Tijekom godina obavio je izvjesne prerade na automobilu i ugradio mu Amherst Villiersov kompresor. Bilo je to veliko i moćno vozilo, obojeno u sivu boju bojnog broda.

Tajna je lokacija bila poznata isključivo pod nazivom Postaja X i nalazila se u Bletchley Parku. Postaja X bila je najstrože čuvana tajna Britanije. Upravo je ovdje tijekom rata briljantan tim znanstvenika danonoćno radio na razbijanju najčvršćih vojnih šifara nacističke Njemačke.

U tu su svrhu izradili prvi upotrebljivi poluprogramabilni kompjuter na svijetu.

Kad je Bond pristigao onamo, zatekao je cijeli prostor evakuiran i pospremljen u naftalin. Nitko još vrlo dugo neće saznati što se ovdje odvijalo. Čak je i sam Bond saznao jedino ono najnužnije - da ima prevesti jednog dešifranta u London na debrifing u

sjedištu ministarstva, i da nikad ne smije nikome drugom to spomenuti.

Kad je ušao u glavnu dvoranu velike kuće u središtu kompleksa Bletchley, ugledao je čovjeka koji stoji zadubljen u misli i promatra kišu kroz prozor.

Izgledao je savršeno obično, ali odnekud mu je bio poznat. Kad se okrenuo i ugledao Bonda, i on se namrštio jer ga je neodređeno prepoznao.

"Poznajemo li se?" rekao je.

"Vjerojatno ne bih smio reći", kazao jc Bond. "Sve bi ovo trebalo biti krajnje zataškano."

"Znam", rekao je čovjek i podigao obrve, a oči su mu se veselo zakrijesile. "Ali nikad mi sve te zakulisne spletke nimalo nisu išle od ruke. Da niste pohađali Cambridge?"

"Nažalost, nisam", rekao je James, a onda se sjetio. Ovo je Alan Turing, student kojeg je upoznao onu večer u Trinityju prije toliko godina. Onaj mladić koji je surađivao s profesorom Petersonom.

Međutim, nije stigao ništa reći prije nego što je sa suprotne strane prostorije odjeknuo povik.

"James? James Bond?"

Sad je James doživio drugo današnje iznenađenje. Čovjek kojega treba odvesti u London nije nitko drugi nego Alexis Fairburn. Još raščupaniji, s još većim nosom i ušima.

Dok su se u Bentleyju vraćali u grad Fairburn je Jamesu ispričao ponešto o Bletchley Parku. Tu rade mnogi poput njega: matematičari, dešifranti, stručnjaci za kodiranje, kriptolozi.

"A ovisnici o enigmatici?" viknuo je Bond da ga se čuje od buke kompresorskog pogona Bcntlcyja.

"I oni", odgovorio mu je povikom Fairburn. "Da ti pravo kažem, jedan od ispita za prijavljene kandidate u početku rata bilo je rješavanje kriptogramke."

James se nasmijao.

"Vraškog li načina ratovanja!" rekao je.

“Ubuduće će ratove”, rekaoje Fairburn, “sve više i više voditi ljudi poput mene, a sve manje i manje ljudi poput tebe.”

“O, uvijek će trebati i netko tko zna razbiti pokoju glavu”, rekao je Bond, pa se okrenuo prema Fairburnu s osmijehom.

“Volio bih porazgovarati o svemu,” rekao je Fairburn, “ali zavjetovao sam se na tajnost, nažalost.”

“Samo razmišljam naglas, shvaćate,” rekao je Bond, “ali sve mi se čini da ste radili na nečemu sličnom stroju Nemesis.”

“Jezik mi je zavezan”, rekao je Fairburn. “Ali reći ću ti jednu stvar. Nakon onog iskustva s Charnageom i Rusima više nisam htio imati nikakve veze sa supermozgovima i mislećim strojevima. Htio sam sve to istjerati iz uma zasvagda, ali prohtjevi rata, zlo nacizma… Dobio sam potrebu pomoći.”

“Sve mi se čini da im to bez vas ne bi pošlo za rukom.”

“Ah. Ne bez mene, nažalost”, rekao je Fairburn. “Alan Turing. On je tu najbistriji. Njegove su zamisli daleko prednjačile nad mojima. Charnage je oteo pogrešnoga. Znaš li da do dana današnjeg pojma nemam bi li moj stroj Nemesis uspješno radio svoj posao. Ponekad sanjam o njemu. O tome da sam opet tamo, u onom vrućem i sparnom spremištu *Amorasa,* dok mi stroj zuji i kucka. Oni su budućnost, Bond, ti strojevi. Jedva da smo zagrebali površinu njihovih mogućnosti.”

“Pa, vaša je tajna uz mene sigurna”, rekao je Bond. “Nikad nisam uspio shvatiti kako vaš stroj funkcionira i što točno radi. Kao što kažete, ja sam samo vojnik iz prvih redova borbe. Najradije rješavam probleme šakama, ili oružjem, i čini se da mi je suđeno ostatak života provesti u rješavanju problema koje pametni ljudi ovog svijeta stvaraju nama ostalima.”

Sken: **Giga**

Obrada: ***BABAC***